

სს „ლიბერთი ბანკი“

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება

*2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნასთან ერთად*

შინაარსი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება.....	1
სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება	2
საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება.....	3
ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება.....	4

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

1. ძირითადი საკმეოანობა	5
2. მომზადების საფუძველი	6
3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები.....	7
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები.....	30
5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ	33
6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები.....	37
7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ.....	38
8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	39
9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	48
10. ძირითადი საშუალებები	49
11. არამატერიალური აქტივები.....	51
12. გადასახადით დაბეგვრა	52
13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები	55
14. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარეცხები	57
15. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	58
16. ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	59
17. სუბორდინირებული ვალი.....	59
18. საკუთარი კაპიტალი	60
19. პირობითი ვალდებულებები	64
20. წმინდა საკომისიო შემოსავალი.....	66
21. სხვა შემოსავალი.....	67
22. თანამშრომლებზე გაცემული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები.....	67
23. რისკის მართვა.....	68
24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები	95
25. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები.....	105
26. ცვლილებები საფინანსო საკმეოანობიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში.....	107
27. კაპიტალის მართვა.....	108

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ლიბერთი ბანკის“ აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „ლიბერთი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“) ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი ინდივიდუალური საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ბანკისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ („IESBA კოდექსი“) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ. განმარტება იმისა, თუ როგორ განვიხილეთ აღნიშნული საკითხი აუდიტის განმავლობაში, ქვემოთ წარმოდგენილია ჩვენივე აუდიტის კონტექსტში.

ჩვენ შევასრულეთ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“, აღნიშნული საკითხების ჩათვლით. შესაბამისად, ჩვენი აუდიტი მოიცავდა ისეთი პროცედურების ჩატარებასაც, რითაც შევაფასებდით ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს. ჩვენი აუდიტის პროცედურების, მათ შორის ქვემოთ მოცემული საკითხების განსახილველად ჩატარებული პროცედურების შედეგები, წარმოადგენს თანდართულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენი აუდიტორული მოსაზრების საფუძველს.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდექით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	
ვინაიდან მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის და ახლად მიღებული ფასს (IFRS) 9-ის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ („ფასს 9“) მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა კომპლექსურია და განსჯას საჭიროებს, ეს საკითხი აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხად მივიჩნიეთ. დანაკარგების გამო სესხების გაუფასურება გამოითვლება ერთდროულად კოლექტიური დარეზერვების მოდელითა და დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ინდივიდუალური სასესხო რეზერვის შექმნით, და აგრეთვე რეგრესული საპროგნოზო შეფასებების საფუძველზე.	ჩვენ გავერკვიეთ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის პროცესში და ჩვენი მოდელირების სპეციალისტების დახმარებით შევაფასეთ ბანკის მიერ შემუშავებული მეთოდები. აუდიტის განმავლობაში, ძირითადად, შემდეგი საკითხები გავაანალიზეთ: ▶ შევაფასეთ საკრედიტო რისკის მოდელები და დაშვებები, რომლებიც გამოყენებულია დარეზერვების ძირითადი პარამეტრების დადგენისა და თითოეული პორტფელისთვის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისთვის; ▶ შევაფასეთ ხელმძღვანელობის განსჯა, რომელსაც იგი ეყრდნობა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ინდივიდუალურად და კოლექტიურად დადგენისას, რაოდენობრივ და ხარისხობრივ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით; შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ შერჩეული კრიტერიუმების გამოყენების თანმიმდევრულობა საანგარიშგებო თარიღისთვის;

**Building a better
working world**

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდეთ ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმალობაში
კოლექტიური და ინდივიდუალური დარეზერვება დამოკიდებულია მთელ რიგ დაშვებასა და განსჯაზე. მაგალითად: ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელ მოდელში გამოყენებული სააღრიცხვო ინტერპრეტაციები და დაშვებები; ▶ სესხების გადანაწილება პირველ, მეორე და მესამე ეტაპზე ფასს 9-ში წარმოდგენილი კრიტერიუმების მიხედვით; ▶ სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარის გავლენის შეფასებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და დაშვებები; ▶ დეფოლტის ალბათობის, დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების და დეფოლტის მომენტიტის დამოკიდებულების დაუფარავი დავალიანების განსაზღვრა, უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით, და ▶ ინდივიდუალურად დადგენილი რეზერვების შეფასება, მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებისა და უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით; ▶ ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნების სიზუსტე და ადეკვატურობა. რეზერვის დადგენისას გამოყენებული განსჯისა და მოდელირების სხვადასხვა ხერხის გამო, დაშვებებმა და პროგნოზებმა შეიძლება განაპირობოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვნად განსხვავებული რეზერვი. მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია შესულია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის დართულ მე-8 შენიშვნაში „მომხმარებლებზე გაცემული სესხები“ და 23-ე შენიშვნაში „რისკის მართვა“.	▶ შევამოწმეთ სესხების გადანაწილება გაუფასურების შესაბამის ეტაპებზე ბანკის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის მეთოდოლოგიით წინასწარ დადგენილ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით. კოლექტიურად შეფასებული რეზერვის შესამოწმებლად, მოდელირების ჩვენი შიდა სპეციალისტების მხარდაჭერით შევაფასეთ საბაზისო სტატისტიკური მოდელები, მთავარი ამოსავალი მონაცემები და გამოყენებული დაშვებები და ასევე შევაფასეთ საპროგნოზო ინფორმაციის ჩართვა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშებაში. ჩვენ შემთხვევითობის პრინციპით შევარჩიეთ საკრედიტო რისკით მნიშვნელოვნად გაუფასურებული კორპორაციული კრედიტები და საფუძვლიანად შევამოწმეთ სამომავლო ფულადი ნაკადების შესახებ დაშვებები, უზრუნველყოფის საგნების ღირებულებისა და მოსალოდნელი შედეგების დადგომის ალბათობების ჩათვლით. შევაფასეთ მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ განმარტებითი შენიშვნები ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

სხვა ინფორმაცია ასახულია ბანკის 2018 წლის წლიურ ანგარიშში.

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით არ გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ ჩვენს ანგარიშში.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა, გავცნოთ სხვა ინფორმაციას და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას. თუ ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოების საფუძველზე დავასკვნით, რომ სხვა ინფორმაცია არსებით უზუსტობას შეიცავს, ჩვენ ვალდებული ვართ, გავაცხადოთ ეს ფაქტი. აღნიშნულთან დაკავშირებით გასაცხადებელი არაფერი გვაქვს.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ბანკს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ბანკის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- ▶ შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ გამოვავლენთ დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ბანკი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებული ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ბანკის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.

**Building a better
working world**

- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შესაბამის ოპერაციებსა და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.

სამეთვალყურეო საბჭოს, სხვა საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლენთ.

ამასთანავე, სამეთვალყურეო საბჭოს წარვუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც გონივრულობის ფარგლებში შეიძლება ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ, და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ შესაბამის გარანტიებს.

სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ისინი წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის საჯაროობა, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები გადაჭონის ამ ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელს.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-10 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული ანგარიში

ჩვენი აზრით, რომელიც ეყრდნობა აუდიტის ფარგლებში ჩატარებულ სამუშაოებს:

- ▶ წლიურ ანგარიშში ასახული იმავე ფინანსური წლის ინფორმაცია, რომლისთვისაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება, შესაბამისობაშია ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან; და
- ▶ წლიურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია აკმაყოფილებს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლისა და შესაბამისი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს.

**Building a better
working world**

წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა ეყრდნობა აუდიტს, რომლის პარტნიორიც არის ოლეგ იუშენკოვი.

ზურაბ ნიკვაშვილი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2019 წლის 26 სექტემბერი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ლიბერთი ბანკის“ აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „ლიბერთი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“) ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგებისგან, და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი ინდივიდუალური საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ბანკისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ („IESBA კოდექსი“) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ. განმარტება იმისა, თუ როგორ განვიხილეთ აღნიშნული საკითხი აუდიტის განმავლობაში, ქვემოთ წარმოდგენილია ჩვენივე აუდიტის კონტექსტში.

ჩვენ შევასრულეთ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“, აღნიშნული საკითხების ჩათვლით. შესაბამისად, ჩვენი აუდიტი მოიცავდა ისეთი პროცედურების ჩატარებასაც, რითაც შევაფასებდით ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს. ჩვენი აუდიტის პროცედურების, მათ შორის ქვემოთ მოცემული საკითხების განსახილველად ჩატარებული პროცედურების შედეგები, წარმოადგენს თანდართულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენი აუდიტორული მოსაზრების საფუძველს.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდევით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	
ვინაიდან მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის და ახლად მიღებული ფასს (IFRS) 9-ის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ („ფასს 9“) მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა კომპლექსურია და განსჯას საჭიროებს, ეს საკითხი აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხად მივიჩნიეთ.	ჩვენ გავერკვეით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის პროცესში და ჩვენი მოდელირების სპეციალისტების დახმარებით შევაფასეთ ბანკის მიერ შემუშავებული მეთოდები.
დანაკარგების გამო სესხების გაუფასურება გამოითვლება ერთდროულად კოლექტიური დარეზერვების მოდელითა და დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ინდივიდუალური სასესხო რეზერვის შექმნით, და აგრეთვე რეგრესული საპროგნოზო შეფასებების საფუძველზე.	აუდიტის განმავლობაში, ძირითადად, შემდეგი საკითხები გავაანალიზეთ: ▶ შევაფასეთ საკრედიტო რისკის მოდელები და დაშვებები, რომლებიც გამოყენებულია დარეზერვების ძირითადი პარამეტრების დადგენისა და თითოეული პორტფელისთვის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების განსაზღვრისთვის; ▶ შევაფასეთ ხელმძღვანელობის განსჯა, რომელსაც იგი ეყრდნობა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ინდივიდუალურად და კოლექტიურად დადგენისას, რაოდენობრივ და ხარისხობრივ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით; შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ შერჩეული კრიტერიუმების გამოყენების თანმიმდევრულობა საანგარიშგებო თარიღისთვის;

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი	როგორ მივუდევით ამ საკითხს ჩვენი აუდიტის განმარტებაში
კოლექტიური და ინდივიდუალური დარეზერვება დამოკიდებულია მთელ რიგ დაშვებასა და განსჯაზე. მაგალითად: ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელ მოდელში გამოყენებული სააღრიცხვო ინტერპრეტაციები და დაშვებები; ▶ სესხების გადანაწილება პირველ, მეორე და მესამე ეტაპზე ფასს 9-ში წარმოდგენილი კრიტერიუმების მიხედვით; ▶ სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარის გავლენის შეფასებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და დაშვებები; ▶ დეფოლტის ალბათობის, დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების და დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების განსაზღვრა, უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით, და ▶ ინდივიდუალურად დადგენილი რეზერვების შეფასება, მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებისა და უზრუნველყოფის საგნის შეფასების ჩათვლით; ▶ ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნების სიზუსტე და ადეკვატურობა. რეზერვის დადგენისას გამოყენებული განსჯისა და მოდელირების სხვადასხვა ხერხის გამო, დაშვებებმა და პროგნოზებმა შეიძლება განაპირობოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვნად განსხვავებული რეზერვი. მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია შესულია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის დართულ მე-8 შენიშვნაში „მომხმარებლებზე გაცემული სესხები“ და 23-ე შენიშვნაში „რისკის მართვა“.	▶ შევამოწმეთ სესხების გადანაწილება გაუფასურების შესაბამის ეტაპებზე ბანკის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის მეთოდოლოგიით წინასწარ დადგენილ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით. კოლექტიურად შეფასებული რეზერვის შესამოწმებლად, მოდელირების ჩვენი შიდა სპეციალისტების მხარდაჭერით შევაფასეთ საბაზისო სტატისტიკური მოდელები, მთავარი ამოსავალი მონაცემები და გამოყენებული დაშვებები და ასევე შევაფასეთ საპროგნოზო ინფორმაციის ჩართვა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშებაში. ჩვენ შემთხვევითობის პრინციპით შევარჩიეთ საკრედიტო რისკით მნიშვნელოვნად გაუფასურებული კორპორაციული კრედიტები და საფუძვლიანად შევამოწმეთ სამომავლო ფულადი ნაკადების შესახებ დაშვებები, უზრუნველყოფის საგნების ღირებულებისა და მოსალოდნელი შედეგების დადგომის ალბათობების ჩათვლით. შევაფასეთ მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ განმარტებითი შენიშვნები ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

სხვა ინფორმაცია ასახულია ბანკის 2018 წლის წლიურ ანგარიშში.

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით არ გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ ჩვენს ანგარიშში.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა, გავეცნოთ სხვა ინფორმაციას და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას. თუ ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოების საფუძველზე დავასკვნით, რომ სხვა ინფორმაცია არსებით უზუსტობას შეიცავს, ჩვენ ვალდებულნი ვართ, გავაცხადოთ ეს ფაქტი. აღნიშნულთან დაკავშირებით გასაცხადებელი არაფერი გვაქვს.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ბანკს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ბანკის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- ▶ შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ გამოგვაქვს დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ბანკი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებული ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ბანკის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.

- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შესაბამის ოპერაციებსა და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.

სამეთვალყურეო საბჭოს, სხვა საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლენთ.

ამასთანავე, სამეთვალყურეო საბჭოს წარვუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც გონივრულობის ფარგლებში შეიძლება ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ, და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ შესაბამის გარანტიებს.

სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ისინი წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის საჯაროობა, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები გადაწონის ამ ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელს.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-10 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული ანგარიში

ჩვენი აზრით, რომელიც ეყრდნობა აუდიტის ფარგლებში ჩატარებულ სამუშაოებს:

- ▶ წლიურ ანგარიშში ასახული იმავე ფინანსური წლის ინფორმაცია, რომლისთვისაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება, შესაბამისობაშია ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან; და
- ▶ წლიურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია აკმაყოფილებს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლისა და შესაბამისი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს.

წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა ეყრდნობა აუდიტს, რომლის პარტნიორიც არის ოლეგ იუშენკოვი.

ზურაბ ნიკვაშვილი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2019 წლის 26 სექტემბერი

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2018	2017	2016
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	392,899	464,291	462,775
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	99,731	73,430	96,255
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	8	953,544	757,065	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9	197,504	222,800	246,590
ძირითადი საშუალებები	10	129,128	132,773	133,529
არამატერიალური აქტივები	11	32,651	26,349	21,498
გადახდილი ავანსები	13	11,996	6,814	4,026
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		2,568	–	–
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივი	12	–	66	–
სხვა აქტივები	13	19,020	19,408	16,760
სულ აქტივები		1,839,041	1,702,996	1,612,914
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	15	8,213	6,497	21,800
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	16	1,482,328	1,346,364	1,292,118
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		–	2,375	1,688
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	12	2,089	–	581
სხვა ვალდებულებები	13	29,183	25,218	16,793
სუბორდინირებული ვალი	17	48,122	105,753	94,920
სულ ვალდებულებები		1,569,935	1,486,207	1,427,900
საკუთარი კაპიტალი	18			
საწესდებო კაპიტალი		54,629	54,405	54,233
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		36,851	35,593	35,593
გამოსყიდული აქციები		(10,138)	(10,454)	(10,454)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		4,565	6,139	6,139
გაუნაწილებელი მოგება		167,287	114,693	82,714
სხვა რეზერვები		15,912	16,413	16,789
სულ საკუთარი კაპიტალი		269,106	216,789	185,014
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		1,839,041	1,702,996	1,612,914

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ:

ლევან ლევიშვილი

ფინანსური დირექტორი

მაია კახეთელიძე

მთავარი ბუღალტერი

26 სექტემბერი 2019 წ.

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2018	2017	2016
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	392,899	464,291	462,775
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	99,731	73,430	96,255
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	8	953,544	757,065	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9	197,504	222,800	246,590
ძირითადი საშუალებები	10	129,128	132,773	133,529
არამატერიალური აქტივები	11	32,651	26,349	21,498
გადახდილი ავანსები	13	11,996	6,814	4,026
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		2,568	–	–
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივი	12	–	66	–
სხვა აქტივები	13	19,020	19,408	16,760
სულ აქტივები		1,839,041	1,702,996	1,612,914
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	15	8,213	6,497	21,800
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	16	1,482,328	1,346,364	1,292,118
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		–	2,375	1,688
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	12	2,089	–	581
სხვა ვალდებულებები	13	29,183	25,218	16,793
სუბორდინირებული ვალი	17	48,122	105,753	94,920
სულ ვალდებულებები		1,569,935	1,486,207	1,427,900
საკუთარი კაპიტალი	18			
საწესდებო კაპიტალი		54,629	54,405	54,233
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		36,851	35,593	35,593
გამოსყიდული აქციები		(10,138)	(10,454)	(10,454)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		4,565	6,139	6,139
გაუნაწილებელი მოგება		167,287	114,693	82,714
სხვა რეზერვები		15,912	16,413	16,789
სულ საკუთარი კაპიტალი		269,106	216,789	185,014
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		1,839,041	1,702,996	1,612,914

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ:

ლევან ლეკიშვილი

ფინანსური დირექტორი

მაია კახეთელიძე

მთავარი ბუღალტერი

26 სექტემბერი 2019 წ.

5-109 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2018	2017	2016
საპროცენტო შემოსავალი				
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		266,334	270,897	247,278
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები		19,994	18,760	17,493
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		15,681	5,652	5,371
		302,009	295,309	270,142
საპროცენტო ხარჯი				
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ		(111,692)	(100,047)	(107,612)
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე		(11)	(326)	(1,155)
სუბორდინირებული ვალი		(7,785)	(13,408)	(10,605)
		(119,488)	(113,781)	(119,372)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		182,521	181,528	150,770
საკრედიტო ზარალის ხარჯი	14	(35,820)	(37,897)	(21,025)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდგომ		146,701	143,631	129,745
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	20	22,998	26,885	27,611
წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან:				
- გარიგებებიდან		5,322	(34)	6,294
- საკურსო სხვაობებიდან		(695)	1,536	(7,900)
სხვა შემოსავალი	21	18,285	21,098	16,873
არასაპროცენტო შემოსავალი		45,910	49,485	42,878
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	22	(67,430)	(71,992)	(67,553)
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	22	(33,084)	(35,041)	(36,229)
ცვეთა და ამორტიზაცია	10, 11	(21,723)	(20,894)	(19,421)
სხვა საოპერაციო ხარჯები		(5,883)	(6,795)	(3,885)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემოტრუნება	14	218	79	(2,540)
არასაპროცენტო ხარჯი		(127,902)	(134,643)	(129,628)
მოგება მოგების გადასახადის ხარჯამდე		64,709	58,473	42,995
მოგების გადასახადის ხარჯი	12	(8,225)	(5,786)	3,291
წლის მოგება		56,484	52,687	46,286
სხვა სრული შემოსავალი		–	–	8,851
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		56,484	52,687	55,137
მოგება ერთ აქციაზე:	18			
- საბაზისო შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლში მთლიანი თანხა)		0.01244	0.01159	0.01013
- განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლში მთლიანი თანხა)		0.01241	0.01159	0.01013

5-109 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათას ლარში)

	ბანკის აქციონერთათვის განკუთვნილი						სულ
	სააქციო კაპიტალი	დამატებით შეტანილი კაპიტალი	გამოსყი- დული აქციები	კონვერტი- რებადი პრივილე- გირებული აქციები	გაუნაწი- ლებელი მოგება	სხვა რეზერვები	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	54,233	35,593	(10,454)	6,139	82,714	16,789	185,014
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	—	—	—	—	52,687	—	52,687
გადაფასების რეზერვის ცვეთა (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	335	(335)	—
გაყიდული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	—	(41)	(41)
ჩვეულებრივ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	(20,000)	—	(20,000)
კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	(1,043)	—	(1,043)
საწესდებო კაპიტალის გამოშვება (18 შენიშვნა)	172	—	—	—	—	—	172
31 დეკემბერი, 2017 წ.	54,405	35,593	(10,454)	6,139	114,693	16,413	216,789
ფასს 9-ის გამოყენების გავლენა (3 შენიშვნა)	—	—	—	—	(3,439)	—	(3,439)
ფასს 9-ის მიხედვით გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი	54,405	35,593	(10,454)	6,139	111,254	16,413	213,350
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	—	—	—	—	56,484	—	56,484
გადაფასების რეზერვის ცვეთა (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	325	(325)	—
გაყიდული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	—	(176)	(176)
კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (18 შენიშვნა)	—	—	—	—	(776)	—	(776)
აქციების გარდაქმნა (18 შენიშვნა)	—	1,258	316	(1,574)	—	—	—
საწესდებო კაპიტალის გამოშვება (18 შენიშვნა)	224	—	—	—	—	—	224
31 დეკემბერი, 2018 წ.	54,629	36,851	(10,138)	4,565	167,287	15,912	269,106

ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება
2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2018	2017	2016
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან				
მიღებული პროცენტი		264,533	353,985	287,627
გადახდილი პროცენტი		(147,792)	(113,350)	(138,784)
მიღებული საკომისიო		31,003	34,646	34,717
გადახდილი საკომისიო		(8,060)	(7,459)	(7,012)
უცხოურ ვალუტებში განხორციელებული ოპერაციებიდან რეალიზებული წმინდა შემოსულობა		7,685	5,313	6,541
ჩამოწერილი აქტივების აღდგენა	8, 13	4,400	2,079	1,593
სხვა მიღებული შემოსავალი		18,335	19,946	16,873
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯები		(66,830)	(70,151)	(65,632)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო დანახარჯები		(40,835)	(40,510)	(42,579)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		62,439	184,499	93,344
<i>საოპერაციო აქტივების წმინდა (ზრდა)/კლება</i>				
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		(26,025)	17,559	(37,990)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		(192,825)	(224,388)	(30,862)
გადახდილი ავანსები და სხვა აქტივები		(6,006)	(6,245)	(1,340)
<i>საოპერაციო ვალდებულებების წმინდა ზრდა/(კლება)</i>				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე		1,617	(15,488)	(97,387)
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ		152,547	61,755	30,316
სხვა ვალდებულებები		6,991	3,992	3,514
საოპერაციო საქმიანობაში (გამოყენებული)/ მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები მოგების გადასახადით დაბეგრამდე		(1,262)	21,684	(40,405)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(10,408)	(5,620)	(1,500)
საოპერაციო საქმიანობაში (გამოყენებული)/საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(11,670)	16,064	(41,905)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან				
შემოსულობა გასაყიდად არსებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან		–	1,060	–
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა		(128,930)	(144,164)	(179,767)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან		153,002	167,768	139,947
არამატერიალური აქტივებისა და ძირითადი საშუალებების შეძენა		(27,590)	(23,323)	(20,066)
შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		458	115	695
შემოსულობა საინვესტიციო ქონების გაყიდვიდან		–	–	2,404
ქმოსულობა დასაკუთრებული ქონების გაყიდვიდან		–	400	163
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული/ (გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები		(3,060)	1,856	(56,624)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები				
საწესდებო კაპიტალის გამოშვებით მიღებული შემოსავალი	18	224	172	370
საკუთარი აქციების გამოსყიდვა		–	–	(1,328)
ქმოსავალი სუბორდინირებული სესხიდან	17	66,051	11,331	27,975
სუბორდინირებული ვალის დაფარვა	17	(122,196)	–	–
ჩვეულებრივი აქციების მფლობელებისთვის გადახდილი დივიდენდები	18	–	(20,000)	–
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების მფლობელებისთვის გადახდილი დივიდენდები	18	(776)	(1,044)	(1,044)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული/ (გამოყენებული) წმინდა ფულადი სახსრები		(56,697)	(9,541)	25,973
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		35	(6,863)	33,093
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა (შემცირება)/ზრდა		(71,392)	1,516	(39,463)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის დასაწყისში	6	464,291	462,775	502,238
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის ბოლო	6	392,899	464,291	462,775

5-109 გვერდებზე დართული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა

სს „ლიბერთი ბანკი“ (შემდგომში „ბანკი“) არის საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე 1993 წელს ჩამოყალიბებული სააქციო საზოგადოება. ბანკი საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში „სებ“) მიერ 1993 წლის 10 თებერვალს გაცემული #3500/10 ზოგადი საბანკო ლიცენზიის საფუძველზე.

2017 წლის 13 ოქტომბერს European Financial Group B.V.-მა (იუროფიან ფაინანშალ გრუპ ბივი) (შემდგომში „EFG“), რომელიც ნიდერლანდების სამეფოს კანონმდებლობის მიხედვით დაფუძნებული და მოქმედი კომპანიაა, შეისყიდა ბანკის საკუთარი კაპიტალის 74.64%-იანი სააქციო წილი. ბანკის საბოლოო ბენეფიციარული მფლობელები არიან ირაკლი რუხაძე, ბენ მარსონი და იგორ ალექსევი.

ბანკი იღებს ანაბრებს მოსახლეობისგან, გაცემს სესხებს, ახორციელებს ფულად გადარიცხვებს საქართველოში და საზღვარგარეთ, აწარმოებს ვალუტის გაცვლით ოპერაციებს და თავის საცალო და კორპორატიულ კლიენტებს სთავაზობს სხვადასხვა საბანკო მომსახურებას. მისი სათავო ოფისი მდებარეობს საქართველოს დედაქალაქ თბილისში და 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის წარმოდგენილი იყო საქართველოში მოქმედი 444 ფილიალით, სერვისცენტრით, სადისტრიბუციო ცენტრითა და მობილური სერვის ცენტრს (2017 წლის 31 დეკემბერი: 645). ბანკის იურიდიული მისამართია ლიბერთი თაუერი, საქართველო, 0162 თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი #74.

2018 და 2017 და 2016 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების 5%-ზე მეტს ფლობდნენ შემდეგი აქციონერები. დანარჩენი აქციონერებიდან თითოეული ჩვეულებრივი აქციების 5%-ზე ნაკლებს ფლობდა.

აქციონერი	2018		2017		2016	
	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %
European Financial Group B.V.	61.18%	75.00%	60.46%	74.64%	–	–
ლიბერთი ბანკი (გამოსყიდული აქციები)	18.43%	–	19.00%	–	19.00%	–
BNY Limited (ნომინალური მფლობელი)	–	–	6.96%	8.59%	10.19%	12.59%
შპს „ლიბერთი ჰოლდინგი ჯორჯია“ (ყოფილი შპს „ლიბერთი კაპიტალი“)	–	–	–	–	58.18%	71.83%
სხვა აქციონერები (რომელთაგან თითოეული ფლობს აქციათა 5%-ზე ნაკლებს)	20.39%	25.00%	13.58%	16.77%	12.63%	15.58%
სულ	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

ბანკი წარმოადგენს საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებულ კომპანიას და მისი ჩვეულებრივი აქციები განთავსებულია საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. მიმოქცევაში არსებულმა აქციებმა 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის 24.1% შეადგინა (2017 წლის 31 დეკემბერი: 24.0% 2016 წლის 31 დეკემბერი: 23.6%).

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება ჯერ არ დამტკიცებულა ბანკის აქციონერთა მიერ. აქციონერებს უფლება აქვთ ფინანსურ ანგარიშგებაში ცვლილებები შეიტანონ გამოშვების შემდეგ.

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა (გაგრძელება)

ბანკი წარმოადგენს ჯგუფის (შემდგომში „ჯგუფი“) მშობელ კომპანიას, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებაში კონსოლიდირებულ შემდეგ საწარმოებს:

სახელწოდება	რეგისტრაციის ქვეყანა	ბანკის მფლობელობაში არსებული წილი		დაფუძნების თარიღი	საქმიანობა
		31 დეკემბერი, 2018 წ.	31 დეკემბერი, 2017 წ.		
შპს „Bus Stop“	საქართველო	100.00%	100.00%	27 აგვისტო, 2009 წ.	გარე სარეკლამო მომსახურება
სს „სმარტექსი“*	საქართველო	21.47%	21.47%	5 იანვარი, 2009 წ.	ადრეულ ეტაპზე განხორციელებული ინვესტიციები სარისკო კაპიტალში

* ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში ეს აღრიცხულია კაპიტალ-მეთოდით.

2018 წლის დეკემბერში ბანკმა გააუქმა თავისი შვილობილი კომპანია – LBF Luxembourg S.A., რომელიც წლების განმავლობაში უმოქმედო იყო.

2. მომზადების საფუძველი**ზოგადი ინფორმაცია**

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შეესაბამება ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფაისკ“) ინტერპრეტაციებს, რომლებიც ძალაშია 2017 წლის ანგარიშგებისთვის. ეს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის 2019 წლის 21 მაისით დათარიღებული #6 ბრძანების მოთხოვნების შესაბამისად.

2019 წლის 14 მაისს ბანკმა მოამზადა 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფაისკ“) ინტერპრეტაციების შესაბამისად, რომლებიც ძალაშია 2018 წლის ანგარიშგებისთვის. ეს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ხელმისაწვდომია ბანკის ოფიციალურ ვებგვერდზე (www.libertybank.ge).

ბანკს აღრიცხვის წარმოება და მარეგულირებელი ორგანოებისთვის ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ლარში მოეთხოვება. ეს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულებების მეთოდით, შემდეგი გამონაკლისებით:

- ▶ ფინანსური აქტივებისა და საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების, წარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების, საინვესტიციო უძრავი ქონების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება.
- ▶ სასაქონლო-მატერიალური მარაგების შეფასება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით.

ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ათას ლარში („ლარი“), თითო აქციის ღირებულების გარდა, და თუ სხვა რამე არ არის მითითებული.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში

ბანკმა პირველად გამოიყენა ფასს (IFRS) 15 და ფასს (IFRS) 9. ახალი სააღრიცხვო სტანდარტების მიღება შემდეგი ხასიათისა და გავლენის მქონე ცვლილებებს განაპირობებს.

ბანკმა პირველად გამოიყენა გარკვეული სტანდარტების ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია 2018 წლის 1 იანვარს ან შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ბანკს ვადაზე ადრე არ მიუღია ისეთი სტანდარტი, ინტერპრეტაცია თუ ცვლილება, რომელიც გამოშვებულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ არის შესული. ქვემოთ დაწვრილებით განვიხილავთ თითოეული ცვლილების ხასიათსა და გავლენას:

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“

ფასს(IFRS) 9 ჩაანაცვლებს ბასს (IAS) 39-ს „ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება“ 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ბანკს არ გადაუანგარიშებია 2017 წლის შედარებადი ინფორმაცია ფასს 9-ის მოქმედების არეალში მოქცეული ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის. ამიტომ 2017 წლის შედარებადი ინფორმაცია გაცხადებულია ბასს 39-ის შესაბამისად და არ ედრება 2018 წლისთვის წარმოდგენილ ინფორმაციას. ფასს 9-ის მიღების შედეგად წარმოშობილი სხვაობები პირდაპირ გაუნაწილებელ მოგებაშია აღიარებული 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით და მოცემულია ქვემოთ:

(ა) კლასიფიკაცია და შეფასება

ფასს 9-ის მიხედვით, ყველა სავალო ფასიანი ქაღალდი, რომელიც არ აკმაყოფილებს „მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდის“ (SPPI) კრიტერიუმს, თავდაპირველი აღიარებისას კლასიფიცირდება, როგორც სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში. ამ კრიტერიუმის თანახმად, სავალო ინსტრუმენტები, რომლებიც არ შეესაბამება „დაკრედიტების ძირითად სქემას“, მაგალითად, ინსტრუმენტები, რომლებიც შეიცავს კონვერტაციის ჩართულ ოფციონს ან „რეგრესის უფლების არმქონე სესხები“ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში. სავალო ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომლებიც აკმაყოფილებს SPPI კრიტერიუმს, თავდაპირველი აღიარებისას მათი კლასიფიკაცია განისაზღვრება იმ ბიზნესმოდელის საფუძველზე, რომლითაც იმართება ეს ინსტრუმენტები:

- ▶ ინსტრუმენტები, რომელთა მართვის საფუძველია „ფლობა ფულადი ნაკადების მიღების მიზნით“, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით;
- ▶ ინსტრუმენტები, რომელთა მართვის საფუძველია „ფლობა ფულადი ნაკადების მიღების და გაყიდვის მიზნით“, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ ინსტრუმენტები, რომლებიც იმართება სხვა საფუძველზე, მათ შორის სავაჭრო ფინანსური აქტივები, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

წილობრივი ფინანსური აქტივები თავდაპირველი აღიარებისას კლასიფიცირებული უნდა იქნეს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც ხდება ინსტრუმენტების შეუქცევადი კლასიფიცირება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით კლასიფიცირებული კაპიტალის ინვესტიციების შემთხვევაში, ყველა რეალიზებული და არარეალიზებული შემოსულობა და ზარალი, გარდა დივიდენდის სახით შემოსვლისა, აღიარებული უნდა იქნეს სხვა სრულ შემოსავალში, მოგებაში ან ზარალში შემდგომი გადატანის გარეშე.

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაცია და შეფასება მეტწილად უცვლელი რჩება და არ განსხვავდება არსებული ბასს 39-ის მოთხოვნებისგან. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები კვლავაც შეფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში. ჩართული წარმოებული ინსტრუმენტები აღარ არის გამიჯნული დაკავშირებული ფინანსური აქტივისგან.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

(ბ) გაუფასურება

ფასს 9-ის მიღებამ საფუძვლიანად შეცვალა ბანკის მიერ სესხის გაუფასურების აღრიცხვა, რადგან ბასს 39-ის განცდილი ზარალის მიდგომა ჩაანაცვლა საპროგნოზო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიდგომით. 2018 წლის 1 იანვრიდან ყველა სესხსა და სხვა სავალო ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ არის აღრიცხული სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით (FVPL), ბანკი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების რეზერვს აღრიცხავს სასესხო ვალდებულებებთან და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებთან ერთად. ფასს 9-ის მიხედვით, წილობრივი ინსტრუმენტები არ ექვემდებარება გაუფასურებას.

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

რეზერვი ეყრდნობა მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რომელიც უკავშირდება მომდევნო თორმეტი თვის განმავლობაში ვალდებულებების შეუსრულებლობის ალბათობას, თუ სესხის გაცემის შემდეგ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ გაზრდილა. თუ ფინანსური აქტივი შეესაბამება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივის განმარტებას, მაშინ რეზერვი დაეყრდნობა აქტივის არსებობის ვადის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ცვლილებას. ბანკის გაუფასურების დარიცხვის მეთოდი განხილულია 23 შენიშვნაში. ფასს 9-ის გამოყენების რაოდენობრივი გავლენა 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ, (გ) თავში.

(გ) ფასს 9-ზე გადასვლის ეფექტი

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია ფასს 9-ის მიღების გავლენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებასა და გაუნაწილებელ მოგებაზე 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, მათ შორის ბასს 39-ის მიხედვით გაწეული საკრედიტო ზარალის გაანგარიშების ფასს 9-ის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალით ჩაანაცვლების ეფექტი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ბასს 39-ის მიხედვით საბალანსო ღირებულებების და ფასს 9-ის მიხედვით გაცხადებული ნაშთების 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით შეჯერების შედეგი ასეთია:

	ბასს 39-ის მიხედვით შეფასება		რეკლასი- ფიკაცია	ხელახალი შეფასება		ფასს 9	
	კატეგორია	თანხა		მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარალი	სხვა	თანხა	კატეგორია
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები	L&R ¹	464,291	–	(3)	–	464,289	ამორტი- ზებული ღირებულება
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	L&R	73,430	–	(140)	–	73,290	ამორტი- ზებული ღირებულება
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	L&R	152,425	70,375	(1,096)	–	221,704	ამორტი- ზებული ღირებულება
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	HTM ²	70,375	(70,375)	–	–	–	ამორტი- ზებული ღირებულება
მომხმარებელზე გაცემული სესხები	L&R	757,065	(608)	(6,609)	3,802	753,650	ამორტი- ზებული ღირებულება
მომხმარებელზე გაცემული სესხები (ა)	L&R	–	608	–	–	608	FVPL
წარმოებული ფინანსური აქტივები	FVPL	104	–	–	–	104	FVPL
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	–	66	–	607	–	673	–
სხვა აქტივები	–	185,240	–	–	–	185,240	–
სულ აქტივები	–	1,702,996	–	(7,241)	3,802	1,699,558	–
ანარიცხები	–	215	–	–	–	215	–
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები	–	2,375	–	–	–	2,375	–
ყველა სხვა ვალდებულება	–	1,483,617	–	–	–	1,483,617	–
სულ ვალდებულებები	–	1,486,207	–	–	–	1,486,207	–
ფასს 9-ის მიღების ეფექტი	–	–	–	(7,241)	3,802	–	–

¹ L&R: სესხები და მისაღები ანგარიშები.

² HTM: დაფარვის ვადამდე ფლობილი.

ა 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, ბანკმა ანალიზის შედეგად დაადგინა, რომ კლიენტებზე გაცემული გარკვეული სესხები არ აკმაყოფილებდა SPPI კრიტერიუმს. ამიტომ ეს სესხები, რომლებიც მანამდე ამორტიზებული ღირებულებით იყო შეფასებული, ბანკმა მიაკუთვნა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივების კატეგორიას, მოგებაში ან ზარალში ასახვით (FVPL).

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)**ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)**

ფასს 9-ზე გადასვლის გავლენა რეზერვებსა და გაუნაწილებელ მოგებაზე ასეთია:

	<i>რეზერვები და გაუნაწილებელი მოგება</i>
გაუნაწილებელი მოგება	
საბოლოო ნაშთი ბასს 39-ის მიხედვით (2017 წლის 31 დეკემბერი)	116,529
ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება	(4,046)
გადავადებული გადასახადი ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით	607
ფასს 9-ის მიხედვით გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი (2018 წლის 1 იანვარი)	113,090
მთლიანი ცვლილება საკუთარ კაპიტალში ფასს 9-ის მიღების გამო	(3,439)

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში სესხებზე შესაძლო დანაკარგების საწყისი საერთო ნაშთი ბასს 39-ის მიხედვით და ანარიცხები სასესხო ვალდებულებების და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისთვის ბასს 37-ის „ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“ მიხედვით შეჯერებულია ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვთან.

	<i>სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვი / ბასს 39-ის / ბასს 37-ის მიხედვით შექმნილი ანარიცხები 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>		<i>მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასს 9-ის მიხედვით 2018 წლის 1 იანვარს</i>
გაუფასურების რეზერვი შემდეგისთვის			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	–	3	3
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	–	140	140
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სესხები და მისაღები ანგარიშები	109,486	6,609	116,095
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ფასიანი ქაღალდები ბასს 39-ის მიხედვით / ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ფასს 9-ის მიხედვით	–	346	346
სესხები და მისაღები ანგარიშები ბასს 39-ის მიხედვით / ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ფასს 9-ის მიხედვით	–	750	750
	109,486	7,848	117,334

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

ფასს 15 ამონაგები მოხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან

2014 წლის მაისში გამოშვებული და 2016 წლის აპრილში შესწორებული ფასს 15 მიხედვით კლიენტებთან გაფორმებული კონტრაქტებიდან მიღებული შემოსავლების აღიარება შემოსავლების აღიარების ხუთეტაპიანი მოდელით ხორციელდება. ფასს 15-ის მიხედვით, შემოსავლების აღიარება ხდება იმ ოდენობით, რომელსაც საწარმო მოელის კლიენტისთვის საქონლის ან მომსახურების მიწოდების სანაცვლოდ. თუმცა, ეს სტანდარტი არ მოქმედებს შემოსავლებზე რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსურ ინსტრუმენტებსა და იჯარებთან. შესაბამისად საპროცენტო და საკომისიო შემოსავლები სცდება ფასს 15-ის მოქმედების არეალს და რეგულირდება ძალაში მყოფი სხვა სტანდარტებით (ფასს 9-ით და ფასს 17-ით „იჯარა“). შედეგად, ბანკის შემოსავლების უდიდეს ნაწილზე ამ სტანდარტის მიღება გავლენა არ მოუხდენია.

ფასიკ (IFRIC) ინტერპრეტაცია 22 „ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში და ანაზღაურება ავანსად“

ინტერპრეტაციის თანახმად, წინასწარ გადახდასთან დაკავშირებული არაფულადი აქტივის ან არაფულადი ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას შესაბამისი აქტივის, ხარჯის ან შემოსავლის (ან მისი ნაწილის) თავდაპირველი აღიარების დროს გამოყენებული სპოტ სავალუტო კურსის განსაზღვრისას ოპერაციის თარიღად ჩაითვლება ის თარიღი, რომლითაც საწარმო თავდაპირველად აღიარებს წინასწარი გადახდით მიღებულ არაფულად აქტივს ან არაფულად ვალდებულებას. თანხის არაერთი წინასწარი გადახდის ან მიღების შემთხვევაში, საწარმომ თანხის თითოეული წინასწარი გადახდისთვის ან მიღებისთვის ცალკე უნდა განსაზღვროს ოპერაციის თარიღი. ინტერპრეტაცია გავლენა არ ახდენს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ცვლილებები ბასს 40-ში „საინვესტიციო ქონების გადატანა“

ცვლილებები განმარტავს, როდის უნდა გადაიტანოს საწარმომ ქონება, მათ შორის სამშენებლო ან მოწყობითი სამუშაოების პროცესში მყოფი ქონება, საინვესტიციო ქონებაში ან საინვესტიციო ქონებიდან. ცვლილებების მიხედვით, მიზნობრიობის ცვლილება ხდება მაშინ, როდესაც ქონება აკმაყოფილებს ან აღარ აკმაყოფილებს საინვესტიციო ქონების განმარტებას და არსებობს დანიშნულების შეცვლის მტკიცებულება. მხოლოდ ხელმძღვანელობის მიერ ქონების ექსპლუატაციის განზრახვის შეცვლა არ წარმოადგენს ქონების დანიშნულების შეცვლისთვის საკმარის მტკიცებულებას. ამ ცვლილებებს გავლენა არ აქვს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ცვლილებები ბასს (IAS) 28-ში „ინვესტიციები მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში“ – განმარტება, რომ ინვესტიციის ობიექტების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება მოგებაში ან ზარალში ასახვით თითოეული ინვესტიციის შემთხვევაში ინდივიდუალურად უნდა მოხდეს

ცვლილებების მიხედვით, საწარმოს, რომელიც არის სარისკო კაპიტალის ორგანიზაცია ან სხვა ნებადართული საწარმო, შეუძლია სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში შეაფასოს მისი ინვესტიცია მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოში თითოეული ინვესტიციის შემთხვევაში თავდაპირველი აღიარებისას, მათი ინდივიდუალურად განხილვის საფუძველზე. თუ საწარმო, რომელიც თვითონ არ არის საინვესტიციო საწარმო, ფლობს წილს მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოში, რომელიც საინვესტიციო საწარმოა, მას შეუძლია, კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებისას არჩიოს სამართლიანი ღირებულებით შეფასების შენარჩუნება, რომელსაც იყენებს ეს საინვესტიციო მეკავშირე თუ ერთობლივი საწარმო საინვესტიციო მეკავშირე თუ ერთობლივი საწარმოს წილის მიმართ შვილობილ კომპანიებში. ეს არჩევანი კეთდება ინდივიდუალურად თითოეული საინვესტიციო მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს შემთხვევაში, მომდევნო თარიღებიდან უგვიანესით: (ა) საინვესტიციო მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს თავდაპირველი აღიარება; (ბ) მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს გარდაქმნა საინვესტიციო საწარმოდ; და (გ) საინვესტიციო მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს გარდაქმნა მშობელ კომპანიადა. ამ ცვლილებებს გავლენა არ აქვს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასება

ყველა აქტივი და ვალდებულება, რომელთა სამართლიანი ღირებულება შეფასებულია ან წარმოდგენილია ფინანსურ ანგარიშგებაში, დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების ქვემოთ მოცემული იერარქიის მიხედვით, ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის საფუძველზე, რომელიც მნიშვნელოვანია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას:

- ▶ დონე 1 – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკოტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე.
- ▶ დონე 2 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა.
- ▶ დონე 3 – ღირებულებითი შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის განსაზღვრა.

ბანკი განსაზღვრავს ფინანსურ ანგარიშგებაში რეგულარულად აღიარებული აქტივებისა და ვალდებულებების ერთი იერარქიიდან მეორეში გადასვლის ფაქტს კატეგორიზაციის განმეორებითი შეფასებით (მთლიანი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის საფუძველზე) ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის.

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

პირველადი აღიარება

აღიარების თარიღი

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ყოველგვარი ყიდვა-გაყიდვა ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში აღიარებულია გარიგების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ბანკმა აქტივების ან ვალდებულებების შესყიდვის ვალდებულება იკისრა. ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ყიდვა-გაყიდვა ნიშნავს ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ისეთ ყიდვა-გაყიდვას, რომელიც მოითხოვს აქტივების და ვალდებულებების გადაცემას კანონმდებლობით ან საბაზრო პრაქტიკით განსაზღვრულ ვადაში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

თავდაპირველი შეფასება

ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიკაცია თავდაპირველი აღიარებისას დამოკიდებულია მათ სახელშეკრულებო პირობებზე და ამ ინსტრუმენტების მართვის ბიზნესმოდელზე. ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით, მაგრამ როდესაც ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, მაშინ ამ თანხას ემატება ან აკლდება გარიგების დანახარჯები.

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასების კატეგორიები

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი ყველა თავისი ფინანსური აქტივის კლასიფიკაციას ახდენს ამ აქტივების მართვის ბიზნესმოდელისა და სახელშეკრულებო პირობების მიხედვით და აფასებს შემდეგიდან ერთ-ერთით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულება;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში.

ბანკი თავისი წარმოებული ინსტრუმენტების პორტფელის კლასიფიკაციას და შეფასებას ახდენს სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ბანკმა შეიძლება ფინანსური ინსტრუმენტები აღრიცხოს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ეს აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს შეფასების ან აღიარების არათანმიმდევრულობას.

2018 წლის 1 იანვრამდე ბანკი თავისი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას ახდენდა სესხებად და მისაღებ ანგარიშებად (ამორტიზებული ღირებულება), სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულად, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, გასაყიდად გამიზნულად ან დაფარვის ვადამდე ფლობილად (ამორტიზებული ღირებულება).

ფინანსური ვალდებულებები, სასესხო დავალიანებისა და ფინანსური გარანტიების გარდა, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ისინი ვაჭრობისთვისაა გამიზნული, ან არის წარმოებული ინსტრუმენტები, ან სამართლიანი ღირებულებითაა კლასიფიცირებული.

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, კლიენტებზე გაცემული სესხები, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით

2018 წლის 1 იანვრამდე მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ და მომხმარებლებზე გაცემული სესხები მოიცავდა არაწარმოებულ ფინანსურ აქტივებს ფიქსირებული ან განსაზღვრადი გადახდებით, რომლებიც არ იყო კოტირებული აქტიურ ბაზარზე, გარდა იმ აქტივებისა:

- ▶ რომლებსაც ბანკი უპირებს დაუყოვნებლივ ან უახლოეს მომავალში გაყიდვას;
- ▶ რომლებსაც ბანკი თავდაპირველი აღიარებისას მიაკუთვნებს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახულის ან გასაყიდად გამიზნულის კატეგორიას;
- ▶ რომლებზეც ბანკმა შეიძლება მთლიანად არ ამოიღოს თავდაპირველი ინვესტიცია ამა თუ იმ მიზეზით, გარდა კრედიტის გაუფასურების მიზეზისა, და რომლებიც მიეკუთვნება გასაყიდად გამიზნულის კატეგორიას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი მხოლოდ მაშინ აფასებს ამორტიზებული ღირებულებით მოთხოვნებს საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს და სხვა ფინანსურ ინვესტიციებს, თუ ორივე პირობა დაკმაყოფილებულია:

- ▶ ფინანსური აქტივი იმართება ისეთი ბიზნესმოდელით, რომლის მიზანიც არის ფინანსური აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად;
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და ძირითადი თანხის დარჩენილ ნაშთზე დარიცხული პროცენტის გადახდებს (SPPI).

ამ პირობების შესახებ უფრო დაწვრილებით მოცემულია ქვემოთ.

ბიზნესმოდელის შეფასება

ბანკი თავის ბიზნესმოდელს იმ დონეზე განსაზღვრავს, რომ საუკეთესოდ ასახავს იმას, თუ როგორ მართავს ის ფინანსური აქტივების ჯგუფებს თავისი ბიზნესამოცანების მისაღწევად.

ბანკი ბიზნესმოდელი თითოეული ინსტრუმენტისთვის კი არ ფასდება, არამედ უფრო მაღალ, აგრეგირებული პორტფელის, დონეზე და ეყრდნობა ისეთ დაკვირვებად (ემპირიულ) ფაქტორებს, როგორიც არის, მაგალითად:

- ▶ როგორ ხდება ბიზნესმოდელის ეფექტურობისა და ამ ბიზნესმოდელის ფარგლებში არსებული ფინანსური აქტივების შეფასება და ანგარიშგება საწარმოს ხელმძღვანელობის ზედა რგოლისთვის;
- ▶ რისკები, რომლებიც მოქმედებს ბიზნესმოდელის ეფექტურობაზე (და ამ ბიზნესმოდელის ფარგლებში არსებულ ფინანსურ აქტივებზე) და, კერძოდ, როგორ იმართება ეს რისკები;
- ▶ როგორ ხდება ბიზნესის ხელმძღვანელების ანაზღაურება (მაგალითად, ანაზღაურება ეყრდნობა თუ არა მართული აქტივების სამართლიან ღირებულებას ან ამოღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);
- ▶ ბანკის შეფასების მნიშვნელოვანი ასპექტებია ასევე გაყიდვების მოსალოდნელი სიხშირე, ოდენობა და დრო.

ბიზნესმოდელის შეფასება ეყრდნობა გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელ სცენარებს, „ყველაზე უარესი“ ან „სტრესული შემთხვევების“ სცენარების გათვალისწინების გარეშე. თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფულადი ნაკადების რეალიზაცია ჯგუფის თავდაპირველი მოლოდინისგან განსხვავებულად ხდება, ბანკი ამ ბიზნესმოდელის დანარჩენი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას კი არ ცვლის, არამედ ამ ინფორმაციას ითვალისწინებს მომავალში ახლად წარმოქმნილი ან ახლად შესყიდული ფინანსური აქტივების შეფასებისას.

მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების (SPPI) ტესტირება

კლასიფიკაციის პროცესის მეორე ეტაპზე ბანკი აფასებს ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობებს, რათა დაადგინოს, აკმაყოფილებს თუ არა ისინი მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების ტესტირებას.

„ძირითადი თანხა“ ტესტირების მიზნებისთვის განისაზღვრება როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას და შეიძლება შეიცვალოს ფინანსური აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში (მაგალითად, თუ მოხდა ძირითადი თანხის დაფარვა ან პრემიის/დისკონტის ამორტიზაცია).

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

პროცენტის ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტები საკრედიტო ხელშეკრულებებში, როგორც წესი, არის ფულის დროითი ღირებულების ანაზღაურება და საკრედიტო რისკი. მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების შესაფასებლად ბანკი ეყრდნობა განსჯას და ითვალისწინებს ისეთ მნიშვნელოვან ფაქტორებს, როგორებიცაა ვალუტა, რომელშიც გამოხატულია ფინანსური აქტივი და პერიოდი, რომლისთვისაც დადგენილია საპროცენტო განაკვეთი.

ამისგან განსხვავებით, სახელშეკრულებო პირობები, რომლებიც ითვალისწინებს არაარსებითზე მეტ რისკს ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ცვალებადობას, რომლებიც არ უკავშირდება ძირითად სახელშეკრულებო გარიგებას, არ წარმოქმნის ისეთ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს, რომლებიც მხოლოდ ძირითადი თანხის და დაუფარავ ბალანსზე დარიცხული პროცენტის გადახდას წარმოადგენს. ასეთ შემთხვევებში ფინანსური აქტივი უნდა შეფასდეს სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

ფინანსური გარანტიები, აკრედიტივები და სესხების გაცემის ვალდებულებები

ბანკი გასცემს ფინანსურ გარანტიებს, აკრედიტივებსა და სესხების გაცემის ვალდებულებებს.

ფინანსური გარანტიები თავდაპირველად აღიარებულია ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულებით, და წარმოადგენს მიღებულ პრემიას. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ბანკის ვალდებულებები თითოეული გარანტიისთვის ფასდება შემდეგ ორ მაჩვენებელს შორის უმეტესით: თავდაპირველად აღიარებული თანხა, დაგროვილი ამორტიზაციის გამოკლებით, რომელიც აღიარებულია მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში და გარანტიის შედეგად წარმოშობილი ფინანსური ვალდებულების დასაფარად საჭირო ხარჯის ყველაზე ზუსტი პროგნოზი ბასს 37-ის მიხედვით, (2018 წლის 1 იანვრამდე) ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასს 9-ის მიხედვით (2018 წლის 1 იანვრიდან).

სესხების გაცემის ვალდებულება და აკრედიტივები ისეთი ვალდებულებებია, რომელთა მიხედვითაც, ნაკისრი ვალდებულების ვადის განმავლობაში ბანკს ევალება სესხის გაცემა მომხმარებლისთვის წინასწარ დადგენილი პირობებით. ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებების ანალოგიურად, ბასს 39-ის მიხედვით ანარიცხები იქმნებოდა წამგებიანი ხელშეკრულებების შემთხვევაში, მაგრამ 2018 წლის 1 იანვრიდან ასეთ ხელშეკრულებებს შეეხო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით ანარიცხების შემქნის მოთხოვნები.

ვალდებულების შესრულების გარანტია

ვალდებულების შესრულების გარანტია არის კონტრაქტი, რომელიც ითვალისწინებს კომპენსაციას, თუ მეორე მხარე ვერ შეასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. ვალდებულების შესრულების გარანტიით საკრედიტო რისკი არ გადაიცემა. ვალდებულების შესრულების გარანტიის კონტრაქტების მიხედვით რისკი არის იმის ალბათობა, რომ მეორე მხარე ვერ შესრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. შესაბამისად, ვალდებულების შესრულების გარანტიები არ ჩაითვლება ფინანსურ ინსტრუმენტებად და, ამრიგად, არ ექვევა ფასს 9-ის მოქმედების არეალში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები

2018 წლის 1 იანვრამდე არაწარმოებული ფინანსური აქტივები, რომლებსაც აქვთ ფიქსირებული ან განსაზღვრადი დაფარვების გრაფიკი და ფიქსირებული ვადა, კლასიფიცირდა, როგორც დაფარვის ვადამდე ფლობილი ფასიანი ქაღალდები, თუ ბანკს აქვს დაფარვის ვადამდე მათი ფლობის სურვილი და შესაძლებლობა. ეს კლასიფიკაცია არ მოიცავდა განუსაზღვრელი ვადის მქონე ინვესტიციებს. ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით შეფასდა. შემოსულობის და ზარალის აღიარება მოხდა მოგებაში ან ზარალში ინვესტიციების გაუფასურებისას და ასევე ამორტიზაციის პროცესში.

სესხები და მისაღები ანგარიშები

2018 წლის 1 იანვრამდე სესხები და მისაღები ანგარიშები იყო ფიქსირებული ან განსაზღვრადი გადახდების მქონე არაწარმოებული ფინანსური აქტივები, რომლებიც კოტირებული არ იყო აქტიურ ბაზარზე. აღნიშნული ინსტრუმენტები არ იყო განკუთვნილი სასწრაფო ან მოკლევადიანი გადაყიდვისთვის, და არ იყო კლასიფიცირებული, როგორც სავაჭრო ფასიანი ქაღალდები ან გასაყიდად გამიზნული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები. ასეთი აქტივები აღირიცხებოდა ამორტიზებული ღირებულებით მოქმედი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. შემოსულობის და ზარალის აღიარება ხდებოდა მოგებაში ან ზარალში, როდესაც ხდებოდა სესხებისა და მისაღები ანგარიშების აღიარების შეწყვეტა ან გაუფასურება, ასევე ამორტიზაციის პროცესში.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფული და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები შედგება ნაღდი ფულის, ეროვნული ბანკისადმი მოთხოვნების (სავალდებულო რეზერვების გამოკლებით) და საკრედიტო დაწესებულებებისადმი მოთხოვნებისაგან, რომელთაც აქვთ გამოცემიდან 90 დღის ვადა და თავისუფალნი არიან საკონტრაქტო ვალდებულებებისაგან.

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ჩვეულებრივი საქმიანობისას ბანკი სხვადასხვა პერიოდის განმავლობაში ინარჩუნებს ავანსებსა თუ დეპოზიტებს სხვა ბანკებში. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ თავდაპირველად აღიარებულია სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო შემდგომ ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების თანხა აისახება გაუფასურების რეზერვის გამოკლებით.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ჩვეულებრივი ბიზნესსაქმიანობის ფარგლებში ბანკი ახორციელებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებით ოპერაციებს, რომლებშიც ძირითადი წილი უკავია სავალუტო ფორვარდებსა და სვოპებს სავალუტო გაცვლით და კაპიტალის ბაზრებზე. ასეთი ფინანსური ინსტრუმენტები გამიზნულია სავაჭროდ და აისახება სამართლიანი ღირებულებით. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება კოტირებული საბაზრო ფასდადებით ან ფასწარმოქმნის მოდელის შესაბამისად, სადაც გათვალისწინებულია ამ ინსტრუმენტის მიმდინარე საბაზრო და საკონტრაქტო ფასი და სხვა ფაქტორები. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება აქტივებად, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და ვალდებულებებად, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია. ამ ინსტრუმენტებიდან მიღებული შემოსულობა და ზარალი აისახება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ინსტრუმენტებიდან ან როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან ინსტრუმენტის ხასიათიდან გამომდინარე.

2019 წლის 1 იანვრიდან ფასს 9-ის შემოღების შემდეგ ბანკი ასე აღრიცხავს ფინანსურ ვალდებულებებში და არაფინანსურ ძირითად ხელშეკრულებებში ჩართულ წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს. ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება ბიზნესმოდელისა და SPPI შეფასებების საფუძველზე.

ნასესხები სახსრები

გამოშვებული ფინანსური ინსტრუმენტები ან მათი კომპონენტები კლასიფიცირდება ვალდებულებების სახით მაშინ, როდესაც მფლობელის წინაშე საკონტრაქტო გარიგებების შედეგად ბანკს წარმოეშობა ვალდებულება, რომ გადაიხადოს ფული ან ფინანსური ინსტრუმენტი ან სხვაგვარად დააკმაყოფილოს ეს ვალდებულება, გარდა განსაზღვრული ფულადი თანხის ან სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის სანაცვლოდ საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების განსაზღვრული რაოდენობის მიღებისა. ეს ინსტრუმენტები მოიცავს ვალდებულებებს საკრედიტო დაწესებულებების და მეანაბრეების წინაშე, გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებსა და სუბორდინირებულ ვალს. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ნასესხები სახსრების შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. შემოსულობისა და ზარალის აღიარება მოგება-ზარალის კინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ხდება ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

თუ ბანკი შეისყიდის საკუთარ სესხს, მას ამოიღებენ ფინანსური მდგომარეობის კინდივიდუალური ანგარიშგებიდან, ხოლო სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ საფასურს შორის აღირიცხება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

იჯარა

i. საოპერაციო იჯარა – ბანკი, როგორც მოიჯარე

აქტივების იჯარა, რომელთან მიმართებაშიც მფლობელობის რისკებიც და სარგებელიც მეიჯარის ხელშია, კლასიფიცირდება საოპერაციო იჯარად. საოპერაციო იჯარის საიჯარო თანხები აისახება წრფივი მეთოდით, როგორც ხარჯი იჯარის პერიოდში და შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

იჯარა (გაგრძელება)

ii. საოპერაციო იჯარა – ბანკი, როგორც მიეჯარე

ბანკი საოპერაციო იჯარის აქტივებს წარმოადგენს ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აქტივების ხასიათის მიხედვით. საოპერაციო იჯარიდან შემოსავლის აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება სხვა შემოსავლის სახით იჯარის ვადის განმავლობაში დარიცხვის წრფივი მეთოდით. მოიჯარისათვის წამახალისებელ ფაქტორებზე ჯამური დანახარჯის აღიარება ხდება, როგორც საიჯარო შემოსავლის წრფივი მეთოდით შემცირება იჯარის ვადის განმავლობაში. საოპერაციო იჯარიდან შემოსავლების მიღების თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯები საიჯარო აქტივების საბალანსო ღირებულებას ემატება.

ფინანსური ინსტრუმენტების ურთიერთგადაფარვა

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა მოხდება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგებაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგადაფარვის იურიდიული უფლება და ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაციის და ვალდებულების დაფარვის სურვილი. ეს არ ეხება ძირითად საკლირინგო ხელშეკრულებებს და დაკავშირებული აქტივები და ვალდებულებები მთლიანად წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

რესტრუქტურიზებული სესხები

საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ახდენს სესხების რესტრუქტურიზაციას ნაცვლად იმისა, რომ დაისაკუთროს უზრუნველყოფის საგანი. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს დაფარვის პირობების გაუმჯობესებას და სესხის ახალი პირობების შეთანხმებას.

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი ფინანსური აქტივის, მაგალითად, მომხმარებელზე გაცემული სესხის, აღიარებას წყვეტს მაშინ, როდესაც მოლაპარაკების შედეგად პირობები იმდენად შეიცვალა, რომ საქმე არსებითად ახალ სესხთან გვაქვს, სხვაობის აღიარება კი ხდება აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული შემოსულობის ან ზარალის სახით, თუ გაუფასურების ზარალი უკვე ბუღალტრულად აღრიცხული არ არის. ახლად აღიარებული სესხების კლასიფიცირება ხდება 1-ელ ეტაპად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნებისთვის, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ახალი სესხი ითვლება შეძენილ ან შექმნილ გაუფასურებულ სესხად. იმის შეფასებისას, უნდა მოხდეს თუ არა მომხმარებელზე გაცემული სესხის აღიარების შეწყვეტა, სხვა ფაქტორებთან ერთად, ბანკი შემდეგსაც ითვალისწინებს:

- ▶ სესხის ვალუტის ცვლილება;
- ▶ კონტრაქტის შეცვლა;
- ▶ თუ მოდიფიკაცია იმგვარია, რომ ინსტრუმენტი აღარ დააკმაყოფილებდა SPPI კრიტერიუმს.

თუ მოდიფიკაცია არსებითად არ შეცვლის ფულად ნაკადებს, იგი არ გამოიწვევს აღიარების შეწყვეტას. თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებულ ფულად ნაკადებში მომხმარებელს ბანკი აღრიცხავს, როგორც მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას ან ზარალს, რომელიც წარმოდგენილია მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით გამოთვლილ საპროცენტო შემოსავალში, თუ უკვე არ არის აღრიცხული გაუფასურების ზარალი.

ბანკის პოლიტიკის თანახმად, პროდუქტების მხოლოდ შეზღუდული რაოდენობა ექვემდებარება რესტრუქტურიზაციას. ყველა რესტრუქტურიზებული სესხი კლასიფიცირებულია მე-2 ეტაპის სესხებად და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად მათზე ვრცელდება აქტივის არსებობის მთელ მანძილზე დეფოლტის ალბათობის მაჩვენებლები.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების გაუფასურება ბასს 39-ის მიხედვით

2018 წლის 1 იანვრამდე ბანკი თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის აფასებდა, ხომ არ არსებობდა ფინანსური აქტივის ან ფინანსური აქტივების ჯგუფის გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება. ფინანსური აქტივი თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფი გაუფასურებულად მიიჩნეოდა მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ, თუ არსებობდა რაიმე მოვლენით (ან მოვლენებით) გამოწვეული გაუფასურების არსებობის ობიექტური მტკიცებულება, რომელიც (რომლებიც) დადგა აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ (გაწეული „ზარალის დადგომის შემთხვევა“) და ზარალის დადგომის შემთხვევა (ან შემთხვევებს) გაველენა ჰქონდა ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური აქტივების ბანკის სავარაუდო სამომავლო ფულად ნაკადებზე, რომელთა სარწმუნოდ განსაზღვრაც შესაძლებელი იყო. გაუფასურების მტკიცებულება შეიძლება ყოფილიყო იმის ნიშნები, რომ მსესხებელი ან მსესხებელთა ჯგუფი განიცდიდა მნიშვნელოვან ფინანსურ სირთულეებს, არ იხდიდა ან აგვიანებდა სესხის პროცენტის ან ძირითადი თანხის გადახდას, არსებობდა გაკოტრების ან სხვა სახის ფინანსური რეორგანიზაციის მაღალი ალბათობა და ხელთ არსებული მონაცემები მიუთითებდა მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადების შემცირებაზე, მაგალითად, როგორცაა ცვლილებები ვადაგადაცილებული გადახდების დონეში ან ეკონომიკურ პირობებში, რომლებსაც უკავშირდება ვალდებულებების შეუსრულებლობა. გასაყიდად გამიზნული ფინანსური ინსტრუმენტების შემთხვევაში, გაუფასურების ნიშანი ასევე არის ინვესტიციის სამართლიანი ღირებულების მნიშვნელოვანი და ხანგრძლივი შემცირება მის თვითღირებულებაზე ნაკლებ ოდენობამდე.

ბანკი ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი აქტივების შემთხვევაში, ინდივიდუალურად, ხოლო ინდივიდუალური მნიშვნელობის არმქონე აქტივების შემთხვევაში, კოლექტიურად აფასებდა, არსებობდა თუ არა გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება.

გაუფასურების ზარალის წარმოშობის ობიექტური მტკიცებულების არსებობის შემთხვევაში, ზარალის თანხა აღირიცხებოდა, როგორც სხვაობა აქტივების საბალანსო ღირებულებასა და მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადების დღევანდელ ღირებულებას შორის (გარდა მომავალში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელიც ჯერ არ დამდგარა), რომელიც დისკონტირდებოდა თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით ან, გასაყიდად გამიზნული ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, როგორც სხვაობა ინვესტიციის თვითღირებულებასა და მის სამართლიან ღირებულებას შორის. აქტივის საბალანსო ღირებულება მცირდებოდა და ზარალის თანხის აღიარება ხდებოდა მოგებაში ან ზარალში. საპროცენტო შემოსავლის დარიცხვა გრძელდებოდა შემცირებულ საბალანსო ღირებულებაზე აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით ან, გასაყიდად გამიზნულ ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, იმ საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, რომლითაც ხდება სამომავლო ფულადი ნაკადების დისკონტირება გაუფასურების ზარალის შეფასების მიზნით. აქტივები, თავიანთ რეზერვთან ერთად ჩამოიწერებოდა მაშინ, როდესაც მათი ამოღება აღარ იყო რეალურად მოსალოდნელი, ხოლო უზრუნველყოფა მთლიანად იყო რეალიზებული ან ბანკისთვის გადაცემული. თუ მომდევნო წელს სავარაუდო გაუფასურების ზარალის თანხა მცირდებოდა გაუფასურების აღიარების შემდეგ დამდგარი მოვლენის გამო, მანამდე აღიარებული გაუფასურების ზარალი შემობრუნდებოდა მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, გარდა გასაყიდად გამიზნული კაპიტალის ინვესტიციებისა, რომელთა შემთხვევაშიც, მათი სამართლიანი ღირებულების ზრდა გაუფასურების შემდეგ აღიარდებოდა სხვა სრულ შემოსავალში.

გაუფასურების კოლექტიურად შეფასების მიზნით, ფინანსური აქტივები დაჯგუფებულია ბანკის პროდუქტების მონიტორინგის შიდა სისტემაზე დაყრდნობით, რომელიც ითვალისწინებს საკრედიტო რისკის ისეთ მახასიათებლებს, როგორებიცაა აქტივის ტიპი, სექტორი, უზრუნველყოფის ტიპი, ვადაგადაცილების სტატუსი და სხვა.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების გაუფასურება ბასს 39-ის მიხედვით (გაგრძელება)

გაუფასურებასთან მიმართებაში კოლექტიურად შეფასებული ფინანსური აქტივების სამომავლო ფულადი ნაკადები განისაზღვრა მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების მქონე აქტივების ისტორიული ზარალის შესაბამისად. ისტორიული ზარალის გამოცდილება დაკორექტირდა არსებული ემპირიული მონაცემების მიხედვით, რათა აესახა დღევანდელი პირობების ეფექტი, რომელიც არ მოქმედებდა იმ წლებზე, საიდანაც მიღებულია ისტორიული ზარალის გამოცდილება და უგულებელყოფილიყო წინა პერიოდში არსებული იმ პირობების ეფექტი, რომელიც დღეისათვის აღარ არსებობს. სამომავლო ფულადი ნაკადების სავარაუდო ცვლილებები ასახავდა და უკავშირდებოდა წლიდან წლამდე შესაბამის ემპირიულ მონაცემებში მომხდარ ცვლილებებს (როგორცაა უმუშევრობის განაკვეთი, უძრავი ქონების ფასი, საქონლის ფასი, გადახდისუნარიანობა და სხვა ფაქტორები, რომლებიც ბანკში განცდილი ზარალის ან მისი მასშტაბის განმსაზღვრელი იყო). რეგულარულად ხდებოდა სამომავლო ფულადი ნაკადების შეფასების იმ მეთოდოლოგიის და დაშვებების გადახედვა, რომლებიც გამოიყენება სამომავლო ფულადი ნაკადების განსაზღვრის მიზნით, რათა შემცირებულიყო სხვაობა მოსალოდნელ და ფაქტობრივ ზარალს შორის.

ფასს 9-ის მიხედვით გაუფასურების შეფასების შესახებ ინფორმაცია 23 შენიშვნაშია წარმოდგენილი.

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ჯგუფის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ▶ ამოიწურა აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა;
- ▶ ბანკმა დათმო აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო მესამე პირებისათვის თანხების სრულად და დაგვიანების გარეშე გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ▶ ბანკმა (ა) გადასცა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი; (ბ) არც გადასცა და არც დაიტოვა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი, მაგრამ გადასცა აქტივზე კონტროლი.

იმ შემთხვევაში, თუ ბანკმა გადასცა აქტივიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება და არ გადაუცია ძირითადი რისკები და სარგებელი ან კონტროლი აქტივზე, ბანკის მიერ აქტივის აღიარება ხდება მონაწილეობის შენარჩუნების პირობით. მონაწილეობის შენარჩუნება, რომელსაც აქვს გადაცემულ აქტივზე ერთგვარი გარანტიის ფორმა, აისახება აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებასა და ბანკის მიერ გადასახდელ მაქსიმალურ თანხას შორის უმცირესით.

ჩამოწერები

2018 წლის 1 იანვრიდან ფინანსური აქტივები ჩამოიწერება ან ნაწილობრივ, ან მთლიანად მხოლოდ მაშინ, როდესაც ბანკი შეწყვეტს მათი ამოღების მცდელობას. თუ ჩამოსაწერი თანხა დაგროვილი ზარალის რეზერვზე მეტია, სხვაობა ჯერ ემატება რეზერვს და შემდეგ გამოიქვითება საერთო საბალანსო ღირებულებიდან. ყოველგვარი შემდგომი ამოღება კრედიტდება საკრედიტო ზარალის ხარჯში. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა (გაგრძელება)

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების აღიარება წყდება მაშინ, როდესაც ისინი იფარება, ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ცვლის მეორე ფინანსური ვალდებულება იმავე კრედიტორის მიმართ მნიშვნელოვნად შეცვლილი პირობებით, ან თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ცვლილება თუ მოდიფიკაცია აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ვალდებულების აღიარების გაუქმება და ახალი ვალდებულების აღიარება, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

გადასახადით დაზღვრა

მიმდინარე მოგების გადასახადი გამოიანგარიშება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული საგადასახადო ხარჯების ჯამს. ის წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადის ხარჯების ჯამს.

გადავადებული აქტივებისა და ვალდებულებების დაანგარიშება მიმდინარე სხვაობებთან მიმართებაში ხდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეთოდით. გადავადებული მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ყველა დროებით სხვაობაზე, რომელიც წარმოიშობა აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო დასაბეგრ საფუძველსა და მათ საბალანსო თანხებს შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოიშობა გუდვილის პირველადი აღიარებიდან ან აქტივისა და ვალდებულებიდან იმ გარიგებაში, რომელიც არ არის საწარმოთა გაერთიანება და ოპერაციის თარიღისათვის გავლენას არ იქონიებს სააღრიცხვო მოგებასა თუ საგადასახადო მოგება-ზარალზე.

გადავადებული საგადასახადო აქტივი აღირიცხება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსალოდნელია დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება გამოსაქვითი დროებითი სხვაობების გაქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღირიცხება საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც მოსალოდნელია აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულების დაფარვის პერიოდში იმ განაკვეთებზე დაყრდნობით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებობდა ამოქმედებული იყო ანგარიშგების დღეს.

გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოდგენილია დროებით სხვაობებზე, რომლებიც წარმოიშობა ინვესტიციებიდან შვილობილ კომპანიებში, მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შესაძლოა გაკონტროლებულ იქნას დროებითი სხვაობის აღდგენის დრო და ახლო მომავალში მათი აღდგენა არ არის მოსალოდნელი.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა საოპერაციო გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ბანკის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები, შენობების გამოკლებით, აღრიცხულია თვითღირებულებით, გარდა ყოველდღიური მომსახურების ხარჯებისა, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურება. ამ თანხაში შედის ძირითადი საშუალების ნაწილის ჩანაცვლების ღირებულება ამ ხარჯის დადგომისას, თუ აღიარების კრიტერიუმები დაცულია.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო თანხების გადახედვა ხდება გადაფასებასთან მიმართებაში, როდესაც მოვლენები ან გარემოებათა ცვლილებები მიანიშნებენ, რომ საბალანსო თანხის აღდგენა შესაძლოა ვერ მოხერხდეს.

თვითღირებულებით პირველადი აღიარების შემდგომ, შენობა-ნაგებობები აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს მათ სამართლიან ღირებულებას გადაფასების თარიღისათვის გამოკლებული შემდგომში დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი. შეფასება ტარდება იმ სიხშირით, რაც საკმარისია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ გადაფასებული აქტივის სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდებოდეს მისი საბალანსო ღირებულებისგან.

გადაფასების დღისთვის დაგროვილი ცვეთა აკლდება აქტივის საბალანსო ღირებულებას და წმინდა თანხა გადაანგარიშდება აქტივის გადაფასებული ღირებულების ოდენობით. გადაფასების ნებისმიერი მეტობა კრედიტდება სხვა სრულ შემოსავლებში ჩართული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ხდება მანამდე მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ამავე აქტივის გადაფასებისას მისი ოდენობის შემცირების აღდგენა. ამ შემთხვევაში მატების აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების დეფიციტის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც დეფიციტი, რომელიც უშუალოდ გაქვითავს ამავე აქტივზე უწინ აღიარებულ მეტობას, პირდაპირ გაიქვითება ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის მეტობიდან.

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვიდან წლიური გადატანა გაუნაწილებელ მოგებაზე ხდება აქტივის გადაფასებული საბალანსო ღირებულების ცვეთასა და აქტივის თავდაპირველი ღირებულების ცვეთას შორის სხვაობით. გაყიდვისას კონკრეტულ აქტივთან დაკავშირებული მთლიანი გადაფასების რეზერვი გადაიტანება გაუნაწილებელ მოგებაზე.

აქტივის ცვეთა დაირიცხება იმ თარიღიდან, როდესაც ხდება აქტივის ექსპლუატაციაში გაშვება. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

მიწა და შენობა-ნაგებობები	2%-5%
ავეჯი და მოწყობილობები	10%-20%
კომპიუტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	15%-25%
სატრანსპორტო საშუალებები	20%-25%
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	10%-25%

აქტივების ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და მეთოდების გადახედვა და შესაბამისად კორექტირება საჭიროებისამებრ ხდება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს.

შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და მათი ჩართვა ხდება სხვა საოპერაციო ხარჯებში თუ ისინი არ ექვემდებარება კაპიტალიზაციას.

მიწა სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება და ცვეთა არ ერიცხება. საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი იჯარით აღებული აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადაზე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)

დაუსრულებელი მშენებლობა მოიცავს დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდ უკავშირდება ძირითადი საშუალების მშენებლობას, მათ შორის მშენებლობის დროს გაწეული შესაბამისად განაწილებული პირდაპირი ცვლადი ხარჯები და ფიქსირებული ზედნადები ხარჯები. ასეთი აქტივების ცვეთა, მსგავსი ძირითადი საშუალების ანალოგიურად, იწყება აქტივის ექსპლუატაციაში მიღებიდან.

მესამე მხარეებისგან მიღებული კომპენსაცია ძირითადი საშუალებების იმ ერთეულებისთვის, რომლებიც გაუფასურდა, დაიკარგა ან გადაცემულ იქნა, შედის სხვა შემოსავალში, როდესაც კომპენსაციის ვალდებულებას მესამე მხარე აღიარებს.

საინვესტიციო ქონება

ბანკი გარკვეულ ქონებას ფლობს საინვესტიციო ქონების სახით, საიჯარო შემოსავლის მისაღებად, კაპიტალის ღირებულების ზრდისთვის ან ორივე მიზნით, და მათი გამოყენება ან ფლობა არ ხდება ჩვეულებრივი საქმიანობის პრობებში გაყიდვის მიზნით. საინვესტიციო ქონების თავდაპირველი აღიარება ხდება თვითღირებულებით, გარიგების დანახარჯების ჩათვლით და შემდეგ ხელშეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც ასახავს საბაზრო პრობებს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ბანკის საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება სხვადასხვა წყაროს საფუძველზე, მათ შორის დამოუკიდებელი შემფასებლების ანგარიშების მიხედვით, რომლებსაც აქვთ აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ანალოგიური ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის ქონების შეფასების გამოცდილება. გამომუშავებული საიჯარო შემოსავალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში არასაბანკო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილში. საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულების შეცვლის შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი აღირიცხება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში და მიეკუთვნება სხვა შემოსავლის ან სხვა საოპერაციო ხარჯების მუხლებს.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს.

ცალკეული არამატერიალური აქტივი პირველადი აღიარებისას აღირიცხება თვითღირებულებით. პირველადი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება დარიცხული ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო გამოყენების ვადა განსაზღვრული ვადით ფასდება. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზებულია სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურების ვადის – 1-10 წლის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების ნიშნების არსებობისას.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს წარსული მოვლენების გამო აქვს მიმდინარე თუ პრაქტიკიდან გამომდინარე ვალდებულება და მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება ვალდებულების დასაფარად. ასევე, შესაძლებელია ვალდებულების თანხის სანდოდ განსაზღვრა.

საპენსიო და სხვა ვალდებულებები

ბანკს არა აქვს ცალკე საპენსიო სქემა საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო სისტემის გარდა. ბანკს ასევე არა აქვს გათვალისწინებული საპენსიო შეღავათები.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

საწესდებო კაპიტალი

საწესდებო კაპიტალი და დამატებით შეტანილი კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები საკუთარ კაპიტალად არის კლასიფიცირებული. ახალი აქციების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარე ხარჯები, გარდა საწარმოთა გაერთიანებისთვის გამოშვებული აქციებისა, აღრიცხულია საკუთარი კაპიტალის შემოსავლებიდან გამოქვითვების სახით. გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე მეტი ნებისმიერი სამართლიანი ღირებულების მქონე მიღებული საფასური აღირიცხება, როგორც დამატებით შეტანილი კაპიტალი.

გამოსყიდული აქციები

როდესაც ბანკი შეიძენს ბანკის აქციებს, გადახდილი საფასური და ამ ოპერაციასთან დაკავშირებული ხარჯები (მოგების გადასახადის გამოკლებით) გამოიქვითება მთლიანი საკუთარი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. შემდგომში ასეთი აქციების გაყიდვის ან ხელახლა გამოშვების შემთხვევაში ხდება მიღებული საფასურის ჩართვა საკუთარ კაპიტალში. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

დივიდენდები

დივიდენდები აღიარებულია, როგორც ვალდებულება და გამოიქვითება საკუთარი კაპიტალიდან ანგარიშგების შედგენის თარიღისათვის მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი გამოცხადებულია ანგარიშგების შედგენამდე პერიოდში ან ანგარიშგების შედგენის თარიღით. დივიდენდები ცხადდება, როდესაც მათი შეთავაზება ანგარიშგების შედგენის თარიღამდე ხდება, ან თუ ისინი შეთავაზებულია ან გამოცხადებულია ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში, მაგრამ ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების გამოცემამდე.

ანგარიშგება სეგმენტების მიხედვით

სეგმენტების მიხედვით ანგარიშგება ეფუძნება შემდეგ საოპერაციო სეგმენტებს: საცალო საბანკო მომსახურების, კორპორაციული და მცირე და საშუალო საწარმოების მომსახურების, კერძო საბანკო მომსახურების და კორპორაციული ცენტრის ფუნქციები.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა დაფარვის მიზნით დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღებაა მოსალოდნელი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღების ალბათობა მაღალია და შესაძლებელია მისი სანდოდ შეფასება. შემოსავლის აღიარებამდე ასევე აუცილებელია შემდეგი კონკრეტული აღიარების კრიტერიუმების დაკმაყოფილება:

საპროცენტო და მსგავსი შემოსავალი და ხარჯი

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი გამოითვლის საპროცენტო შემოსავალს სავალო ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ფინანსური აქტივების (გარდა გაუფასურებული საკრედიტო აქტივებისა) საერთო საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით (2018 წლის 1 იანვრამდე: ფინანსური აქტივების ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით). ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც მომავალში მოსალოდნელი გადახდილი და მიღებული ფულადი სახსრების ზუსტ დისკონტირებას ახდენს ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელ ვადაზე ან, როცა შესაძლებელია, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. გაანგარიშება ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობას (მაგალითად წინასწარი გადახდის შესაძლებლობას) და მოიცავს ნებისმიერ საკომისიო თანხას და დამატებით ხარჯს, რომელიც პირდაპირ განეკუთვნება ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, გარდა სამომავლო საკრედიტო ზარალისა. ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ ბანკი გადახედავს მის მიერ დასაფარი თუ მისაღები სავარაუდო თანხების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით და ცვლილება საბალანსო ღირებულებაში აღირიცხება საპროცენტო შემოსავლად ან ხარჯად.

როდესაც ფინანსური აქტივი უფასურდება, ბანკი გამოითვლის საპროცენტო შემოსავალს ფინანსური აქტივის წმინდა ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. თუ ფინანსური აქტივები გამოსწორდა და აღარ არის გაუფასურებული, მაშინ ბანკი უბრუნდება საპროცენტო შემოსავლის გამოთვლას ბრუტოს საფუძველზე.

შექმნილი ან შექმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, ბანკი საპროცენტო შემოსავალს გამოითვლის საკრედიტო რისკის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მიღებით და ამ განაკვეთის გამოყენებით აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე. საკრედიტო რისკის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის საპროცენტო განაკვეთი, რომელით, თავდაპირველი აღიარებისას, ახდენს მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადების (საკრედიტო ზარალის ჩათვლით) დისკონტირებას შექმნილი ან შექმნილი გაუფასურებული აქტივების ამორტიზებულ ღირებულებამდე.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ყველა ფინანსური აქტივიდან მიღებული საპროცენტო შემოსავალი სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით აღირიცხება „სხვა საპროცენტო შემოსავალში“ მოგება-ზარალის კინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

*(ათას ლარში)***3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)****შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება (გაგრძელება)***მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო*

ბანკი იღებს შემოსავალს გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მომხმარებლებისთვის გაწეული სხვადასხვა სახის მომსახურების სანაცვლოდ. შემოსავალი გასამრჯელოდან შესაძლოა დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

► *გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო*

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო დაირიცხება პერიოდის განმავლობაში, შესაბამისი ვალდებულებების შესრულებისთანავე. მასში საკომისიო შემოსავალიც შედის. სასესხო ვალდებულებები, რომლებიც სავარაუდოდ ჩამოიწერება და სხვა საკრედიტო თანხები გადავადებულია (ყველა ზღვრულ ხარჯთან ერთად) და აღიარებულია, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

► *დროის გარკვეულ მომენტში მიღებული საკომისიო შემოსავალი*

ანგარიშსწორების, ფულადი გზავნილების, ქვითრების გადახდების და საკასო ოპერაციებიდან მიღებული საკომისიოს აღიარება ხდება შესაბამისი ოპერაციის დასრულებისთანავე. თითოეული ოპერაცია აღირიცხება, როგორც ცალკე შესასრულებელი სახელშეკრულებო მოვალეობა.

► *საოპერაციო მომსახურებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი*

მოლაპარაკებების წარმოებისთვის ან მესამე მხარისთვის გარიგების თაობაზე მოლაპარაკებებში მონაწილეობისთვის – მაგალითად, როდესაც ბანკის სახელშეკრულებო ვალდებულება არის აქციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შესყიდვის ან ბიზნესების ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებები) მიღებული გასამრჯელო აისახება ამ გარიგების დასრულებისთანავე. საკომისიო და საკომისიოს ის კომპონენტები, რომლებიც უკავშირდება გარკვეულ სახელშეკრულებო ვალდებულებებს, აისახება შესაბამისი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემდეგ. როდესაც კონტრაქტი ითვალისწინებს ცვალებად ანაზღაურებას, გასამრჯელოსა და საკომისიო შემოსავლის აღიარება ხდება მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც არსებობს იმის ალბათობა, რომ აღიარებული ჯამური შემოსავლის თანხის მნიშვნელოვანი შემობრუნება არ მოხდება მანამ, სანამ საბოლოოდ გაირკვევა ცვალებად ანაზღაურებასთან დაკავშირებული გაურკვეველობა.

შემოსავალი დივიდენდებიდან

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როცა ბანკს განესაზღვრება თანხების მიღების უფლება.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია

ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ლარში, რაც ბანკის სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ხელახლა კონვერტაცია ლარში ხდება ანგარიშგების დღეს არსებული სამუშაო ვალუტის გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციების კონვერტაციით გამოწვეული შემოსულობა და ზარალი აღიარებულია მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, როგორც უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეულ მოგებას გამოკლებული ზარალი – საკურსო სხვაობა. იმ არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება, რომლებიც პირვანდელი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, ხდება თავდაპირველი გარიგების დღეს არსებული გაცვლითი კურსით. არაფულადი მუხლები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, გადაანგარიშდება იმ დღის გაცვლითი კურსით, როდესაც მოხდა სამართლიანი ღირებულების დადგენა.

სხვაობები უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციის სახელშეკრულებო გაცვლით კურსსა და სებ-ის გაცვლით კურსს შორის ოპერაციის დღეს შესულია უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალის მუხლში.

2018 წლის 31 დეკემბრის, 2017 წლის 31 დეკემბრისა და 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ბანკმა შემდეგი გაცვლითი კურსი გამოიყენა:

	2018	2017	2016
ლ/ 1 აშშ დოლარი	2.6766	2.5922	2.6468
ლ/ 1 ევრო	3.0701	3.1044	2.7940

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“

ფასს (IFRS) 16 გამოიცა 2016 წლის იანვარში და ჩაანაცვლებს ბასს (IAS) 17-ს „იჯარა“, ფაისკ (IFRIC) 4-ს „როგორ განვსაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას“, იმკ (SIC) 15-ს „საოპერაციო იჯარა – სტიმულირება“ და იმკ (SIC) 27-ს „გარიგებების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას“. ფასს (IFRS) 16-ში მოცემულია იჯარის აღიარების, შეფასების, წარდგენისა და განმარტებითი შენიშვნების პრინციპები და მოიჯარისგან მოითხოვს ყველა იჯარის აღრიცხვას საბალანსო უწყისზე, ბასს (IAS) 17-ის მიხედვით ფინანსური იჯარის აღრიცხვის ანალოგიურად. სტანდარტი ითვალისწინებს აღიარების ორ გამონაკლისს მოიჯარეებისთვის – „დაბალი ღირებულები მქონე“ აქტივების (მაგ. პერსონალური კომპიუტერები) იჯარა და მოკლევადიანი იჯარა (ე. ი. იჯარა 12-თვიანი ან ნაკლები ვადით). საიჯარო ხელშეკრულების ძალაში შესვლის თარიღისთვის, მოიჯარე აღიარებს ვალდებულებას საიჯარო გადასახადის გადახდის თაობაზე (ე. ი. საიჯარო ვალდებულება) და აქტივს, რომელიც წარმოადგენს უფლებას შესაბამისი აქტივის გამოყენებაზე იჯარის ვადის განმავლობაში (ე.ი. აქტივის გამოყენების უფლება). მოიჯარეები ვალდებულები არიან ცალკე აღიარონ საიჯარო ვალდებულების საპროცენტო ხარჯი და აქტივის გამოყენების უფლების საამორტიზაციო ხარჯი.

მოიჯარე ასევე ვალდებულია გარკვეული მოვლენების დადგომის შემთხვევაში (მაგ. იჯარის ვადის შეცვლა, სამომავლო საიჯარო გადასახადებში ცვლილება მათი განსაზღვრისთვის გამოყენებული ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილების გამო) ხელახლა შეაფასოს საიჯარო ვალდებულება. მოიჯარე ზოგადად საიჯარო ვალდებულების ხელახლა შეფასების თანხას აღიარებს, როგორც აქტივის გამოყენების უფლების კორექტირებას.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)**სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)**

მეიჯარის აღრიცხვა ფასს 16-ის მიხედვით არსებითად არ განსხვავდება ბასს 17-ის თანახმად არსებული პრაქტიკისგან. მეიჯარე გააგრძელებს ყველა იჯარის კლასიფიცირებას იმავე პრინციპით, როგორც ბასს 17-ის მიხედვით და გამიჯნავს ორი ტიპის იჯარას: საოპერაციოს და ფინანსურს.

ფასს 16, რომელიც ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის, მოიჯარეებს და მეიჯარეებს ავალდებულებს უფრო დეტალური განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენას, ვიდრე ეს ბასს 17-ის თანახმად ხდებოდა.

ბანკი ფასს 16-ის მიღებას აპირებს რეტროსპექტულად, ფასს 16-ის თავდაპირველი გამოყენების ჯამური (კუმულაციური) ეფექტით, რომელიც აღიარებულია თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის. ბანკი გადაწყვეტს სტანდარტის გამოყენებას იმ ხელშეკრულებებისთვის, რომლებიც ადრე, ბასს 17-ისა და ფასიკ 4-ის გამოყენებით, იჯარებად განისაზღვრებოდა. ამიტომ ბანკი არ გამოიყენებს სტანდარტს იმ ხელშეკრულებებისთვის, რომლებიც ადრე არ განისაზღვრებოდა იჯარის შემცველად ბასს 17-ისა და ფასიკ 4-ის გამოყენებით.

ბანკი გადაწყვეტს სტანდარტით გათვალისწინებული გამონაკლისების გამოყენებას იმ საიჯარო კონტრაქტებზე, რომელთა მიხედვითაც, იჯარის ვადა მთავრდება 12 თვეში თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის, და აგრეთვე იმ საიჯარო კონტრაქტებზე, რომელთა საბაზისო აქტივი დაბალი ღირებულებისაა. ბანკს იჯარით აქვს აღებული გარკვეული საოფისე აღჭურვილობა (პერსონალური კომპიუტერები, პრინტერები, ქსეროქსის აპარატები და სხვა), რომელთა ღირებულება დაბალია.

ბანკი ამჟამად აფასებს ფასს 16-ის მიღების გავლენას, მაგრამ ფასს-ზე გადასვლის თარიღისთვის არ მოელოს, რომ ამ სტანდარტს რამე გავლენა ექნება მის საკუთარ კაპიტალზე.

ფასიკ (IFRIC) 23-ის ინტერპრეტაცია „მოგების გადასახადით დაბეგვრასთან დაკავშირებული გაურკვევლობა“

ინტერპრეტაცია ეხება მოგების გადასახადების აღრიცხვას ისეთ შემთხვევებში, როდესაც საგადასახადო დაბეგვრა შეიცავს გაურკვევლობას, რაც გავლენას ახდენს ბასს 12-ის გამოყენებაზე. იგი არ ვრცელდება ბასს 12-ის მოქმედების არეალის მიღმა მყოფ გადასახადებზე და მოსაკრებლებზე, ამასთან იგი არ მოიცავს კონკრეტულ მოთხოვნებს გაურკვევლობის შემცველ საგადასახადო დაბეგვრასთან დაკავშირებული ჯარიმებისა თუ საურავების შესახებ. ინტერპრეტაცია კონკრეტულად მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- ▶ საწარმო ინდივიდუალურად განიხილავს თუ არა გაურკვეველი საგადასახადო დაბეგვრის წესებს;
- ▶ დაშვებები, რომლებსაც საწარმო აკეთებს საგადასახადო ორგანოების მიერ გამოყენებული საგადასახადო დაბეგვრის წესების შემოწმების შესახებ;
- ▶ როგორ განსაზღვრავს საწარმო დასაბეგრ მოგებას (საგადასახადო ზარალს), საგადასახადო ბაზებს, გამოუყენებელ საგადასახადო ზარალს, გამოუყენებელ საგადასახადო კრედიტებს და საგადასახადო განაკვეთებს;
- ▶ როგორ განიხილავს საწარმო ცვლილებების შეტანას ფაქტებსა და გარემოებებში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)

საწარმომ უნდა განსაზღვროს, გაურკვევლობის შემცველი თითოეული საგადასახადო დაბეგვრის შემთხვევა ცალკე განიხილოს, თუ გაურკვევლობის შემცველ ერთ ან მეტ საგადასახადო დაბეგვრასთან ერთად. ამას უნდა მოჰყვეს მიდგომა, რომელიც უკეთესად ახდენს გაურკვევლობის გადაწყვეტის პროგნოზირებას. ინტერპრეტაცია ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, თუმცა მასზე გადასვლის გარკვეულ შეღავათებს ითვალისწინებს. ბანკი ინტერპრეტაციას გამოიყენებს მისი ძალაში შესვლის თარიღიდან. ვინაიდან ბანკი საქმიანობს მრავალი ქვეყნის რთულ საგადასახადო გარემოში, ინტერპრეტაციის გამოყენებამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს მის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. გარდა ამისა, ბანკს შეიძლება დასჭირდეს პროცესებისა და პროცედურების შემუშავება ისეთი ინფორმაციის მისაღებად, რომელიც საჭიროა ინტერპრეტაციის დროულად გამოყენებისთვის.

ცვლილებები ფასს 9-ში: „სავანსო გადახდის მახასიათებლები უარყოფითი კომპენსაციით“

ფასს 9-ის მიხედვით, სავანსო ინსტრუმენტი შეიძლება შეფასდეს ან ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, იმ პირობით, რომ სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს „მხოლოდ ძირითადი თანხის და ძირითადი თანხის დარჩენილ ნაშთზე დარიცხული პროცენტის გადახდას“ („SPPI კრიტერიუმი“) და რომ ინსტრუმენტი ამ კლასიფიკაციის შესაბამისი ბიზნესმოდელის ფარგლებშია ფლობილი. ფას 9-ში შესული ცვლილებები განმარტავს, რომ ფინანსური აქტივი აკმაყოფილებს SPPI კრიტერიუმს მიუხედავად იმისა, არსებობს თუ არა ისეთი მოვლენა ან გარემოება, რომელიც იწვევს ხელშეკრულების ვადაზე ადრე შეწყვეტას და განურჩევლად იმისა, თუ რომელი მხარე იხდის ან იღებს გონივრულ კომპენსაციას ხელშეკრულების ვადაზე ადრე შეწყვეტისთვის.

ცვლილებები გამოყენებული უნდა იქნეს რეტროსპექტულად და ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან. ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენება. ეს ცვლილებები გავლენას არ ახდენს ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ცვლილებები ბასს (IAS) 28-ში „გრძელვადიანი მონაწილეობა მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში“

ცვლილებები განმარტავს, რომ საწარმომ ფასს 9 უნდა გამოიყენოს მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოებში ისეთი გრძელვადიანი მონაწილეობისთვის, რომლისთვისაც არ გამოიყენება კაპიტალ-მეთოდი, მაგრამ რომელიც თავიანთი არსით წარმოადგენს წმინდა ინვესტიციას მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოში (გრძელვადიანი მონაწილეობა). ეს დაზუსტება მნიშვნელოვანია, რადგან გულისხმობს, რომ ფასს 9-ის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელი ეხება ასეთ გრძელვადიან მონაწილეობას კაპიტალში.

ცვლილებებით ასევე განიმარტა, რომ ფასს 9-ის გამოყენებისას საწარმო არ ითვალისწინებს მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს არანაირ ზარალს ან წმინდა ინვესტიციის რამე გაუფასურების ზარალს, რომელიც აღიარებულია მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოში განხორციელებულ წმინდა ინვესტიციაში ბასს (IAS) 28-ის „ინვესტიციები მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში“ გამოყენებით გამოწვეული კორექტირებების სახით.

ცვლილებები გამოყენებულ უნდა იქნეს რეტროსპექტულად და ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან. ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენება. ვინაიდან ბანკს არ აქვს გრძელვადიანი მონაწილეობა თავისი მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს კაპიტალში, ეს ცვლილებები გავლენას ვერ მოახდენს მის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ყოველწლიური გაუბჯობებების ციკლი 2015-2017 წ. წ. (გამოცემული 2017 წლის დეკემბერში)

ბასს (IAS) 12 „მოგებიდან გადასახადები“

ცვლილებების მიხედვით, მოგების გადასახადის გავლენა დივიდენდებზე უფრო პირდაპირ უკავშირდება წარსულში მომხდარ გარიგებებს ან მოვლენებს, რომლებმაც წარმოქმნა გასანაწილებელი მოგება, და არა მფლობელებზე განაწილებებს. შესაბამისად, საწარმო დივიდენდებზე დარიცხულ მოგების გადასახადს აღიარებს მოგებაში ან ზარალში, სხვა სრულ შემოსავალში ან საკუთარ კაპიტალში იმისდა მიხედვით, თუ სად აღიარა საწარმომ თავდაპირველად ეს წარსულში მომხდარი გარიგებები ან მოვლენები.

საწარმომ ეს ცვლილებები უნდა გამოიყენოს 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისათვის. ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენებაც. როდესაც საწარმო პირველად იყენებს ამ ცვლილებებს, მან ისინი უნდა გამოიყენოს უადრესი შედარებადი პერიოდის დასაწყისიდან აღიარებულ დივიდენდებზე მოგების გადასახადის გავლენის აღრიცხვისას. ვინაიდან ბანკის არსებული პრაქტიკა შეესაბამება ამ ცვლილებებს, ბანკი არ მოელის მათგან რამე გავლენას თავის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები

ბანკის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს ისეთ შეფასებებსა და დაშვებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს საბალანსო ანგარიშგებაში წარმოდგენილი აქტივებისა და ვალდებულებების ოდენობაზე და წლის ბოლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ შემოსავალსა და ხარჯებზე. შეფასებებისა და დაშვებების გადახედვა ხდება უწყვეტად. ეს შეფასებები და დაშვებები ეყრდნობა წარსულ გამოცდილებასა და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც გარემოებათა გათვალისწინებით მიზანშეწონილად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან სხვადასხვა დაშვებებისა თუ პირობების მიხედვით. ქვემოთ მოცემულია შეფასებები და დაშვებები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ბანკის ფინანსური მდგომარეობისთვის.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)**ფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალი**

გაუფასურების ზარალის შეფასება როგორც ფასს 9-ის, ისე ბასს 39-ის შესაბამისად, ფინანსური აქტივების ყველა კატეგორიისთვის საჭიროებს განსჯის გამოყენებას, კერძოდ, სამომავლო ფულადი ნაკადების ოდენობისა და ვადების და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების პროგნოზირებას გაუფასურების ზარალის განსაზღვრისას და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეფასებას. ეს პროგნოზები ეყრდნობა რამდენიმე ფაქტორს, რომელთა ცვლილებამ შეიძლება განაპირობოს რეზერვების სხვადასხვა დონე. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაანგარიშებლად ბანკი იყენებს კომპლექსურ მოდელებს, რომლებიც ეყრდნობა რამდენიმე დაშვებას ცვლადი მონაცემების არჩევასთან და მათ ურთიერთდამოკიდებულებასთან დაკავშირებით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების ელემენტები, რომლებიც ეყრდნობა ბუღალტრულ გადაწყვეტილებებს და პროგნოზებს მოიცავს შემდეგს:

- ▶ ბანკის შიდა საკრედიტო რეიტინგების მოდელი, რომელიც თითოეულ დონეს ანიჭებს დეფოლტის ალბათობას;
- ▶ ბანკის კრიტერიუმები იმის შესაფასებლად, მნიშვნელოვნად ხომ არ გაზრდილა საკრედიტო რისკი და ამიტომ ფინანსური აქტივების რეზერვები ხომ არ უნდა შეფასდეს აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით და ხარისხობრივად;
- ▶ ფინანსური აქტივების სეგმენტაცია, როდესაც მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი კოლექტიურად ფასდება;
- ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების შემუშავება, მათ შორის, სხვადასხვა ფორმულისა და ამოსავალი მონაცემის შერჩევა;
- ▶ კავშირის დადგენა მაკროეკონომიკურ სცენარებსა და ისეთ ეკონომიკურ მონაცემებს შორის, როგორიცაა უმუშევრობის დონეები და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებები, ასევე გავლენის განსაზღვრა დეფოლტის ალბათობაზე, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავ დავალიანებაზე და დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებზე;
- ▶ საპროგნოზო მაკროეკონომიკური სცენარების არჩევა და მათი ალბათობების შეწონვა, მიღებული ეკონომიკური მონაცემების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელებში გამოყენების მიზნით.

ბანკი დროდადრო ამოწმებს თავის სესხებს, რომ შეაფასოს მათი გაუფასურება და განსაზღვროს გაუფასურების ზარალის ოდენობა საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ისეთ შემთხვევებში, როდესაც მსესხებელს აქვს ფინანსური სირთულეები და მსგავს მსესხებლებთან მიმართებაში ისტორიული მონაცემები რთულად მოიპოვება. ანალოგიურად, ბანკი სამომავლო ფულად ნაკადებში ცვლილებებს იმ მოპოვებად მონაცემებზე დაყრდნობით განსაზღვრავს, რომლებიც მიუთითებენ, რომ მსესხებლების გადახდის სტატუსი გაუარესდა. ხელმძღვანელობა ალბათობებს განსაზღვრავს მსესხებლებთან ურთიერთობის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, რა დროსაც ითვალისწინებს დეფოლტის შემთხვევების მსგავსებასა და დეფოლტის შემთხვევაში მიღებულ დანაკარგებს. ბანკი თავის გამოცდილებაზე დაყრდნობით აკორექტირებს ერთგვაროვანი სესხების ჯგუფის ემპირიულ მონაცემებს, რათა ასახოს არსებული ვითარება და საპროგნოზო მაკროეკონომიკური ცვლადები.

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვის განსაზღვრა ხდება არსებული ეკონომიკური ვითარების საფუძველზე. ბანკს არ შეუძლია წინასწარ განსაზღვროს, რა ცვლილებები მოხდება საქართველოში და რა გავლენა ექნება ასეთ ცვლილებებს მომავალ პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვის ადეკვატურობაზე.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)

საინვესტიციო ქონების და შენობების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

საინვესტიციო ქონება და შენობები სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის ის თანხა, რომლითაც შეფასების დღეს შეიძლება აქტივი გაიყვას საქმის მცოდნე და გარიგების მსურველ მხარეებს შორის „გაშლილი ხელის პრინციპით“ შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის სტანდარტების შესაბამისად.

ბანკის შენობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2018 წლის 31 დეკემბერი იყო. იხილეთ მე-10 შენიშვნა.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე დამოუკიდებელი პროფესიონალი შემფასებლების მიერ. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შემოსავლის მეთოდის გამოყენებით, დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდზე დაყრდნობით. აღნიშნული ითვალისწინებს ნებისმიერი მიმდინარე იჯარის ხელშეკრულების და სხვა ხელშეკრულებების პირობებს და როდესაც ეს ხელმისაწვდომია, ისეთ მტკიცებულებებს, როგორებიცაა ანალოგიური ძირითადი საშუალებების იჯარის მიმდინარე საბაზრო ფასი, შესადარისი ადგილმდებარეობა და პირობები. გამოიყენება დისკონტირების განაკვეთები, რომლებიც ასახავს ფულადი ნაკადების მოცულობისა და პერიოდულობის გაურკვევლობის საბაზრო შეფასებებს. სამომავლო ფულადი ნაკადების დაშვებები მოიცავს მიწის იჯარასთან თუ შესყიდვასთან დაკავშირებით ფულადი სახსრების გადინების პროგნოზს.

ზემოაღნიშნული შეფასებები ექვემდებარება შემდგომ ცვლილებას ახალი გარიგებების შესახებ მიღებული ინფორმაციისა და ახალი საბაზრო მონაცემების საფუძველზე.

გადასახადით დაბეგვრა

საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა ხშირად იცვლება და სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. ხელმძღვანელობის მიერ ბანკის ოპერაციებთან და საქმიანობასთან დაკავშირებული კანონმდებლობისა და ცვლილებების ინტერპრეტაცია შეიძლება შესაბამისმა ორგანოებმა ეჭვქვეშ დააყენონ. შემოწმებისას შეიძლება ადგილი ჰქონდეს დამატებით გადასახადებს, ჯარიმებს ან საურავებს. ფისკალური პერიოდები ექვემდებარება უფლებამოსილი ორგანოების მიერ საგადასახადო კუთხით შემოწმებას სამი წლის განმავლობაში, შემოწმების წლის ჩათვლით. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მის მიერ შესაბამისი კანონმდებლობის ინტერპრეტაცია ჯეროვანია და რომ ბანკის საგადასახადო სტატუსი უცვლელი დარჩება.

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ

მართვის მიზნებისათვის ბანკი დაყოფილია შემდეგ საოპერაციო სეგმენტებად პროდუქტებისა და მომსახურების მიხედვით:

საცალო საბანკო მომსახურება	ძირითადად მართავს ფიზიკური პირების დეპოზიტებს, გასცემს სამომხმარებლო სესხებს, ოვერდრაფტებს, საკრედიტო ბარათებს და უზრუნველყოფს ფულადი სახსრების გადარიცხვისა და ელექტრონული ბანკინგის მომსახურებას.
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	ძირითადად გასცემს სესხებსა და სხვა საკრედიტო პროდუქტებს კორპორაციულ და ინსტიტუციონალურ მომხმარებლებზე, ასევე მართავს მათ დეპოზიტებსა და მიმდინარე ანგარიშებს.
კერძო საბანკო მომსახურება	ძირითადად ეწევა მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირების კერძო საბანკო და ქონების მართვის მომსახურებას.
კორპორაციული ცენტრი	ძირითადად ბანკის ყველა საოპერაციო სეგმენტს უწევს სახაზინო და ბექ-ოფისის მომსახურებას.
სხვა	სეგმენტები, რომლებიც ზემოთ მოყვანილ კლასიფიკაციაში არ მოხვდა, მოიცავს არასაბანკო ოპერაციებს.

ხელმძღვანელობა აკვირდება ბიზნეს ერთეულების საოპერაციო შედეგებს განცალკევებულად, რათა გადაწყვეტილება მიიღოს სახსრების განაწილებასა და შედეგების შეფასებაზე. სეგმენტის საქმიანობის შედეგი, რომელიც ქვემოთ მოყვანილ ცხრილშია განმარტებული, ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოგება-ზარალისგან განსხვავებულად ფასდება. მოგების გადასახადის მართვა ხდება ჯგუფურ საფუძველზე და არ ნაწილდება საოპერაციო სეგმენტებზე.

ბანკი ოპერირებს გეოგრაფიულ ბაზარზე – საქართველოში. ვინაიდან ბანკის აქტივები განთავსებულია ერთ გეოგრაფიულ ერთეულში, ბანკის გარე შემოსავალი, მთლიანი აქტივები და კაპიტალის დანახარჯებიც ამავე ერთეულშია განთავსებული.

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

2018	საცალო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული ცენტრი	სულ
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	143,581	3,151	365	35,424	182,521
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	19,521	375	32	3,070	22,998
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა	2,841	1,254	514	18	4,627
სხვა შემოსავალი	16,996	101	11	1,177	18,285
სულ შემოსავალი	182,939	4,881	922	39,689	228,431
საკრედიტო ზარალის ხარჯი	(35,087)	(644)	(89)	–	(35,820)
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	(54,807)	(1,030)	(116)	(11,477)	(67,430)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(17,082)	(380)	(43)	(4,218)	(21,723)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემოზღუდვა	173	4	–	41	218
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(30,628)	(682)	(76)	(7,581)	(38,967)
შედეგები სეგმენტების მიხედვით	45,508	2,149	598	16,454	64,709
მოგების გადასახადის ხარჯი	–	–	–	–	(8,225)
წლის მოგება	–	–	–	–	56,484
სეგმენტის აქტივები	1,245,789	291,567	14,198	287,487	1,839,041
ვალდებულებები სეგმენტების მიხედვით	928,924	475,727	157,246	8,038	1,569,935
სხვა ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ					
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	1,524	1,524

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

2017	სავალო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული ცენტრი	სულ
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	153,233	10,840	3,246	14,209	181,528
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	21,373	3,764	538	1,210	26,885
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა	901	376	75	150	1,502
სხვა შემოსავალი	13,291	6,330	1,055	422	21,098
სულ შემოსავალი	188,798	21,310	4,914	15,991	231,013
სესხის გაუფასურების რეზერვის (ხარჯი)/ამობრუნება	(38,625)	807	(79)	–	(37,897)
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	(53,282)	(10,799)	(712)	(7,199)	(71,992)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(14,419)	(3,132)	(209)	(3,134)	(20,894)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემობრუნება	46	27	2	4	79
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(28,900)	(8,117)	(635)	(4,184)	(41,836)
შედეგები სეგმენტების მიხედვით	53,618	96	3,281	1,478	58,473
მოგების გადასახადის ხარჯი	–	–	–	–	(5,786)
წლის მოგება	–	–	–	–	52,687
სეგმენტის აქტივები	1,373,869	6,664	5,730	316,733	1,702,996
ვალდებულებები სეგმენტების მიხედვით	975,002	298,530	212,675	–	1,486,207
სხვა ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ					
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	257	257

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

2016	სავალო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული ცენტრი	სულ
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	119,741	15,724	2,587	12,718	150,770
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	21,951	3,866	552	1,242	27,611
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა	(964)	(401)	(80)	(161)	(1,606)
სხვა შემოსავალი	10,630	5,062	844	337	16,873
სულ შემოსავალი	151,358	24,251	3,903	14,136	193,648
სესხის გაუფასურების რეზერვის (ხარჯი)/ ამობრუნება	(20,467)	(481)	(77)	–	(21,025)
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	(49,997)	(10,133)	(668)	(6,755)	(67,553)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(13,403)	(2,911)	(194)	(2,913)	(19,421)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების შემობრუნება	(1,491)	(859)	(60)	(130)	(2,540)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(27,711)	(7,783)	(609)	(4,011)	(40,114)
შედეგები სეგმენტების მიხედვით	38,289	2,084	2,295	327	42,995
მოგების გადასახადის სარგებელი	–	–	–	–	3,291
წლის მოგება	–	–	–	–	46,286
სეგმენტის აქტივები	1,189,712	16,298	6,376	400,528	1,612,914
ვალდებულებები სეგმენტების მიხედვით	914,206	290,644	205,549	17,501	1,427,900
სხვა ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ					
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	293	293

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)**შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან**

ფასს 15-ის მოქმედების არეალში მოქცეული შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან სეგმენტების მიხედვით 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის ასეთია:

2018	კორპორა-ციული და მცირე და საშუალო ზომის			კორპორაციული ცენტრი	სულ
	საცალო საბანკო საქმიანობა	საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება		
მიღებული საკომისიო					
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	9,749	–	–	–	9,749
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	4,836	555	133	1,178	6,702
ფულადი გადარიცხვები	3,704	–	–	–	3,704
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო					
შემოსავალი	1,747	201	48	426	2,422
საკასო ოპერაციები	1,646	189	45	401	2,281
გარანტიები და აკრედიტივები	–	102	–	–	102
სხვა შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	4,400	505	121	1,072	6,098
სულ შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	26,082	1,552	347	3,077	31,058

6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს:

	2018	2017	2016
ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	205,705	156,962	133,742
მიმდინარე ანგარიშები სებ-ში	29,572	60,533	174,852
მიმდინარე ანგარიშები სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში	110,625	231,796	154,181
90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტი საკრედიტო დაწესებულებებში	47,000	15,000	–
	392,902	464,291	462,775
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(3)	–	–
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	392,899	464,291	462,775

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლ98,516 (2017 წლის 31 დეკემბერი: ლ209,111 და 2016 წლის 31 დეკემბერი: 136,417) იყო განთავსებული მიმდინარე ანგარიშებზე ეტოს საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ ბანკებში, რომლებიც კონტრაქტებად გამოდიან ბანკის მიერ განხორციელებულ საერთაშორისო ანგარიშსწორების ოპერაციებში.

(ათას ლარში)

6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები (გაგრძელება)

სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში განთავსებული მიმდინარე ანგარიშების საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

	2018	2017	2016
A-	–	–	136,322
BBB+	98,516	209,111	95
BBB-	2,678	838	673
BB+	–	18	–
BB	–	–	4
BB-	9,120	19,465	15,993
B+	28	27	38
B-	–	5	–
CCC	–	–	23
შეფასების გარეშე	283	2,332	1,033
სულ	110,625	231,796	154,181

საკრედიტო დაწესებულებებში განთავსებული 90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტების საკრედიტო რეიტინგი:

	2018	2017	2016
BB-	47,000	15,000	–
სულ	47,000	15,000	–

ცხრილებში მოცემულია საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო Fitch Ratings-ის მიერ მინიჭებული რეიტინგები.

7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს:

	2018	2017	2016
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	85,968	61,098	82,558
90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ანაბარი	13,954	12,332	13,697
	99,922	73,430	96,255
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(191)	–	–
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	99,731	73,430	96,255

საკრედიტო დაწესებულებებს მოეთხოვებათ საქართველოს ეროვნულ ბანკში საპროცენტო სარგებლის მქონე დეპოზიტების (სავალდებულო რეზერვი) გახსნა, რომლის ოდენობაც დამოკიდებულია საკრედიტო დაწესებულებების მიერ მოზიდული თანხების მოცულობაზე. კანონმდებლობის შესაბამისად ბანკს შეზღუდული აქვს დეპოზიტზე არსებული თანხების გამოტანის უფლება. 2017 წლის სექტემბერსა და ნოემბერში, Standard&Poor-ისა და Fitch-ის რეიტინგებმა ხელახლა დაადასტურეს საქართველოს სუვერენული რეიტინგები „BB-“ „სტაბილური“ პროგნოზით, ხოლო 2017 წლის სექტემბერში Moody-მ ქვეყნის რეიტინგი ერთი ნიშნულით, „Ba2“-მდე, გააუმჯობესა.

(ათას ლარში)

7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრისთვის, 2018, ₾13,123 (2017 წლის 31 დეკემბერი: ₾11,413) იყო განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტის სახით სვოპ გარიგებების დასაფინანსებლად გაფორმებული სვოპ დილერთა საერთაშორისო ასოციაციის (ISDA) ჩარჩო ხელშეკრულების „კრედიტის უზრუნველყოფის შესახებ დანართით“ განსაზღვრული ვარიაციული და საიმედოობის მარჟებისთვის. ვარიაციული მარჟა დროდადრო იცვლება ფორვარდულ კონტრაქტებში საბაზრო კოტირებების მიხედვით გადაფასებისას. დამატებითი დეტალები წარმოდგენილია მე-13 შენიშვნაში.

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში 90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ვადიანი ანაზღაურების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

	საერთო საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	12,332	(140)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	100	(1)
გადახდილი აქტივები	(95)	1
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,617	(51)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	13,954	(191)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	2018	2017	2016
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	450,382	403,368	331,120
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	190,539	4,336	184,801
სამომხმარებლო სესხები	162,772	260,455	108,673
მიკროსესხები	108,854	117,203	54,726
სალომბარდო სესხები	86,439	60,583	16,595
იპოთეკური სესხები	61,864	19,998	8,649
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	1,060,850	865,943	704,564
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(108,102)	(109,486)	(73,083)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	952,748	756,457	631,481
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	796	608	–
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	953,544	757,065	631,481

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხების (საიდანაც რეგულარული ფულადი ნაკადები მიიღება) საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში ცვლილებების ანალიზი:

<i>საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	361,835	6,968	34,548	403,351
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	1,268,658	–	–	1,268,658
გადახდილი აქტივები	(1,245,532)	(3,020)	(545)	(1,249,097)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	2,275	(2,275)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(17,167)	17,382	(215)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(13,438)	13,438	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	1,360	1,360
აღდგენები	–	–	553	553
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(4,970)	(4,970)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	32,642	(97)	(2,018)	30,527
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	402,711	5,520	42,151	450,382

<i>საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	7,483	2,540	29,918	39,941
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	32,999	–	–	32,999
გადახდილი აქტივები	(27,920)	(494)	(489)	(28,903)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	924	(924)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(2,293)	2,479	(186)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(2,056)	2,056	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის გადატანილი დავალიანებების გავლენა პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(910)	839	7,887	7,816
დისკონტის ამორტიზაცია (აღიარებული საპროცენტო შემოსავალში)	–	–	1,360	1,360
აღდგენები	–	–	553	553
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(4,970)	(4,970)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(802)	(402)	2,416	1,212
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	9,481	1,982	38,545	50,008

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში კორპორატიული და მცირე და საშუალო ზომის სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

**კორპორატიული და მცირე და საშუალო
ზომის საწარმოების სესხები**

	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	3,057	149	1,130	4,336
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	423,843	–	–	423,843
გადახდილი აქტივები	(242,263)	(9)	(486)	(242,758)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	208	(208)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(298)	393	(95)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(272)	272	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	52	52
აღდგენები	–	–	78	78
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(21)	(21)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,955	(1)	55	5,009
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	189,502	52	985	190,539

**კორპორატიული და მცირე და საშუალო
ზომის საწარმოების სესხები**

	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	609	57	701	1,367
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	7,835	–	–	7,835
გადახდილი აქტივები	(10,304)	–	(242)	(10,546)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	137	(137)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(5)	100	(95)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(17)	17	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის გადატანილი დავალიანებების გავლენა პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(136)	19	252	135
დისკონტის ამორტიზაცია (აღიარებული საპროცენტო შემოსავალში)	–	–	52	52
აღდგენები	–	–	78	78
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(21)	(21)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,120	–	32	4,152
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,256	22	774	3,052

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში სამომხმარებლო სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

<i>სამომხმარებლო სესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	194,011	9,832	60,430	264,273
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	294,249	–	–	294,249
გადახდილი აქტივები	(336,292)	(11,257)	(6,703)	(354,252)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	600	(600)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(43,471)	43,471	–	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(29,765)	29,765	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	3,555	3,555
აღდგენები	–	–	907	907
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(45,358)	(45,358)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	3,840	180	(4,622)	(602)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	112,937	11,861	37,974	162,772

<i>სამომხმარებლო სესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	8,950	4,170	51,275	64,395
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	14,825	–	–	14,825
გადახდილი აქტივები	(14,355)	(2,538)	(1,795)	(18,688)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	198	(198)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(3,398)	3,399	(1)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(4,404)	4,404	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის გადატანილი დავალიანებების გავლენა პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(188)	3,208	15,417	18,437
დისკონტის ამორტიზაცია (აღიარებული საპროცენტო შემოსავალში)	–	–	3,555	3,555
აღდგენები	–	–	907	907
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(45,358)	(45,358)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(828)	845	3,054	3,071
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,204	4,482	31,458	41,144

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მიკროსესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

<i>მიკროსესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	107,891	1,690	7,622	117,203
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	92,098	–	–	92,098
გადახდილი აქტივები	(97,615)	(1,342)	(3,248)	(102,205)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	437	(437)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(10,511)	10,514	(3)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(6,779)	6,779	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	1,533	1,533
აღდგენები	–	–	63	63
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,573)	(1,573)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	998	100	637	1,735
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	93,298	3,746	11,810	108,854

<i>მიკროსესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	1,849	654	5,888	8,391
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	2,301	–	–	2,301
გადახდილი აქტივები	(1,138)	(236)	(1,961)	(3,335)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	165	(165)	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(885)	887	(2)	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(471)	471	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის გადატანილი დავალიანებების გავლენა პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(161)	925	3,549	4,313
დისკონტის ამორტიზაცია (აღიარებული საპროცენტო შემოსავალში)	–	–	1,533	1,533
აღდგენები	–	–	63	63
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1,573)	(1,573)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(946)	4	826	(116)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,185	1,598	8,794	11,577

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში სალომზარდო სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

<i>სალომზარდო სესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	58,018	635	1,930	60,583
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	134,478	–	–	134,478
გადახდილი აქტივები	(107,591)	(334)	(849)	(108,774)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(775)	775	–	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(377)	377	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	178	178
აღდგენები	–	–	–	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(258)	(258)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	218	2	12	232
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	84,348	701	1,390	86,439

<i>სალომზარდო სესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	65	1	1,249	1,315
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	468	–	–	468
გადახდილი აქტივები	(2,272)	(2)	(300)	(2,574)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(3)	3	–	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(1)	1	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის გადატანილი დავალიანებების გავლენა პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	1	1	2
დისკონტის ამორტიზაცია (აღიარებული საპროცენტო შემოსავალში)	–	–	178	178
აღდგენები	–	–	–	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(258)	(258)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,833	–	133	1,966
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	91	2	1,004	1,097

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში იპოთეკური სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

<i>იპოთეკური სესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	18,866	348	785	19,999
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	60,891	–	–	60,891
გადახდილი აქტივები	(19,184)	(222)	(477)	(19,883)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(1,200)	1,200	–	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(699)	699	–
დისკონტის ამორტიზაცია	–	–	61	61
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1)	(1)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	721	31	45	797
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	60,094	658	1,112	61,864

<i>იპოთეკური სესხები</i>	<i>პირველი ეტაპი</i>	<i>მეორე ეტაპი</i>	<i>მესამე ეტაპი</i>	<i>სულ</i>
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	216	34	436	686
შექმნილი ან შეძენილი ახალი აქტივები	215	–	–	215
გადახდილი აქტივები	(151)	(27)	(225)	(403)
გადატანა 1-ელ ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანა მე-2 ეტაპზე	(38)	38	–	–
გადატანა მე-3 ეტაპზე	–	(23)	23	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის გადატანილი დავალიანებების გავლენა პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	74	267	341
დისკონტის ამორტიზაცია (აღიარებული საპროცენტო შემოსავალში)	–	–	61	61
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(1)	(1)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	252	12	61	325
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	494	108	622	1,224

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი შემდეგ კატეგორიებად იყოფა:

	საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	სამომხმარებლო სესხები	მიკრო-სესხები	სალომხმარებლო სესხები	იპოთეკური სესხები	კორპორა- ტიული და მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	სულ
2017 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	28,030	34,870	4,663	2,528	292	2,700	73,083
დარიცხვა/(შემობრუნება)							
წლის განმავლობაში	10,326	26,149	2,497	(396)	128	(807)	37,897
აღდგენები	726	777	39	—	56	266	1,864
ჩამოწერილი თანხები	(1,171)	(450)	(36)	(850)	—	(851)	(3,358)
2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	37,911	61,346	7,163	1,282	476	1,308	109,486
ინდივიდუალური გაუფასურება	—	—	—	1,244	—	740	1,984
კოლექტიური გაუფასურება	37,911	61,346	7,163	38	476	568	107,502
	37,911	61,346	7,163	1,282	476	1,308	109,486
ინდივიდუალურად გაუფასურებულად შეფასებული სესხის მთლიანი თანხა, ინდივიდუალური გაუფასურების რეზერვის გამოქვითვამდე	—	—	—	1,926	—	2,560	4,486
	საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	სამომხმარებლო სესხები	მიკრო-სესხები	სალომხმარებლო სესხები	იპოთეკური სესხები	კორპორა- ტიული და მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	სულ
2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	19,974	27,717	3,548	3,464	422	2,219	57,344
დარიცხვა/(შემობრუნება)							
წლის განმავლობაში	8,739	11,357	1,222	(670)	(104)	481	21,025
აღდგენები	1,051	534	8	—	—	—	1,593
ჩამოწერილი თანხები	(1,734)	(4,738)	(115)	(266)	(26)	—	(6,879)
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	28,030	34,870	4,663	2,528	292	2,700	73,083
ინდივიდუალური გაუფასურება	—	—	—	2,345	—	1,462	3,807
კოლექტიური გაუფასურება	28,030	34,870	4,663	183	292	1,238	69,276
	28,030	34,870	4,663	2,528	292	2,700	73,083
ინდივიდუალურად გაუფასურებულად შეფასებული სესხის მთლიანი თანხა, ინდივიდუალური გაუფასურების რეზერვის გამოქვითვამდე	—	—	—	3,257	—	3,957	7,214

(ათას ლარში)

8. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)**მომხმარებლებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი (გაგრძელება)**

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საკრედიტო რისკით გაუფასურებული მე-3 ეტაპის სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის პროცესში კრედიტის ხარისხის გასაუმჯობესებლად უზრუნველყოფის საგანი არ გამოიყენება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ათ უმსხვილეს მესამე მხარე მსესხებელზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია შეადგენდა ₾21,051-ს, ანუ ბანკის მთლიანი სასესხო პორტფელის 11.5%-ს (2017 წ.: ₾4,632 და 0.5%, 2016:6,666 და 0.9% შესაბამისად). აღნიშნული სესხებისთვის შეიქმნა რეზერვი ₾850 (2017 წ.: ₾999, 2016:2,523) ოდენობით.

სესხები შემდეგი ტიპის მომხმარებლებზეა გაცემული:

	2018	2017	2016
ფიზიკური პირები	870,167	862,722	695,804
კერძო საწარმოები	191,479	3,829	8,760
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	1,061,646	866,551	704,564
გამოკლებული – სესხების გაუფასურების რეზერვი	(108,102)	(109,486)	(73,083)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	953,544	757,065	631,481

სესხები საქართველოს ფარგლებში, ძირითადად შემდეგ დარგებზეა გაცემული:

	2018	2017	2016
ფიზიკური პირები	870,167	862,722	695,804
ვაჭრობა და მომსახურება	67,107	2,470	4,914
მშენებლობა	53,470	2	686
ტრანსპორტირება და კომუნიკაცია	26,847	–	–
ტურიზმი და სასტუმროს ბიზნესი	15,869	–	–
წარმოება	11,026	–	–
ჯანდაცვა	7,221	–	–
სხვა	9,939	1,357	3,160
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	1,061,646	866,551	704,564
გამოკლებული – სესხების გაუფასურების რეზერვი	(108,102)	(109,486)	(73,083)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	953,544	757,065	631,481

(ათას ლარში)

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს შემდეგს:

**ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სავალო
ფასიანი ქაღალდები**

	2018	2017	2016
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	32,721	83,207	132,898
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	160,508	139,593	104,089
სადეპოზიტო სერთიფიკატები სებ-ში	–	–	9,603
კორპორაციული ობლიგაციები	5,245	–	–
	198,474	222,800	246,590
გამოკლებული – გაუფასურების რეზერვი	(970)	–	–
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სავალო ფასიანი ქაღალდები	197,504	222,800	246,590

2018 წლისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები არ დაგირავებულია უზრუნველყოფის საგნის სახით.

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების საერთო საბალანსო ღირებულებაში ცვლილებების ანალიზი:

	საქართველოს ეროვნული ბანკის				
	კორპორა- ციული ობლიგა- ციები	სადეპოზიტო სერთიფი- კატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	სულ
საერთო საბალანსო ღირებულება					
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	83,207	139,593	222,800
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	5,200	16,452	59,569	38,465	119,686
გადახდილი აქტივები	–	(16,745)	(115,263)	(32,628)	(164,636)
სხვა მოძრაობა	45	293	5,208	15,078	20,624
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,245	–	32,721	160,508	198,474

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების ყველა ნაშთი მიეკუთვნა 1-ელ ეტაპს. 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებში მომხდარი ცვლილების ანალიზი:

	საქართველოს ეროვნული ბანკის				
	კორპორა- ციული ობლიგა- ციები	სადეპოზიტო სერთიფი- კატები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი					
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	(410)	(686)	(1,096)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	(26)	81	(293)	(190)	(428)
გადახდილი აქტივები	–	(82)	574	161	653
სხვა მოძრაობა	–	1	(26)	(74)	(99)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(26)	–	(155)	(789)	(970)

(ათას ლარში)

10. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებების მოძრაობა ასეთია:

	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავიჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუ- ტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურ- ვილობა	სატრან- სპორტო საშუა- ლებები	საიჯარო გაუმჯო- ბესები	დაუმთავ- რებელი მშენებლობა	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2017 წ.	82,560	78,908	29,844	15,124	8,728	–	215,164
შემოსვლები	1,632	2,284	4,551	1,789	862	–	11,118
გასვლები	(344)	(1,206)	(1,055)	(382)	–	–	(2,987)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	83,848	79,986	33,340	16,531	9,590	–	223,295
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება							
31 დეკემბერი, 2017 წ.	1,642	40,570	23,267	12,585	4,327	–	82,391
ცვეთის დანარიცხი	1,629	6,899	3,600	1,381	879	–	14,388
გასვლები	(8)	(1,206)	(1,052)	(346)	–	–	(2,612)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	3,263	46,263	25,815	13,620	5,206	–	94,167
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2017 წ.	80,918	38,338	6,577	2,539	4,401	–	132,773
31 დეკემბერი, 2018 წ.	80,585	33,723	7,525	2,911	4,384	–	129,128
			კომპიუ- ტერული ტექნიკა და	სატრან- სპორტო	საიჯარო	დაუმთავ- რებელი	
	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავიჯი და მოწყობი- ლობები	საოფისე აღჭურ- ვილობა	საშუა- ლებები	გაუმჯო- ბესები	მშენებლობა	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,537	70,355	27,442	13,839	9,305	132	202,610
შემოსვლები	1,105	8,554	2,402	1,482	298	–	13,841
გასვლები	(82)	(1)	–	(197)	(875)	(132)	(1,287)
31 დეკემბერი, 2017 წ.	82,560	78,908	29,844	15,124	8,728	–	215,164
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება							
31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	33,550	19,942	11,641	3,948	–	69,081
ცვეთის დანარიცხი	1,642	7,020	3,325	1,126	804	–	13,917
გასვლები	–	–	–	(182)	(425)	–	(607)
31 დეკემბერი, 2017 წ.	1,642	40,570	23,267	12,585	4,327	–	82,391
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,537	36,805	7,500	2,198	5,357	132	133,529
31 დეკემბერი, 2017 წ.	80,918	38,338	6,577	2,539	4,401	–	132,773

(ათას ლარში)

10. ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)

	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ავეჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუ- ტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურ- ვილობა	სატრან- სპორტო საშუალე- ბები	საიჯარო გაუმჯო- ბესებები	დაუმთავ- რებელი მშენებლობა	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2015 წ.	76,601	63,676	25,788	13,783	8,696	–	188,544
შემოსვლები	1,030	6,755	2,830	739	1,301	132	12,787
გასვლები	(416)	(76)	(1,176)	(683)	(692)	–	(3,043)
გადაფასება	4,322	–	–	–	–	–	4,322
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,537	70,355	27,442	13,839	9,305	132	202,610
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება							
31 დეკემბერი, 2015 წ.	1,505	27,004	17,566	10,700	3,641	–	60,416
ცვეთის დანარიცხი	1,536	6,623	3,552	1,530	925	–	14,166
გასვლები	(13)	(77)	(1,176)	(589)	(618)	–	(2,473)
გადაფასება	(3,028)	–	–	–	–	–	(3,028)
31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	33,550	19,942	11,641	3,948	–	69,081
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2015 წ.	75,096	36,672	8,222	3,083	5,055	–	128,128
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,537	36,805	7,500	2,198	5,357	132	133,529

ბანკის მიწა და შენობა-ნაგებობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2016 წლის 31 დეკემბერი იყო. მიწისა და შენობა-ნაგებობების გადაფასების შედეგად მათი ღირებულება გაიზარდა ₾7,350-ით.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა გააანალიზა თავისი შენობა-ნაგებობების საბაზრო ფასები და დაასკვნა, რომ მათი საბაზრო ფასი არსებითად არ განსხვავდება მათი საბალანსო ღირებულებისგან.

სრულად გაცვეთილი, მაგრამ ჯერ კიდევ ექსპლუატაციაში მყოფი ძირითადი საშუალებების მთლიანი საბალანსო ღირებულება ასეთია:

	ავეჯი და მოწყობი- ლობები	კომპიუ- ტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	ავტოსატ- რანსპორტო საშუალებები	საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება					
31 დეკემბერი, 2018 წ.	15,685	19,555	11,728	230	47,198
31 დეკემბერი, 2017 წ.	11,786	16,276	10,305	230	38,597
31 დეკემბერი, 2016 წ.	7,516	12,300	8,020	230	28,066

(ათას ლარში)

10. ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)

ბანკის შენობები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2018 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

შენობა-ნაგებობები თვითღირებულების მეთოდით რომ შეფასებულიყო, მათი საბალანსო ღირებულება იქნებოდა:

	2018	2017	2016
თვითღირებულება	53,189	51,901	50,878
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება	(10,475)	(9,411)	(8,373)
ნარჩენი საბალანსო ღირებულება	42,714	42,490	42,505

11. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივების, მათ შორის კომპიუტერული პროგრამებისა და ლიცენზიების დინამიკა ასეთია:

	პროგრამული უზრუნველყოფა და ლიცენზიები
თვითღირებულება	
31 დეკემბერი, 2017 წ.	48,159
შემოსვლები	13,637
31 დეკემბერი, 2018 წ.	61,796
დაგროვილი ამორტიზაცია	
31 დეკემბერი, 2017 წ.	21,810
ამორტიზაციის დანარიცხი	7,335
31 დეკემბერი, 2018 წ.	29,145
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
31 დეკემბერი, 2017 წ.	26,349
31 დეკემბერი, 2018 წ.	32,651
თვითღირებულება	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	36,331
შემოსვლები	11,828
31 დეკემბერი, 2017 წ.	48,159
დაგროვილი ამორტიზაცია	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	14,833
ამორტიზაციის დანარიცხი	6,977
31 დეკემბერი, 2017 წ.	21,810
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	21,498
31 დეკემბერი, 2017 წ.	26,349

(ათას ლარში)

11. არამატერიალური აქტივები (გაგრძელება)

	<i>პროგრამული უზრუნველყოფა და ლიცენზიები</i>
თვითღირებულება	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	29,835
შემოსვლები	6,496
31 დეკემბერი, 2016 წ.	36,331
დაგროვილი ამორტიზაცია	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	9,578
ამორტიზაციის დანარიცხი	5,255
31 დეკემბერი, 2016 წ.	14,833
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	20,257
31 დეკემბერი, 2016 წ.	21,498

12. გადასახადით დაბეგვრა

მოგების გადასახადის ხარჯი ასეთია:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	5,463	6,433	2,650
გადავადებული გადასახადის ხარჯი/ (სარგებელი) – დროებითი სხვაობების წარმოშობა და შებრუნება	2,762	(647)	(5,941)
მოგების გადასახადის ხარჯი	8,225	5,786	(3,291)

2016 წლის ივნისში საქართველოს საგადასახადო კანონში ცვლილებები შევიდა მოგების გადასახადთან დაკავშირებით. ცვლილებები ძალაში შედის 2017 წლის 1 იანვრიდან და ვრცელდება საქართველოში მოქმედ ყველა კომპანიაზე, გარდა ბანკებისა, სადაზღვევო კომპანიებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა, რომლებისთვისაც ძალაში შესვლის თარიღი 2019 წლის 1 იანვრით განისაზღვრა. 2018 წლის 5 მაისს საგადასახადო კოდექსში შევიდა ცვლილებები და თარიღმა გადაიწია 2023 წლის იანვრამდე. ახალი რეგულაციის თანახმად, მოგების გადასახადით დაიბეგრება დივიდენდების სახით იმ აქციონერებზე განაწილებული მოგება, რომლებიც არიან ფიზიკური პირები ან არარეზიდენტები საქართველოში, და არა მოგება, რომელიც მიღებული იქნა არსებული ნორმატიული აქტების შესაბამისად. დივიდენდების განაწილებაზე დასარიცხი გადასახადის ოდენობა დაანგარიშდება განაწილებულ თანხაზე (1/85% *15%) ოდენობის დარიცხვით. კომპანიებს უფლება ექნებათ ჩაითვალონ 2008-2016 წლებში მიღებული მოგებიდან განაწილებულ დივიდენდებთან დაკავშირებული მოგების გადასახადის ვალდებულება, არსებული ნორმატიული აქტების მიხედვით შესაბამისი პერიოდისთვის გადახდილი მოგების გადასახადის ოდენობით. საქართველოს რეზიდენტ კომპანიებს შორის დივიდენდის განაწილება არ დაიბეგრება მოგების გადასახადით.

(ათას ლარში)

12. გადასახადით დაბეგვრა (გაგრძელება)

ამ ცვლილებების ამოქმედების შემდეგ, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა თავისი გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ხელახლა შეაფასა საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა ამოქმედებაც მოსალოდნელია იმ პერიოდში, როდესაც აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების გასტუმრება ხდება. ბასს 12-ის „მოგებიდან გადასახადები“ თანახმად, ბანკმა გაუნაწილებელი მოგებისთვის გამოიყენა 0%-იანი საგადასახადო განაკვეთი იმ აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში, რომელთა რეალიზაცია ან გასტუმრება მოსალოდნელია 2023 წლის იანვრის შემდეგ პერიოდებში.

2018 და 2017 წლებში მოგების გადასახადის განაკვეთი, გარდა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებული მოგებისა, 15% იყო. სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და საქართველოს ეროვნული ბანკის დეპოზიტებიდან მიღებულ საპროცენტო შემოსავლებზე გადასახადის განაკვეთი 0%-ს შეადგენს.

მოგების გადასახადის ეფექტური განაკვეთი განსხვავდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოგების გადასახადის განაკვეთისგან. ქვემოთ კანონმდებლობით გათვალისწინებული განაკვეთების მიხედვით მოგების გადასახადის ხარჯი შესაბამისობაშია მოყვანილი გადასახადის რეალურ ოდენობასთან:

	2018	2017	2016
მოგება მოგების გადასახადის ხარჯამდე	64,709	58,473	42,995
კანონით დადგენილი საგადასახადო განაკვეთი	15%	15%	15%
თეორიული მოგების გადასახადის ხარჯი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით	9,706	8,771	6,449
სებ-ში 0%-ად განთავსებული სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და დეპოზიტებიდან მიღებული შემოსავლის საგადასახადო ეფექტი	(3,359)	(3,125)	(2,792)
საგადასახადო კანონმდებლობაში შესული ცვლილებების ეფექტი	1,654	(202)	(7,436)
საგადასახადო მიზნებისთვის გამოუქვითავი ხარჯები	224	342	488
მოგების გადასახადის ხარჯი	8,225	5,786	(3,291)

(ათას ლარში)

12. გადასახადები (გაგრძელება)

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი მოძრაობა შესაბამის წლებში შემდეგია:

	2016	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში	2017	ფას 9-ის მიღების ეფექტი	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში	2018
გადასახადის ეფექტი						
გამოსაქვით დროებით სხვაობებზე						
მომხმარებლებზე						
გაცემული სესხები	475	(475)	–	607	(600)	7
სხვა აქტივები	32	(24)	8	–	351	359
სხვა ვალდებულებები	1,262	832	2,094	–	301	2,395
მთლიანი						
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	1,769	333	2,102	607	52	2,761
გადავადებული საგადასახადო აქტივი	1,769	333	2,102	607	52	2,761
გადასახადის ეფექტი						
დასაბეგრ დროებით სხვაობებზე						
მომხმარებლებზე						
გაცემული სესხები	–	(747)	(747)	–	747	–
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(2,350)	1,061	(1,289)	–	(3,561)	(4,850)
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	(2,350)	314	(2,036)	–	(2,814)	(4,850)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/ (ვალდებულებები)	(581)	647	66	607	(2,762)	(2,089)

(ათას ლარში)

13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები

სხვა აქტივებს მიეკუთვნება:

	2018	2017	2016
საინვესტიციო ქონება	2,583	2,597	2,729
განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტები	2,427	2,310	2,345
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	2,369	2,061	2,001
წინასწარ გადახდილი გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	1,496	902	843
მოთხოვნები ფულადი გადარიცხვების სისტემის ოპერატორების მიმართ	1,362	7,116	4,523
დასაკუთრებული ქონება	933	906	1,306
გადახდილი გარანტიებიდან მისაღები ანგარიშები	899	899	899
წარმოებული აქტივი	707	104	1,195
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	147	3,775	3,811
სხვა	8,730	5,010	3,003
სულ	21,653	25,680	22,655
გამოკლებული – სხვა აქტივების გაუფასურების რეზერვი	(2,633)	(6,272)	(5,895)
სხვა აქტივები	19,020	19,408	16,760

საინვესტიციო ქონება ძირითადად მოიცავს „ბ“ კლასის საოფისე ფართს ზუგდიდის საქმიან ნაწილში, რომლის საერთო საიჯარო ფართიც 1,582 კვ. მ.-ია, ასევე თბილისის გარეთ მდებარე რამდენიმე შენობა-ნაგებობას.

საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად შეფასების თარიღისთვის ბაზრის მონაწილეებს შორის შემდგარი ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში. ბოლო გადაფასების თარიღი 2018 წლის 31 დეკემბერი იყო. შეფასება ჩაატარა აკრედიტებულმა დამოუკიდებელმა შემფასებელმა, რომელსაც აქვს აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ასევე აქვს გამოცდილება შესაფასებელი საინვესტიციო ქონების ანალოგიური კატეგორიისა და ადგილმდებარეობის ქონების შეფასებაში. გამოყენებულია შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის მიერ რეკომენდებული შეფასების მოდელები და შეფასება შეესაბამება ფასს 13-ის პრინციპებს. დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ 24-ე შენიშვნა.

სამართლიანი ღირებულების გადაფასების გარდა, საინვესტიციო ქონებაში მნიშვნელოვანი მოძრაობა არ დაფიქსირებულა.

ბანკის საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2018 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტები, ძირითადად, წარმოადგენს დაგირავებულ სახსრებს „ვიზა ინკ.“-ში ₾974-ის, ხოლო „მასტერ ქარდ ინკ.“-ში ₾1,453-ის ოდენობით (2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: „ვიზა ინკ.“-ში ₾924, „მასტერ ქარდ ინკ.“-ში ₾1,386).

(ათას ლარში)

13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვიჩვენებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს, რომლებიც აღრიცხულია აქტივებად და ვალდებულებებად მათ პირობით თანხებთან ერთად. ჯამურად აღრიცხული პირობითი თანხა წარმოადგენს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის შესაბამისი აქტივის, განაკვეთის ან ინდექსის თანხას და საფუძველს, რომელზე დაყრდნობითაც ფასდება წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვლილება. პირობითი თანხები ასახავს ოპერაციათა მოცულობას წლის ბოლოსთვის და არ მოიცავს საკრედიტო რისკს.

	2018				2017				2016			
	პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულებები		პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულებები		პირობითი თანხა		სამართლიანი ღირებულებები	
	ვალდე- აქტივი	ბულება	ვალდე- აქტივი	ბულება	ვალდე- აქტივი	ბულება	ვალდე- აქტივი	ბულება	ვალდე- აქტივი	ბულება	ვალდე- აქტივი	ბულება
სავალუტო ხელშეკრულებები												
ფორვარდები და სვოპები - ადგილობრივ ვალუტაში	95,651	(94,871)	707	(192)	–	(2,651)	–	(34)	1,505	(1,290)	15	(107)
ფორვარდები და სვოპები - უცხოურ ვალუტაში	–	(69,688)	–	(8,407)	17,741	(51,922)	104	(5,608)	19,859	(45,697)	1,180	(1,279)
სულ წარმოებული აქტივები/ვალდებულებები	95,651	(164,559)	707	(8,599)	17,741	(54,573)	104	(5,642)	21,364	(46,987)	1,195	(1,386)

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ფლობს შემდეგი სახის წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს:

ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდული ხელშეკრულებები წარმოადგენს სპეციალური ფინანსური ინსტრუმენტის კონკრეტულ ფასად სამომავლო თარიღით ყიდვასთან ან გაყიდვასთან დაკავშირებულ ხელშეკრულებებს. ფორვარდული ხელშეკრულებებით ოპერაციები ხდება არასაბირჟო ბაზარზე.

ბანკის ფორვარდული ხელშეკრულებები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მეორე დონეს მიეკუთვნება. 2018 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

ავანსები მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017	2016
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივებისთვის გადახდილი ავანსები	9,188	4,987	1,103
პროფესიული მომსახურებისთვის გადახდილი ავანსი	1,534	608	944
წინასწარ გადახდილი დაზღვევა	399	362	415
სხვა	875	857	1,564
სულ გადახდილი ავანსები	11,996	6,814	4,026

(ათას ლარში)

13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017	2016
დარიცხული პრემია	10,663	10,021	8,180
წარმოებული ვალდებულება	8,599	5,642	1,386
დაუფარავი თანხები	4,771	2,320	1,564
სხვადასხვა კრედიტორები	1,143	743	963
საგადასახადო დავალიანება, მოგების გადასახადის გარდა	771	386	360
სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები	211	215	461
სხვა	3,025	5,891	3,879
სხვა ვალდებულებები	29,183	25,218	16,793

14. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ხარჯი ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომელიც ასახულია 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში:

	პირველი				
	შენიშვნა	ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	51	–	–	51
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	8	(461)	738	35,571	35,848
ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	9	(126)	–	–	(126)
ფინანსური გარანტიები	19	47	–	–	47
სულ საკრედიტო ზარალის ხარჯი		(489)	738	35,571	35,820

გაუფასურების რეზერვის და ანარიცხების დინამიკა ასეთია:

	სხვა აქტივები	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულებ- ისთვის შექმნილი ანარიცხები	სულ
31 დეკემბერი, 2017 წ.	6,272	215	6,487
დანარიცხი/(შემობრუნება)	(170)	(48)	(218)
ჩამოწერა	(3,480)	(3)	(3,483)
აღდგენები	11	–	11
31 დეკემბერი, 2018 წ.	2,633	164	2,797

(ათას ლარში)

14. საკრედიტო ზარალის ხარჯი და სხვა გაუფასურება და ანარიცხები (გაგრძელება)

	<i>სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები</i>		
	<i>სხვა აქტივები</i>		<i>სულ</i>
31 დეკემბერი, 2016 წ.	5,895	461	6,356
დანარიცხი/(გაუქმება)	382	(461)	(79)
ჩამოწერა	(5)	–	(5)
აღდგენები	–	215	215
31 დეკემბერი, 2017 წ.	6,272	215	6,487

	<i>სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები</i>		
	<i>სხვა აქტივები</i>		<i>სულ</i>
31 დეკემბერი, 2015 წ.	7,041	482	7,523
დანარიცხი/(გაუქმება)	2,561	(21)	2,540
ჩამოწერა	(3,707)	–	(3,707)
31 დეკემბერი, 2016 წ.	5,895	461	6,356

მოთხოვნების, გარანტიების და ვალდებულებების ანარიცხები აღირიცხება სხვა ვალდებულებებში.

15. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე

ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე მოიცავს:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
მიმდინარე ანგარიშები	7,414	5,703	3,859
ვადიანი ანაზრები და სესხები	799	794	17,941
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	8,213	6,497	21,800

(ათას ლარში)

16. ვალდებულებები კლიენტების მიმართ

ვალდებულებები კლიენტების მიმართ მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017	2016
მიმდინარე ანგარიშები	841,595	669,329	615,216
ვადიანი დეპოზიტები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	640,733	677,035	676,902
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	1,482,328	1,346,364	1,292,118
გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფა (19 შენიშვნა)	3,884	814	1,319

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ლ229,976-ის (15.6%) ოდენობით ათ უმსხვილეს მენაბრეზე (2017 წლის 31 დეკემბერი: ლ140,272 (10.4%)) მოდიოდა.

ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე მოიცავს ანგარიშებს მომხმარებლების შემდეგ ტიპებითან:

	2018	2017	2016
ფიზიკური პირები	996,169	1,035,010	980,090
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	281,711	187,204	206,828
კერძო საწარმოები	204,448	124,150	105,200
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	1,482,328	1,346,364	1,292,118

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე ეკონომიკის სექტორების მიხედვით:

	2018	2017	2016
ფიზიკური პირები	996,169	1,035,010	980,090
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	281,711	187,204	206,828
ვაჭრობა	41,615	28,547	30,576
ტრანსპორტირება და კომუნიკაცია	35,350	919	1,998
არასაბანკო ფინანსური ორგანიზაციები	30,456	26,221	–
უძრავი ქონების მშენებლობა	3,559	2,584	2,458
ენერგეტიკა	754	876	4,016
სოფლის მეურნეობა	226	332	275
სხვა	92,488	64,671	65,877
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	1,482,328	1,346,364	1,292,118

17. სუბორდინირებული ვალი

2014 წლის ნოემბერში ბანკმა დაიწყო არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გაყიდვა მაღალშემოსავლიან ფიზიკურ და იურიდიულ კლიენტებზე. სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გამოშვების ძირითადი მიზანი იყო მეორადი კაპიტალის მოზიდვა ბანკის კაპიტალიზაციის მხარდასაჭერად.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა ლ48,122 (2017 წლის 31 დეკემბერი: ლ105,753, 2016 წლის დეკემბერი: ლ 94,920) დაუფარავი სუბორდინირებული ვალი. აქედან, ბაზელ III-ის საფუძველზე, სეზ-ის მოთხოვნების თანახმად, მეორადი კაპიტალისთვის მიკუთვნებადი ვალის ამორტიზებული ღირებულება, შესაბამისად, იყო ლ41,715 (2017 წლის 31 დეკემბერი: ლ51,415, 2016 წლის 31 დეკემბერი: ლ54,611).

(ათას ლარში)

18. საკუთარი კაპიტალი**საწესდებო კაპიტალი**

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ნებადართული საწესდებო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ჩვეულებრივი აქციისგან. აქედან 5,502,254,354 გამოშვებული იყო, ხოლო 5,462,874,502 ჩვეულებრივი აქცია სრულად იყო განაღდებული 1,013,828,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით (2017 წლის 31 დეკემბერი: ნებადართული საწესდებო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ჩვეულებრივი აქციისგან, რომელთაგან 5,502,254,354 იყო გამოშვებული, ხოლო 5,440,480,024 სრულად იყო განაღდებული 1,045,428,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით). თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულებაა ლ0.01. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობიდან 39,379,845 (2017 წ.: 59,926,012) აქცია გადავადებული გადახდის პრინციპით არის მიყიდული Stichting Liberty ESOP-ისთვის და მიეკუთვნება თანამშრომელთა წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაციის პროგრამას.

მთლიანად განაღდებული და გამოსყიდული ჩვეულებრივი და კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების მოძრაობა აღწერილია ქვემოთ:

	<i>აქციების რაოდენობა</i>		<i>ნომინალური თანხა</i>		<i>სულ</i>
	<i>კონვერტი- რებადი პრივილე- გირებული</i>	<i>ჩვეულებრივი</i>	<i>კონვერტი- რებადი პრივილე- გირებული</i>	<i>ჩვეულებრივი</i>	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	6,139,064	4,415,081,485	6,139	44,151	50,290
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა	–	36,998,040	–	370	370
საკუთარი აქციების გამოსყიდვა	–	(74,193,945)	–	(742)	(742)
31 დეკემბერი, 2016 წ.	6,139,064	4,377,885,580	6,139	43,779	49,918
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა	–	17,166,117	–	172	172
1 დეკემბერი, 2017 წ.	6,139,064	4,395,051,697	6,139	43,951	50,090
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა	–	22,394,500	–	224	224
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების გარდაქმნა ჩვეულებრივ აქციებად	(1,573,680)	31,600,000	(1,574)	316	(1,258)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	4,565,384	4,449,046,197	4,565	44,491	49,056

აქციონერებმა ბანკის სააქციო კაპიტალში შენატანი განახორციელეს ლ- ში და ისინი უფლებამოსილი არიან დივიდენდები და კაპიტალის ნებისმიერი განაწილება მიიღონ ლ-ში.

საწესდებო კაპიტალის გაზრდა წარმოადგენს ESOP-ის აქციებთან დაკავშირებული უფლების გამოყენებას. ESOP-ის აქციების მთლიანი რაოდენობა, რომლებზეც უფლება გამოყენებულია, 2018 წელს შეადგენდა 20,546,167-ს, რომლებიც სრულად იყო გადახდილი 2018 წელს. მთლიანი შენატანი გაუტოლდა ლ206-ს; (ESOP-ის აქციების მთლიანი რაოდენობა, რომლებზეც უფლება გამოყენებულია 2017 წელს შეადგენდა 19,014,435-ს, საიდანაც ფულადი შენატანი განხორციელდა 17,166,117 აქციაზე; დარჩენილი 1,848,318 აქციაზე ანგარიშსწორება მოხდა 2018 წლის იანვარში). ESOP-ის 1,848,318 აქცია, რომლებზეც უფლება გამოყენებული იყო 2017 წელს, სრულად იქნა გადახდილი 2018 წელს, და მთლიანმა შენატანმა შეადგინა ლ18. 2018 და 2017 წლების განმავლობაში ახალი ჩვეულებრივი აქციები არ გამოშვებულა და არ გაყიდულა.

2018 წლის და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ერთი ჩვეულებრივი აქციის საბალანსო ღირებულება იყო ლ0.0593 და ლ0.0474, შესაბამისად.

(ათას ლარში)

18. საკუთარი კაპიტალი (გაგრძელება)

გამოსყიდული აქციები

2015 წლის 12 ნოემბერს ბანკმა დაიწყო ჩვეულებრივი აქციების გამოსყიდვა (შემდგომში „გამოსყიდვა“), რა დროსაც თითო ჩვეულებრივ აქციაში გადაიხადა ლ0.0179, და ჩვეულებრივი აქციების მაქსიმალურმა რაოდენობამ შეადგინა 1,045,428,327 ლარი, ანუ გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%.

გამოსყიდვის პერიოდი განისაზღვრა 90 კალენდარული დღით გამოცხადების თარიღიდან 2016 წლის 10 თებერვლამდე. 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა გამოსყიდა და მთლიანად მოახდინა ანგარიშსწორება 1,045,428,327 ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%).

2018 წელს ბანკმა გარდაქმნა 1,573,680 პრივილეგირებული აქცია 31,600,000 ჩვეულებრივ აქციად, რის შედეგადაც გამოსყიდული აქციები შემცირდა 1,013,828,327-მდე (2017 წ.: 1,045,428,327).

გადახდილი საფასური და გარიგების დანახარჯები გამოიქვითება მთლიანი საკუთარი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები

2012 წლის აგვისტოში ბანკმა გამოუშვა და საქართველოში საჯარო შეთავაზების მეშვეობით საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი გახდა 10,000,000 კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქცია, რომლებიც გამოსყიდვას არ ექვემდებარება. თითო კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციის განთავსების მთლიანი ფასი იყო ლ1 (საჯარო შეთავაზების ნებადართული ოდენობა შემდეგ გაიზარდა 30,000,000 კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციამდე), რომელთაგან 4,565,384 იყო მიმოქცევაში და 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის სრულად განაღდებული (2017 წ.: 6,139,064). საჯარო შეთავაზების ვადა 2015 წლის 31 დეკემბერს ამოიწურა. კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები მუდმივია და მათი კონვერტირება, მფლობელის სურვილისამებრ, შეიძლება ბანკის ჩვეულებრივ აქციებად კონვერტაციის ფასით, რომელიც წარმოადგენს წინა კალენდარული წლის ბოლოსთვის ბანკის ფასის-ის შესაბამისად აუდიტის მიხედვით ჩვეულებრივი აქციების საბალანსო ღირებულების 1.05-ზე გამრავლებულ ოდენობას, მიმოქცევაში არსებულ ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით).

კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე დივიდენდების განაკვეთი წელიწადში 17%-ია, გადაიხდება ყოველწლიურად და ექვემდებარება აქციონერთა საერთო კრების მიერ დამტკიცებას ყოველ წელს. დივიდენდები არ არის კუმულაციური. კონვერტაციის ოფციონი თავდაპირველი აღიარების თარიღისთვის საკუთარი კაპიტალის კომპონენტის სახითაა კლასიფიცირებული.

დივიდენდის გადახდა დამოკიდებულია ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე და საქმიანობის შედეგზე და კაპიტალის ადეკვატურობის გონივრულ მოთხოვნებზე და შეიძლება, სხვა მიზეზებთან ერთად, შეიზღუდოს არსებული კანონმდებლობითა და ნორმატიული აქტებით, ასევე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ.

(ათას ლარში)

18. საკუთარი კაპიტალი (გაგრძელება)

საბაზო/განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე

ბანკი წარმოადგენს მონაცემებს ერთ აქციაზე საბაზო და განზავებული შემოსავლის შესახებ თავისი ჩვეულებრივი აქციებისთვის. საბაზო შემოსავალი ერთ აქციაზე გამოითვლება ბანკის ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა წმინდა მოგების ან ზარალის შეფარდებით პერიოდის განმავლობაში მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების რაოდენობის საშუალო შეწონილთან (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით). განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე განისაზღვრება ჩვეულებრივი აქციების მფლობელების მოგების ან ზარალის და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობის დაკორექტირებით, პოტენციური ჩვეულებრივი აქციების განზავების ეფექტის გათვალისწინებით (მაგრამ გამოსყიდული აქციების გათვალისწინების გარეშე), რომლებიც მოიცავს თანამშრომლებისთვის გაცემულ ოფციონებს და კონვერტირებად პრივილეგიურ აქციებს.

2018 წელს ბანკის ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა კუთვნილმა წმინდა მოგებამ შეადგინა ლ57,200 (2017 წ.: ლ53,014), ხოლო წლის განმავლობაში მიმოქცევაში მყოფი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობა იყო 4,477,950,410 (2017 წ.: 4,456,826,027), შესაბამისად, შემოსავალი აქციაზე 2018 წელს შეადგენდა ლ0.1260-ს (2017 წ.: ლ0.01166, 2016: ლ0.01045).

2018 წლის 31 დეკემბერს კონვერტირებად პრივილეგიურ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან ლ0.050 კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს – ლ0.039-ს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ამრიგად, 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის პოტენციურ განზავებაში არ მონაწილეობდა 4,565,384 კონვერტირებადი პრივილეგიურ აქციის ჩვეულებრივ აქცებად კონვერტაციის პოტენციური ეფექტი (2017 წლის 31 დეკემბრისთვის კონვერტირებად პრივილეგიურ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან ლ0.050-ის კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს – ლ0.033-ს).

დივიდენდები

2018 წელს ბანკს არ გადაუხდია დივიდენდები თავის ჩვეულებრივ აქციებზე (2017 წ.: ლ20,000). 2018 წელს ბანკმა კონვერტირებად პრივილეგიურ აქციებზე გადაიხადა დივიდენდები ლ776-ის ოდენობით (2017 წ.: ლ1,044).

(ათას ლარში)

18. საკუთარი კაპიტალი (გაგრძელება)**სხვა რეზერვები**

სხვა რეზერვების დინამიკა ასეთია:

	ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი	სულ
2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	8,282	8,282
შენიშვნების გადაფასება, გადასახადის გათვალისწინებით	8,851	8,851
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(182)	(182)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(162)	(162)
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	16,789	16,789
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(41)	(41)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(335)	(335)
2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	16,413	16,413
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(176)	(176)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(325)	(325)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	15,912	15,912

სხვა რეზერვების ხასიათი და დანიშნულება*ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი*

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი გამოიყენება შენობა-ნაგებობების სამართლიანი ღირებულების გაზრდის და შემცირებების აღრიცხვისათვის, იმ პირობით, თუ ამგვარი შემცირება უკავშირდება საკუთარ კაპიტალში ადრე ასახული იმავე აქტივის ზრდას.

(ათას ლარში)

19. პირობითი ვალდებულებები

საოპერაციო გარემო

2019 წლის თებერვალსა და აპრილში, სარეიტინგო სააგენტოებმა „Fitch“ და „Standard & Poor's“ განაახლეს საქართველოსთვის მათ მიერ მინიჭებული სუვერენული რეიტინგი „BB“ და „BB“-ით, „დადებითი“ პროგნოზით, ხოლო 2017 წლის სექტემბერში „Moody's“-მა თავისი რეიტინგი ერთი ნიშნულით, „Ba2“-მდე, გააუმჯობესა. ბოლო წლებში ქვეყანამ განახორციელა და მეტწილად შეინარჩუნა ფართომასშტაბიანი სტრუქტურული რეფორმები. 2018 წელს ბიზნესის წარმოების სიმარტივის მიხედვით საქართველო მსოფლიო ბანკის რეიტინგში მე-6 ადგილზე (2018 წელს მე-9 ადგილზე იყო), ხოლო, ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსის მიხედვით, მე-16 ადგილზე გავიდა. მიუხედავად ამისა, იგი მაინც მცირე ზომის, ღია ეკონომიკის მქონე, ქვეყანაა და მასზე გავლენას ახდენს გარე ტენდენციები და ზეწოლა. ფულადი გადარიცხვებიდან წმინდა შემოდინება გაიზარდა 13.8%-ით (2017 წლის 1,387 მილიონი აშშ დოლარის მაჩვენებლიდან 2018 წლის 1,579 მილიონი აშშ დოლარის მაჩვენებლამდე), საერთაშორისო ტურისტების შემოსვლამ 9.8%-ით იმატა (2017 წლის 7.9 მილიონიანი მაჩვენებლიდან 2018 წლის 8,7 მილიონიან მაჩვენებლამდე). რეალური მშპ 2018 წელს 4.7%-ით გაიზარდა 2017 წლის 4.8%-იან და 2016 წლის 2.8%-იან მაჩვენებლებთან შედარებით.

2018 წელს ბიუჯეტის დეფიციტი მშპ-ის 3.3%-მდე შემცირდა 2017 წლის 3.9%-იანი მაჩვენებლიდან. სათანადო ფისკალური და საკრედიტო-ფულადი ზომების ურთიერთქმედებისა და საბანკო სექტორის გონივრული ზედამხედველობის შედეგად ფინანსურმა სექტორმა და საკრედიტო რისკებმა დადებითი დინამიკა შეინარჩუნა, რის შედეგადაც საბანკო სექტორის საკრედიტო პორტფელი 19.3%-ით გაიზარდა და, ამავედროულად, უმოქმედო სესხები (ანუ 90 დღეზე მეტად ვადაგადაცილებული სესხები) შედარებით დაბალ დონეზე შენარჩუნდა (3%-ზე ნაკლები) მთლიანი საბანკო სექტორისთვის. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხებისა და ანაზღაურების დოლარიზაციის კოეფიციენტი სტაბილურად 57.1%-სა და 63.1%-ზე შენარჩუნდა (2017 წ.: 56.9% და 65.6%, შესაბამისად).

პერიოდის ინფლაციის საშუალო მაჩვენებელი, რომელიც 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 6.0%-ს შეადგენდა, 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის 2.6%-მდე შემცირდა. ფასის ზრდის თითქმის 40% განპირობებული იყო აქციზის გადასახადის ზრდით. სახელმწიფო ვალის წილი მშპ-ში 2018 წელს უცვლელად შენარჩუნდა 44.7%-ზე. სახელმწიფო და სეზ-ი საკმარის ლიკვიდურობას ინარჩუნებენ სეზ-ში სახელმწიფო ფულადი დეპოზიტებისა და სეზ-ის საერთაშორისო რეზერვების სახით (სეზ-ის საერთაშორისო რეზერვები შემცირდა 10.2%-ით და 2018 წელს 2,911 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა მაშინ, როდესაც 2017 წელს იგივე მაჩვენებელი 3,039 მილიონ აშშ დოლარს უტოლდებოდა). 2019 წელს შეინიშნება ფუნდამენტური ეკონომიკური ფაქტორების გაუმჯობესება რეგიონში და მოსალოდნელზე მაღალი ზრდის იმპულსი საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორებს შორის (2018 წელს ექსპორტში დაფიქსირდა 22.9%-იანი წლიური ზრდა); სწრაფზრდადი ტურიზმის სექტორი (2018 წელს ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი გაიზარდა 18.3%-ით და 3.2 მილიარდი აშშ დოლარი, ანუ მშპ-ის 18.2%, შეადგინა); მსხვილი საინვესტიციო პროექტების დაწყება და მთავრობის მიერ განხორციელებული, ზრდის გაძლიერებაზე ორიენტირებული, რეფორმების პოზიტიური გავლენის დაჩქარება.

ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ბანკი მზად არის ფეხი აუწყოს უახლოეს ტენდენციას, რადგან მას აქვს საკმაოდ დივერსიფიცირებული საცალო სესხების პორტფელი, დაბალი კონცენტრაცია საერთო საკრედიტო პორტფელში და ფინანსური რესურსების ბაზა; მაღალი კაპიტალიზაცია და საკმაოდ სტაბილური ლიკვიდურობის ბუფერი. ამასთან, ბანკის რეფინანსირების რისკი, როგორც წესი, არსებითად დაბალია ფიქსირებული განაკვეთის მქონე საცალო ვადიანი ანაზღაურებისა და სადეპოზიტო სერტიფიკატების მნიშვნელოვანი წილის გამო.

(ათას ლარში)

19. პირობითი ვალდებულებები (გაგრძელება)**იურიდიული**

საქმიანობის ჩვეულებრივი მსვლელობისას, ბანკის წინააღმდეგ შესაძლოა აღიმართოს სარჩელები. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ სარჩელებიდან გამომდინარე საბოლოო ვალდებულებას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო ფუნქციონირებაზე.

ბანკის პირობითი ვალდებულებები შემდეგია:

	2018	2017	2016
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები			
გარანტიები	8,039	840	849
სესხების გაცემის ვალდებულება	73,303	32,312	31,101
	81,342	33,152	31,950
ვალდებულებები საოპერაციო იჯარიდან			
არაუგვიანეს 1 წლისა	11,412	7,445	8,438
1 წელზე გვიან, მაგრამ არაუგვიანეს 5 წლისა	29,470	20,959	26,440
5 წელზე გვიან	13,379	8,104	12,093
	54,261	36,508	46,971
პირობითი ვალდებულებები კაპიტალური			
დანახარჯებიდან	7,622	2,330	259
გამოკლებული - ანარიცხები	–	–	(1)
პირობითი ვალდებულებები (უზრუნველყოფის			
გამოქვითვამდე)	143,225	71,990	79,179
გამოკლებული – გამოშვებული გარანტიების			
უზრუნველსაყოფად განკუთვნილი ნაღდი			
ფული (16 შენიშვნა)	(3,884)	(814)	(1,319)
პირობითი ვალდებულებები	139,341	71,176	77,860

2018 წლისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა ბანკების კომპლექსური დაზღვევა, დირექტორებისა და თანამშრომლების პასუხისმგებლობის, ასევე ქონებისა და ავტოტრანსპორტის დაზღვევა.

ყველა ვალდებულება პირველი ეტაპისთვისაა მიკუთვნებული და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი მოძრაობა წლის განმავლობაში არ დაფიქსირებულა.

(ათას ლარში)

20. წმინდა საკომისიო შემოსავალი

წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017	2016
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	9,749	10,157	10,567
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	6,702	6,020	6,222
ფულადი გადარიცხვები	3,704	4,750	5,073
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი	2,422	3,517	2,905
საკასო ოპერაციები	2,281	3,370	4,220
გარანტიები და აკრედიტივები	102	26	42
სხვა	6,098	6,769	5,655
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	31,058	34,609	34,684
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	(6,375)	(6,160)	(5,403)
კომუნალურ გადახდებზე გაწეული საკომისიო ხარჯი	(669)	(755)	(806)
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	(947)	(798)	(854)
საკასო ოპერაციები	(69)	(11)	(10)
საკომისიო ხარჯი	(8,060)	(7,724)	(7,073)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	22,998	26,885	27,611

შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან

ბანკის შემოსავალს მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან ძირითადად წარმოადგენს გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი. შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან აღიარებულია 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში და შეადგინა ლ31,058.

მომხმარებლებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებით, ბანკმა ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში აღიარა შემდეგი სახელშეკრულებო აქტივები და ვალდებულებები:

	2018	1 იანვარი, 2018 წ.
დარიცხული მისაღები შემოსავალი (წარმოდგენილი სხვა აქტივებში)	120	151

ბანკი იყენებს ფასს 15-ის 121-ე მუხლით გათვალისწინებულ პრაქტიკული მიზანშეწონილობის პრინციპს და არ წარმოადგენს ინფორმაციას დარჩენილი საკონტრაქტო ვალდებულებების შესახებ, რომელთა თავდაპირველი მოსალოდნელი ვადაც მაქსიმუმ ერთი წელია.

(ათას ლარში)

21. სხვა შემოსავალი

სხვა შემოსავალი მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017	2016
შემოსავალი კლიენტთა სესხების და ავანსების დაფარვის დაგვიანებასთან დაკავშირებული ჯარიმებიდან	13,188	18,371	14,581
შემოსავალი იჯარიდან	289	344	231
შემოსულობა აქტივების გაყიდვიდან	286	379	375
გასაყიდად გამიზნულ ინვესტიციაში აქციების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი	–	1,026	497
შემოსულობა აქტივების გადაფასებიდან	–	46	47
სხვა	4,522	932	1,142
სხვა შემოსავლები, სულ	18,285	21,098	16,873

22. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები

თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა საოპერაციო ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017	2016
ხელფასები	52,956	53,390	50,910
ცვალეზადი ყოველთვიური პრემია	7,281	7,785	7,285
სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული პრემიალური თანხები	7,193	9,057	7,766
სუბორდინირებული ვალის კონტრაქტების თანამშრომლების შენარჩუნება	–	1,760	1,592
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	67,430	71,992	67,553

	2018	2017	2016
იჯარა და ქირა	10,327	8,865	8,756
საკომუნიკაციო მომსახურება	3,332	3,707	3,896
საოფისე მარაგები	3,009	2,648	3,181
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	2,657	3,861	4,715
კომუნალური ხარჯი	2,203	2,286	2,281
მარკეტინგი და რეკლამა	1,978	3,937	3,829
შეკეთება და ტექნიკური მომსახურება	1,613	1,347	1,345
საოპერაციო გადასახადები	1,382	1,327	1,374
დაცვა-უსაფრთხოება	965	1,095	1,231
სადაზღვევო ხელშეკრულებებისთვის შექმნილი რეზერვები	832	836	913
მგზავრობის ხარჯი	580	865	986
კორპორაციული წამახალისებელი ღონისძიებები	575	405	645
აუდიტი, აუდიტთან დაკავშირებული და სხვა მომსახურების ხარჯები	300	380	429
სხვა	3,331	3,482	2,648
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	33,084	35,041	36,229

(ათას ლარში)

22. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები (გაგრძელება)

ბანკის აუდიტორის ანაზღაურება 31 დეკემბრით დასრულებული 2018 წლისა და 2017 წლისთვის (დღგ-ის გარეშე):

	2018	2017
გასამრჯელო ბანკის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის	268	259
სხვა პროფესიული მომსახურების დანახარჯები	–	354
სულ გასამრჯელოები და ხარჯები	268	613

სხვა აუდიტორებისა და აუდიტორული კომპანიებისთვის მათ მიერ გაწეულ პროფესიულ მომსახურებაში გადასახდელი გასამრჯელო და ასანაზღაურებელი დანახარჯები შეადგენდა ₾76 (2017 წ.: ₾142).

23. რისკის მართვა**შესავალი**

ბანკის საქმიანობისთვის გარკვეული რისკებია დამახასიათებელი, და მათი მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასებისა და კონტროლის უწყვეტი პროცესით, რისკების ლიმიტებისა და კონტროლის სხვა მექანიზმების მეშვეობით. რისკის მართვას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ბანკის რენტაბელურობისათვის და ბანკის თითოეული თანამშრომელი პასუხისმგებელია რისკების გამომჟღავნებასა და აღმოჩენაზე თავისი საქმიანობის ფარგლებში. ბანკის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო რისკები და სხვა არაფინანსური რისკები. ბანკის მიერ დანერგილი რისკის მართვის სისტემა საქმიანობის თითოეული მიმართულებისთვის თითოეული ტიპის რისკის დასაშვებ დონეს აწესებს და უზრუნველყოფს მის დაცვას.

რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი პირების მოვალეობაა, უზრუნველყონ, რომ ბანკი აკმაყოფილებდეს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებულ პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ. მასთან შესაბამისობას უზრუნველყოფა ხდება რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლების მუდმივი მეთვალყურეობითა და, გარემოებების შეცვლის შემთხვევაში, ამ პარამეტრების შეცვლის წინადადებების წამოყენებით. რისკის დასაშვები დონის შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის მონიტორინგზე საბოლოო პასუხისმგებლობა აკისრია საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილებას. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის გამომწვევი მოვლენების დადგომისა და ლიმიტების დარღვევის ესკალაციის სცენარებს იმისათვის, რომ დროულად და ეფექტურად დაიწყოს და განახორციელოს რისკის შემცირებისკენ მიმართული წინასწარ განსაზღვრული ზომები. ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობაში ეფექტურად ჩართვის მიზნით, რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის პარამეტრები უფრო დაწვრილებითი სახითაა წარმოდგენილი ბიზნესერთეულებისა და ოპერაციების დონეებზე. დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით, რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს სათანადო კომუნიკაციას და სიცხადეს ყველა დონეზე, რისკის ამოცანებთან მიმართებაში, რისკის პროფილის მუდმივ მონიტორინგს და მისი შესაბამისობის შემოწმებას რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკასთან, ასევე რისკების დროულად აღმოჩენასა და მათ შესამცირებლად ზომების შემუშავებას.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა

ბანკის რისკის მართვის სისტემის დანერგვასა და ზედამხედველობაზე საბოლოო პასუხისმგებლობა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება. სამეთვალყურეო საბჭოს დაფუძნებული აქვს კომიტეტები, რომლებსაც ევალებათ შესაბამის კონკრეტულ სფეროში ბანკის რისკის მართვის სხვადასხვა პოლიტიკის შედგენა და კონტროლი, რომლებიც აისახება პოლიტიკაში რისკის დასაშვები დონის შესახებ.

ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკა შეიქმნა იმისთვის, რომ მოხდეს ბანკის წინაშე მდგარი რისკების გამოვლენა და გაანალიზება, რისკის სათანადო ლიმიტების დაწესება და კონტროლის მექანიზმების შემუშავება, და რისკებისა და მათი ლიმიტების დაცვის ზედამხედველობა. რისკის მართვის პოლიტიკა და სისტემები რეგულარულად გადაიხედება, რომ მასში აისახოს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარი ცვლილებები. ბანკს, თავისი მართვის სტანდარტებით, პროცედურებითა და ტრენინგებით, აქვს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კარგად აქვთ გააზრებული თავიანთი როლები და მოვალეობები.

აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი პასუხს აგებს ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკასა და პროცედურებთან შესაბამისობის ზედამხედველობაზე, ასევე რისკის მართვის სისტემის ადეკვატურობის შემოწმებაზე ბანკის წინაშე მდგარ რისკებთან მიმართებაში. კომიტეტი პასუხისმგებელია რისკის ძირითად საკითხებზე და მართავს და ამოწმებს რისკთან დაკავშირებულ შესაბამის გადაწყვეტილებებს. აუდიტის კომიტეტს ამ ფუნქციების შესრულებაში შიდა აუდიტი ეხმარება.

შიდა აუდიტი

ბანკში რისკების მართვის პროცესებს მეთვალყურეობს ბანკის შიდა აუდიტი, რომელიც სისტემატური და არასისტემატური შემოწმებებით ადგენს პროცედურების ადეკვატურობასა და ბანკის შესაბამისობას პროცედურებთან. შიდა აუდიტი ყველა შეფასების შედეგს განიხილავს დირექტორთა საბჭოსთან და აუდიტის კომიტეტს შედეგებსა და რეკომენდაციებს მოახსენებს.

სხვა სტრუქტურული ერთეულები

რისკების იდენტიფიკაციასა და კონტროლს ძირითადად ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო, თუმცა რისკების მართვა და მონიტორინგი ასევე ხორციელდება ბანკის დამოუკიდებელი განყოფილებების მიერ. რისკის დასაშვები დონის ზღვარს აწესებს სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო მონიტორინგი ევალებათ შემდეგ კომიტეტებს და სტრუქტურულ ერთეულებს, დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით:

- ▶ საკრედიტო რისკს მართავენ საკრედიტო რისკის კომიტეტები;
- ▶ ლიკვიდურობის რისკს მართავს აქტივებ-პასივების მართვის კომიტეტი;
- ▶ საბაზრო რისკს მართავს აქტივ-პასივების კომიტეტი;
- ▶ საოპერაციო რისკს მართავს საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილება დირექტორთა საბჭოსთან მჭიდრო თანამშრომლობით;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოებისა და ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ რისკებს მართავს საინფორმაციო უსაფრთხოების განყოფილება.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა (გაგრძელება)

კომიტეტები დაკომპლექტებულია ყველა შესაბამისი ბიზნესერთეულის წამომადგენლებით და რეგულარულად წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს.

ბანკის ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევია რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნესპროცესებს ახლავს მაკონტროლებელი ღონისძიებები, რომელსაც ახორციელებენ შესაბამისი რისკის განყოფილების წარმომადგენლები. რისკის მართვის ფუნქციის მქონე სტრუქტურული ერთეულები დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენენ. საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო და სხვა ფინანსური რისკების ყოველდღიურ მართვაზე პასუხისმგებლები არიან შემდეგი განყოფილებები:

- ▶ საწარმოს რისკის მართვა;
- ▶ საკრედიტო ანდერაიტინგი;
- ▶ კრედიტების ადმინისტრირება;
- ▶ საკრედიტო კონტროლი;
- ▶ დავალიანების ამოღება;
- ▶ საოპერაციო რისკის მართვა;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოება.

უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის რისკი და შესაბამისობის რისკი იმართება საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილების მიერ. დავალიანების ამოღების ფუნქცია გაყოფილია ორ მსხვილ ქვეფუნქციად, რომელთაგან თითოეული პასუხისმგებელია დავალიანების ამოღების პროცესის წარმართვასა და მონიტორინგზე, დაუფარავი დებიტორული დავალიანების ტიპების მიხედვით.

ბანკში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევია რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნესპროცესები მოიცავს რისკის მართვის წარმომადგენლების ყოველდღიურ ჩართულობას, რა დროსაც ყურადღება მახვილდება რისკის გამოვლენაზე, ანალიზზე, შეფასებასა და შემცირებაზე.

რისკის შეფასებისა და ანგარიშგების სისტემა

ბანკის რისკები ფასდება ისეთი მეთოდით, რომელიც განიხილავს როგორც ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში მოსალოდნელ დანაკარგს, ისე გაუთვალისწინებელ დანაკარგს, რომელიც წარმოადგენს სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე პროგნოზირებულ რეალურ ზარალს. მეთოდი ალბათობებს იყენებს ისტორიულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

რისკების მონიტორინგი და კონტროლი უმთავრესად ხორციელდება რისკის დასაშვები ღონის პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებზე დაყრდნობით. ეს ლიმიტები ასახავს ბანკის ბიზნეს სტრატეგიას, საბაზრო გარემოს და მისთვის მისაღებ რისკის დონეს.

ყველა საქმიანობიდან მიღებული ინფორმაცია მოწმდება და მუშავდება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ადრეული რისკების განსაზღვრა, ანალიზი და კონტროლი. ამ ინფორმაციის წარდგენა და განმარტება ხდება დირექტორთა საბჭოსთვის და თითოეული ბიზნესგანყოფილების ხელმძღვანელისთვის. ზედა რგოლის ხელმძღვანელობა ყოველთვიურად აფასებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის შექმნილი რეზერვის მართებულობას.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკის შეფასებისა და ანგარიშგების სისტემა (გაგრძელება)

რისკების შესახებ სპეციალურად მომზადებული ანგარიშგები მზადდება და ვრცელდება ბანკის ყველა დონეზე, რათა ყველა განყოფილებას ჰქონდეს წვდომა ამომწურავ, სათანადო და განახლებულ ინფორმაციაზე.

რისკის შემცირება

საკრედიტო რისკების შესამცირებლად ბანკი იყენებს უზრუნველყოფის საგნებს (ძვირფასი ქვები, უძრავი ქონება, ანაზრები, ფასიანი ქაღალდები, მოძრავო ქონება, დებიტორული დავალიანება და კომპანიის აქციები) და მიმართავს დივერსიფიკაციას.

რისკის ჭარბი კონცენტრაცია

კონცენტრაცია წარმოიქმნება, როდესაც მთელი რიგი მონაწილე მხარეები ჩართულნი არიან ანალოგიურ საქმიანობებში, ერთსა და იმავე გეოგრაფიულ ერთეულში საქმიანობენ, ან აქვთ მსგავსი ეკონომიკური მახასიათებლები, რის გამოც მათ მიერ საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულების უნარზე ერთნაირად მოქმედებს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სხვა პირობების ცვლილებები. კონცენტრაცია მიგვანიშნებს ბანკის საქმიანობის მეტ მგრძნობელობაზე იმ გარემოებების მიმართ, რომლებიც ზემოქმედებას ახდენენ კონკრეტულ დარგზე ან გეოგრაფიულ მდებარეობაზე. ბანკის რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს იმას, რომ რისკის კონცენტრაციის პოტენციური უარყოფითი გავლენა დროულად გამოვლინდეს, შესაბამისი რისკები სათანადოდ შეფასდეს და, საბოლოოდ, დაიგეგმოს და განხორციელდეს საპასუხო ზომები. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს ლიმიტებს საკრედიტო, ლიკვიდურობისა და საბაზრო რისკების ჭარბ კონცენტრაციაზე.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკმა შესაძლოა განიცადოს ზარალი, თუ მისმა კლიენტებმა ან მონაწილე მხარეებმა ვერ შეძლეს საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულება. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს და აკონტროლებს რისკის მოცულობაზე მისთვის მისაღები ლიმიტის დაწესებით ცალკეული მონაწილე მხარეების, ასევე გეოგრაფიული და დარგობრივი კონცენტრაციებისთვის და რისკების ამ ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგით.

ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი, რათა უზრუნველყოს გარიგებაში მონაწილე მხარეების კრედიტუნარიანობაში სავარაუდო ცვლილებების ადრეული გამოვლენა. მათ შორისაა უზრუნველყოფის რეგულარული შემოწმებაც. საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი ბანკს საშუალებას აძლევს შეაფასოს რისკებით გამოწვეული პოტენციური ზარალი და მიიღოს მაკორექტირებელი ზომები.

მსესხებლის მიერ ლიმიტების დარღვევის მონიტორინგი ხდება გაცემულ სესხებზე. საკრედიტო კომიტეტი შეიძლება ამ ლიმიტების შეცვლის ინიციატივით გამოვიდეს.

საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ითხოვს გირაოს და კომპანიის თავდებობას. საკრედიტო რისკების მონიტორინგი ხდება უწყვეტად, ხოლო მათი გადახედვა ხდება ყოველწლიურად ან უფრო ხშირად.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების რისკი*

ბანკი თავის კლიენტებს სთავაზობს გარანტიებს, რომელთა მიხედვითაც ბანკს შესაძლოა მოუწიოს მათი სახელით გადახდა. ასეთი თანხების ამოღება კლიენტებისგან ხდება აკრედიტაციის პირობების მიხედვით. ამ შემთხვევაში, ბანკი დგას სესხის გაცემისთვის დამახასიათებელი რისკების წინაშე, ამ რისკების შემცირება ხდება სესხებზე გამოყენებული პოლიტიკისა და კონტროლის პროცესების შესაბამისად.

გაუფასურების შეფასება

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს გამოითვლის ალბათობის რამდენიმე სცენარზე დაყრდნობით იმისათვის, რომ შეაფასოს ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტი, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთთან მიახლოებული განაკვეთით. ფულადი სახსრების დეფიციტი არის სხვაობა ხელშეკრულების შესაბამისად საწარმოსთვის გადასახდელ ფულად ნაკადებს და იმ ფულად ნაკადებს, რომელთა მიღებასაც საწარმო მოელის. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშება მოცემულია ქვემოთ და მისი ძირითადი კომპონენტებია:

დეფოლტის ალბათობა	დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება. დეფოლტი შეიძლება დადგეს მხოლოდ შესაფასებელი პერიოდის გარკვეულ მომენტში, თუ სესხის აღიარება მანამდე არ შეწყვეტილა და ჯერ კიდევ პორტფელის ნაწილია.
დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება	დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება არის დავალიანების შეფასება დეფოლტის სამომავლო თარიღისთვის, საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ დავალიანებაში მოსალოდნელი ცვლილებების გათვალისწინებით, რომელთა შორისაცაა ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდა, ხელშეკრულების მიხედვით ან სხვაგვარად, კრედიტების, რომელთა გაცემის ვალდებულება ნაკისრია, მოსალოდნელი ათვისება და გადაუხდელ შენატანებზე დარიცხული პროცენტი.
დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში	დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში არის დროის გარკვეულ მომენტში დეფოლტის დადგომის შემთხვევაში წარმოქმნილი ზარალის შეფასება. ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, მათ შორის უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის გზით. ჩვეულებრივ, გამოიხატება დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების პროცენტის სახით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი იქმნება 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე დაყრდნობით, თუ არ შეიმჩნევა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა ან გაუფასურების სხვა ნიშნები რეზერვის შექმნის თარიღიდან, რა შემთხვევაშიც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დაეყრდნობა აქტივის არსებობის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს (აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი). 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი არის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნაწილი, კერძოდ ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის შემთხვევების შედეგად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება ან ინდივიდუალურად, ან კოლექტიურად, შესაბამისი ფინანსური აქტივების პორტფელის ხასიათიდან გამომდინარე.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ბანკმა დანერგა პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც, თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის აფასებს, თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მნიშვნელოვნად არის თუ არა გაზრდილი ფინანსური ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი, რისთვისაც ითვალისწინებს დეფოლტის რისკის ცვლილებას ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში. ზემოაღნიშნულ პროცესზე დაყრდნობით, ბანკი აჯგუფებს თავის სესხებს 1-ელ, მე-2, მე-3 ეტაპებად და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად, როგორც აღწერილია ქვემოთ:

პირველი ეტაპი: სესხების თავდაპირველი აღიარებისას ბანკი ქმნის რეზერვს 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით. პირველი ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მეორე ეტაპიდან.

მეორე ეტაპი: როდესაც სესხის წარმოშობის შედეგად საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს. მეორე ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მესამე ეტაპიდან.

მესამე ეტაპი: სესხები, რომლებიც გაუფასურებულად მიიჩნევა. ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული: შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები არის ისეთი ფინანსური აქტივები, რომლებიც გაუფასურებულია თავდაპირველი აღიარებისას. შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით თავდაპირველი აღიარებისას და საპროცენტო შემოსავლის აღიარება შემდეგ ხდება კრედიტის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება ან შემცირება ხდება მხოლოდ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილების შესაბამისად.

დეფოლტის განმარტება და აღმოფხვრა

ბანკი ფინანსურ ინსტრუმენტს გადაუხდელად და, შესაბამისად, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსაანგარიშებლად, მე-3 საფეხურზე მყოფად (გაუფასურებულად) მიიჩნევს ყველა ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებელი 90 დღით დააგვიანებს ხელშეკრულების თანახმად გადახდას. ბანკი ბანკებისგან მისაღებ თანხებს მიიჩნევს გადაუხდელად და იღებს დაუყოვნებლივ ზომებს მაშინ, როდესაც დღის განმავლობაში მოთხოვნილი გადახდები არ იფარება სამუშაო დღის დახურვის დროისთვის ცალკეული ხელშეკრულებების შესაბამისად.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

იმის ხარისხობრივი შეფასებისას, კლიენტს დარღვეული აქვს თუ არა გადახდის პირობა, ბანკი ასევე განიხილავს სხვადასხვა მოვლენას, რომლებიც შეიძლება მიუთითებდეს იმაზე, რომ გადახდა არ არის მოსალოდნელი. ასეთი მოვლენების დადგომისას, ბანკი საგულდაგულოდ ამოწმებს მომხმარებლის სტატუსს, რათა, თუ მან არ შეასრულა ვალდებულება, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლისას მიაკუთვნოს მე-3 ეტაპს, ან ხომ არ არის მე-2 ეტაპი უფრო მართებული. ეს მოვლენები მოიცავს შემდეგს:

- ▶ მსესხებლის შიდა რეიტინგი მიაწვდის ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე კრედიტის დეფოლტზე ან დეფოლტამდე მისვლაზე;
- ▶ მსესხებელმა გადაუდებელი დაფინანსებას ითხოვს ბანკისგან;
- ▶ მსესხებლის გარდაცვალება;
- ▶ შესაბამისი უზრუნველყოფის საგნის ღირებულების მკვეთრი შემცირება, თუ სესხის ამოღება უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციით არის მოსალოდნელი;
- ▶ მსესხებლის ბრუნვის მკვეთრი შემცირება ან მსხვილი კლიენტის დაკარგვა;
- ▶ ისეთი პირობის დარღვევა, რაზეც ბანკს ნებართვა არ გაუცია;
- ▶ დებიტორის (ან დებიტორის ბანკში შემავალი იურიდიული პირის) გაკოტრების საქმე იხსნება.

ბანკის პოლიტიკის თანახმად, იგი ფინანსურ ინსტრუმენტს განიხილავს „გამოსწორებულად“ და, შესაბამისად, მე-3 ეტაპიდან რეკლასიფიცირებულად, როდესაც დეფოლტის არცერთი კრიტერიუმი არ არის წარმოდგენილი მინიმუმ ექვსი თანმიმდევრული თვის განმავლობაში. გადაწყვეტილება იმის შესახებ, აქტივი მე-2 ეტაპს უნდა მიეკუთვნოს თუ 1-ელს, დამოკიდებულია დეფოლტის აღმოფხვრისას განახლებულ საკრედიტო რეიტინგზე, და იმაზე, ხომ არ მიაწვდის ეს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

შიდა რეიტინგი და დეფოლტის ალბათობის პროგნოზირების პროცესი

ბანკის დამოუკიდებელი საკრედიტო რისკის განყოფილება ფუნქციონირებს S&P-ის სარეიტინგო მოდელების საფუძველზე და მნიშვნელოვანი დავალიანებების შემთხვევაში იყენებს შეფასების სკალებს. მოდელები მოიხმარს როგორც ხარისხობრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას და, უშუალოდ მსესხებლის შესახებ ინფორმაციის გარდა, ასევე გამოიყენებს დამატებით გარე ინფორმაციას, რომელმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს მსესხებლის ქცევაზე. თუ შესაძლებელია, ისინი ასევე ეყრდნობა ადგილობრივი და საერთაშორისო გარე სარეიტინგო სააგენტოებისგან მიღებული ინფორმაციას. თითოეულ რეიტინგს ენიჭება დეფოლტის ალბათობა, რომელიც ეფუძნება საპროგნოზო ინფორმაციას და ფასს 9-ის მიხედვით დავალიანების კლასიფიკაციას. ეს მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის.

ბაზინა და ბანკთაშორისო ურთიერთობები

ბანკის საბაზინო და ბანკთაშორისო ურთიერთობები და კონტრაქტები არიან ფინანსური მომსახურების გამწვევი დაწესებულებები, ბანკები, საბროკერო-სადილერო კომპანიები, სავალუტო და საკლირინგო ცენტრები. ამ ურთიერთობებისთვის ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილება აანალიზებს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას, როგორიცაა ფინანსური ინფორმაცია და სხვა გარე მონაცემები, მაგალითად, გარე რეიტინგები, და მათ ანიჭებს შიდა რეიტინგს ქვემოთ მოცემული ცხრილის მიხედვით.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

კორპორატიული სესხები და სესხები მცირე ბიზნესისთვის

კორპორატიული სესხების შემთხვევაში, მსესხებლებს აფასებენ ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების სპეციალისტები. საკრედიტო რისკის შეფასება ეყრდნობა კრედიტუნარიანობის შეფასების მოდელს, რომელიც ითვალისწინებს სხვადასხვა ისტორიულ, მიმდინარე და საპროგნოზო ინფორმაციას, როგორიცაა:

- ▶ ისტორიული ფინანსური ინფორმაცია, კლიენტის მიერ მომზადებულ პროგნოზებთან და ბიუჯეტებთან ერთად. ეს ფინანსური ინფორმაცია მოიცავს რეალიზებულ და მოსალოდნელ შედეგებს, გადახდისუნარიანობის, ლიკვიდურობის და სხვა შესაბამის კოეფიციენტებს, რომლებითაც ფასდება კლიენტის ფინანსური მდგომარეობა. ზოგიერთი ეს მაჩვენებელი ჩადებულია კლიენტებთან შეთანხმების პირობებში და ამიტომ, მეტი ყურადღებით ფასდება.
- ▶ მესამე მხარეებისგან კლიენტების შესახებ მიღებული ნებისმიერი საჯარო ინფორმაცია. ეს გულისხმობს სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებულ გარე რეიტინგებს, დამოუკიდებელი ანალიტიკოსების ანგარიშებს, საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებული ობლიგაციების ფასებს, პრესრელიზებს და სტატიებს.
- ▶ ნებისმიერი მაკროეკონომიკური ან გეოპოლიტიკური ინფორმაცია, მაგალითად, მშპ-ის ზრდა, რომელიც აქტუალურია კონკრეტული დარგისთვის და გეოგრაფიული სეგმენტებისთვის, რომლებშიც კლიენტი ეწევა საქმიანობას.
- ▶ ნებისმიერი სხვა ობიექტური და გადამოწმებადი ინფორმაცია კლიენტის მმართველობის ხარისხისა და უნარების შესახებ, რაც განსაზღვრავს კომპანიის საქმიანობას.

რეიტინგის მინიჭების ხერხების სირთულე და დეტალიზაცია განსხვავდება ბანკის წინაშე დავალიანებისა და კლიენტი კომპანიის კომპლექსურობისა და ზომის მიხედვით. შედარებით ნაკლებად კომპლექსური ბიზნესსესხებისთვის რეიტინგის მინიჭება ხდება ბანკის საცალო პროდუქტებისთვის მოდელების საფუძველზე.

სამომხმარებლო სესხები და საცხოვრებელი სახლის იპოთეკა

ერთგვაროვანი საცალო სესხების ჯგუფების მოდელირება ხდება შესაბამის მაკროეკონომიკურ ცვლადებზე დაყრდნობით. ამის შემდეგ თითოეულ პროდუქტს ენიჭება ინდივიდუალური მაკროეკონომიკური სცენარი. თითოეულ საცალო პროდუქტს მინიმუმ სამი მაკროეკონომიკური ცვლადი ენიჭება. სხვა მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები, რომლებიც ამ მოდელებში გამოიყენება, არის მშპ-ის ზრდა, უმუშევრობის დონე, ცვლილება ფიზიკური პირის შემოსავალში/სახელფასო დონეში, ფიზიკური პირების დავალიანება, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, ნომინალური ეფექტური სავალუტო კურსი, სფი-ს ინფლაცია და, საცხოვრებელი სახლის იპოთეკების შემთხვევაში, სესხის ფარდობა უზრუნველყოფის ღირებულებასთან.

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საერთო საბალანსო ღირებულებას, რომელთა გაუფასურება გამოსათვლელია, და აფასებს როგორც კლიენტის უნარს, გაზარდოს დავალიანების მოცულობა დეფოლტის მოახლოებასთან ერთად, ისე პოტენციურ წინსწრებით დაფარვებს. 1-ლი ეტაპის სესხის შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების გამოსათვლელად ბანკი აფასებს დეფოლტის შესაძლო მოვლენებს 12 თვის განმავლობაში, რათა გამოიანგარიშოს 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი. მეორე და მესამე ეტაპებისა და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება ფასდება ინსტრუმენტების არსებობის მანძილზე მომხდარი მოვლენებისთვის.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში

კორპორატიული დაკრედიტების აქტივების შემთხვევაში, დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში ფასდება წელიწადში ორჯერ საოპერაციო მენეჯერების მიერ და გადაიხდება და მტკიცდება ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების მიერ.

საკრედიტო რისკის შეფასება ხდება დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების შეფასების სტანდარტიზებულ სისტემის საფუძველზე დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების გარკვეული მაჩვენებლის მისაღებად. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ეს მაჩვენებლები ითვალისწინებს დეფოლტის მომენტისთვის მოსალოდნელ დაუფარავ დავალიანებას და მას ადარებს იმ თანხას, რომლის ამოღება ან რეალიზება მოსალოდნელია ნებისმიერი უზრუნველყოფის საგნიდან.

ბანკის საცალო დაკრედიტების პროდუქტებს ჰყოფს უფრო მომცრო, ერთგვაროვან პორტფელებად იმ ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით, რომლებიც აქტუალურია სამომავლო ფულადი ნაკადების შესაფასებლად. გამოყენებული მონაცემები ეყრდნობა წარსულში განცდილი ზარალის მონაცემებს და მოიცავს გარიგებისა (მაგ. პროდუქტის ტიპი, უზრუნველყოფის ტიპების უფრო ფართო სპექტრი) და მსესხებლის უფრო მეტ მახასიათებელს.

საჭიროების შემთხვევაში, დამატებითი უახლესი მონაცემები და საპროგნოზო ეკონომიკური სცენარები გამოიყენება, რომ განისაზღვროს ფასს 9-ის მიხედვით დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში ფინანსური ინსტრუმენტების თითოეული ჯგუფისთვის. საპროგნოზო ინფორმაციის შეფასებისას, მოლოდინი ეფუძნება სხვადასხვა სცენარს. მთავარი ამოსავალი მონაცემების მაგალითებია ცვლილებები უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებაში, მათ შორის უძრავი ქონების ფასები იპოთეკისთვის, სასაქონლო ფასები, გადახდისუნარიანობის სტატუსი და სხვა ფაქტორები, რომლებიც მიაჩნიათ ბანკის ზარალზე.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დონე ფასდება აქტივის თითოეული კლასის 1-ლი, მე-2, მე-2 ეტაპებისთვის და შეძენილი ან შექმნილი გაუფასურებული სეგმენტისთვის. დეფოლტის შემთხვევაში ამ დანაკარგების დონეების ამოსავალი მონაცემები საპროგნოზოა და, სადაც შესაძლებელია, დაზუსტებულია ისტორიული მონაცემების ტესტირების საფუძველზე დავალიანების წინა ამოღებების მიხედვით. ეს ყველაფერი მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი მუდმივად აკონტროლებს ყველა აქტივს, რომლებზეც მოსალოდნელია საკრედიტო ზარალი. იმის დასადგენად, ინსტრუმენტს ან ინსტრუმენტების პორტფელს ეხება თუ არა 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ბანკი აფასებს, მნიშვნელოვნად ხომ არ არის გაზრდილი საკრედიტო რისკი აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ეს შეფასება მოიცავს სხვადასხვა პარამეტრის, მათ შორის ფინანსური მდგომარეობისა და შედეგების გაუარესების, ანალიზს. საკრედიტო რეიტინგში ცვლილებების მიუხედავად, თუ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდები 30 დღეზე მეტი ხნითაა ვადაგადაცილებული, ითვლება, რომ საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარებიდან მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

კოლექტიურად შეფასებული ფინანსური აქტივების დაჯგუფება

ბანკი ქვემოთ მოყვანილ ფაქტორებზე დაყრდნობით ან კოლექტიურად, ან ინდივიდუალურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

აქტივების კლასები, რომლებისთვისაც ბანკი ინდივიდუალურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს:

- ▶ მე-3 ეტაპის აქტივებიდან მხოლოდ ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის კრედიტები, განურჩევლად ფინანსური აქტივების კლასისა.
- ▶ მე-2 და მე-3 ეტაპები – კორპორატიული და მცირე და საშუალო ზომის სესხები, რომელთა თანხა ერთ მსესხებელზე აღემატება €300-ს.
- ▶ ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის მატარებელ კრედიტებზე ზარალი ინდივიდუალურად ფასდება. ბანკის მეთოდოლოგიის მიხედვით, ინდივიდუალური მნიშვნელობის მქონე რისკის მატარებელი კრედიტის მინიმალური ზვარი €300-ია.
- ▶ კრედიტი, რომელიც €300-ზე მცირეა შეიძლება დაექვემდებაროს ინდივიდუალურ შეფასებას ბანკის ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებით.
- ▶ სახაზინო და ბანკთაშორისი ურთიერთობები (მაგალითად, მოთხოვნები ბანკების მიმართ, ფულადი სახსრების ეკვივალენტები და სავალო საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით არის შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით).

აქტივების კლასები, რომლებზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ბანკი კოლექტიურად გამოითვლის:

- ▶ ბანკის მცირე ბიზნესის სესხების უფრო მომცრო და სტანდარტული ნაშთები;
- ▶ ყველა საცალო პროდუქტი.

ბანკი ამ სესხებს აჯგუფებს უფრო მომცრო ერთგვაროვან პორტფელებად, სესხების შიდა და გარე მახასიათებლების ერთობლიობის საფუძველზე, მაგალითად, გადაცილებული ვადების, პროდუქტის ტიპის, სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტების, ან მსესხებლის საოპერაციო სეგმენტის მიხედვით.

საპროგნოზო ინფორმაცია და სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი

თავის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელებში ბანკი ფართო სპექტრის საპროგნოზო ინფორმაციას ეყრდნობა და მათგან იღებს ისეთ ეკონომიკურ მაჩვენებლებს, როგორიცაა:

- ▶ მშპ-ის ზრდა;
- ▶ უმუშევრობის დონეები;
- ▶ მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი;
- ▶ ვალუტის კურსები.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და მოდელები შეიძლება ყოველთვის არ ასახავდეს ბაზრის ყველა მახასიათებელს ფინანსური ანგარიშგების თარიღისთვის. ამის მხედველობაში მისაღებად, დროებითი შესწორებების სახით ხდება ხარისხობრივი კორექტირებები ან განახლებები, როდესაც ეს სხვაობები საკმაოდ არსებითია.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას იღებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული წყაროებიდან. ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების ექსპერტები განსაზღვრავენ სხვადასხვა სცენარისთვის მისანიჭებელ წონებს. ცხრილებში მოცემულია ძირითადი საპროგნოზო ეკონომიკური ცვლადები/დაშვებები, რომლებიც გამოიყენება ეკონომიკურ სცენარებში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად.

მთავარი ფაქტორები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სცენარი	მინიჭებული ალბათობა, %	2019	2020	2021
ქვეყნის სუვერენული რისკ- პრემიის ცვლილება*					
	ოპტიმისტური	25%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი
	საბაზო	50%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი
	პესიმისტური	25%	+1.0 პროცენტული პუნქტი	+1.0 პროცენტული პუნქტი	+0.5 პროცენტული პუნქტი
ლარი/აშშ დოლარის ნომინალური სავალუტო კურსი					
	ოპტიმისტური	25%	გამყარება 3%-ით	გამყარება 2%-ით	გამყარება 2%-ით
	საბაზო	50%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი
	პესიმისტური	25%	გაუფასურება 15%-ით	გაუფასურება 10%-ით	გამყარება 5%-ით
რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (წლიური)					
	ოპტიმისტური	25%	6.5%	5.5%	5.0%
	საბაზო	50%	5.0%	5.0%	5.0%
	პესიმისტური	25%	2.0%	3.0%	4.0%
უმუშევრობის დონის ცვლილება					
	ოპტიმისტური	25%	-1.0 პროცენტული პუნქტი	-0.5 პროცენტული პუნქტი	-0.2 პროცენტული პუნქტი
	საბაზო	50%	-0.2 პროცენტული პუნქტი	-0.2 პროცენტული პუნქტი	-0.2 პროცენტული პუნქტი
	პესიმისტური	25%	+1.0 პროცენტული პუნქტი	+0.5 პროცენტული პუნქტი	+0.2 პროცენტული პუნქტი
სფი-ს ინფლაციის ტემპი (წლიური)					
	ოპტიმისტური	25%	3.6%	3.3%	3.0%
	საბაზო	50%	2.9%	3.0%	3.0%
	პესიმისტური	25%	4.5%	4.0%	3.0%
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (%)					
	ოპტიმისტური	25%	+0.0 პროცენტული პუნქტი	-0.25 პროცენტული პუნქტი	-0.25 პროცენტული პუნქტი
	საბაზო	50%	-0.25 პროცენტული პუნქტი	-0.25 პროცენტული პუნქტი	-0.5 პროცენტული პუნქტი
	პესიმისტური	25%	+0.5 პროცენტული პუნქტი	+0.0 პროცენტული პუნქტი	-0.75 პროცენტული პუნქტი
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი					
	ოპტიმისტური	25%	გამყარება 3%-ით	გამყარება 5%-ით	უცვლელი
	საბაზო	50%	უცვლელი	უცვლელი	უცვლელი
	პესიმისტური	25%	გაუფასურება 5%-ით	გაუფასურება 5%-ით	გაუფასურება 2%-ით

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასების მიხედვით*

ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი იმართება ბანკის ზემოთ აღწერილი შიდა საკრედიტო რეიტინგის სისტემით. ცხრილში მოცემულია საკრედიტო ხარისხი აქტივების კლასების მიხედვით ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგების სასესხო მუხლებისთვის, ცხრილებში მოყვანილ კატეგორიებზე დაყრდნობით.

			მალალი შეფასება	სტანდარ- ტული შეფასება	სტანდარ- ტულზე დაბალი შეფასება	გაუფასუ- რებელი	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა საღაროში							
	6	პირველი ეტაპი	187,194	–	–	–	187,194
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით							
	7	პირველი ეტაპი	99,731	–	–	–	99,731
	8		916,803	15,842	5,878	14,225	952,748
- კლიენტებზე გაცემული სესხები,		პირველი ეტაპი	391,516	1,661	53	–	393,230
რეგულარული შენატანებით		მეორე ეტაპი	1,944	639	955	–	3,538
		მესამე ეტაპი	–	–	–	3,606	3,606
- მიკროსესხები		პირველი ეტაპი	89,220	2,893	–	–	92,113
		მეორე ეტაპი	927	50	1,171	–	2,148
		მესამე ეტაპი	–	–	–	3,016	3,016
- სამომხმარებლო სესხები		პირველი ეტაპი	102,035	5,698	–	–	107,733
		მეორე ეტაპი	3,341	1,485	2,553	–	7,379
		მესამე ეტაპი	–	–	–	6,516	6,516
- იპოთეკური სესხები		პირველი ეტაპი	58,798	802	–	–	59,600
		მეორე ეტაპი	133	–	417	–	550
		მესამე ეტაპი	–	–	–	490	490
- სალომზარდო სესხები		პირველი ეტაპი	83,529	728	–	–	84,257
		მეორე ეტაპი	–	–	699	–	699
		მესამე ეტაპი	–	–	–	386	386
- კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის სესხები		პირველი ეტაპი	185,360	1,886	–	–	187,246
		მეორე ეტაპი	–	–	30	–	30
		მესამე ეტაპი	–	–	–	211	211
სავალო ფასიანი ქაღალდები	9	პირველი ეტაპი	197,504	–	–	–	197,504
- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული			–	–	–	–	–
სესხების გაცემის ვალდებულება	19	პირველი ეტაპი	73,002	–	–	–	73,002
ფინანსური გარანტიები	19	პირველი ეტაპი	7,978	–	–	–	7,978
სულ			1,482,212	15,842	5,878	14,225	1,518,157

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნა	არც გადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული			გადაგადა- ცილებული, მაგრამ არა		სულ
		მალაღი შეფასება	სტანდარ- ტული შეფასება	სტანდარ- ტულზე დაბალი შეფასება	ინდივი- დუალურად გაუფასუ- რებული	ინდივი- დუალურად გაუფასუ- რებული	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	6	307,329	—	—	—	—	307,329
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	73,430	—	—	—	—	73,430
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	8						
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		360,795	4,744	1,760	36,069	—	403,368
სამომხმარებლო სესხები		187,036	3,949	3,298	66,780	—	261,063
მიკროსესხები		106,337	814	190	9,862	—	117,203
სალომბარდო სესხები		57,238	—	4	1,415	1,926	60,583
იპოთეკური სესხები		18,672	262	210	854	—	19,998
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		968	115	68	625	2,560	4,336
		731,046	9,884	5,530	115,605	4,486	866,551
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9						
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		152,425	—	—	—	—	152,425
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		70,375	—	—	—	—	70,375
		222,800	—	—	—	—	222,800
სულ		1,334,605	9,884	5,530	115,605	4,486	1,470,110

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნები	არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული			ვადაგადა- ცილებული, მაგრამ არა		სულ
		მალალი შეფასება	სტანდარტუ- ლი შეფასება	სტანდარ- ტულზე დაბალი შეფასება	ინდივი- დუალურად გაუფასუ- რებული	ინდივი- დუალურად გაუფასუ- რებული	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	6	329,033	—	—	—	—	329,033
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	96,255	—	—	—	—	96,255
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8						
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		293,149	6,699	1,575	29,697	—	331,120
სამომხმარებლო სესხები		130,705	5,467	3,803	44,826	—	184,801
მიკროსესხები		100,168	846	188	7,471	—	108,673
სალომბარდო სესხები		50,160	—	—	1,309	3,257	54,726
იპოთეკური სესხები		15,958	—	181	456	—	16,595
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		2,677	431	118	1,466	3,957	8,649
		<u>592,817</u>	<u>13,443</u>	<u>5,865</u>	<u>85,225</u>	<u>7,214</u>	<u>704,564</u>
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	9						
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		164,139	—	—	—	—	164,139
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		82,451	—	—	—	—	82,451
		<u>246,590</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>246,590</u>
სულ		<u>1,264,695</u>	<u>13,443</u>	<u>5,865</u>	<u>85,225</u>	<u>7,214</u>	<u>1,376,442</u>

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა ბანკმა ბალანსზე ასახული კრედიტებისთვის ასე განსაზღვრა:

- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის არ არის ვადაგადაცილებული, ფასდება მალალი ხარისხის ფინანსურ აქტივად;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის 30 დღემდე ვადით არის გადაცილებული, ფასდება სტანდარტული ხარისხის ფინანსურ აქტივად;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის 30 დღიდან 90 დღემდე ვადით არის გადაცილებული, ფასდება სტანდარტულზე დაბალი ხარისხის ფინანსურ აქტივად.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა ბანკმა ბალანსზე ასახული კრედიტებისთვის ასე განსაზღვრა:

- ▶ რეიტინგის მინიჭება სესხების გაცემის ვალდებულებებისთვის ისეთი კლიენტებისთვის, რომლებსაც სესხები ან რამე სხვა ბალანსური კრედიტი აქვთ, შეესაბამება ბალანსზე ასახულ რეიტინგებს. სესხების გაცემის ვალდებულებების შემთხვევაში, სესხების გაცემის პირობით ვალდებულებებს ენიჭება მაღალი ხარისხი. სესხების გაცემის უპირობო ვალდებულებებს ხარისხი ენიჭება კლიენტების კრედიტუნარიანობის მიხედვით, რასაც ბანკის ექსპერტები აკონტროლებენ.
- ▶ ფინანსურ გარანტიებს ენიჭება მაღალი ხარისხი, თუ კლიენტი ასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს. თუ კლიენტი მეტწილად ასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებებს, იგი მიეკუთვნება სტანდარტული ხარისხის კატეგორიას, თუ ვერ ასრულებს, მაშინ – სტანდარტულზე დაბალ კატეგორიას, ხოლო ხელშეკრულების პირობების დარღვევის შემთხვევაში – გაუფასურებულ კატეგორიას.

ბანკის პოლიტიკა ითვალისწინებს მთლიანი საკრედიტო პორტფელის რისკების ზუსტ და სისტემატურ შეფასებას. ეს ამარტივებს არსებული რისკების ეფექტურ მართვასა და საკრედიტო რისკის გავლენის შედარებას საქმიანობის ყველა სფეროსა და პროდუქტის მიხედვით. რეიტინგის სისტემა დამყარებულია სხვადასხვა ფინანსურ ანალიზზე, აგრეთვე დამუშავებულ საბაზრო მონაცემებზე, რაც წარმოადგენს ერთ-ერთ უმთავრეს აუცილებელ კომპონენტს კონტრაქტის რისკის შეფასებისთვის. სხვადასხვა კატეგორიის რისკებისთვის შესაბამისი შიდა რეიტინგი არსებობს. რისკის რეიტინგები ექვემდებარება მუდმივ შეფასებასა და განახლებას.

ვადაგადაცილებული სესხები მოიცავს მხოლოდ იმ სესხებს, რომლებიც ვადაგადაცილებულია მხოლოდ რამდენიმე დღით. ქვემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს ვადაგადაცილებული სესხების ანალიზს ხანდაზმულობის მიხედვით 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ხანდაზმულობის ანალიზი ვადაგადაცილებულ სესხებზე გარდა ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხებისა, ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციის მიხედვით:

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნა	30 დღეზე ნაკლები	31 დღიდან 60 დღემდე	61 დღიდან 90 დღემდე	90 დღეზე მეტი	სულ
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	8					
საცალო კლიენტებზე						
გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		3,675	1,683	1,165	29,546	36,069
სამომხმარებლო სესხები		8,799	2,888	2,757	52,336	66,780
მიკროსესხები		1,635	509	395	7,323	9,862
სალომზარდო სესხები		780	375	260	–	1,415
იპოთეკური სესხები		216	58	5	575	854
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		9	–	25	591	625
სულ		15,114	5,513	4,607	90,371	115,605

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

<i>2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>შენიშვნა</i>	<i>30 დღეზე ნაკლები</i>	<i>31 დღიდან 60 დღემდე</i>	<i>61 დღიდან 90 დღემდე</i>	<i>90 დღეზე მეტი</i>	<i>სულ</i>
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	8					
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		3,983	1,673	1,153	22,888	29,697
სამომხმარებლო სესხები		7,492	2,853	2,418	32,063	44,826
მიკროსესხები		1,257	465	483	5,266	7,471
სალომზარდო სესხები		771	375	159	4	1,309
იპოთეკური სესხები		168	35	11	242	456
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		–	118	90	1,258	1,466
სულ		13,671	5,519	4,314	61,721	85,225

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვის შესახებ უფრო დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ მე-8 შენიშვნა.

ფინანსური გარანტიები, აკრედიტივები და სასესხო დავალიანება ფასდება და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ანარიცხები გამოითვლება სესხების ანალოგიურად.

სს „ლიბერთი ბანკი“

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ბანკის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია მოცემულია ქვემოთ:

	2018				2017				2016			
	საქართველო		დსთ და სხვა ქვეყნები		საქართველო		დსთ და სხვა ქვეყნები		საქართველო		დსთ და სხვა ქვეყნები	
	ეგთო	ეგთო	ეგთო	სულ	ეგთო	ეგთო	ეგთო	სულ	ეგთო	ეგთო	ეგთო	სულ
აქტივები												
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	291,306	98,517	3,076	392,899	253,313	209,128	1,850	464,291	324,602	136,437	1,736	462,775
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	99,731	–	–	99,731	73,430	–	–	73,430	96,255	–	–	96,255
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	953,544	–	–	953,544	757,065	–	–	757,065	631,481	–	–	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:									164,139	–	–	164,139
ამორტიზებული ღირებულებით	197,504	–	–	197,504	222,800	–	–	222,800	82,451	–	–	82,451
ყველა სხვა აქტივი	187,061	7,087	1,215	195,363	175,081	5,642	4,687	185,410	169,165	3,538	3,110	175,813
	1,729,146	105,604	4,291	1,839,041	1,481,689	214,770	6,537	1,702,996	1,468,093	139,975	4,846	1,612,914
ვალდებულებები												
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	3,564	–	4,649	8,213	6,479	–	18	6,497	21,782	–	18	21,800
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	1,341,939	65,219	75,170	1,482,328	1,237,430	68,472	40,462	1,346,364	1,177,767	65,377	48,974	1,292,118
სუბორდინირებული ვალი	20,089	18,958	9,075	48,122	53,641	36,720	15,392	105,753	53,007	33,657	8,256	94,920
ყველა სხვა ვალდებულება	29,408	1,295	569	31,272	21,206	6,387	–	27,593	17,387	1,675	–	19,062
	1,395,000	85,472	89,463	1,569,935	1,318,756	111,579	55,872	1,486,207	1,269,943	100,709	57,248	1,427,900
წმინდა აქტივები/ (ვალდებულებები)	334,146	20,132	(85,172)	269,106	162,933	103,191	(49,335)	216,789	198,150	39,266	(52,402)	185,014

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა

ლიკვიდურობის რისკის მართვა და ზედამხედველობა

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა ფინანსური აქტივით. ლიკვიდურობის მართვის მიმართ ბანკის მიდგომაა, შეძლებისდაგვარად იმის უზრუნველყოფა, რომ ყოველთვის ჰქონდეს ვადამოსული ვალდებულებების დაფარვისთვის საკმარისი ლიკვიდურობა როგორც ნორმალურ, ისე სტრესულ პირობებში, დაუშვებელი დანაკარგების განცდისა და ბანკის რეპუტაციისთვის საფრთხის შექმნის გარეშე. სხვა მიზნებში შედის ბანკის საქმიანობის დაფინანსების წყაროების დაბალანსება, სეზონის სტანდარტების დაკმაყოფილება, კრიზისული სიტუაციების მართვა და დაფინანსების დანახარჯების გაკონტროლება.

ლიკვიდურობის რისკის შემცირების ძირითადი ხერხებია ლიკვიდურობის რეზერვების შექმნა, დაფინანსების წყაროების დივერსიფიცირება და დაფინანსების ვადების გახანგრძლივება. თუმცა, სავალდებულო მოთხოვნებზე მნიშვნელოვნად მეტი ლიკვიდურობა მოულოდნელი წმინდა ფულადი ნაკადების შემოდინების გამო თავიდან უნდა იქნეს აცილებული და დირექტორთა საბჭომ უნდა განიხილოს და შეარჩიოს ლიკვიდურობის სათანადო დონემდე დაყვანის ზომები.

ხაზინის განყოფილებას ევალება ლიკვიდურობისა და დაფინანსების რისკების მართვა და მათი შენარჩუნება იმ ზღვრებსა და ლიმიტებში, რომლებიც დაწესებულია პოლიტიკით რისკის დასაშვები დონის შესახებ. ხაზინის განყოფილება ცენტრალიზებულად მართავს ლიკვიდურობის რისკს და მინიმუმ კვირაში ერთხელ წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს. ლიკვიდურობის რისკის მართვასა და მონიტორინგთან დაკავშირებულ უმნიშვნელოვანეს გადაწყვეტილებებს აქტივ-პასივების კომიტეტი იღებს. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტს ანალიზისთვის ამოსავალ მონაცემებს წარუდგენს ხაზინის განყოფილება და საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილება. საწარმოს რისკის მართვის განყოფილება დამატებით ატარებს ბანკის ლიკვიდურობის პოზიციის ყოველთვიურ სტრესგამძლეობის ანალიზს და შედეგებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტს ამცნობს.

ბანკს აქვს აღდგენის გეგმა, რომელიც ითვალისწინებს ზეწოლას ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებზე და აღდგენის გეგმის სტრატეგიას. რადგან სტრესის მოვლენის ხასიათის ზუსტად განსაზღვრა წინასწარ შეუძლებელია, შემუშავებულია გეგმები, რომლებიც მოქნილია სტრესის მოვლენის სხვადასხვა ხასიათისა და სიმძიმის მიმართ და შეიცავს მოქმედებათა არჩევანს, რომელიც საჭირო დროს შესაბამისად გამოიყენება. ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებს ყოველდღიურად აკონტროლებს ხაზინის განყოფილება და საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილება. ნებისმიერი პოტენციური გამომწვევი მოვლენა ეცნობება დირექტორთა საბჭოს და განიხილება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტის მიერ. აღდგენის გეგმა მოიცავს დამატებითი ლიკვიდურობის წარმოქმნის ეტაპობრივ ნაბიჯებს მძიმე სტრესის დასაძლევად, და მას ახორციელებს ხაზინის განყოფილების უფროსი აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტისა და დირექტორთა საბჭოს მეთვალყურეობით.

ბანკი მიმართავს სტრესულ ტესტირებას და სცენარულ ანალიზს, რომ შეაფასოს მოულოდნელი და მძიმე სტრესის მოვლენების გავლენა მის ლიკვიდურობის პოზიციაზე. სცენარები მოიცავს როგორც ბანკისთვის სპეციფიკურ, ისე ბაზართან დაკავშირებულ რისკის დადგომის შემთხვევებს.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)

სავალდებულო მოთხოვნები

სებ-ი საქართველოში მოქმედი ყველა ბანკისგან მოითხოვს, რომ დაიცვან მინიმუმ 30.0%-იანი საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, რომელიც იანგარიშება, როგორც საშუალო ლიკვიდური აქტივების თანაფარდობა შესაბამისი თვის საშუალო ვალდებულებებთან, ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრებისა და გარეგანსური ვალდებულებების ნაწილის (ექვს თვემდე დარჩენილი ვადით) ჩათვლით. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის თვიური საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი 45.4% იყო (2017 წლის 31 დეკემბერი: 61.7%). ბანკის საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი 2018 წლისთვის 55.0% იყო (2017 წ.: 64.9%).

ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის დებულება (#70/04 დებულება) სებ-მა დაამტკიცა და გამოაქვეყნა 2017 წლის 15 მაისს და ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 სექტემბრიდან. ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი გამოითვლება ბაზელ III-ის პრინციპების თანახმად, თუმცა უფრო მაღალი კოეფიციენტებიც დასაშვებია. სებ-ი ყველა ბანკს ავალდებულებს, რომ ყოველდღიურად შეინარჩუნონ 75.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი ლ-ში, 100.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი უცხოურ ვალუტაში და 100.0%-იანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი მთლიანობაში. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 184.6%-ს. იგივე კოეფიციენტი ლ-ში იყო 183.5%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 285.9% (2017 წ.: მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი იყო 287.3%, იგივე კოეფიციენტი ლ-ში იყო 285.9%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში – 289.0%).

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)**

დარჩენილი საკონტრაქტო ვადების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში შეჯამებულია 2018 წლის 31 დეკემბრისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებების მიხედვით. დაფარვები, რომლებიც ექვემდებარება შეტყობინებას, აღრიცხულია იმგვარად, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ მოხდა. თუმცა, ბანკი მოელის, რომ შეანაზრეთა უმრავლესობა დაფარვას იმაზე ადრე არ მოითხოვს, ვიდრე ეს ბანკს მოეთხოვება. ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც გაწერილია ბანკის დეპოზიტების ფლობის ისტორიაში.

<i>2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე მეტი 5 წელი</i>	<i>სულ</i>
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	7,415	798	–	–	8,213
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	841,595	453,180	186,544	1,009	1,482,328
სუბორდინირებული ვალი	712	2,693	44,024	17,515	64,944
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	849,722	456,671	230,568	18,524	1,555,485
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(54,097)	–	–	–	(54,097)
გადინება	53,258	–	–	–	53,258
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(41,554)	(5,466)	(54,093)	–	(101,113)
გადინება	41,613	6,226	63,462	–	111,301

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)

<i>2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე მეტი 5 წელი</i>	<i>სულ</i>
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	6,303	194	–	–	6,497
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	831,936	399,710	180,491	1,273	1,413,410
სუბორდინირებული ვალი	4,016	10,576	111,191	22,306	148,089
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	842,255	410,480	291,682	23,579	1,567,996
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოდიდება)	–	–	(17,898)	–	(17,898)
გადინება	–	–	17,741	–	17,741
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოდიდება)	(1,303)	(1,160)	(44,552)	–	(47,015)
გადინება	1,303	1,348	51,922	–	54,573

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)

<i>2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე მეტი 5 წელი</i>	<i>სულ</i>
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	21,466	350	–	–	21,816
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ	782,915	411,249	160,949	1,607	1,356,720
სუბორდინირებული ვალი	3,210	9,630	124,530	7,059	144,429
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	807,591	421,229	285,479	8,666	1,522,965
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	(1,520)	–	(21,218)	–	(22,738)
გადინება	1,505	–	19,859	–	21,364
დაფარული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები – მთლიანი					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოძინება)	–	(1,045)	(43,778)	–	(44,823)
გადინება	–	1,290	45,697	–	46,987

ქვემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს საკონტრაქტო ვადის ამოწურვას ბანკის პირობითი ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის მიხედვით. თითოეული გამოუყენებელი სესხის პირობითი ვალდებულება შეტანილია იმ ყველაზე ადრეული თარიღით, როდესაც შესაძლებელი გახდება მისი გამოყენება. გამოშვებული ფინანსური საგარანტიო კონტრაქტების შემთხვევაში, გარანტიის მაქსიმალური თანხა ნაწილდება იმ ყველაზე ადრეულ პერიოდზე, როდესაც შესაძლებელი იქნება გარანტიის გამოთხოვნა.

	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე მეტი 5 წელი</i>	<i>სულ</i>
2018	82,393	14,067	33,335	13,430	143,225
2017	36,380	6,329	21,127	8,154	71,990
2016	33,841	6,603	26,593	12,143	79,180

ბანკის ვარაუდით, შესაძლოა ყველა პირობითი ვალდებულება ან უზრუნველყოფა არ იქნას გამოყენებული ვალდებულებების ვადის ამოწურვამდე.

ვადიანობის ანალიზი არ ასახავს მიმდინარე ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათ ლიკვიდაციას წარსულში უფრო მეტი დრო სჭირდებოდა, ვიდრე ეს ცხრილებშია ნაჩვენები. ეს ნაშთები ზედა ცხრილებში გათვალისწინებულია სამ თვეზე ნაკლებ პერიოდში გადასახდელ თანხებში.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)***აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი*

ხაზინის განყოფილება მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს. აქტივებისა და ვალდებულებების მოდელირება საჭიროა, როდესაც საკონტრაქტო ვადა ადეკვატურად არ ასახავს ლიკვიდურობის რისკის პოზიციას. ბანკის შემთხვევაში ამის ყველაზე მნიშვნელოვანი მაგალითი იქნებოდა საცალო, კორპორატიული და მუნიციპალური თუ სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციების მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშები. მართალია, ხელშეკრულებების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშები მოთხოვნამდე იფარება და შემნახველი ანგარიშები მცირე ხნით ადრე მოთხოვნისას, მომხმარებლების ფართო ბაზა – რიცხოვრივი თვალსაზრისითაც და მენაბრეების ტიპების მიხედვითაც – ეხმარება ბანკს ნაშთების მოულოდნელი მერყეობისგან თავის დასაცავად. ასეთი ანგარიშები ქმნის ფინანსური რესურსების სტაბილურ ბაზას ბანკის ოპერაციებისა და ლიკვიდურობის საჭიროებებისთვის. ქვემოთ ცხრილი გვიჩვენებს ბანკის ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს იმისდა მიხედვით, თუ როდის არის მოსალოდნელი მათი ამოღება ან დაფარვა.

	2018			2017		
	ერთი წლის განმავლობაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ	ერთი წლის განმავლობაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	392,899	–	392,899	464,291	–	464,291
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	99,731	–	99,731	73,430	–	73,430
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	549,027	404,517	953,544	500,093	256,972	757,065
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:						
ამორტიზებული ღირებულებით	87,173	110,331	197,504	102,008	120,792	222,800
სულ	1,128,830	514,848	1,643,678	1,139,822	377,764	1,517,586
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	8,213	–	8,213	6,497	–	6,497
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ:						
- მიმდინარე ანგარიშები	304,355	537,240	841,595	120,129	549,200	669,329
- ვადიანი ანაბრები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	474,329	166,404	640,733	524,907	152,128	677,035
სუბორდინირებული ვალი	113	48,009	48,122	–	105,753	105,753
სულ	787,010	751,653	1,538,663	651,533	807,081	1,458,614
წმინდა	341,820	(236,805)	105,015	488,289	(429,317)	58,972

აქტივების ვადიანობა დამოკიდებულია მათ საბალანსო თანხებზე და შესაბამისი წლის 31 დეკემბრისთვის, იურიდიული თვალსაზრისით, ყველაზე ადრე გამოყენებად ვადაზე. ვალდებულებების ვადიანობა დამოკიდებულია ხელშეკრულების მიხედვით უადრეს ვადაზე, ან პირველივე მოთხოვნაზე. მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშების ნაწილი წარმოდგენილია ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში მათი სტაბილური ხასიათის გამო. კლიენტთა დეპოზიტების დივერსიფიცირება დეპოზიტორთა რაოდენობისა და ტიპის მიხედვით და ბანკის გამოცდილება იმაზე მიუთითებს, რომ აღნიშნული ანგარიშები და დეპოზიტები წარმოადგენს დაფინანსების გრძელვადიან და სტაბილურ წყაროს, აქედან გამომდინარე ისინი განთავსებულია გეპის ანალიზის ცხრილში მითითებული სახსრების გადინების სავარაუდო დროის მიხედვით ბანკის მიერ წინა პერიოდების დროს დაგროვილი სტატისტიკური მონაცემისა და მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების „მუდმივ“ ნაწილთან დაკავშირებით გამოთქმული ვარაუდების საფუძველზე.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების მიმართ მთლიანმა ვალდებულებებმა შეადგინა ₾1,482,328 (2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: ₾1,346,364). აქედან მიმდინარე, ანგარიშებზე მოდიოდა ₾841,595 (2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: ₾669,329). ბანკი ყოველდღიურად ატარებს მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების სტაბილურობის ანალიზს წინა ორი წლის პერიოდისთვის. წინა 24 თვის შესაბამის პერიოდებში ეს ნაშთები ₾537,240-ზე ნაკლები არ ყოფილა (2017 წ.: ₾549,200). ამიტომ, ზედა გრაფიკში ეს თანხები ასახულია, როგორც ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში. კლიენტების მიმართ ვალდებულებების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადები რომ გაგვეთვალისწინებინა, კუმულაციური ლიკვიდურობის გეპი ერთ წელიწადში, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, უარყოფითი იქნებოდა და შეადგენდა ₾195,341 -ს (2017 წლის 31 დეკემბერი: უარყოფითი ₾60,724).

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს საკმარისი ლიკვიდური უზრუნველყოფა აქვს, რათა შეტყობინებებისთანავე მოიზიდოს სებ-იდან ₾181,403 (2017 წ.: ₾209,245).

2018 წლის 23 აპრილს სარეიტინგო სააგენტო Fitch Ratings-მა დაადასტურა ბანკის უცხოური ვალუტის ემიტენტის დეფოლტის გრძელვადიანი „B+“ რეიტინგი სტაბილური პროგნოზით; უცხოური ვალუტის ემიტენტის დეფოლტის მოკლევადიანი „B“ რეიტინგი; Support Rating – „4“ და Support Rating Floor – „B“.

2018 წლის 17 მაისს Standard & Poor's-მა დაადასტურა ბანკის კონტრაპენტის გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი „B“ და კონტრაპენტის მოკლევადიანი საკრედიტო რეიტინგი „B“, ხოლო პროგნოზი სტაბილური დარჩა. 2018 წლის 24 მაისს Moody's-მა დაადასტურა ბანკის გრძელვადიანი ადგილობრივი და უცხოური ვალუტის დეპოზიტების რეიტინგი „B1“ დადებითი პროგნოზით.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის ისეთი რისკი, რომელიც გავლენას ახდენს ფინანსური ბაზრის ზოგად ვითარებაზე. საბაზრო რისკის ძირითადი ტიპებია საპროცენტო განაკვეთის რისკი, სავალუტო რისკი და მათი მერყეობის დონე. საბაზრო რისკს, ძირითადად, სავაჭრო საქმიანობა განაპირობებს. ბანკს არ აქვს სავაჭრო საქმიანობასთან დაკავშირებული საბაზრო რისკი, რადგან ბანკი, მისთვის რისკის მისაღები დონიდან გამომდინარე, არ არის ჩაბმული სავაჭრო საქმიანობაში. საბანკო საქმიანობასთან დაკავშირებული საბაზრო რისკი მოიცავს კაპიტალში მონაწილეობის ზარალის რისკს და საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკებს, რომლებიც ბანკის საშუაშალო საქმიანობიდან წარმოიშობა. ბანკს აქვს თავის საბანკო პორტფელთან დაკავშირებული საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკები.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება შესაძლებლობიდან, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები გავლენას იქონიებს ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მომავალ დინამიკაზე ან სამართლიან ღირებულებებზე.

მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების მგრძნობელობა წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების განაკვეთების გადასინჯვის ან დაფარვის ვადის თავისებურებების გამო ერთი წლის წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე საპროცენტო განაკვეთებში ნაგარაუდები ცვლილებების ეფექტს. ბანკს ექნება საპროცენტო განაკვეთის რისკი, თუ კონკურენტები მკვეთრად შეამცირებენ საპროცენტო განაკვეთებს სასესხო პროდუქტებზე ან გაიზრდება ფულადი სახსრების მოზიდვის ხარჯი მაკროეკონომიკური, და კონკრეტულად ბანკთან დაკავშირებული, მოვლენების გამო.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საბაზრო რისკი (გაგრძელება)

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი წარმოიშობა მაშინ, როდესაც სავალუტო კურსის ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა იქონიოს ბანკის ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. სებ-ის მოთხოვნით, ბანკს ევალება ბალანსური და მთლიანი აგრეგირებული (გარეგანსურის ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგი და ამ უკანასკნელის შენარჩუნება ბანკის მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის 20.0%-ის ოდენობით. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა შეინარჩუნა აგრეგირებული ღია სავალუტო პოზიცია საზედამხედველო კაპიტალის 0.2%-ის ოდენობით (2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 1.9%).

ბანკს დამტკიცებული აქვს სავალუტო რისკი მართვის პოლიტიკა, რომლის მიზანიც არის ბანკისთვის სავალუტო რისკების მართვის პარამეტრების დაწესება.

სავალუტო რისკის მართვის პროცესი, სხვებთან ერთად, შემდეგსაც მოიცავს:

- ▶ ადეკვატური მეთოდოლოგიის შერჩევა სავალუტო რისკის გამოვლენასა და რაოდენობრივ შეფასებაზე;
- ▶ ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიური მონიტორინგი;
- ▶ სავალუტო რისკის მინიმუმამდე დაყვანა დადგენილი ლიმიტების დაცვით;
- ▶ გაზრდილი სავალუტო რისკის არსებული და მოსალოდნელი უარყოფითი ტენდენციების გამოვლენა და ამის მიზეზებისა და შესაძლო შედეგების ანალიზი;
- ▶ რეკომენდაციების შემუშავება სავალუტო რისკის მართვის სტრატეგიაზე;
- ▶ სავალუტო რისკის ოპერაციებში გამოყენებული ინსტრუმენტების ტიპებისა და ლიმიტების განსაზღვრა.

პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის დონის ლიმიტებს ვალუტების მიხედვით და ასევე აგრეგირებული რისკის პოზიციების ლიმიტებს, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის მიერ დაწესებული ლიმიტები. ბანკის მხრიდან ამ ლიმიტების დაცვა ყოველდღე კონტროლდება ხაზინისა და საწარმოს რისკის მართვის ქვეგანყოფილების მიერ.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საბაზრო რისკი (გაგრძელება)**

ქვემოთ ცხრილებში წარმოდგენილია ბანკისთვის ყველაზე მაღალი რისკის მატარებელი ვალუტები, რომლებშიც ძირითადად გამოხატულია ბანკის არასავაჭრო ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ანალიზის პროცესში ფასდება უცხოური ვალუტის ლ-ის მიმართ კურსის ცვლილების ეფექტი, როდესაც მოგება-ზარალის ინდივიდუალური ანგარიშგების ყველა სხვა პირობა უცვლელია (სავალუტო კურსის მიმართ მგრძნობიარე ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების გამო). საკუთარ კაპიტალზე ეფექტი არ განსხვავდება მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე ეფექტისგან. ცხრილში უარყოფითი მაჩვენებელი ასახავს პოტენციურ წმინდა შემცირებას მოგება-ზარალის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში ან საკუთარ კაპიტალში, ხოლო დადებითი მაჩვენებელი კი ასახავს პოტენციურ წმინდა ზრდას.

ვალუტა	ლ -ის გაცვლითი კურსის გამყარება/ (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებით (%) 2018		ლ -ის გაცვლითი კურსის გამყარება/ (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებით (%) 2017		ლ -ის გაცვლითი კურსის გამყარება/ (გაუფასურება) შესაბამის ვალუტასთან მიმართებით (%) 2017	
	ეფექტი დასაზღვრ მოგებაზე 2018		ეფექტი დასაზღვრ მოგებაზე 2017		ეფექტი დასაზღვრ მოგებაზე 2017	
აშშ დოლარი	1.88%	(5)	2.06%	(76)	-10.52%	200
ევრო	12.37%	2	-11.11%	(15)	-6.77%	29

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი განისაზღვრება, როგორც ფინანსური ზარალის განცდის საფრთხე, რომელსაც განაპირობებს შიდა პროცესების, სისტემების, ან ადამიანების არაადეკვატურობა ან უმოქმედობა, ან გამიზნული, შემთხვევითი, თუ ბუნებრივი გარე მოვლენები. გარე მოვლენებს, სხვებთან ერთად, მიეკუთვნება თაღლითობა, წყაღილობა, ხანძარი, მიწისძვრა, ტერორისტების თუ ჰაკერების თავდასხმა. საკრედიტო ან საბაზრო მოვლენები, როგორიცაა გადაუხდელობა ან ღირებულების მერყეობა საოპერაციო რისკის ფარგლებში არ ექცევა. საოპერაციო რისკის ნაწილია შესაბამისობის რისკიც. შესაბამისობის რისკი არის იმის შესაძლებლობა, რომ ბანკს მარეგულირებელი ორგანოსგან დაეკისროს სანქციები, განიცადოს ფინანსური ზარალი და/ან საფრთხე შეექმნას მის რეპუტაციას იმის გამო, რომ მან ვერ შეასრულა მოქმედი კანონმდებლობა, კანონქვემდებარე აქტები და ნორმები. საოპერაციო რისკი არ მოიცავს რეპუტაციის და სტრატეგიულ რისკებს.

საოპერაციო რისკის მართვის ზოგადი მიზანია არაადეკვატური ან გაუმართავი შიდა პროცესების, ადამიანების ან სისტემების, ან გარე მოვლენების მიერ განპირობებული რისკების განსაზღვრა და, თუ შესაძლებელია, მათი შემცირება ეკონომიკური თვალსაზრისით გონივრულ დონემდე.

ბანკს შექმნილი აქვს საოპერაციო რისკის მართვის სისტემა და ყველა შესაძლო ზომას იღებს, რომ გაერკვეს, რა საოპერაციო რისკები ახასიათებს ბიზნესს არაადეკვატური ან გაუმართავი შიდა პროცესების, ადამიანებისა და სისტემების და გარე მოვლენების გამო. საოპერაციო რისკის მართვის სისტემის მიზანია, ბანკს საშუალება მიეცეს, რომ ეფექტურად და ეფექტიანად შეაგროვოს, შეაფასოს, მართოს და განაცხადოს საოპერაციო რისკი.

(ათას ლარში)

23. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საოპერაციო რისკი (გაგრძელება)

საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილების, ფიზიკური უსაფრთხოების განყოფილების, პრობლემური სესხების და სასამართლო დავების, შიდა აუდიტის და ბიზნესპროცესების მმართველების მოვალეობები საოპერაციო რისკის მართვის სისტემის ფარგლებში გაწერილია საოპერაციო რისკის მართვის პოლიტიკაში.

ზოგადად, ბანკს არ აქვს განსაზღვრული საოპერაციო რისკის დასაშვები დონე და მისი მიზანია, შეამციროს რისკის დადგომის შემთხვევებით გამოწვეული ზარალი იმდენად, რომ მათ ბანკზე არსებითი გავლენა არ მოახდინონ. ბანკს დაბალი ამტანობა აქვს საოპერაციო რისკების მიმართ, რომლებიც უკავშირდება თაღლითობას, საინფორმაციო უსაფრთხოებას (საინფორმაციო ტექნოლოგიების ჩათვლით) და რეგულაციების დარღვევას, ამიტომ იგი ყველა ზომას იღებს, რომ აღმოფხვრას ასეთი რისკები. საქმეთა უმრავლესობა გადაეცემა სამართალდამცავ ორგანოებს.

შექმნილია და ფუნქციონირებს რისკის შემთხვევების მონაცემთა ბაზა, რათა ყველა შემთხვევა, ზარალი და პოტენციური საფრთხის შემცველი მოვლენა აღირიცხოს და მათზე სათანადოდ რეაგირება მოხდეს. ეს ბაზა წარმოადგენს ბანკის ტექნიკურ ინსტრუმენტს, რომ სისტემაში მოიყვანოს რისკის შემთხვევები. ეს ინფორმაცია გამოიყენება რისკების იდენტიფიკაციის გასაუმჯობესებლად და მათ სამართავად სათანადო მიდგომების ჩამოსაყალიბებლად. მონაცემების შეგროვება და შესაბამისი ანალიზი ცენტრალიზებულად ხორციელდება საოპერაციო რისკის მართვის განყოფილების მიერ. საოპერაციო რისკის შემთხვევები რისკის შემთხვევების მონაცემთა ბაზიდან, რომლებსაც არსებითი გავლენა აქვთ, პირდაპირი და არაპირდაპირი ზარალი ეცნობება დირექტორთა საბჭოს.

ბანკის სტანდარტებთან შესაბამისობას ხელს უწყობს შიდა აუდიტის მიერ განხორციელებული პერიოდული შემოწმებების პროგრამა. შიდა აუდიტის შემოწმებების შედეგები განიხილება შესაბამისი მიმართულებების ხელმძღვანელებთან და შედეგები წარედგინება აუდიტის კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს.

რისკის შემცირების მთავარი მექანიზმები, რომლებსაც ბანკი გამოიყენებს, ეყრდნობა საოპერაციო რისკის პროფილს და სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ. ბანკი აქტიურად იყენებს კორპორატიულ დაზღვევას თავისი საოპერაციო რისკების შესამცირებლად.

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები**სამართლიანი ღირებულებით შეფასების პროცედურა**

ისეთ მნიშვნელოვან აქტივებს, როგორიცაა ძირითადი საშუალებები, გარე შემფასებლები აფასებენ. გარე შემფასებლების დაქირავების თაობაზე ხელმძღვანელობა ყოველწლიურად იღებს გადაწყვეტილებას ბანკის აუდიტის კომიტეტთან შეთანხმებით. შერჩევის კრიტერიუმებში შედის ბაზრის ცოდნა, რეპუტაცია, დამოუკიდებლობა და პროფესიული სტანდარტების დაცვა. შემფასებლების როტაცია ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ ხდება. ხელმძღვანელობა, ბანკის გარე შემფასებლებთან გამართული განხილვების შემდეგ გადაწყვეტს, თითოეულ შემთხვევაში შეფასების რომელი მეთოდები და მონაცემები გამოიყენოს.

ანგარიშგების თითოეული თარიღისთვის ბანკი აანალიზებს იმ აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულებების ცვლილებას, რომელთა ხელახლა შეფასებაც აუცილებელია ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკიდან გამომდინარე. ამ ანალიზისთვის ხელმძღვანელობა ამოწმებს ბოლო შეფასებაში გამოყენებულ ძირითად მონაცემებს, რისთვისაც შეფასების გაანგარიშებაში გამოყენებულ ინფორმაციას უდარებს ხელშეკრულებებსა და სხვა შესაბამის დოკუმენტებს. ხელმძღვანელობა, ბანკის გარე შემფასებლებთან ერთად, ასევე ადარებს ყოველ ცვლილებას თითოეული აქტივისა და ვალდებულების სამართლიან ღირებულებაში შესაბამის გარე წყაროებთან, რათა განსაზღვროს ეს ცვლილება კანონზომიერია, თუ არა. ხელმძღვანელობა და ბანკის გარე შემფასებლები შეფასების შედეგებს წარუდგენენ აუდიტის კომიტეტსა და ბანკის დამოუკიდებელ აუდიტორებს. ამასთან, ხდება შეფასებაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების განხილვაც.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

შეფასების ტექნიკის მეშვეობით ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისა და წარდგენისათვის ბანკი შემდეგ იერარქიას იყენებს:

- ▶ დონე 1: ანალოგიური აქტივებისა და ვალდებულებების კოტირებული (არაკორექტირებული) ფასები მოქმედ ბაზარზე;
- ▶ დონე 2: სხვა მეთოდი, რომლისთვისაც გამოყენებული ყველა ამოსავალი მონაცემი, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე, არის პირდაპირ ან არაპირდაპირ განსაზღვრადი; და
- ▶ დონე 3: მეთოდი, რომლის დროსაც გამოიყენება ამოსავალი მონაცემები, რომლებსაც მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე და არ ეყრდნობიან საბაზრო მონაცემებს.

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)**

სამართლიანი ღირებულების შესახებ განმარტებითი შენიშვნის მიზნებისთვის, ბანკმა აქტივების და ვალდებულებების კლასი განსაზღვრა აქტივის ან ვალდებულების ხასიათის, თვისებებისა და რისკების ან, ზემოაღნიშნული განმარტების შესაბამისად, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონის მიხედვით.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	სამართლიანი ღირებულების შეფასება			
		(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	სულ
სამართლიანი ღირებულებით					
შეფასებული აქტივები					
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	–	796	796
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	707	–	707
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	–	2,583	2,583
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	80,396	80,396
		–	707	83,775	84,482
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	31 დეკემბერი, 2018 წ.				
- ამორტიზებული ღირებულებით		–	204,829	–	204,829
		–	204,829	–	204,829
სამართლიანი ღირებულებით					
შეფასებული ვალდებულებები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	8,599	–	8,599
		–	8,599	–	8,599
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2018 წ.	–	48,122	–	48,122
		–	48,122	–	48,122

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	სამართლიანი ღირებულების შეფასება			
		(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	სულ
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	–	608	608
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	104	–	104
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	–	2,597	2,597
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	80,918	80,918
		–	104	84,123	84,227
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	31 დეკემბერი, 2017 წ.				
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		–	153,286	–	153,286
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		–	75,409	–	75,409
		–	228,695	–	228,695
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	5,642	–	5,642
		–	5,642	–	5,642
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	108,874	–	108,874
		–	108,874	–	108,874

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	სამართლიანი ღირებულების შეფასება			
		(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	სულ
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	1,195	–	1,195
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	2,729	2,729
ძირითადი საშუალებები – მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	81,537	81,537
		–	1,195	84,266	85,461
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	31 დეკემბერი, 2016 წ.				
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		–	164,088	–	164,088
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		–	86,058	–	86,058
		–	250,146	–	250,146
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	1,386	–	1,386
		–	1,386	–	1,386
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	95,410	–	95,410
		–	95,410	–	95,410

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით

წინამდებარე ცხრილში გაწერილია ბანკის იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საბალანსო ღირებულებებისა და სამართლიანი ღირებულებების შედარება კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც აღირიცხება ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში. ცხრილი არ მოიცავს არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებებს.

	საბალანსო ღირებულება 2018	სამარ- თლიანი ღირებულება 2018	აუღია- რებელი შემოსულობა / (ზარალი) 2018	საბალანსო ღირებულება 2017	სამარ- თლიანი ღირებულება 2017	აუღია- რებელი შემოსულობა / (ზარალი) 2017	საბალანსო ღირებულება 2016	სამარ- თლიანი ღირებულება 2016	აუღია- რებელი შემოსულობა / (ზარალი) 2016
ფინანსური აქტივები									
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:									
- ამორტიზებული ღირებულებით	197,504	204,829	7,325	152,425	153,286	861	164,139	164,088	(51)
- ვადის დაფარვამდე	-	-	-	70,375	75,409	5,034	82,451	86,058	3,607
ფინანსური ვალდებულებები									
- სუბორდინირე- ბული ვალი	48,122	48,122	-	105,753	108,874	(3,121)	94,920	95,410	(490)
არარეალიზებული სამართლიანი ღირებულების მთლიანი აუღიარებელი ცვლილება			<u>7,325</u>			<u>2,774</u>			<u>3,066</u>

შეფასების მეთოდები და დაშვებები

ქვემოთ აღწერილია მეთოდები და დაშვებები, რომლებიც გამოიყენება ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივებისა და ვალდებულებების და აგრეთვე იმ მუხლების სამართლიანი ღირებულებების განსაზღვრისთვის, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში, მაგრამ რომელთა სამართლიანი ღირებულება ცნობილია.

აქტივები, რომელთა სამართლიანი ღირებულება უახლოვდება მათ საბალანსო ღირებულებას

მიიჩნევა, რომ ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, მომხმარებლებზე გაცემული სესხების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ ვალდებულებებისა და კლიენტების მიმართ ვალდებულებების (მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშების) საბალანსო ღირებულებები უახლოვდება მათ შესაბამის სამართლიან ღირებულებებს მათი მოკლევადიანი ხასიათის და ლიკვიდურობის გამო, და გრძელდება მათი საბაზრო პირობების მიხედვით გადაფასება. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, მათი ხასიათისა და თვისებების გამო, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის პირველ დონეს მიეკუთვნება.

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)*****წარმოებული ინსტრუმენტები***

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც შეფასებულია აქტიური ბაზრის მონაცემების გამოყენებით, ძირითადად წარმოადგენს საპროცენტო სვოპებს, სავალუტო სვოპებს და ფორვარდულ სავალუტო კონტრაქტებს. შეფასებებისთვის ყველაზე ხშირად გამოყენებული მეთოდიკა მოიცავს ფორვარდულ ფასწარმოქმნას, სვოპის მოდელს, რომლებისთვისაც გამოიყენება მიმდინარე ღირებულების გაანგარიშება. მოდელები შეიცავს სხვადასხვა მონაცემს მხარეთა საკრედიტო რეიტინგის, სავალუტო სვოპების და ფორვარდული კურსისა და საპროცენტო განაკვეთის მრუდის ჩათვლით.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული სესხები, მოგებაში ან ზარალში ასახვით

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული სესხები ფასდება რამდენიმე მეთოდის ერთობლიობით. საჭიროების შემთხვევაში, სესხების შეფასება ხდება მსესხებლის ან შედარებადი საწარმოების მიერ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდების საბაზრო ფასებზე დაყრდნობით. სხვა შემთხვევებში შეფასება ხდება შიდა მოდელების გამოყენებით, რომლებიც ეყრდნობა დღევანდელი ღირებულების გამოთვლის ხერხებს და, რიგ შემთხვევებში (მაგალითად, ფულადი ნაკადები ისეთი აქტივებიდან, რომლებიც უზრუნველყოფის საგნის სახით არის ფლობილი), გარე შეფასების ანგარიშებს. ამ მოდელებში გამოყენებული არასაბაზრო ამოსავალი მონაცემები მოიცავს კორექტირებებს საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდურობის რისკების მიხედვით, რომლებიც უკავშირდება მსესხებლის საქმიანობიდან მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს ან უზრუნველყოფის საგნის შეფასებას.

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

კოტირებული თამასუქების და ობლიგაციების სამართლიანი ღირებულება ეყრდნობა ფასების კოტირებას საანგარიშგებო თარიღისთვის და მიეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მე-2 დონეს. არაკოტირებული ინსტრუმენტების, კლიენტებზე გაცემული სესხების, კლიენტთა ანაზრების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, სებ-ისთვის და საკრედიტო დაწესებულებებისთვის გადასახდელი თანხების და სხვა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებით ანალოგიური პირობების, საკრედიტო რისკის და ვადის მქონე სესხის მიმდინარე განაკვეთების გამოყენებით.

საინვესტიციო ქონება და შენობა-ნაგებობები

უძრავი ქონების შეფასების სამი ძირითადი მეთოდი არსებობს:

საბაზრო მიდგომა

განსაზღვრავს უძრავი ქონების საბაზრო ფასის ზღვარს, რისთვისაც ამოწმებს მყიდველების მიერ შესაფასებელი ქონების ანალოგიურ ობიექტებში გადახდილ ფასებს. ხდება ყიდვის გარიგების საფუძვლიანი შემოწმება, რათა დაზუსტდეს, რომ გარიგების მხარეები სათანადოდ იყვნენ მოტივირებული. არ განიხილება ისეთი გასაყიდი ფასები, რომლებშიც გარიგების მხარეს აქვს ბაზრის ტიპური მონაწილისგან განსხვავებული მოტივაცია, მაგ. სპეციფიკური ყიდვა-გაყიდვის გარიგებები, სადაც მყიდველი მზადაა ზედმეტი გადაიხადოს გარკვეულ ქონებაში. ამ მეთოდის მიხედვით ხდება შედარების ერთეულების, მაგალითად შენობის მთლიანი ფართობის ერთი კვადრატული მეტრის ფასის გაანალიზება. გაყიდვების/კოტირების კორექტირებები ხდება ადგილმდებარეობის, ზომის, სიძველისა და მდგომარეობის, დაფინანსებისა და ბევრი სხვა ფაქტორის მიხედვით, რომლებმაც შეიძლება რამე გავლენა მოახდინონ ღირებულებაზე.

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)**

შესაფასებელი ქონების საბაზრო ღირებულების გაყიდვების შედარებითი (საბაზრო მონაცემების) მეთოდით ანალიზისას გამოიყენება საუკეთესო ხელმისაწვდომი, უახლესი და მსგავსი ობიექტების გასაყიდი/კოტირებული ფასები საანგარიშგებო თარიღისთვის.

შესადარისი ობიექტების გაყიდვისა და კოტირების ფასების შესახებ ინფორმაცია მიიღება საბროკერო კომპანიებისგან, შუამავლებისა და ბროკერებისგან, ასევე საჯარო წყაროებიდან, მათ შორის ვებგვერდებზე განთავსებული საბროკერო მომსახურების განცხადებებიდან და გამოქვეყნებული მონაცემებიდან. შემდეგ ხდება ამ ინფორმაციის გადამოწმება ობიექტების მფლობელებთან და/ან აღნიშნულ გაირგებებში მონაწილე პრინციპალებთან თუ ბროკერებთან.

დანახარჯების მიდგომა

უძრავი ქონების ღირებულებას განსაზღვრავს ანალოგიური დანიშნულებით მიწის შესყიდვისა და ახალი შენობის აშენების ან ძველი შენობის განახლების ხარჯის გამოანგარიშებით, დაგვიანებით გამოწვეული დამატებითი ხარჯების გარეშე. მიწისა და მშენებლობის ხარჯებს, ჩვეულებრივ, ემატება მეწარმის წამახალისებელი ანაზღაურება ან დეველოპერის მოგება/ზარალი. ძველი შენობების შემთხვევაში დანახარჯების მეთოდი გამოიყენება ცვეთის ხარჯის გამოსათვლელად, ფიზიკური ცვეთისა და ფუნქციონალური ცვეთის ჩათვლით.

ხარჯის ჩანაცვლების მეთოდის ძირითადი მიდგომა იმას გულისხმობს, რომ არავინ გადაიხდის მოცემულ ქონებაში იმაზე მეტს, ვიდრე დაუჯდებოდა მისი აშენება.

დანახარჯების მეთოდი შემდეგ ეტაპებს მოიცავს:

- ▶ მიწის სავარაუდო ღირებულების გაანგარიშება;
- ▶ გაუმჯობესების აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯის გაანგარიშება;
- ▶ ყველა წყაროდან (ფიზიკური, ფუნქციონალური ცვეთა, გარეგანი და ეკონომიკური დაძველება) დარიცხული ცვეთის გაანგარიშება;
- ▶ აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯიდან დარიცხული ცვეთის გამოკლება, ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის გამოსათვლელად;
- ▶ აღჭურვილობის ხარჯის გაანგარიშება და ცვეთის გამოკლება;
- ▶ ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის დამატება ცვეთის დარიცხვის შემდგომ აღჭურვილობის ხარჯისა და მიწის ღირებულებისთვის, ქონების მთლიანი ღირებულების მისაღებად.

შემოსავლის კაპიტალიზაციის მეთოდი

შემოსავლების წარმოქმნის მეთოდოლოგია ეყრდნობა შესაფასებელი ქონების ექსპლუატაციის შედეგად მიღებულ ჰიპოთეტურ შემოსავალს. უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების მიახლოებითი გაანგარიშება ხდება კაპიტალიზაციის კოეფიციენტზე დაყრდნობით, რომელიც გამოითვლება ალტერნატიული საინვესტიციო მეთოდოლოგიის გრძელვადიანი განაკვეთის საფუძველზე.

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)***დისკონტირებული ფულადი ნაკადები*

დასრულებული საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით. რეალური და პროგნოზირებული საბაზრო მოთხოვნის, საწარმოებელი საქონლის/გასაწევი მომსახურების ტიპების, ფასწარმოქმნის პოლიტიკისა და ბაზარზე მოსალოდნელი კონკურენციის საფუძველზე, შემუშავდება ბიზნესის სტრატეგიული ფინანსური პროგნოზი. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით, ქონების სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშება ხდება ექსპლუატაციის ვადის განმავლობაში მისი საკუთრების შედეგად მისაღები სარგებლისა და ვალდებულების დაშვებების საფუძველზე, გასვლის და საბოლოო ღირებულების ჩათვლით. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდი შემოსავლის მეთოდით შეფასების ფარგლებში ფართოდ გამოიყენება და ნიშნავს უძრავ ქონებაზე ფულადი ნაკადების პროგნოზირებას. შემდეგ ხდება ამ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირება საბაზრო დისკონტირების განაკვეთით, რათა დადგინდეს უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით შემომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება. ფულადი ნაკადების ვადიანობასა და შემოღინება-გადინების დროებზე მოქმედებს ისეთი მოვლენები, როგორიცაა იჯარის გადასინჯვა, საიჯარო ხელშეკრულების განახლება და მოიჯარეების მოზიდვის, ხელახლა გაქირავების, ხელახლა განვითარების ან განახლების შესაბამისი პერიოდები. მიზანშეწონილ ვადას განსაზღვრავს ანალოგიური უძრავი ქონებისთვის დამახასიათებელი საბაზრო ქცევა.

საინვესტიციო ქონების შეთხვევაში, პერიოდული ფულადი ნაკადი ჩვეულებრივ გამოიანგარიშება შემდეგნაირად: ერთობლივ შემოსავალს აკლდება შენობის უქმად მოცდენის ხარჯი, ხარჯები, რომლებიც ამოღებას არ ექვემდებარება, ამოუღებელი საიჯარო დავალიანების ზარალი, იჯარის სტიმულირების, ტექნიკურ-სამეურნეო მომსახურების ხარჯები, შუამავლის ანაზღაურებისა და საკომისიო ხარჯები, და სხვა საოპერაციო და მართვის ხარჯები. შემდეგ ხდება პერიოდული წმინდა ფულადი ნაკადების შემოღინების დისკონტირება, საპროგნოზო პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საბოლოო ღირებულებასთან ერთად.

მოდრაობა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხრილში მოცემულია სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში საინვესტიციო ქონების საწყისი და საბოლოო თანხების შეჯერება. ძირითადი საშუალებების – შენობების შეჯერება მოცემულია *მე-10 შენიშვნაში*.

	<i>მოგებაში ან</i>		
	<i>2018 წლის</i>	<i>ზარალში</i>	<i>2018 წლის</i>
	<i>1 იანვრის</i>	<i>აღრიცხული</i>	<i>31 დეკემბრის</i>
	<i>მდგომარეობით</i>	<i>მთლიანი ზარალი</i>	<i>მდგომარეობით</i>
აქტივები			
საინვესტიციო ქონება	2,597	(14)	2,583
	2,597	(14)	2,583
	<i>მოგებაში ან</i>		
	<i>2017 წლის</i>	<i>ზარალში</i>	<i>2017 წლის</i>
	<i>1 იანვრის</i>	<i>აღრიცხული</i>	<i>31 დეკემბრის</i>
	<i>მდგომარეობით</i>	<i>მთლიანი ზარალი</i>	<i>მდგომარეობით</i>
აქტივები			
საინვესტიციო ქონება	2,729	(132)	2,597
	2,729	(132)	2,597

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)**

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია რაოდენობრივი ინფორმაცია მნიშვნელოვანი არასაბაზრო მონაცემების შესახებ, რომლებიც გამოიყენება სამართლებრივ ღირებულებათა იერარქიის მე-3 დონის სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის:

<i>2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>საბალანსო ღირებულება</i>	<i>შეფასების მეთოდები</i>	<i>არასაბაზრო მონაცემები</i>	<i>დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)</i>
მიწა და შენობა- ნაგებობები – სათავო ოფისი	45,540	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.49%)-დან 8.05%- მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	13,050	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(13.18%)-დან 13.57%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	4,208	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%- იანი ზრდა/კლება	(6.49%)-დან 6.36%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	17,932	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.31%)-დან 9.63%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	776	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%- იანი ზრდა/კლება	(3.13%)-დან 6.90%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	1,740	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.30%)-დან 10.3%- მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	67	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.1%)-დან 9.1%-მდე

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)**

<i>2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით</i>	<i>საბალანსო ღირებულება</i>	<i>შეფასების მეთოდები</i>	<i>არასაბაზრო მონაცემები</i>	<i>დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)</i>
მიწა და შენობა- ნაგებობები – სათავო ოფისი	45,540	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.49%)-დან 8.05%- მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	13,050	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(13.18%)-დან 13.57%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	4,208	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%- იანი ზრდა/კლება	(6.49%)-დან 6.36%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	17,932	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.31%)-დან 9.63%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	777	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%- იანი ზრდა/კლება	(3.33%)-დან 10%-მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	1,763	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.30%)-დან 10.3%- მდე
საინვესტიციო ქონება – კომერციული დანიშნულების შენობა	57	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.1%)-დან 9.1%-მდე

(ათას ლარში)

24. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	საბალანსო ღირებულება	შეფასების მეთოდები	არასაბაზრო მონაცემები	დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)
მიწა და შენობა- ნაგებობები – სათავო ოფისი	46,054	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.49%)-დან 8.05%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	12,982	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(13.18%)-დან 13.57%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	4,227	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.49%)-დან 6.36%-მდე
მიწა და შენობა- ნაგებობები	18,274	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.31%)-დან 9.63%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	882	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.31%)-დან 6.31%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	1,789	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.91%)-დან 10.06%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	58	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.09%)-დან 9.09%-მდე

25. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები

ბასს (IAS) 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. დაკავშირებულ მხარეების ყოველი შესაძლო ურთიერთობის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის.

(ათას ლარში)

25. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

პერიოდის ბოლოსთვის დაუფარავი ნაშთები და დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებებიდან მიღებული შესაბამისი შემოსავალი და ხარჯი ასეთია:

	2018			2017			2016		
	საერთო კონტროლის დაქვემდებარებული კომპანია	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლის დაქვემდებარებული საწარმოები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლის დაქვემდებარებული საწარმოები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	მშობელი კომპანია
1 იანვრის მდგომარეობით დასაფარი საერთო სესხი	–	–	218	–	–	233	–	–	227
წლის განმავლობაში გაცემული სესხები	5,384	15,892	188	–	–	25	–	–	13
სესხის დაფარვა წლის განმავლობაში	–	(8,678)	(48)	–	–	(40)	–	–	(7)
სხვა მოძრაობები**	–	–	201	–	–	–	–	–	–
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი საერთო სესხი	5,384	7,214	559	–	–	218	–	–	233
გამოკლებული: გაუფასურების რეზერვი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(64)	(86)	(1)	–	–	(4)	–	–	(5)
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი სესხი, წმინდა	5,320	7,128	558	–	–	214	–	–	228
საპროცენტო შემოსავალი სესხებზე	372	356	9	–	–	32	–	–	32
საკრედიტო ზარალის ხარჯი/(შემოზრუნება)	64	86	(5)	–	–	(1)	–	–	2
ანაზრები 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	354	–	–	101	–	–	101
წლის განმავლობაში მიღებული ანაზრები	–	–	–	–	–	365	–	–	–
წლის განმავლობაში დაფარული ანაზრები	–	–	(274)	–	–	(112)	–	–	–
სხვა მოძრაობები**	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ანაზრები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	–	80	–	–	354	–	–	101
სუბორდინირებული ვალი 1 იანვრის მდგომარეობით	–	–	2,043	–	1,226	2,288	–	996	798
წლის განმავლობაში მიღებული სუბორდინირებული ვალი	–	–	–	–	111	904	–	230	1,490
წლის განმავლობაში დაფარული სუბორდინირებული ვალი	–	–	(2,043)	–	(1,337)	(1,149)	–	–	–
სუბორდინირებული ვალი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	–	–	–	–	2,043	–	1,226	2,288
მიმდინარე ანგარიშები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	468	34,332	1,080	–	1,748	5,382	42	3,099	3,135
ანაზრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე საპროცენტო ხარჯი	1	372	103	20	90	325	14	58	262
სუბორდინირებული ვალის საპროცენტო ხარჯი	–	–	–	–	111	264	–	142	118
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	1	–	2	–	1,091	9	–	769	7
სხვა საოპერაციო ხარჯები	1	–	2	–	336	1	–	463	25

* ანაზრებში შედის ვადიანი ანაზრები და სადეპოზიტო სერტიფიკატები, ასევე შემნახველი ანგარიშები.

** სხვა მოძრაობები მოიცავს იმ თანხებს, რომლებიც აისახა ნაშთებში 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მაგრამ არ წარმოადგენს დაკავშირებულ მხარეებს 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

(ათას ლარში)

25. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

საერთო კონტროლს დაქვემდებარებულ სამეურნეო ერთეულებს მიეკუთვნებიან ის ორგანიზაციები, რომლებზეც ბანკის აქციონერები გარკვეულ კონტროლს ახორციელებენ და რომლებიც ბანკის დაკავშირებულ მხარეებს წარმოადგენენ.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელმძღვანელობის ზედა რგოლის შედგებოდა 7 ადამიანისგან (2017 წ.: 8) და მათი ანაზღაურება მოიცავდა შემდეგს:

	2018	2017	2016
ხელფასები, პრემიები და სხვა მოკლევადიანი სარგებელი	6,546	9,498	8,358
სუბორდინირებული ვალის კონტრაქტების შესყიდვისთვის გადახდილი ფულადი პრემია	–	1,760	1,593
ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება, სულ	6,546	11,258	9,951

26. ცვლილებები საფინანსო საქმიანობიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში

	შენიშვნა	სუბორდინირებული ვალი	ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ვალდებულებები, სულ
საბალანსო ღირებულება 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		94,920	94,920
გაცემიდან მიღებული შემოსავალი		11,331	11,331
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია		(571)	(571)
სხვა		73	73
საბალანსო ღირებულება 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	17	105,753	105,753
გაცემიდან მიღებული შემოსავალი		66,051	66,051
დაფარვა		(122,196)	(122,196)
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია		(1,109)	(1,109)
სხვა		(377)	(377)
საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის	17	48,122	48,122

„სხვა“ მუხლი მოიცავს სუბორდინირებულ ვალზე დარიცხული, მაგრამ ჯერ გადაუხდელი პროცენტის ეფექტს. ბანკი გადახდილ პროცენტს აღრიცხავს საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებულ ფულად ნაკადებად.

(ათას ლარში)

27. კაპიტალის მართვა

ბანკის კაპიტალის მართვის მიზანია მუდმივად უზრუნველყოს თავისი გადახდისუნარიანობა, დააკმაყოფილოს საზედამხედველო და შიდა კაპიტალის მოთხოვნები და შეინარჩუნოს კაპიტალის გონივრული მარაგი ბანკის ცნობილი (და, გარკვეულწილად, უცნობი) რისკებისგან დასაცავად.

ბანკის მიერ თავისი მთლიანი კაპიტალის მართვა ეყრდნობა კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების შიდა პროცესს, რომელიც წარმოადგენს მისი კაპიტალის მართვის ძირითად ინსტრუმენტს. გარდა ამისა, კაპიტალის სამართავად ბანკი ასევე იყენებს აღდგენის გეგმას, რომელიც შეიცავს საზედამხედველო კაპიტალის კრიტიკულ ზღვრებსა და აღდგენის სტრატეგიებს.

ბანკი ინარჩუნებს და აქტიურად განაგებს კაპიტალის ბაზას ბიზნესთან დაკავშირებული რისკების მართვის მიზნით. ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის შემოწმება ხდება სხვადასხვა კრიტერიუმებით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მიხედვით.

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით

2017 წლის 18 დეკემბერს, სებ-მა გამოსცა და დაამტკიცა ცვლილებები კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ დებულებაში (გადაწყვეტილება #100/04), რომლითაც გადაიხედა მინიმალური კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, მოიცვა პილარ I-ის მოდელი და განისაზღვრა კაპიტალის კონსერვაციის, სისტემური რისკისა და კონტრციკლური ბუფერები (პილარ I-ის ბუფერები).

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საერთო პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და სრული კაპიტალის კოეფიციენტები განისაზღვრებოდა 4.50%-ით, 6.00%-ითა და 8.00%-ით, შესაბამისი თანმიმდევრობით, რომლებზეც დამატებით ბანკი ვალდებული იყო შეენარჩუნებინა პილარ I-ის ბუფერები და პილარ II-ის მოთხოვნები.

სისტემურობის ბუფერი დაგროვებითი ხასიათისაა და ნაწილდება მომდევნო სამ წელზე. ძალაშია 2018 წლის 31 დეკემბრიდან, პირველ წელს შეადგენს 0.6%-ს, და წლიდან წლამდე იზრდება 0.3%-ით 2021 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით. კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის განაკვეთი 2.50%-ით, ხოლო კონტრციკლური ბუფერის – 0.00%-ით განისაზღვრა. პილარ I-ის ბუფერებში ცვლილებების შეტანა სებ-ის უფლებამოსილებაა.

2017 წლის 18 დეკემბერს, პილარ I-ის ბუფერებზე დამატებით, სებ-მა ასევე გამოსცა და დაამტკიცა პილარ II-ის მოთხოვნები. პილარ II-ის მოთხოვნები მოიცავს შემდეგ კაპიტალის ბუფერებს: არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (CICR), წმინდა GRAPE (რისკების შეფასების საერთო პროგრამა) ბუფერი, საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი და წმინდა სტრეს-ტესტის (სტრესგამძლეობის ანალიზი) ბუფერი.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ვალდებული იყო, შეენარჩუნებინა სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი 0.90%-ის ოდენობით, ძირითადად, მომხმარებლებზე უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების პროცენტული წილის გამო, საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი (HHI ბუფერი) 0.19%-ის ოდენობით, წმინდა GRAPE ბუფერი 5.50%-ის ოდენობით და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი 0%-ის ოდენობით.

(ათას ლარში)

27. კაპიტალის მართვა (გაგრძელება)**სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ III-ის მიხედვით (გაგრძელება)**

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბაზელ III-ის მოთხოვნების მიხედვით, ბანკს ევალუბოდა, რომ შეენარჩუნებინა მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 17.70%-ის ოდენობით, ასევე პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 10.92%-ის ოდენობით, და ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი – რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 8.96%-ის ოდენობით, რაც გამოითვლება ბანკის მიერ სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებულ ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით. (2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი ინარჩუნებდა კაპიტალის მინიმალურ მოთხოვნებს სებ-ის მიერ კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ 2013 წლის 28 ოქტომბერს დამტკიცებული და გამოქვეყნებული დებულების (#100/04 დებულება) შესაბამისად და აკორექტირებდა სებ-ის ნებაყოფლობითი მუხლების მიხედვით, რომელიც ძალაში შევიდა 2014 წლის 30 ივნისიდან. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მთლიანი კოეფიციენტი, პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი და ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი იყო 17.70%, 14.05% და 13.75%, შესაბამისად).

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, სებ-ის ბაზელ II/III-ის მოთხოვნების თანახმად, შემდეგნაირად გამოითვლება:

	2018	2017	2016
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	210,610	162,444	136,025
დამატებითი პირველადი კაპიტალი	4,565	6,139	6,139
პირველადი კაპიტალი	215,175	168,583	142,164
მეორადი კაპიტალი	55,994	63,911	72,275
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	271,169	232,494	214,439
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	1,531,726	1,355,391	1,149,962
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	13.75%	11.99%	11.8%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	14.05%	12.44%	12.4%
სულ მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	17.70%	17.15%	18.6%

სს ლიბერთი ბანკი

მმართველობის ანგარიშგება 2018

სარჩევი

1 შესავალი.....	3
1.1 მმართველობის ანგარიშგების მიზანი	3
1.2 შემოწმება.....	3
1.3 მომზადების საფუძველი	3
2 საქმიანობის მიმოხილვა.....	4
2.1 ბანკის ძირითადი მაჩვენებლების მიმოხილვა	4
2.2 განვითარების გეგმები	7
2.3 ინფორმაცია ფილიალების საქმიანობის შესახებ.....	9
2.4 კვლევების მიმოხილვა.....	10
2.5 გამოსყიდული საკუთარი აქციები	10
2.6 საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდობის და სხვა რისკების მიმოხილვა.....	10
3 კორპორაციული მართვის ანგარიშგება.....	21
3.1 აქციონერთა და აქციონერთა საერთო კრების უფლებების და მათი განხორციელების წესების მიმოხილვა.....	21
3.2 სამეთვალყურეო საბჭო.....	24
3.3 სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები	30
3.4 დირექტორთა საბჭო.....	33
3.5 სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება.....	38
3.6 ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესთან დაკავშირებული შიდა კონტროლისა და რისკების მართვის სისტემების მიმოხილვა	39
4 არაფინანსური ანგარიშგება.....	40
4.1 სოციალური და დასაქმების საკითხები	40
4.2 გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული საკითხები	42
4.3 ადამიანის უფლებები	42
4.4 კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა	43
4.5 ბიზნეს მოდელის მიმოხილვა.....	43

1 შესავალი

1.1 მმართველობის ანგარიშგების მიზანი

წინამდებარე დოკუმენტის მიზანია დაინტერესებულ პირებს გააცნოს და მიაწოდოს ინფორმაცია სს ლიბერთი ბანკის („ბანკი“) საქმიანობასთან, განვითარებასა და მდგომარეობასთან დაკავშირებით, რომელიც მოითხოვება „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით. მმართველობის ანგარიშგება მოიცავს ბანკის საქმიანობის მიმოხილვას, კორპორაციული მართვის ანგარიშგებას და არაფინანსურ ანგარიშგებას. მმართველობის ანგარიშგება შეგიძლიათ იხილოთ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ვებ-გვერდზე: saras.gov.ge.

1.2 შემოწმება

მმართველობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია შემოწმდა და დამტკიცდა სს ლიბერთი ბანკის მმართველი საბჭოს და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ. აუდიტორის მოსაზრება მმართველობის ანგარიშგების მარეგულირებელ ნორმატიულ აქტებთან შესაბამისობაში და იმავე საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებასთან თანხვედნილობის თაობაზე მოცემულია ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

1.3 მომზადების საფუძველი

წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული ყველა რაოდენობრივი მაჩვენებელი აღრიცხულია ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების („IFRS“) შესაბამისად კონსოლიდირებულ დონეზე, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

2 საქმიანობის მიმოხილვა

2.1 ბანკის ძირითადი მაჩვენებლების მიმოხილვა

ბანკის 2018 წლის მოგება შეადგინა 57 მილიონი ლარი, რაც 8%-ით მეტია 2017 წლის მაჩვენებელზე. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი 2018 წელს 1%-ით გაიზარდა (181.5 მილიონი ლარიდან 182.5 მილიონ ლარამდე). კლიენტებზე გაცემული წმინდა სესხების მოცულობა გაიზარდა 26%-ით 953,544 ლარამდე. მთლიანი აქტივები 2018 წლის განმავლობაში გაიზარდა 8%-ით, ხოლო მთლიანი კაპიტალი - 24%-ით. საბალანსო ღირებულება ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე 0.0474-დან 0.0593-მდე გაიზარდა.

ძირითადი ფინანსური ინფორმაცია

მილიონი ლარი, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული	დასრულებული წლისათვის		ცვლილება
	31 დეკემბერი 2018	31 დეკემბერი 2017	
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	182.5	181.5	1%
მთლიანი საოპერაციო შემოსავალი ⁽¹⁾	229.2	231.4	-1%
წლის მოგება	57	53	8%
მოგება ერთ აქციაზე, ლარი	0.01260	0.01166	8%
შემოსავალი საშუალო მთლიან კაპიტალზე ⁽²⁾	23.5%	26.3%	
შემოსავალი საშუალო მთლიან აქტივებზე ⁽³⁾	3.2%	3.2%	
მთლიანი აქტივები	1,840.23	1,703.50	8%
კლიენტებზე გაცემული სესხები	953.5	757.1	26%
მთლიანი ვალდებულებები	1,569.87	1,486.10	6%
მთლიანი კაპიტალი	270.4	217.3	24%
საბალანსო ღირებულება ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე, ლარი	0.0593	0.0474	25%

(1) მთლიანი საოპერაციო შემოსავალი არ მოიცავს სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯს.

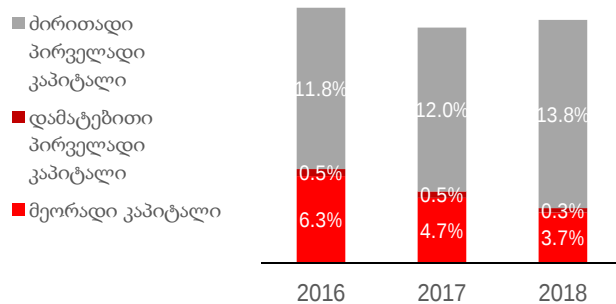
(2) შემოსავალი საშუალო მთლიან კაპიტალზე (Return on Average Equity - „ROAE“) შეადგენს იმ პერიოდის წმინდა მოგებას, რომელიც იყოფა საშუალო მთლიან სააქციო კაპიტალზე იმავე პერიოდის განმავლობაში.

(3) შემოსავალი საშუალო მთლიან აქტივებზე (Return on Average Assets - „ROAA“) შეადგენს იმ პერიოდის წმინდა მოგებას, რომელიც იყოფა საშუალო მთლიან აქტივებზე იმავე პერიოდის განმავლობაში.

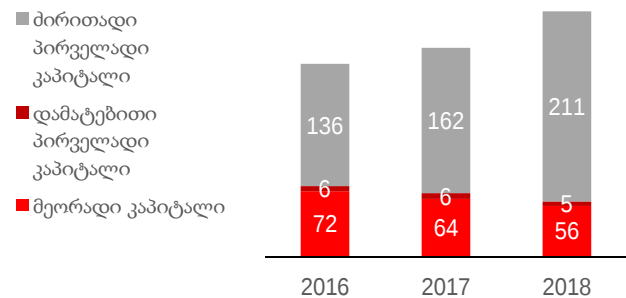
2018 წლის განმავლობაში, ბანკმა გააგრძელა თავისი კაპიტალიზაციის დონის გაძლიერება. ძირითადად პირველადმა კაპიტალმა, დივიდენდების გადახდის შემდეგ ბანკის ჩვეულებრივ და პრივილეგირებულ აქციებზე, (Common Equity Tier 1 - „CET1“) შეადგინა 211 მილიონი ლარი (სებ-ის მონაცემებით), 30%-იანი ზრდით წინა წელთან შედარებით. ყოველივე ზემოაღნიშნული ასახავს ბანკის შიდა კაპიტალის გენერირების ძლიერ უნარს.

რისკის მიხედვით შეწონილი პოზიციები (Risk Weighted Exposure - "RWE") გაიზარდა 1,532 მილიონ ლარამდე (სებ-ის შესაბამისად), რაც განაპირობა მთლიანი აქტივების ზრდამ და სებ-ის რეგულაციებში შესულმა ცვლილებებმა. შეცვლილი რეგულაციებით მოითხოვება უფრო მაღალი რისკის მიხედვით შეწონვა საოპერაციო რისკისა და არაუზრუნველყოფილი სესხებისათვის.

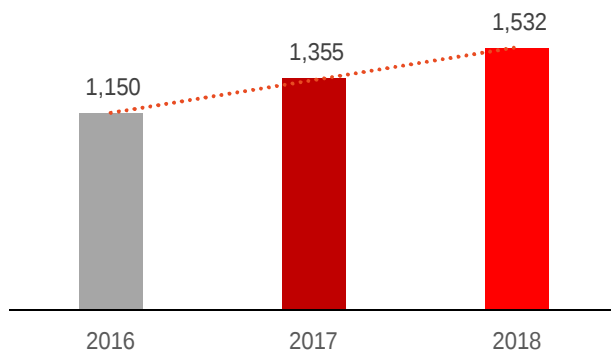
საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი

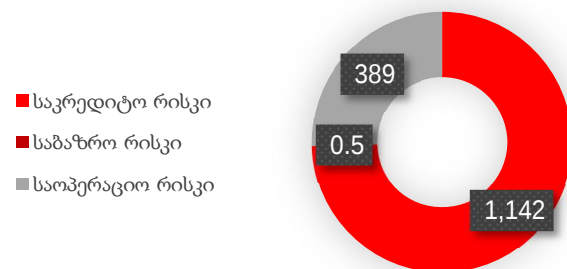
მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალი ლარებში

RWE, მილიონ ლარში

RWE რისკის ტიპის მიხედვით მილიონ ლარში

შენიშვნა: ზემოთ 4 ცხრილში წარმოდგენილი მონაცემები აღრიცხულია სებ-ის ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად.

სს ლიბერთი ბანკის რეიტინგები

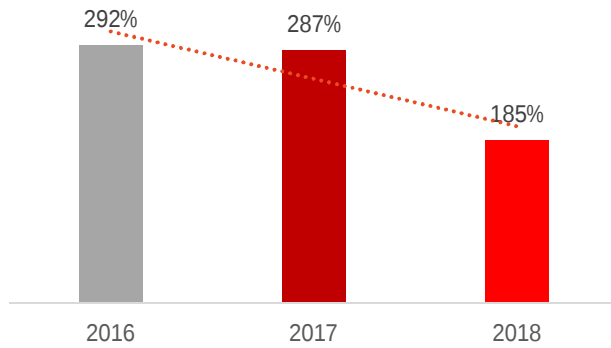
Fitch Ratings		რეიტინგი	პერსპექტივა	თარიღი
უცხოური ვალუტის გამცემის დეფოლტი	გრძელვადიანი	B+	სტაბილური	16-აპრილი-19
	მოკლევადიანი	B	-	
მხარდაჭერის რეიტინგი		4	-	
მხარდაჭერის რეიტინგის დონე		B	-	

Standard & Poor's		რეიტინგი	პერსპექტივა	თარიღი
კონტრაგენტი	გრძელვადიანი	B	პოზიტიური	17-მაისი-18
	მოკლევადიანი	B		

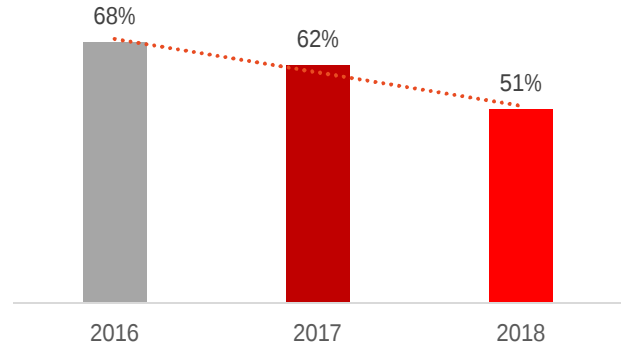
Moody's		რეიტინგი	პერსპექტივა	თარიღი
ადგილობრივი ვალუტა	გრძელვადიანი	B1	პოზიტიური	24-მაისი-18
უცხოური ვალუტა		B1		

2018 წელს ბანკმა დაიწყო ლიკვიდური აქტივების უფრო ეფექტურად გამოყენება და ლიკვიდური სახსრებით კორპორატიული სესხების დაფინანსება, შედეგად, ლიკვიდობის პოზიციამ წლის განმავლობაში საგრძნობლად დაიკლო. 2018 წლის ბოლოსთვის ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (სებ-ის შესაბამისად) და ლიკვიდობის კოეფიციენტი (სებ-ის შესაბამისად) იყო 185% და 51%.

ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი

ლიკვიდობის კოეფიციენტი

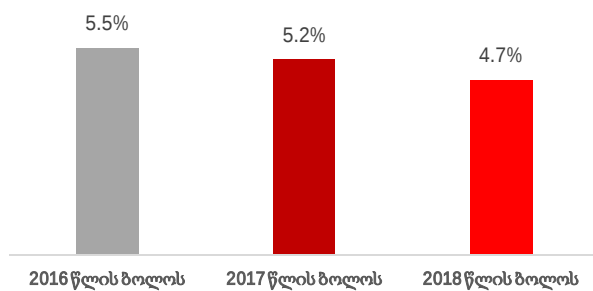

შენიშვნა: ზემოთ 2 ცხრილში წარმოდგენილი მონაცემები აღრიცხულია სებ-ის ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად.

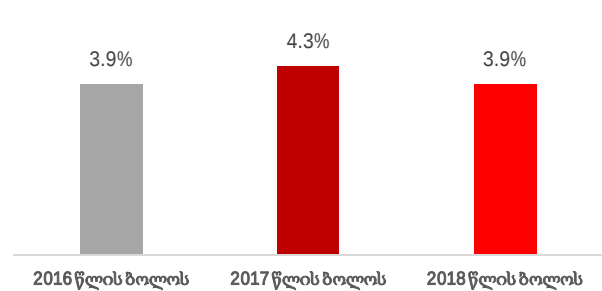
2.1.1 ბანკის კონკურენტული მდგომარეობა ბაზარზე

ბანკის მთლიანი აქტივების საბაზრო წილმა 2018 წლის მდგომარეობით შეადგინა 4.7%. ბანკის მთლიანი სესხების საბაზრო წილი 4.3%-დან 3.9%-მდე, ხოლო წმინდა სესხების საბაზრო წილი 4.0%-დან 3.7%-მდე შემცირდა. კლიენტების მიერ განთავსებული დეპოზიტების საბაზრო წილმა 2018 წლის მდგომარეობით შეადგინა 6.4%.

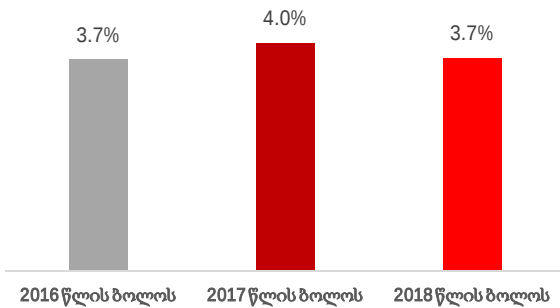
მთლიანი აქტივების საბაზრო წილი

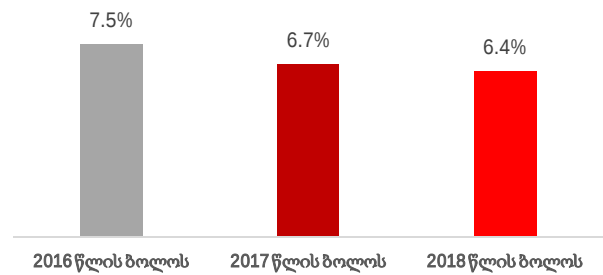
მთლიანი სესხების საბაზრო წილი

წმინდა სესხების საბაზრო წილი

კლიენტების მიერ განთავსებული დეპოზიტების საბაზრო წილი

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

2.1.2 ჯგუფის სტრუქტურა

ბანკი არის ქვემოთ მოცემულ ცხრილში მითითებული საწარმოების მშობელი კომპანია, რომლებიც კონსოლიდირებულია აუდიტის მიერ შემოწმებულ ფინანსურ ანგარიშგებებში (ფასს-ის შესაბამისად). საზედამხებდველო და სხვა მნიშვნელოვანი მიზნებისთვის, აღნიშნული კომპანიები არ არის კონსოლიდირებული და ბანკს მოეთხოვება შეასრულოს ყველა საზედამხებდველო მოთხოვნა დამოუკიდებლად. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთლიანმა წმინდა ინვესტიციებმა აღნიშნულ კომპანიებში შეადგინა 0.3 მილიონი ლარი სეზ-ის შესაბამისად, 0.1 მილიონი ლარი ფასს-ის შესაბამისად (31 დეკემბერი 2017 წ: 0.3 მილიონი ლარი), რაც არამატერიალურია.

ბანკის საკუთრების წილი

სახელი	რეგისტრაციის ქვეყანა	31-დეკ-18	31-დეკ-17	რეგისტრაციის თარიღი	საქმიანობები
შპს Bus Stop ⁽¹⁾	საქართველო	100.00%	100.00%	27-აგვისტო-09	Outdoor advertising
LBF Luxembourg S.A. ⁽²⁾	ლუქსემბურგი	0.00%	100.00%	20-ივლისი-15	Financial intermediary services
სს სმარტექსი	საქართველო	21.47%	21.47%	5-იანვარი-09	Early-stage VC investments

(1) ამჟამად უმოქმედო.

(2) LBF Luxembourg S.A.-მა არსებობა შეწყვიტა 2018 წლის დეკემბერში ფასს-ის შესაბამისად, ხოლო 2019 წლის იანვარში სეზ-ის შესაბამისად.

2.2 განვითარების გეგმები

2017 წლის ბოლოს ბანკში მოვიდა მმართველობის ახალი გუნდი, რომელმაც შემოიტანა ინოვაციები მმართველობასა და ბიზნეს მოდელებში. დირექტორთა საბჭოს მთავარი მიზანია მაქსიმალურად გაზარდოს აქციონერების ღირებულება, საქართველოში ბანკის ერთ-ერთ წამყვან კომერციულ ბანკად გარდაქმნის გზით - მასობრივ საცალო ბაზარსა და კორპორატიულ სეგმენტებზე ფოკუსირებით. ბანკს გააჩნია მრავალფუნქციური სადისტრიბუციო ქსელი, რომელიც მოიცავს სრული მომსახურების ფილიალებს, სერვისცენტრებს, მცირე ზომის გაყიდვების ობიექტებს და ისეთი ტიპის ობიექტებს, რომლებიც მესამე მხარის ბიზნესშია განთავსებული.

2019 წლის გეგმები

- 2019 წლის განმავლობაში ბანკი გეგმავს, რომ შეინარჩუნოს სტაბილურობა ბაზარზე, როგორც სიდიდით მესამე ბანკმა და მიზნად ისახავს გაფართოვდეს, გაზარდოს პორტფელი და შეამციროს ფონდირების ხარჯი. აღსანიშნავია, რომ ბანკს აქვს ყველაზე მაღალი საბაზრო წილი ადგილობრივი ვალუტის ინდივიდუალურ დეპოზიტებზე (48.5%, სიდიდით მეორე 17.8% წილთან შედარებით) და სიდიდით მეორეა საბაზრო წილის მიხედვით ადგილობრივი ვალუტის ინდივიდუალურ ვადიან დეპოზიტებზე (26.1%, სიდიდით მესამე 23.7% წილთან შედარებით).

უნივერსალური საბანკო მომსახურება

- ბანკის მენეჯმენტის ერთ-ერთ მთავარ მიზანს წარმოადგენს უნივერსალური საბანკო სისტემის შეთავაზება კლიენტებისთვის, რომელიც მოიცავს კორპორატიული პორტფელის გაზრდას, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებაზე ზრუნვას და მასობრივ საცალო ბაზარზე არსებული პოზიციის შენარჩუნებას (იხილეთ ცხრილი 2.3.1)
 - შემცირებული ფონდირების ხარჯი, რაც ბანკს საშუალებას მისცემს იქონიოს კონკურენტუნარიანი კორპორატიული და მცირე და საშუალო საბანკო მომსახურება.
 - ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზება.

ციფრული საბანკო მომსახურება

- ბანკმა განაახლა ინტერნეტ საბანკო მომსახურება კლიენტებისთვის, რაც გაზრდის მომხმარებელთა ჩართულობას, საოპერაციო ეფექტურობასა და შესაბამისობას.
 - კორპორატიული კლიენტებისთვის მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება უფრო კომფორტულ და სასიამოვნო გარემოს შექმნის, რაც გაზრდის მათ რიცხვს.

კლიენტების მომსახურება

- ბანკმა მნიშვნელოვანი სიახლეები შეიტანა კლიენტების მომსახურების გაუმჯობესებაში თანამშრომლების გაძლიერებით, კლიენტებისთვის თვითმომსახურების შესაძლებლობის მიცემით, სენსორული ტექნოლოგიის განვითარებით, კლიენტების სეგმენტაციით და პერსონალიზირებული გამოცდილების შექმნით.
 - ახალი ფილიალები კონცენტრაციის გადასანაწილებლად და რიგებისა და მოცდის დროის შესამცირებლად:
 - **ლიჩეიტი** – უნივერსალური საბანკო მომსახურება.
 - **ლიჩეიტი** – უნივერსალური საბანკო და სოციალური მომსახურება.
 - **365** – მცირე ზომის ფილიალები შეზღუდული ოპერაციებითა და მომსახურებით.
 - ახალი და ინოვაციური ბანკომატები, რომლებიც კლიენტს საშუალებას მისცემს მართოს საკუთარი ფინანსები, ჩარიცხოს და გაანაღდოს ფული.

ცხრილი 2.3.1 ბანკის მთავარი სტრატეგიული მაჩვენებლები (ფასს-ის შესაბამისად)

მომგებიანობა	31-დეკემბერი-18	31-დეკემბერი-17
უკუგება აქტივებზე, (გაწლიურებული), %	3.23%	3.20%
უკუგება კაპიტალზე, (გაწლიურებული), %	23.46%	26.34%
საპროცენტო მოგება/საშუალო საპროცენტო შემოსავლიანი აქტივები (გაწლიურებული), %	26.24%	30.14%
ფონდირების ხარჯი (გაწლიურებული), %	9.50%	9.91%

აქტივების ხარისხი	31-დეკემბერი-18	31-დეკემბერი-17
უმოქმედო სესხები/მთლიანი სესხები, %	8.32%	11.20%
რისკის ხარჯი	3.72%	4.82%

ლარში	31-დეკემბერი-18	31-დეკემბერი-17
მთლიანი სესხები	1,060,850,716	865,943,493
კორპორატიული სესხები	190,539,244	4,336,994

2.3 ინფორმაცია ფილიალების საქმიანობის შესახებ

ბანკი წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე ფართო ფილიალების ქსელს მფლობელს საქართველოში. ბანკი მთელი საქართველოს მასშტაბით წარმოდგენილია 444 ფილიალით, რომელიც ყოველთვიურად ემსახურება 1.5 მილიონ კლიენტზე მეტს. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფილიალები და სერვის ცენტრები ნაწილდება შემდეგნაირად:

- ფილიალები და სერვის ცენტრები – 141
- სპეციალიზირებული სერვის ცენტრები (Specialize Outlet) – 193
- მობილური ფილიალები (LX Mobile Branches) – 110

ფილიალები და სერვის ცენტრები მდებარეობს საქართველოს ყველა ქალაქში, დაბასა და რაიონული ცენტრში. სპეციალიზირებული სერვის ცენტრები ემსახურება საქართველოს მოსახლეობას ისეთ სტრატეგიულ ლოკაციებზე, როგორც არის: სასაზღვრო-გამშვები პუნქტები, შსს მომსახურების სააგენტოები, იუსტიციის სახლები, შემოსავლების სამსახურები, სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოები და სხვა სტრატეგიული ლოკაციები.

ბანკი გაყიდვების წერტილებით წარმოდგენილია ყველა დასახლებულ პუნქტსა და სოფელში, სადაც მოსახლეობას საშუალება აქვს მიიღოს სრული საბანკო მომსახურება. მობილური ფილიალი არის მოძრავი ბანკი (ავტომობილი აღჭურვილი ტექნიკით), რომლითაც ბანკი სრულ საბანკო მომსახურებას უწევს საქართველოს მოსახლეობას ნებისმიერ ადგილას, მათ შორის მაღალმთიან რეგიონებში.

2.4 კვლევების მიმოხილვა

2018 წლის განმავლობაში ბანკმა პროდუქტების რისკიანობის შესაფასებლად გამოიყენა სექტორების/ბაზრის კვლევები (მათ შორის ტურიზმის, ჯანდაცვის, სავაჭრო ობიექტების, საოფისე ბაზრის და სეგმენტური კვლევები). კვლევის სახით ბანკმა მიიღო გარკვეული რეკომენდაციები ბაზრის მოთხოვნებთან, საჭიროებებთან და რისკიანობასთან დაკავშირებით, რასაც მომავალ სტრატეგიაში გაითვალისწინებს.

2.5 გამოსყიდული საკუთარი აქციები

2015 წლის 12 ნოემბერს ჯგუფმა დაიწყო ჩვეულებრივი აქციების გამოსყიდვა (შემდგომში „გამოსყიდვა“), რა დროსაც თითო ჩვეულებრივ აქციაში გადაიხდა 0.0179 ლარი, და ჩვეულებრივი აქციების მაქსიმალურმა რაოდენობამ შეადგინა 1,045,428,327, ანუ გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%. გამოსყიდვის პერიოდი განისაზღვრა 90 კალენდარული დღით გამოცხადების თარიღიდან 2016 წლის 10 თებერვლამდე. 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა გამოსყიდა და მთლიანად მოახდინა ანგარიშსწორება 1,045,428,327 ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%). 2018 წელს ჯგუფმა გარდაქმნა 1,573,680 პრივილეგირებული აქცია 31,600,000 ჩვეულებრივ აქციადა, რის შედეგადაც ჩვეულებრივი გამოსყიდული აქციები შემცირდა 1,013,828,327-მდე (2017 წ.: 1,045,428,327).

2.6 საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდობის და სხვა რისკების მიმოხილვა

რისკი დამახასიათებელია საბანკო საქმიანობისთვის, თუმცა რისკის მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასების და მონიტორინგის უწყვეტი პროცესის მეშვეობით, რისკის ლიმიტების და კონტროლის სხვა მექანიზმების გამოყენებით. რისკის მართვის პროცესი უმნიშვნელოვანესია ბანკის უწყვეტი მომგებიანობისთვის და ბანკის თითოეული პირი ანგარიშვალდებულია რისკის პოზიციებზე მის მიერ აღებულ პასუხისმგებლობებთან დაკავშირებით. ბანკი დგას საკრედიტო რისკის, ლიკვიდობის რისკის, საბაზრო რისკის, საოპერაციო რისკის და სხვა არაფინანსური რისკების წინაშე. ბანკის მიერ მიღებული რისკის მართვის სტრუქტურა ადგენს დასაშვები რისკების ლიმიტების ფარგლებს თითოეულ რისკთან და ბიზნეს ხაზთან მიმართებაში და უზრუნველყოფს მის შესაბამისობას.

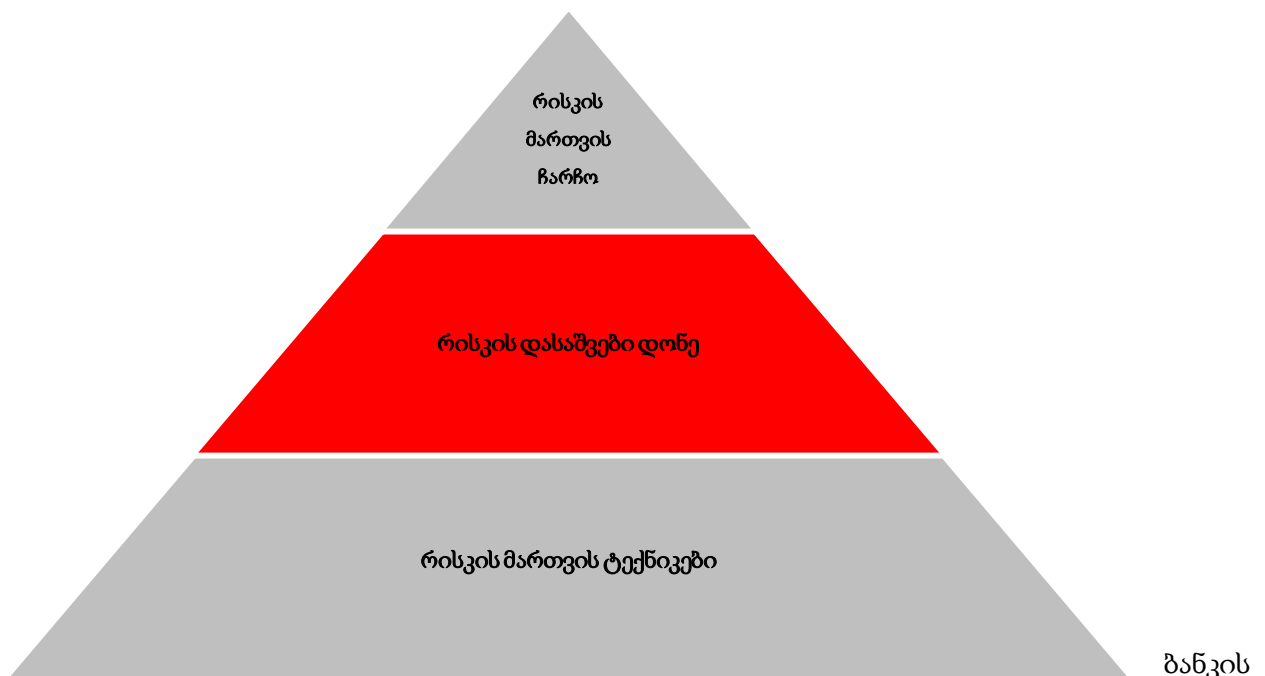
2.6.1 რისკების მართვის მექანიზმები

ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა ბანკის რისკის მართვის ჩარჩოს შექმნასა და ზედამხედველობაზე.

ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკა ითვალისწინებს ბანკის რისკების დადგენასა და ანალიზს, შესაბამისი რისკის ლიმიტების და კონტროლის მექანიზმების განსაზღვრის და რისკების მონიტორინგის და ლიმიტების დაცვის მიზნით. რეგულარულად ხდება რისკის მართვის პოლიტიკის და სისტემების გადახედვა ბაზრის პირობების, პროდუქტების და შეთავაზებული მომსახურებების ცვლილებების ასახვის მიზნით. ბანკს, მართვის სტანდარტების, პროცედურების და ტრენინგების

მეშვეობით, აქვს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის საშუალებები, სადაც ყველა თანამშრომელმა იცის თავისი ფუნქციები და ვალდებულებები.

რისკის მართვაზე ანგარიშვალდებული პირების პასუხისმგებლობა ითვალისწინებს ბანკის შესაბამისობის უზრუნველყოფას ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ განსაზღვრულ RAS-თან. შესაბამისობა უზრუნველყოფილია RAS პარამეტრების უწყვეტი მონიტორინგით. დირექტორთა საბჭოს აქტიური ჩართულობით, რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს სათანადო კომუნიკაციას და გამჭვირვალობას ყველა დონეზე, რისკის მიზნობრივ მაჩვენებლებთან, რისკის პროფილის უწყვეტ მონიტორინგთან რისკის დასაშვებ დონესთან მიმართებით, რისკთან დაკავშირებული გაფრთხილებების დროულ ესკალაციასთან და შემარბილებელი ზომების დაგეგმვასთან დაკავშირებით.

რისკის მართვის ჩარჩო მოიცავს შემდეგ ოთხ კომპონენტს:

1. რისკის მართვის პრინციპები ითვალისწინებს რისკის მართვის სტრუქტურის რაოდენობრივ საფუძველს, ესენია:

- რისკების მართვის ეფექტური კულტურის ხელშეწყობა;
- რისკზე ანგარიშვალდებულება ბიზნეს ხაზების მიხედვით;
- რისკების დამოუკიდებელი ცენტრალური ზედამხედველობა;
- გადაჭარბებული კონცენტრაციების თავიდან აცილება და/ან შემცირება;
- რისკების მკაფიოდ გამოვლენადობის, შეფასებადობის და მართვადობის უზრუნველყოფა

2. სტრატეგიული პრინციპები ითვალისწინებს ხარისხობრივ მაჩვენებლებს, რომლითაც იხელმძღვანელებს ბანკი საზედამხედველო ფინანსური მიზნების მიღწევისას და რომლითაც იზომება ახალ ინიციატივებსა და ბანკის მიერ რისკის დასაშვებ დონეს შორის შეთანხმების ხარისხი. სტრატეგიული პრინციპები მოიცავს შემდეგს:

- ყურადღების გამახვილება მოგების მრავალფეროვნებაზე, ხარისხსა და სტაბილურობაზე

- ორიენტირება ძირითად საქმიანობაზე ბანკის კონკურენტუნარიანი უპირატესობების ეფექტური გამოყენებით
- დისციპლინირებული და შერჩევითი სტრატეგიული ინვესტიციების განხორციელება;

3. საზედამხედველო ფინანსური მიზნები ორიენტირებულია აქციონერთა ღირებულების და ბანკის საქმიანობის ფრენჩაიზინგის მდგრადობის გრძელვადიან პერსპექტივებზე. აღნიშნული მიზნები ორიენტირებულია კაპიტალის შიდა გენერირებაზე მოგების მდგრადი ზრდის საფუძველზე, რომელიც ხელს უწყობს ბანკის წვდომას კაპიტალზე სათანადო კომერციული პირობებით, და ადეკვატური კაპიტალის შენარჩუნებაზე ბანკის რისკის პროფილთან მიმართებაში.

4. რისკის დასაშვები დონის შეფასებები ითვალისწინებს ობიექტურ მაჩვენებლებს, რომელიც ზომავს რისკს და ახდენს ბანკის მისაღები რისკის დონის ფორმულირებას. ასეთი მაჩვენებლები უზრუნველყოფს კავშირს რისკის მიღების ფაქტობრივ ოპერაციებსა და რისკის მართვის პრინციპებს, სტრატეგიულ პრინციპებს და საზედამხედველო ფინანსურ მოთხოვნებს შორის. აღნიშნული მაჩვენებლები მოიცავს კაპიტალის და შემოსავლების კოეფიციენტებს, საბაზრო და ლიკვიდობის რისკის ლიმიტებს და საკრედიტო და საოპერაციო რისკის მიზნებსა და ლიმიტებს.

სამეთვალყურეო საბჭო ერთპიროვნულად პასუხისმგებელია რისკების დადგენას და კონტროლზე; თუმცა, არსებობს ცალკე დამოუკიდებელი ორგანოები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან რისკების მართვასა და მონიტორინგზე. ბანკის ძირითად რისკებს მართავს ქვემოთ მითითებული კომიტეტები და ერთეულები, დირექტორთა საბჭოს აქტიური ჩართულობით:

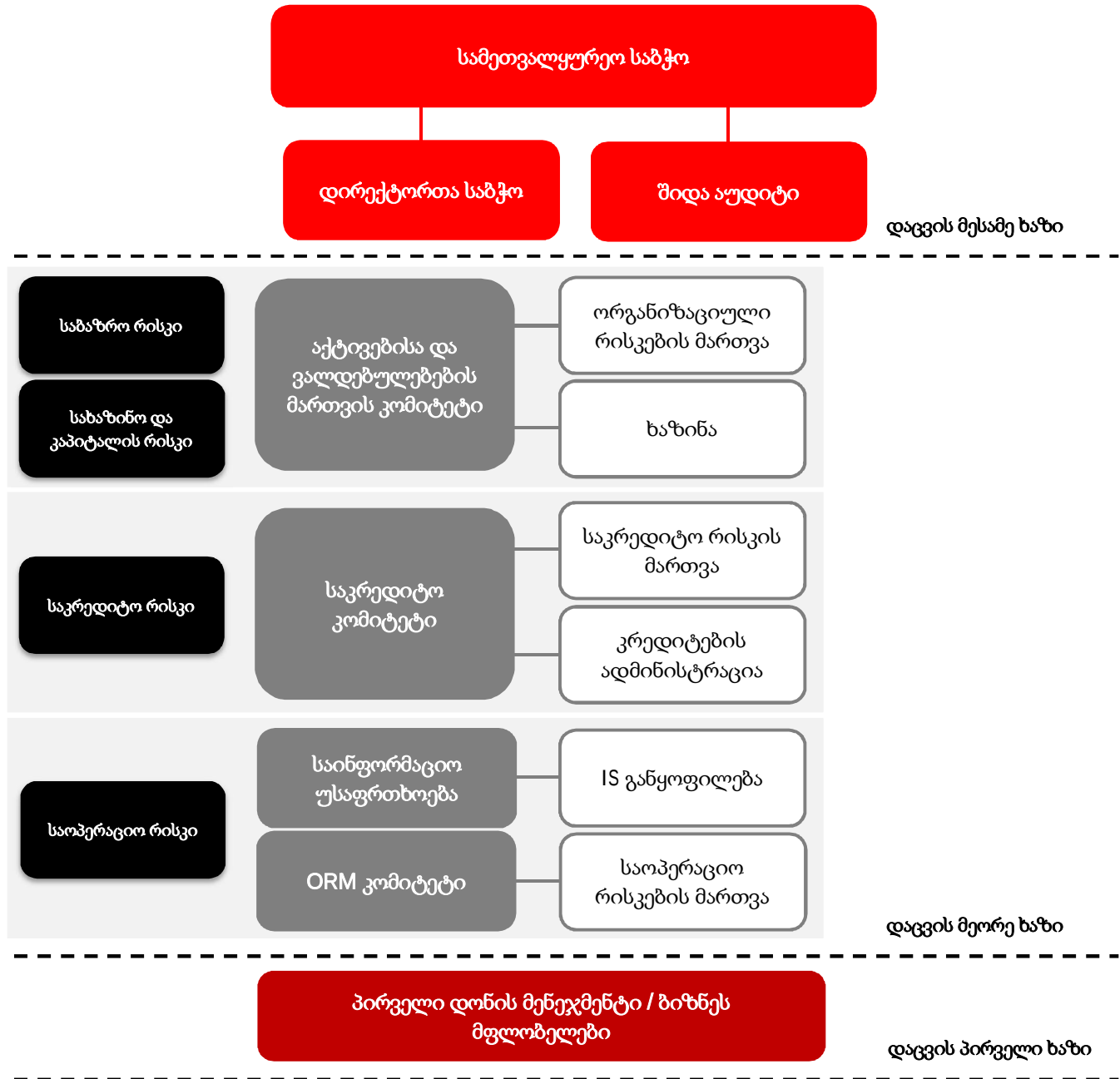
- საკრედიტო რისკს მართავს საკრედიტო რისკის კომიტეტი
- ლიკვიდობის რისკს მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი ("ALCO")
- საბაზრო რისკს მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი
- საოპერაციო რისკს მართავს საოპერაციო რისკის მართვის (Operational Risk Management - "ORM") დეპარტამენტი
- საინფორმაციო უსაფრთხოების და ტექნოლოგიურ რისკებს მართავს საინფორმაციო უსაფრთხოების კომიტეტი

ბიზნეს ხაზები წარმოადგენენ იმ რისკებზე მთავარ პასუხისმგებელ ერთეულებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ყოველდღიურ საქმიანობებზე და ოპერაციებზე. ბიზნეს პროცესები მოიცავს შესაბამისი რისკის ერთეულის წარმომადგენლების მიერ შესრულებული საქმიანობების კონტროლს. რისკის მართვის ფუნქციების მქონე ერთეულები, რომლებიც დამოუკიდებელი არიან ძირითადი საქმიანობებისგან, მონაწილეობენ რისკების მართვასა და შიდა კონტროლში. ისინი წარმოადგენენ კონტროლის და დაცვის მეორე ხაზს, პირველი ხაზი უზრუნველყოფილია ბიზნეს ფუნქციების მქონე ერთეულებით. ქვემოთ ჩამოთვლილი დეპარტამენტები/განყოფილებები პასუხისმგებელი არიან საკრედიტო, ლიკვიდობის, საბაზრო, საოპერაციო და სხვა ფინანსური და არაფინანსური რისკების ყოველდღიურ მართვაზე:

- ორგანიზაციული რისკების მართვა (ERM);
- ხაზინა და ანგარიშსწორება;
- საკრედიტო რისკების მართვა;
- კრედიტების ადმინისტრაცია;
- საოპერაციო რისკების მართვა (ORM);

- საინფორმაციო უსაფრთხოება;
- უსაფრთხოება;
- ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლა;
- კანონმდებლობასთან შესაბამისობა.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს რისკის მართვის დაცვის სამ ხაზს:

2.6.1.1 საკრედიტო რისკის კომიტეტი

საკრედიტო რისკის კომიტეტს ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა ორგანიზაციის დონეზე ყველა ტიპის ბიზნეს საქმიანობასთან დაკავშირებით საკრედიტო რისკების მართვაზე. კომიტეტი ასრულებს მთავარ როლს ბანკის პორტფელში შესაძლო მნიშვნელოვანი საკრედიტო რისკების იდენტიფიკაციაში და აქვს საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება შეთავაზებულ საკრედიტო რისკთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების ან უარყოფის შესახებ. საკრედიტო რისკის კომიტეტმა შეიმუშავა საკრედიტო რისკის შეფასების პოლიტიკა და პროცედურები, რომელიც შეესაბამება ბანკის მოქმედ რისკის პროფილს და მომავალი ზრდის გეგმებს. საკრედიტო რისკის დეპარტამენტები და ერთეულები უზრუნველყოფენ საკრედიტო რისკის კომიტეტისთვის ინფორმაციის მიწოდებას. არსებითი საკრედიტო რისკის გარემოს უზრუნველყოფის მიზნით დაინერგა ყოვლისმომცველი კონტროლის და მონიტორინგის სისტემები, რომელშიც მკაფიოდ არის განსაზღვრული საკრედიტო რისკის მართვაში ჩართული პერსონალის ფუნქციები და პასუხისმგებლობები.

საკრედიტო რისკის კომიტეტის მთავარი პასუხისმგებლობებია:

- რისკის მართვის სტრუქტურის და პოლიტიკის გადახედვა და დამტკიცება;
- საკრედიტო რისკების დამტკიცება დადგენილი ლიმიტების ფარგლებში;
- საბალანსო და ბალანსგარეშე საკრედიტო და კონცენტრაციის რისკების მართვა და ზედამხედველობა;
- საკრედიტო ლიმიტების განსაზღვრა კლიენტის კატეგორიის და ოპერაციის ტიპის მიხედვით;
- საკრედიტო რისკთან დაკავშირებული შესაძლო ზარალის წინასწარ დადგენა;
- კრედიტების სათანადო ადმინისტრაციის, შეფასების და მონიტორინგის პროცესის წარმოება ყველა ბიზნეს ხაზზე.

2.6.1.2 აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის ძირითადი ფუნქციებია კაპიტალის, ლიკვიდობის, საპროცენტო და დაფინანსების რისკების მართვა. კომიტეტის თავმჯდომარე არის გენერალური დირექტორი. ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება ეფექტური გადაწყვეტილების მისაღებად წარმოადგენს რელევანტურ ანალიტიკურ მონაცემებს. აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის შეხვედრები ტარდება ყოველთვიურად ან ნებისმიერ დროს, როდესაც საჭიროდ ჩაითვლება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის ძირითადი მიზნებია:

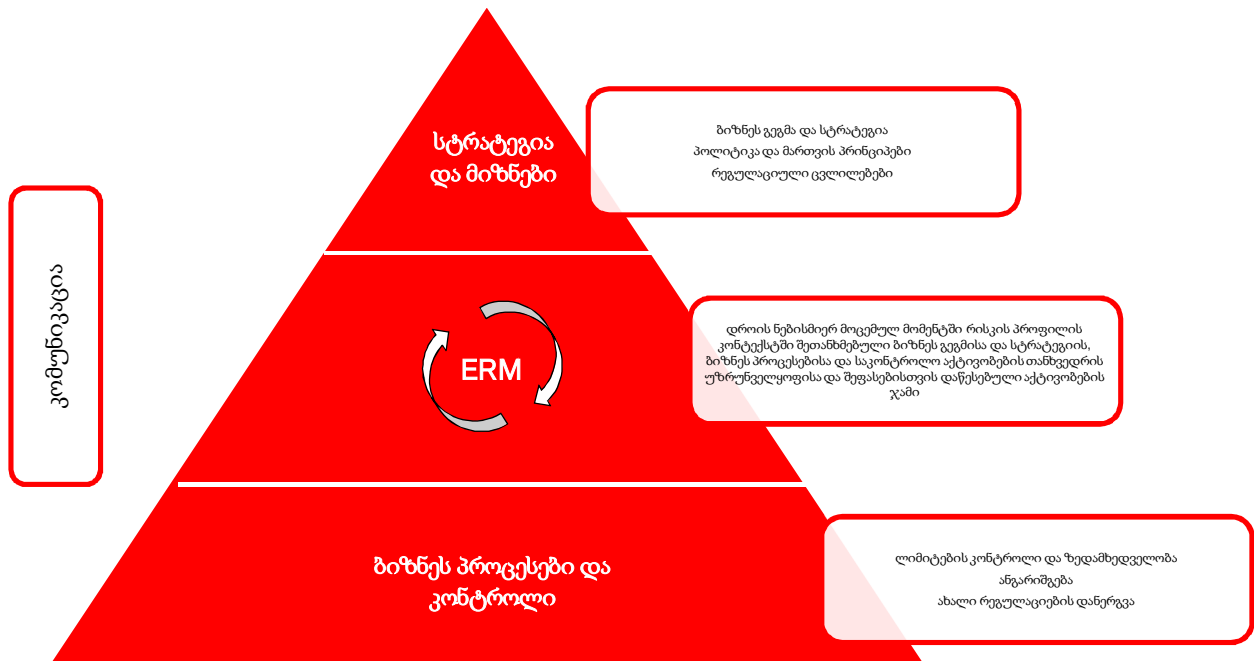
კაპიტალის რისკი	• სეზონის მიხედვით კაპიტალის ადეკვატურობის მართვა და კაპიტალის პროგნოზის ანალიზი; • ეკონომიკური კაპიტალის მართვა და ძირითადი ცვლილებების ანალიზი; • ადრეული გამაფრთხილებელი ინდიკატორების მონიტორინგი და კაპიტალის კვარტალური სტრეს-ტესტი;
ლიკვიდობის რისკი	• დაფინანსების გეგმის შემუშავება ბანკის საინვესტიციო შესაძლებლობების გათვალისწინებით ჭარბი ლიკვიდური სახსრების თავიდან ასაცილებლად; • ადრეული გამაფრთხილებელი ინდიკატორების მონიტორინგი ყოველთვიური ლიკვიდობის სტრეს-ტესტებთან ერთად და შესაბამისი ქმედებები შედეგების; • ლიკვიდობის რისკის მიტიგაციის ინსტრუმენტების და აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის პოზიციის მართვა;
საბაზრო რისკი	• საპროცენტო განაკვეთისა და საპროცენტო განაკვეთის ვადიანობის პოზიციის მართვა • FX პოზიციის მართვა;
ფასდადება	• მინიმალური საპროცენტო განაკვეთის დაწესება სესხებისა და გარანტიებისთვის; • ფასდადებასთან მიმართებაში გაცემული სესხების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კონტროლი;

დამატებით, კომიტეტი აწესებს ლიმიტს ბანკთაშორისი კონტრაგენტის რისკისთვის. კომიტეტი თავისი ძირითადი პასუხისმგებლობების შესრულებით, უზრუნველყოფს შესაბამისი აქტივების და ვალდებულებების მართვის პოლიტიკის შემუშავებას და განხორციელებას. აღნიშნული პოლიტიკა არის მთავარი სახელმძღვანელო ბანკის საბალანსო ანგარიშგებასთან და მის მაჩვენებლებთან დაკავშირებით სრული მონიტორინგის და ღრმა ანალიზის შესრულებისთვის.

2.6.1.3 ორგანიზაციული რისკების მართვა

2018 წელს, ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება გახდა ფინანსური დეპარტამენტის ნაწილი. განყოფილების მიზანია საფრთხეებისა და შესაძლებლობების საუკეთესო დაბალანსებისთვის რისკის მისაღები დონის შენარჩუნება - რისკის დასაშვები დონისა და საბჭოსა და აღმასრულებელი დირექტორების ბიზნეს სტრატეგიის შესაბამისად. ორგანიზაციული რისკების მართვის განყოფილება დაინტერესებულია ორგანიზაციის განვითარებასთან ერთად უზრუნველყოს დასახული მიზნების მიღწევა და ორგანიზაციის აქტივების შესაფერისი მართვა, არასასურველი მოვლენების შედეგად დანაკარგების თავიდან არიდების ჩათვლით. ეს მოიცავს ორგანიზაციის ყველა დონეზე არსებულ საკითხებს. მმართველობაში ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილების როლი ილუსტრირებულია 6.1.3.1 ცხრილში:

ცხრილი 6.1.3.1 მმართველობასა და ორგანიზაციული რისკების მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილების კავშირი

2.6.2 დოკუმენტი რისკის დასაშვები დონის შესახებ

2.6.2.1 რისკის დასაშვები დონე

ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია შექმნას რისკის მართვის სტრუქტურა და განსაზღვროს ბანკის რისკის დასაშვები დონე. ბანკის რისკის დასაშვები დონე განსაზღვრულია დოკუმენტში რისკის დასაშვები დონის შესახებ ("RAS"). რისკის დასაშვები დონე განისაზღვრება, იმ რისკის ტიპების და დონის სახით, რომლის მიღებისთვის ბანკი მზად არის თავისი აქციონერების და მეანაბრეების სახელით მის სტარტეგიულ, ტაქტიკურ და ტრანზაქციულ ბიზნეს ოპერაციებში. რისკის დასაშვები დონე გამოხატულია, როგორც კონკრეტული, რაოდენობრივი ფარგლების პაკეტი სხვადასხვა სარისკო საქმიანობებზე, რომლის კროსირებაც არ უნდა მოახდინოს ბანკმა. RAS ასევე განსაზღვრავს სხვადასხვა ლიმიტებს კონტრაგენტებზე კონცენტრაციის რისკების თავიდან აცილებისთვის.

რისკის მიღების შესაძლებლობა წარმოადგენს ბანკის საერთო შესაძლებლობას მიიღოს პოტენციური ზარალი. რისკის პროფილი არის ბანკის რისკის პორტფელის მოკლე ასახვა დროის კონკრეტულ ეტაპზე (წარსული, აწმყო ან მომავალი). რისკის დასაშვები დონე არ არის ბანკის მიერ რისკის მიღების შესაძლებლობა (და უნდა იყოს მასზე ნაკლები) და ასევე შესაძლოა განსხვავდებოდეს ბანკის რისკის პროფილისგან. რისკის პროფილი ზოგადად დაბალი უნდა იყოს რისკის დასაშვებ დონეზე. რისკის პროფილი შეიძლება მაღალი იყოს რისკის დასაშვებ დონეზე გამონაკლის შემთხვევებში (მაგალითად, ბანკის რისკის დასაშვები დონის გამოხატული ცვლილების და გარე იმპულსების გამო) დროის შეზღუდულ და მოკლე პერიოდებში.

2017 წელს ახალმა მმართველობამ გადაწყვიტა რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტი ცალკე დოკუმენტად დაემტკიცებინა.

რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტში აღწერილია ბანკის მიდგომები შემდეგ რისკებთან მიმართებაში:

- საკრედიტო რისკი
- სახაზინო და კაპიტალის რისკი
- საბაზრო რისკი
- საოპერაციო რისკი
- სხვა მნიშვნელოვანი რისკები

ბანკის რისკის დასაშვები დონის ზომები განსაზღვრულია ბანკის სტარტეგიული მიზნების მიღწევის და გაუმჯობესებისთვის სახელმძღვანელო მითითებებისა და უსაფრთხოების ზომების უზრუნველყოფის მიზნით:

- კაპიტალის ადეკვატურობის უზრუნველყოფა ნებისმიერ დროს
- ლიკვიდობის და დაფინანსების რისკის სათანადო მართვის უზრუნველყოფა, რომელიც მოიცავს: LCR და ლიკვიდობის კოეფიციენტის შენარჩუნებას საზედახმედველო მოთხოვნილ მინიმუმზე ზემოთ. შეზღუდვებს ერთი კლიენტის რისკის პოზიციებზე; კონცენტრაციის ლიმიტებს; სტრეს-ტესტების ჩაბარებას (საბაზო, რბილი და მძიმე შემთხვევები) და სათანადოდ დივერსიფიცირებული დაფინანსების სტრუქტურის მიღწევას და შენარჩუნებას;
- წინასწარი შეფასება მითითებულ რისკის დასაშვებ დონესთან დაკავშირებით უნდა წარედგინოს სამეთვალყურეო საბჭოს მნიშვნელოვანი ახალი პროექტების / ინვესტიციების, ახალი პროდუქტების თვალსაზრისით, და ბაზრის ახალ სეგმენტში ან ბიზნეს ხაზებში შესვლისთვის;
- მდგრადი ეკონომიკური სარგებელის შესაბამისობის შენარჩუნება აღებულ მოვალეობებთან;

დირექტორთა საბჭო ყოველწლიურად, ან მოულოდნელი ცვლილებების შემთხვევაში უფრო ხშირად, განიხილავს და ამტკიცებს ბანკის რისკის დასაშვებ დონეს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ იგი შეესაბამება ბანკის სტრატეგიას, ბიზნეს და საზედახმედველო გარემოს და დაინტერესებულ მხარეთა მოთხოვნებს.

ბანკის რისკის დასაშვებ დონესთან დაკავშირებული დოკუმენტები რეგულარულად წარედგინება დირექტორთა საბჭოს.

იმ შემთხვევაში, თუ ბანკის რისკის პროფილი აღემატება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დადგენილ რისკის დასაშვებ დონეს, უნდა არსებობდეს ზომების კონკრეტული პაკეტი დირექტორთა საბჭოს დავალებებთან ერთად, რომელშიც შედის აღნიშნული ზომების განხორციელება ბანკის რისკის პროფილის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით რისკის დასაშვებ დონესთან დროის განსაზღვრულ პერიოდში.

დირექტორთა საბჭო და განყოფილების ყველა ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია შეასრულოს და დაიცვას რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტი.

2.6.2.2 მონიტორინგი, ანგარიშგება და გადახედვა

სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება საბოლოო პასუხისმგებლობა ბანკის საერთო რისკის პროფილის მართვაზე. საკრედიტო რისკის კომიტეტი, ALCO, ინფორმაციის უსაფრთხოებისა და საოპერაციო რისკების მართვის დეპარტამენტები და ორგანიზაციული რისკებისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება პასუხისმგებელი არიან რისკების მონიტორინგზე და რისკის დასაშვები დონის შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე. ორგანიზაციული რისკებისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილებას ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა RAS პარამეტრების და ლიმიტების უწყვეტ მონიტორინგზე და RAS შესრულების შესახებ ანგარიშგებაზე სამეთვალყურეო საბჭოსთვის ყოველკვარტალურად.

რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტი გადაიხედება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ან ბანკის საოპერაციო გარემოს მნიშვნელოვანი ცვლილების დროს, რა შემთხვევაშიც გადახედვის პროცესს ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო. დირექტორთა საბჭოს შეუძლია მიუთითოს სამეთვალყურეო საბჭოს, რომ RAS საჭიროებს გადახედვას, თუმცა სამეთვალყურეო საბჭო იღებს გადაწყვეტილებას როდის დაიწყოს აღნიშნული პროცესი.

გადახედვის კოორდინაციას ახორციელებს ორგანიზაციული რისკის მართვისა და ბაზრის ანალიზის განყოფილება. რისკის დასაშვები დონის შესახებ დოკუმენტში შეთავაზებულ ცვლილებები დასტურდება დირექტორთა საბჭოს მიერ და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

2.6.3 რისკის ტიპები

ბანკი თავისი საქმიანობის ფარგლებში სხვადასხვა რისკის წინაშე დგას, მათგან ყველაზე მნიშვნელოვანი მითითებულია ქვემოთ. რეგულაციები მოიცავს საკრედიტო რისკს, საბაზრო რისკს, საოპერაციო რისკსა და სახაზინო და კაპიტალის რისკს. კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების შიდა პროცესის თანახმად ბანკი ითვლის ეკონომიკურ კაპიტალს, რომელიც საჭიროა ლიკვიდობის რისკის გარდა ყველა მატერიალური რისკის დასაფარად.

2.6.3.1 საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის კონტრაგენტი მხარის მიერ შეთანხმებული პირობების შესაბამისად ვალდებულებების შეუსრულებლობით გამოწვეული რისკი. როგორც წესი, აღნიშნული ვალდებულებები წარმოადგენენ ბანკის ტრადიციული არასავაჭრო საკრედიტო საქმიანობის, კონკრეტულად სესხების, შემადგენელ ნაწილს.

ბანკს აქვს საკრედიტო რისკის სხვადასხვა კატეგორია:

- დეფოლტის რისკი - არის რისკი, რომ კონტრაგენტი ვერ შეძლებს სასესხო ვალდებულების გადახდას.
- ქვეყნის რისკი - ქვეყნის კრედიტუნარიანობის მოულოდნელი გაუარესების ან დეფოლტის რისკი, რომელიც გამოწვეულია სოციალური არეულობით, პოლიტიკური არასტაბილურობით, ომით ან სხვა არახელსაყრელი მოვლენებით ქვეყანაში.
- კონცენტრაციის რისკი - ერთი აქტივის ან აქტივების ჯგუფის დიდი პოზიციის დაკარგვის რისკი. ეს რისკი წარმოიქმნება, როცა პორტფელი სექტორის და მსესხებელთა ჯგუფის თვალსაზრისით ნაკლებადაა დივერსიფიცირებული.

2.6.3.2 საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომელიც გავლენას ახდენს ფინანსური ბაზრის შედეგებზე. საბაზრო რისკის ძირითადი ტიპები მოიცავს საპროცენტო განაკვეთისა და გაცვლითი კურსის რისკს და მათი ცვალებადობის დონეს. საბაზრო რისკი ძირითადად წარმოიქმნება სავაჭრო საქმიანობებიდან. საბაზრო რისკი, რომელიც დაკავშირებულია საბანკო საქმიანობებთან, მოიცავს ზარალის რისკს აქციების ფლობასთან დაკავშირებით, და საპროცენტო განაკვეთი და გაცვლითი კურსი მიიღება საბანკო საშუალო საქმიანობებიდან.

2.6.3.3 საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი შეიძლება წარმოიშვას შიდა პროცესების, სისტემების ან ადამიანების, გარეშე განზრახული, შემთხვევითი ან ბუნებრივი მოვლენების არაადეკვატურობის ან დარღვევის შედეგად. გარეშე მოვლენები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება, თაღლითობას, წყაღილობას, ხანძარს, მიწისძვრას და ტერორისტის ან ჰაკერის შეჭრას. საკრედიტო ან საბაზრო შემთხვევები, როგორებიცაა დეფოლტი ან ღირებულების რყევები, რომლებიც შედის საოპერაციო რისკის ფარგლებში. კანონმდებლობასთან შეუსაბამობის რისკი შედის საოპერაციო რისკში. კანონმდებლობასთან შეუსაბამობის რისკი არის პოტენციური იმისა, რომ ბანკმა შესაძლოა მიიღოს საზედამხედველო სანქციები, ფინანსური ზარალი და/ან ზიანი მიადგეს მის რეპუტაციას, ბანკის მიერ მოქმედი კანონმდებლობის, წესების და რეგულაციების შეუსრულებლობის გამო. საოპერაციო რისკი არ მოიცავს რეპუტაციის დაკარგვის რისკს.

2.6.3.4 სახაზინო და კაპიტალის რისკი

სახაზინო და კაპიტალის რისკი მოიცავს ლიკვიდობის და კაპიტალის რისკს. ლიკვიდობის რისკი არის ფინანსური რისკი, რომელიც წარმოიქმნება ბანკის მიერ ვალდებულებების დროული გადახდის პოტენციური უუნარობის, ან ამ ვალდებულებების შესრულებისას ზედმეტი ხარჯის გაწევის შედეგად. ბანკი ლიკვიდობის რისკს ორ ტიპად ყოფს:

საბაზრო ლიკვიდობა - საბაზრო ლიკვიდობის რისკი არის რისკი, რომ ბანკს არ შეეძლება აქტივის ყიდვა ან გაყიდვა ფასების მატერიალურად შეცვლისა და ტრანზაქციის დიდი ხარჯების გაწევის გარეშე.

დაფინანსების ლიკვიდობა - დაფინანსების ლიკვიდობის რისკი წარმოიქმნება, როცა ბანკს არ შეუძლია ვალდებულების გადახდა მათი დაფარვის ვადის დადგომისას, ან ბანკს არ შეუძლია დეპოზიტების გატანის მსურველი მომხმარებლების დაკმაყოფილება.

კაპიტალის რისკი წარმოიქმნება რისკის პოზიციების მხარდასაჭერად კაპიტალის არაადეკვატურობით, რომელიც გამოწვეულია ჩვეულებრივი ბიზნეს საქმიანობებით, დივიდენდების მოთხოვნის დაუკმაყოფილებლობით, ინვესტირების რისკის დასაშვები დონის ან კრედიტ რეიტინგის გაუარესების გამო დაფინანსების ხარჯების ზრდით და ნორმალურ სამუშაო გარემოში საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების დაუკმაყოფილებლობით.

2.6.3.5 მაკროეკონომიკური რისკი

მაკროეკონომიკური სიტუაცია გავლენას ახდენს ბანკის მომგებიანობაზე, პორტფელის ხარისხსა და ზრდის ტემპზე. მთავარი ფაქტორები, რომლებიც პირდაპირ ახდენს გავლენას საქართველოს საბანკო სექტორზე არის:

- მშპ-ს ზრდის ტემპი
- უმუშევრობის დონე
- გაცვლითი კურსი
- ინფლაცია
- რეალური საპროცენტო განაკვეთი
- ბიზნესის და მომხმარებლის მოლოდინები
- ფისკალური და მიმდინარე ანგარიშების დისბალანსი
- პოლიტიკური ციკლი

ამასთანავე, საქართველოს ეკონომიკა დამოკიდებულია მეზობელი ქვეყნების ეკონომიკურ და პოლიტიკურ სიტუაციაზე. ამ ფაქტორებს შეუძლია გავლენა მოახდინოს ექსპორტზე, ტურიზმზე, ფულის გადარიცხვებსა და უცხოურ პირდაპირ ინვესტიციებზე.

3 კორპორაციული მართვის ანგარიშგება

ბანკის კორპორაციული მართვის ჩარჩო სრულ შესაბამისობაშია მეწარმეთა შესახებ და კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ კანონით დადგენილ მოთხოვნებთან.

ბანკს გააჩნია მკაფიოდ განსაზღვრული ორგანიზაციული სტრუქტურა, რომელიც უზრუნველყოფს პასუხისმგებლობების განსაზღვრას, რისკების ეფექტიანი იდენტიფიცირების, მართვის, მონიტორინგისა და ანგარიშგების პროცესებს, ადეკვატურ შიდა კონტროლის მექანიზმებს, მათ შორის ჯანსაღ ადმინისტრირებისა და სააღრიცხვო პროცედურებს, რისკების ეფექტიანი მართვის შესაბამის საინფორმაციო სისტემებსა და კონტროლებს. აღნიშნული ასევე ექვემდებარება რეგულარულ შიდა გადახედვას წელიწადში ერთხელ და საჭიროებისამებრ განახლებას.

ბანკის მმართველობის უმაღლეს ორგანოს წარმოადგენს აქციონერთა წლიური საერთო კრება. ბანკის საქმიანობაზე ზედამხედველობას ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო, რომლის წევრებსაც ირჩევს აქციონერთა წლიური საერთო კრება. ბანკის საქმიანობის ყოველდღიური მართვა და ადმინისტრირება ხორციელდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული დირექტორატის მიერ, რომელსაც ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი. ბანკის შიდა აუდიტის და გარე აუდიტორების ფუნქციონირების ხელშეწყობის მიზნით ბანკში შექმნილია აუდიტის კომიტეტი.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკი სრულ შესაბამისობაშია საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული კორპორაციული მართვის მოთხოვნებთან. 2018 წლის 1 ივნისის განხორციელებულ საკანონმდებლო ცვლილებებთან შესაბამისობაში მოყვანისთვის ბანკმა და მისმა აქციონერებმა უზრუნველყვეს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოში დამატებით ერთი დამოუკიდებელი წევრის არჩევა.

3.1 აქციონერთა და აქციონერთა საერთო კრების უფლებების და მათი განხორციელების წესების მიმოხილვა

აქციონერთა ყოველწლიური საერთო კრება (Annual General Meeting - “AGM”) არის ბანკის დაინტერესებული აქციონერების სავალდებულო ყოველწლიური შეკრება. აქციონერთა ყოველწლიურ საერთო კრებაზე სამეთვალყურეო საბჭო წარმოადგენს წლიურ ანგარიშს, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას აქციონერებისთვის კომპანიის საქმიანობის, შედეგების და სტრატეგიის შესახებ. ხმის უფლებების მქონე აქციონერები ხმას აძლევენ ისეთ აქტუალურ საკითხებზე, როგორებიცაა დანიშვნა სამეთვალყურეო საბჭოში, საბჭოს წევრების არჩევა, ხელმძღვანელობის ხელმძღვანელების ანაზღაურება, ანაზღაურების განსაზღვრა, დივიდენდის გადახდა და აუდიტორების შერჩევა.

3.1.1 აქციონერთა წლიური საერთო კრების მოწვევა

წლიური აქციონერთა საერთო კრება ტარდება სულ მცირე წელიწადში ერთხელ. ბანკის წესდების შესაბამისად, წლიურ საერთო კრებას სამეთვალყურეო საბჭო იწვევს ბანკის ბუღალტრული აღრიცხვების გარე აუდიტის დასრულებიდან ორი თვის განმავლობაში და ნებისმიერ შემთხვევაში

წინა ფინანსური წლის დასრულებიდან ექვსი თვის განმავლობაში. ის საკითხები, რომლებიც არ იქნა განხილული წლიური საერთო კრების მიერ და შედის წლიური საერთო კრების პასუხისმგებლობის ფარგლებში, განიხილება და გადაწყდება რიგგარეშე საერთო კრებებზე (Extraordinary General Meetings - "EGM"). საგანგებო რიგგარეშე საერთო კრებების რაოდენობა წლის განმავლობაში არ არის შეზღუდული და შესაძლოა შეიცვალოს წლიდან წლამდე. EGM შეიძლება მოიწვიოს სამეთვალყურეო საბჭომ, მმართველმა დირექტორთა საბჭომ ან წერილობითი მოთხოვნით აქციონერებმა, რომლებიც ფლობენ ბანკის ხმის უფლების მქონე აქციების მინიმუმ 5%-ს. აქციონერებს, რომლებიც არ ესწრებიან წლიურ საერთო კრებას, უფლება აქვთ ხმა მისცენ მინდობილობის საფუძველზე, რომელიც შეიძლება მიწოდებულ იქნას ფოსტით.

აქციონერთა საერთო კრებას ხელმძღვანელობს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ან, მისი არყოფნის შემთხვევაში, თავმჯდომარის მოადგილე ან სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერი სხვა წევრი. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების არყოფნის შემთხვევაში კრებას ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი.

AGM-ის ან/და EGM-ის ჩატარების სააღრიცხვო თარიღისთვის რეგისტრირებულ ყველა აქციონერს უფლება აქვს დაესწროს კრებას და მონაწილეობა მიიღოს ხმის მიცემაში (საჭიროების შემთხვევაში). აქციონერებს, რომლებიც არ ესწრებიან წლიურ საერთო კრებას, უფლება აქვთ ხმა მისცენ მინდობილობის საფუძველზე.

ბანკის ხმის უფლების 75%-ზე მეტის მფლობელ აქციონერს შეუძლია მიიღოს დადგენილება/გადაწყვეტილება საერთო კრების მოწვევის გარეშე. ასეთი გადაწყვეტილება ექვივალენტურია აქციონერთა საერთო კრების ოქმისა და ითვლება აქციონერთა საერთო კრების რეზოლუციად. მსგავს შემთხვევებში, დარჩენილი აქციონერები იღებენ ცნობას რეზოლუციის მიღებული გადაწყვეტილებების შესახებ. თუ ბანკის აქციების 75%-ს ფლობს ერთზე მეტი მესაკუთრე, აქციონერთა საერთო კრების მოწვევა სავალდებულოა.

3.1.2 აქციონერთა წლიური საერთო კრების ფუნქციები

საქართველოს კანონმდებლობისა და ბანკის წესდების მიხედვით, წლიურ საერთო კრებაზე აქციონერებს შეუძლიათ გადაწყვეტილებების მიღება შემდეგ საკითხებზე:

**კორპორაციული
მართვა**

- წესდების მიღება, დამტკიცება და ცვლილება.
- ბანკის კონსოლიდაცია, გაერთიანება, დაშლა, ლიკვიდაცია, რეორგანიზაცია და/ან ტრანსფორმაცია.
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების არჩევა და გათავისუფლება.
- ბანკის საწესდებო კაპიტალის გაზრდა ან შემცირება.

**დამტკიცების
უფლებამოსილებები**

- სამეთვალყურეო საბჭოს და დირექტორთა საბჭოს ანგარიშების დამტკიცება ან უარყოფა.
- წლიური ანგარიშის და ანგარიშგებების დამტკიცება.
- დამოუკიდებელი აუდიტორების შერჩევა, დანიშვნა და გათავისუფლება.
- სამეთვალყურეო საბჭოს და/ან დირექტორთა საბჭოს წინადადების დამტკიცება მოგების განაწილების შესახებ ან მოგების განაწილების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული ორგანოები არ წარმოადგენენ საერთო წინადადებას.

**კონტროლის
უფლებები**

- გადაწყვეტილებების მიღება ბანკის ქონების შეძენასთან, გაყიდვასთან, გადაცემასთან, გაცვლასთან (ან დაკავშირებულ გარიგებებთან) ან სხვა დატვირთვისთან დაკავშირებით, რომლის ღირებულება აღემატება ბანკის კაპიტალის ღირებულების 10%-ს.

3.1.3 2018 წელს ჩატარებული აქციონერთა საერთო კრება და მიღებული გადაწყვეტილებები

იმის გათვალისწინებით, რომ Georgian Financial Group B.V.-ს აქვსფლობს ბანკის ხმის უფლების აქციების 75%-ზე მეტის, 2018 წელს GFG-მ მიიღო შემდეგი გადაწყვეტილებები:

31 მაისი, 2018

- EY კომპანიის ბანკის დამოუკიდებელ აუდიტორად დანიშვნა 2018-2019 წლებისთვის.
- 2017 წლის ბანკის აუდიტებული კონსოლიდირებული ფასის ფინანსური ანგარიშგებების დამტკიცება.
- 2017 წლის პრივილეგირებულ კონვენტირებად აქციებზე 17% დივიდენდების გაცემის დადასტურება.

18 ივნისი, 2018

- გიორგი კალანდარიშვილის სამეთვალყურეო საბჭოდან გადადგომის წერილის დადასტურება.
- ირაკლი მანაგაძის არჩევა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად.

8 ნოემბერი, 2018

- მამუკა წერეთელის არჩევა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად.

11 დეკემბერი, 2018

- საქართველოს მთავრობის მიერ წამოწყებულ, ორგანიზებულ და ხელშეწყობილ პროექტში მონაწილეობის მიღების დადასტურება.

3.1.4 კომუნიკაცია და მედია განცხადებები

როგორც ყოველწლიური საერთო კრების, ასევე რიგგარეშე საერთო კრების ჩატარების დრო, ადგილი და დღის წესრიგი გამოქვეყნდა ქვეყნდება ბეჭდურ მედიაში კრების ჩატარების თარიღამდე მინიმუმ 20 დღით ადრე. გარდა ამისა, უმცირესობის მცირე აქციონერების უფლებების დაცვის უზრუნველსაყოფად, დამატებითი დამატებით, ზომების სახით, აქციონერებს, რომლებიც ფლობენ ბანკის აქციების მინიმუმ 1%-ს, პირადად ეცნობებათ კრების და დღის წესრიგის შესახებ რეგისტრირებული ან ელექტრონული ფოსტით.

3.2 სამეთვალყურეო საბჭო

სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებელია ბანკში კორპორაციული მმართველობის უმაღლესი სტანდარტების დამკვიდრებაზე. სამეთვალყურეო საბჭოს მოქმედებს იმ სახით რომ ხელი შეუწყოს ბანკის აქციონერთა სასარგებლოს ბანკის განვითარებას და მდგრადი ღირებულებების შექმნას და უზრუნველყოფას. სამეთვალყურეო საბჭო უზრუნველყოფს მმართველობითი ორგანოების მიერ ბანკის გრძელვადიანი ზრდის ხელშეწყობას და შიდა კონტროლის ეფექტური სისტემის შენარჩუნებას.

3.2.1 სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა

წესდების შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობაში შედის აქციონერთა საერთო კრების მიერ არჩეული მინიმუმ სამი და მაქსიმუმ შვიდი წევრი. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დირექტორთა საბჭოს წევრი შეიძლება ამავედროულად ყოფილიყო სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი იმ პირობით, რომ დირექტორთა საბჭოს წევრები არ შეადგენდნენ სამეთვალყურეო საბჭოს უმრავლესობას. თუმცა, სეზ-ის ახალი რეგულაციის შესაბამისად, რომელიც ძალაში შევიდა 2018 წლის 1 ივნისიდან, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი არ უნდა იყოს დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობაში და არ უნდა დაეკისროს ადმინისტრაციული მოვალეობები.

სამეთვალყურეო საბჭო ირჩევს თავმჯდომარეს, რომელიც იწვევს სამეთვალყურეო საბჭოს კრებებს, განსაზღვრავს დღის წესრიგს და ხელს აწერს შესაბამის კრების ოქმებს, კრების მდივანთან ერთად. სამეთვალყურეო საბჭოს კრება შეიძლება ჩატარდეს სატელეფონო ან ვიდეო კონფერენციის მეშვეობით სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერი წევრის მიერ მოთხოვნის შემთხვევაში.

31-დეკემბერი-18	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები
თავმჯდომარე	ირაკლი ოთარ რუხაძე
საბჭოს წევრი	დავით შონია
საბჭოს წევრი	ირაკლი მანაგაძე
საბჭოს წევრი	მამუკა წერეთელი

3.2.2 სამეთვალყურეო საბჭოს განათლება და გამოცდილება

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს ფართო სპექტრის ცოდნა და გამოცდილება აქვთ ფინანსური ანალიზის, კაპიტალის ბაზრების, ფინანსური ანგარიშგების, საინფორმაციო ტექნოლოგიების, სტრატეგიული დაგეგმარების, რისკის მართვის, კომპენსაციის, რეგულაციების, კორპორაციულ

მართვასა და მენეჯმენტში და, ამასთან, შეხედულებათა მრავალფეროვნების ხელშეწყობისათვის საჭირო უნარებს ფლობენ. ისინი გამოირჩევიან ადგილობრივი, რეგიონალური და გლობალური ეკონომიკური და საბაზრო ძალებისაუფლებისა და სამართლებრივი თუ მარეგულირებელი გარემოს სიღრმისეული გააზრებით. მათი გამოცდილებისა და უნარების მრავალფეროვნება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს რისკების შემცირებაში ბანკის დაინტერესებულ მხარეთა სასარგებლოდ.

ირაკლი ოთარ რუხაძე

უნარები და გამოცდილება:

ირაკლი ოთარ რუხაძე სს "ლიბერთი ბანკის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარედ 2017 წლის ოქტომბერში იქნა არჩეული. 2011 წლიდან იგი გახლდათ შპს Hunnewell Partners (UK) LLP-ის პარტნიორი ლონდონში. ირაკლი წარმოადგენდა Salford Capital Partners-ის LP Salford Georgia-ს აღმასრულებელ დირექტორსა და პარტნიორს თბილისში. აღმასრულებელი დირექტორის რანგში ირაკლი რუხაძე ხელმძღვანელობდა Salford-ის ქართულ ოპერაციებს და, ამავე დროს, პასუხისმგებელი იყო სპეციფიურ მიმართულებებზე (ტელეკომუნიკაცია, უძრავი ქონება) ქვეყნის საზღვრებს გარეთ. მან

წარმატებით განახორციელა ბევრი ცნობილი ბიზნეს გარიგება საქართველოში. მისი ზედამხედველობითა და ხელმძღვანელობით, საქართველოს ეკონომიკამ დაახლოებით \$ 150 მილიონის ინვესტიცია მოიზიდა. 2001-2003 წლებში ირაკლი გახლდათ შპს Argo Ventures-ის დამფუძნებელი და პარტნიორი ბოსტონში, მასაჩუსეტში. კომპანია ორიენტირებულია კერძო კომპანიებისათვის კონსულტაციების გაწევაზე – არაუზრუნველყოფილი კაპიტალის საკითხებზე კონსულტაციების ჩათვლით. კლიენტებს შორის იყო Global Realty Outsourcing - აშშ-ს უძრავი ქონების ანალიზის სფეროში წარმატებული კომპანია, რომლის ინვესტორთა სიაში ამჟამად ირიცხებიან Citigroup და First Union Securities. გარდა აღნიშნულისა, ირაკლი წარმოადგენდა შპს Caucasus Advisors LLC-ის დამფუძნებელსა და აღმასრულებელ დირექტორს ბოსტონში, მასაჩუსეტში, და მისი პასუხისმგებლობის ფარგლებში შედიოდა მრავალმილიონიანი საინვესტიციო ფონდის მართვა კავკასიის რეგიონში არსებულ კომპანიებში ინვესტირების მიზნით. ირაკლი ასევე იკავებდა ჩართულობის მენეჯერის პოზიციას McKinsey & Company Inc.-ში ბოსტონში, მასაჩუსეტში და დიუსელდორფში, გერმანიაში, სადაც იგი უძღვებოდა კონსულტაციებს და ჩართული იყო პრობლემების მოგვარების კუთხით კლიენტის კომპანიის საქმიანობის გასაუმჯობესებლად.

განათლება:

ირაკლი ოთარ რუხაძემ ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხით დაამთავრა Tuck School of Business at Dartmouth College; იგი ასევე გახლავთ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული მათემატიკისა და ეკონომიკის მეცნიერებათა მაგისტრის ხარისხით.

დავით შონია

უნარები და გამოცდილება:

დავით შონია სს "ლიბერთი ბანკის" სამეთვალყურეო საბჭოს წევრად 2017 წლის ოქტომბერში იქნა არჩეული. 2012 წლიდან დავითი Hunnewell Partners Georgia-ს აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობას იკავებს. მისი ძირითადი მოვალეობები მოიცავს სტაბილური ფულადი ნაკადების მართვის პოლიტიკისა და პროცედურების ჩამოყალიბებას, ფინანსური რეპორტების მონიტორინგსა და კონტროლს. დავითი 2007-2011 წლებში Salford Georgia-ს ფინანსური დირექტორი გახლდათ; მისი პასუხისმგებლობის ფარგლებში შედიოდა Salford Georgia-ს კონტროლის ქვეშ მყოფ კომპანიებში ეფექტური და მოქნილი

ფინანსური სტრუქტურების მომზადება და შენარჩუნება, ასევე ფინანსური რეპორტების მონიტორინგი და კონტროლი. 2005-2007 წლებში დავითი ტელეკომპანია "იმედის" (სამაუწყებლო კომპანია) ფინანსური დირექტორის თანამდებობას იკავებდა.

განათლება:

დავითმა დაამთავრა ევროპული მართვის სკოლა (ქართულ-ფრანგული ერთობლივი ინსტიტუტი) თბილისში, საქართველოში და ფლობს ბიზნეს ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხს.

ირაკლი მანაგაძე

უნარები და გამოცდილება:

ირაკლი მანაგაძე სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად აირჩიეს 2018 წლის 22 ივნისს (2019 წლის იანვრიდან ირაკლი მანაგაძე აღარ არის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი). 2018 წლის 14 სექტემბერს იგი აგრეთვე აირჩიეს ბანკის აუდიტის კომიტეტის წევრად და თავმჯდომარედ. ირაკლი იყო საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი და თავმჯდომარე 1998-2005 წლებში. ეს წლები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ქვეყნისთვის, ვინაიდან ქვეყანა, რომელსაც ახალი გამოცხადებული ჰქონდა საბჭოთა კავშირისგან დამოუკიდებლობა და იმყოფებოდა სამოქალაქო ომის აქტივობების შემდგომ პერიოდში, პროაქტიულად იწყებდა ახალი და სანდო განვითარებადი ფინანსური ბაზრის შექმნას და ირაკლის, როგორც საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის, წვლილი იყო გამორჩეული. მისი ხელმძღვანელობით საქართველოს ეროვნული ბანკი ჩამოყალიბდა ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის ეფექტურ გამტარებლად და ზოგადი შიდა ეკონომიკური სტაბილურობისა და ზრდის განმაპირობებლად. 2005 წელს, სეზ-ის პრეზიდენტად წლების განმავლობაში მუშაობისა და სეზ-ის სანდოობის, შექმნილი მყარი ურთიერთობებისა და საერთაშორისო ფინანსურ ორგანიზაციებთან, მულტინაციონალურ ბანკებთან და საინვესტიციო ფონდებთან კოოპერაციის შემდეგ, ირაკლი წავიდა სეზ-იდან და განაგრძო თავისი პროფესიული კარიერა მსოფლიოში სახელგანთქმულ საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებში. 2015 წლამდე იგი მუშაობდა ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში ფინანსური დაწესებულებების ჯგუფში პოლიტიკის უფროს მრჩეველად. ამჟამად იგი მუშაობს უფროს მრჩეველად შპს. J. Stern & Co -ში და კონსულტანტად მსოფლიო ბანკში. ირაკლის მინიჭებული აქვს რამდენიმე ჯილდო, მათ შორის ერთ-ერთი საქართველოს საბანკო სისტემის განვითარებაში განსაკუთრებული წვლილის შეტანის გამო.

განათლება:

ირაკლი მანაგაძემ დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და ფლობს სპეციალისტის ხარისხს ეკონომიკურ და სოციალურ გეოგრაფიაში და დოქტორის ხარისხს ეკონომიკაში სოციო-ეკონომიკური და რეგიონალური პრობლემების ვ. მელქაძის მეცნიერებისა და კვლევის ინსტიტუტიდან.

მამუკა წერეთელი**უნარები და გამოცდილება:**

დოქტორი მამუკა წერეთელი აირჩიეს ლიბერთი ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელ წევრად 2018 წლის დეკემბერში. დოქტორი წერეთელი არის America-Georgia Business საბჭოს პრეზიდენტი, Georgian House of Greater Washington, LLC-ის დამფუძნებელი და დირექტორი და American Foreign Policy Council-ში Central Asia-Caucasus Institute-ის უფროსი მკვლევარი. ის ასევე American University's School of International Service-ის ფაკულტეტის წევრია (Washington, DC & John Hopkins SAIS).

2013 წლის 11 მაისამდე მამუკას ამერიკის უნივერსიტეტის School of International Service (SIS)-ის Center for Black Sea-Caspian Studies-ის დირექტორის თანამდებობა ეკავა. მანამდე ის ასისტენტ პროფესორად მუშაობდა (2007-2011) და ამერიკული უნივერსიტეტის დამხმარე ფაკულტეტის წევრი იყო (2002-2007). 2006-2007 წლებში მამუკა George Washington University-ში Elliott School of International Affairs-ის დეკანატის წევრი იყო, სადაც ასწავლიდა ენერგო და სამოქალაქო უსაფრთხოებას.

12 წლის განმავლობაში მამუკა America-Georgia Business Council (AGBC)-ის აღმასრულებელ დირექტორად მუშაობდა. ამჟამად ის ორგანიზაციის პრეზიდენტი. საბჭო არის საქართველოში აშშ-ის ბიზნეს ინტერესების ხელშეწყობის და აშშ-საქართველოს სავაჭრო და ეკონომიკური თანამშრომლობის ძირითადი ინსტრუმენტი. მამუკას სახელს უკავშირდება AGBC-ს მიერ ორგანიზებული 20-ზე მეტი ყოველწლიური კონფერენციები, რომელიც ქართულ-ამერიკულ ეკონომიკურ პარტნიორობას მიძღვნილი საჯარო და კერძო სექტორებს შორის დიალოგის ყველაზე პოპულარული ფორუმების სერია გახდა. ყოველწლიური კონფერენციების გარდა, მამუკა უძღვებოდა და ორგანიზებას უწევდა საქართველოში პოლიტიკურ და ეკონომიკურ განვითარებაზე ორიენტირებულ სტრატეგიულ დაგეგმვის მრავალ სესიას. ამ სესიებს სხვადასხვა დროს ესწრებოდნენ საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების (IMF, World Bank, IFC, EBRD) წარმომადგენლები, ა.შ.შ.-ს ექსპორტიორი სააგენტოები (Ex-Im Bank, OPIC, TDA), დონორი სააგენტოები (USAID, MCC), აშშ-ის და საქართველოს მთავრობის წარმომადგენლები, რეგიონის კერძო კომპანიები და ექსპერტები. 2007-2008 წლებში მამუკა წერეთელი ხელმძღვანელობდა ამერიკა-საქართველოს ბიზნეს საბჭოს საქართველოსთვის ტურიზმის სტრატეგიისა და საინვესტიციო გეგმის პროექტს, რომელიც დაფინანსებული იყო US Trade and Development Agency-ის მიერ.

განათლება:

დოქტორმა წერეთელმა დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და აქვს ეკონომიკური გეოგრაფიის მაგისტრის წოდება. მას აგრეთვე აქვს University of Maryland College მეცნიერებების მაგისტრის წოდება და რუსეთის ეკონომიკისა და პროგნოზის ინსტიტუტის მეცნიერების აკადემიის დოქტორის წოდება.

3.2.3 სამეთვალყურეო საბჭოს მრავალფეროვნება და დამოუკიდებლობა

სამეთვალყურეო საბჭო მიიჩნევს, რომ უნარების, ბიოგრაფიის, ცოდნისა და გამოცდილების მრავალფეროვნება მნიშვნელოვანია ბიზნესის ეფექტურად წარმართვისთვის. სამეთვალყურეო საბჭო მისი ნომინაციებისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტით მუშაობს რათა უზრუნველყოს უნარების, გამოცდილების, დამოუკიდებლობისა და საბანკო ცოდნის სათანადო დაბალანსება აღებული პასუხისმგებლობების შესასრულებლად.

2018 წლის 1 ივნისს მიღებული ახალი რეგულაციის თანახმად, სამეთვალყურეო საბჭო აპირებს საბჭოში იყოლიოს ადეკვატური რაოდენობის დამოუკიდებელი წევრები. ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეულ წევრს, რომელსაც უკავია და/ან მანამდე ეკავა მაღალი თანამდებობა სხვადასხვა ასოცირებულ სფეროში, თავისი გამოცდილებით და ხედვით ღირებული კონცეფციები შეაქვს სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობაში და მნიშვნელოვანი წვლილი - გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. არცერთ ფიზიკურ პირს ან ფიზიკურ პირთა ჯგუფს არ აქვს შესაძლებლობა აკონტროლოს გადაწყვეტილების მიღების პროცესი.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის დამოუკიდებლობა დანიშნამდე ფასდება კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად.

3.2.4 სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციები

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სამეთვალყურეო საბჭო შეასრულებს აღებულ პასუხისმგებლობებს, კონკრეტული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები საჭიროებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებას. ქვემოთ განსაზღვრულია სამეთვალყურეო საბჭოს კომპეტენციის საკითხები:

სტრატეგია და მართვა	- პასუხისმგებლობა ბანკის საერთო მართვაზე; - ბანკის კომერციული და საინვესტიციო სტრატეგიების, წლიური საოპერაციო და კაპიტალური ხარჯების ბიუჯეტების დამტკიცება და მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება; - ბანკის საქმიანობის კონტროლი;
ფინანსური ანგარიშგება და კონტროლი	- ბანკის ოპერირების მაქსიმალური ეფექტურობის უზრუნველყოფა; - აქციებთან დაკავშირებული ხმის მიცემის უფლებების გამოყენება ბანკის ნებისმიერ ძირითად შვილობილ კომპანიაში და მათი ბიუჯეტის მიღება; - ფინანსური დოკუმენტაციის, აღრიცხვების და აქტივების შემოწმების ინსპექცია; - ანგარიშ-ფაქტურის დისკონტირების ან მსგავსი შეთანხმებების გაფორმება, რომლის წლიური ღირებულება აღემატება 500,000 აშშ დოლარს;
რისკების მართვის ჩარჩო და რისკის დასაშვები დონე	- ბანკის ყველა მნიშვნელოვანი რისკის დადგენა და კონტროლი; - რისკის მართვის სტრატეგიისა და რისკის დასაშვები დონის განსაზღვრა და დამტკიცება; - კონკრეტული ზომების განსაზღვრა იმ შემთხვევაში, თუ ბანკის რისკის პროფილი გადააჭარბებს მისაღები რისკის დონეს;
შიდა კონტროლის მექანიზმები	- სამეთვალყურეო საბჭოს რეგულაციების ან მსგავსი წესების მიღება, შეწყვეტა ან შეცვლა სამეთვალყურეო საბჭოს შიდა ორგანიზაციასთან დაკავშირებით; - სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტ(ებ)ის შექმნა;
კონტრაქტები	- კაპიტალური დანახარჯების პროექტების დამტკიცება, მნიშვნელოვანი ტრანზაქციული სესხები, რომლებიც აღემატება 2.5 მილიონ აშშ დოლარს და დაკავშირებული მხარეების ტრანზაქციები; - ნებისმიერი აქტივის ან ბანკის ბიზნესის ნებისმიერი მთლიანი ან მნიშვნელოვანი არსებითი ნაწილის გასხვისება; - იურიდიულ პირთან ან კომპანიასთან გრძელვადიანი თანამშრომლობის გაფორმება ან შეწყვეტა, რომლის მომავალი გადახდის უფლებები ან ვალდებულებები აღემატება 1 მილიონ აშშ დოლარს წლიურად; - ბანკის მორატორიუმის გამოყენება დავალიანების დაფარვასთან დაკავშირებით;
კომუნიკაცია	- გადაწყვეტილებების და შესაბამისი დოკუმენტაციის დამტკიცება, რომელიც უნდა წარედგინოს აქციონერებს საერთო კრებაზე; კაპიტალის ან კაპიტალთან დაკავშირებული ინსტრუმენტების ნებისმიერი საჯარო შეთავაზების დამტკიცება, გარდა სახაზინო აქციების და განადგურებული აქციების გაყიდვისა; - ბანკის აქციების შემცირება (მათ შორის სავალდებულო შემცირება);
დანიშნულები და ანაზღაურება	- ცვლილებები დირექტორთა საბჭოს სტრუქტურაში, ზომასა და შემადგენლობაში; - დირექტორთა საბჭოს წევრების, სავაჭრო წარმომადგენლების, აუდიტის კომიტეტის წევრების და ბანკის მატერიალური შვილობილი კომპანიების მთავარი აღმასრულებლების დანიშნულები და გათავისუფლებები; - დირექტორთა საბჭოს ანაზღაურების პოლიტიკის განსაზღვრა; - ბანკის აქციების დამოუკიდებელი რეგისტრატორის შერჩევა, მიღება და გათავისუფლება;
კორპორაციული მართვა	- დირექტორთა საბჭოს საქმიანობების ზედამხედველობა; - დირექტორთა საბჭოსთვის ინსტრუქციების მიცემა ბანკის სხვადასხვა პოლიტიკის ზოგადი მიმართულებების შესახებ; - ბანკის ზოგადი კორპორაციული მართვის სისტემის ანალიზი, წლიური ანგარიშგების და დირექტორთა საბჭოს წინადადებების განხილვა მოგების განაწილების შესახებ; - აქციონერთა რიგგარეშე საერთო კრების მოწვევა; - ახალი შვილობილი კომპანიის დაფუძნება ან წილის შეძენა ნებისმიერი კორპორაციის კაპიტალის აქციებში;
სხვა	- ნებისმიერი დავის წამოწყება, წარმოება ან გადაწყვეტა, როდესაც დავის თანხა აღემატება 500,000 აშშ დოლარს, და დაკავშირებულია სისხლის სამართლის საქმეებთან ან სასამართლო წარმოებებთან დაკავშირებულ პირებთან, რომლებსაც ბანკის მმართველი პოზიციები უკავიათ; - ნებისმიერ პირთან ან ბიზნეს ერთეულთან პარტნიორობის ან ერთობლივი ბიზნეს შეთანხმებების გაფორმება; - ნებისმიერი პოლიტიკური წვლილის ან პოლიტიკური დონაციის განხორციელება; - ბანკის ნებისმიერი საჯარო კაპიტალის გაყიდვა/რეკაპიტალიზაცია და ნებისმიერ აქციებზე გადატანის ან დატვირთვის დამტკიცება;

სამეთვალყურეო საბჭო აგრეთვე არის გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო ყველა იმ საკითხთან მიმართებაში, რაც მნიშვნელოვანია ბანკისთვის სტრატეგიული, ფინანსური ან რეპუტაციული თვალსაზრისით.

3.2.5 სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობა და კრებები

სამეთვალყურეო საბჭოს კრებები („კრება“) ტარდება მინიმუმ კვარტალში ერთხელ ბანკის იურიდიულ მისამართზე ან სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერი წევრის მოთხოვნით ნებისმიერ სხვა ადგილას. ყველა სხვა წევრთან შეთანხმებით, თავმჯდომარეს (თავად ან ნებისმიერი წევრის მოთხოვნით) შეუძლია მოიწვიოს კრება ზეპირი ფორმით ან სხვაგვარად დროის მოკლე პერიოდში. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები შეიძლება წარმოდგენილ იქნან სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა წევრების მიერ. თითოეულ წევრს უფლება აქვს წარმოადგინოს სამეთვალყურეო საბჭოს მხოლოდ ერთი სხვა წევრი. საკითხები, რომლებიც მოითხოვს გადაწყვეტილების მიღებას დაგეგმილი კრების ფარგლებს გარეთ, განიხილება სპეციალურ დამატებით კრებებზე და სატელეფონო კონფერენციით. მთლიანობაში, 2018 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭო ოფიციალურად შეიკრიბა ორმოცჯერ და გადაწყვეტილებები მიღებულ იქნა პირადად ან სატელეფონო კონფერენციაზე. კრებების დროს სამეთვალყურეო საბჭო იღებს განახლებულ მონაცემებს შიდა საოპერაციო ფუნქციებიდან კონტროლის და რისკის მართვის, შესაბამისობის, შიდა აუდიტის, ადამიანური რესურსების და ძირითადი კონტრაქტების შესახებ, რომლებიც განსაზღვრულია სამეთვალყურეო საბჭოსთვის და სხვა კორპორაციული საკითხებისთვის. გარდა ამისა, არსებობს დღის წესრიგის საკითხების წლიური განრიგი იმის უზრუნველყოფისთვის, რომ ყველა საკითხს დაეთმოს სათანადო ყურადღება და განხილულ იქნას შესაბამის ნაწილში ფინანსურ და ნორმატიულ ციკლში. ეს მოიცავს ბიუჯეტს, სავალდებულო ანგარიშგებებს, მართვის ანგარიშებს და აქციონერთა წლიური საერთო კრების მოწვევას. კრებების გარეთ, თავმჯდომარეს და აღმასრულებელ ოფიცერსგენერალურ დირექტორს ხშირი კონტაქტი აქვთ ერთმანეთთან და სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა წევრებთან წლის განმავლობაში.

3.2.6 სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობის შეფასება

სამეთვალყურეო საბჭო მუდმივად ისწრაფვის თავისი ეფექტურობის გასაუმჯობესებლად და აღიარებს, რომ მისი შეფასების პროცესი მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია ამ მიზნის მისაღწევად. სამეთვალყურეო საბჭო ითვლება ძლიერ ორგანოდ, რომელიც წარმოადგენს კომპეტენციის და გამოცდილების სათანადო ბალანსს და სთავაზობს მოსაზრებების და პერსპექტივების მრავალფეროვნებას. კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების თანახმად, ლიბერტი ბანკი აპირებს დაამტკიცოს სამეთვალყურეო საბჭოს შეფასების შესაბამისი პოლიტიკა და კონტრაქტი დადოს კონსულტანტებთან სამეთვალყურეო საბჭოს საქმიანობის გარე შეფასების მიზნით.

3.3 სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები

საქართველოს კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების მიხედვით, სისტემურ კომერციულ ბანკებს უნდა ჰქონდეთ შემდეგი სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები:

1. აუდიტის კომიტეტი

2. რისკების კომიტეტი
3. ნომინაციებისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი
4. ანაზღაურების კომიტეტი

ბანკმა განახორციელა აუდიტის კომიტეტის რეორგანიზაცია, დააფუძნა ნომინაციებისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტები და აპირებს შექმნას რისკის კომიტეტი და ანაზღაურების კომიტეტი 2019 წელს.

3.3.1 აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკების მართვის პოლიტიკისა და პროცედურების შესრულების მონიტორინგზე და ბანკის წინაშე არსებულ რისკებთან მიმართებაში რისკების მართვის სტრუქტურის ადეკვატურობის გადამოწმებაზე. კომიტეტი პასუხს აგებს რისკის ფუნდამენტურ საკითხებზე და მართავს და ზედამხედველობას უწევს რისკთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებებს.

აუდიტის კომიტეტი ეხმარება სამეთვალყურეო საბჭოს რისკის მართვასა და შიდა ფინანსურ კონტროლთან მიმართებაში. იგი მიმოიხილავს ფინანსური ანგარიშგების და გარკვეული ტიპის საოპერაციო რისკების კონტროლის ადეკვატურობას და ეფექტურობას. აუდიტის კომიტეტი აგრეთვე აკვირდება ბანკის შესაბამისობას კორპორაციული მართვის პოლიტიკასა და პროცედურებთან მოსყიდვისა და კორუფციის წინააღმდეგ, ინტერესთა კონფლიქტის და გამჟღავნების თაობაზე.

კომიტეტი არის დამოუკიდებელი სტრუქტურული ერთეული და ექვემდებარება სამეთვალყურეო საბჭოს. კომიტეტი შედგება შემდეგი წევრებისგან:

- მამუკა წერეთელი (თავმჯდომარე);
- ირაკლი ოთარ რუხაძე (საბჭოს წევრი);
- დავით შონია (საბჭოს წევრი).

აუდიტის კომიტეტის წევრების უმეტესობა უნდა იყოს სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი. იმის გათვალისწინებით, რომ სამეთვალყურეო საბჭო სრულად არაა დაკომპლექტებული, ამჟამად მხოლოდ ერთი დამოუკიდებელი წევრია წარმოდგენილი, თუმცა 2019 წელს ბანკი გეგმავს, რომ აირჩიოს სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრები, რათა სრულად შეასრულოს კომერციული ბანკების საქართველოს კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნები.

აუდიტის კომიტეტის შეხვედრა უნდა ჩატარდეს მინიმუმ კვარტლურად და, საჭიროების შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ნებისმიერ დროს.

აუდიტის კომიტეტის ძირითადი როლები და პასუხისმგებლობები არის შემდეგი:

- ბანკის საბუღალტრო და საანგარიშგებო წესების განსაზღვრა, ამ წესების დაცვა და ბანკის შიდა აუდიტის მეშვეობით ბანკის აღრიცხვებისა და ჟურნალების შემოწმება.
- მოქმედ კანონმდებლობასთან ბანკის შესაბამისობის ზედამხედველობა
- შიდა აუდიტის ფუნქციონირების ზედამხედველობა, რომელიც ბანკში რისკის მართვისა და კონტროლის სისტემებისა და პროცესების ადეკვატურობისა და ეფექტურობის შესახებ გარანტიას იძლევა
- შიდა აუდიტის მომსახურების რეგულაციების მართვის დამტკიცება და ბანკის დირექტორთა საბჭოსგან შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა

- შიდა აუდიტის მომსახურების კვარტლური/ნახევარწლიანი რეპორტების გადახედვა, დამტკიცება და სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს ინსპექტორებისა და მრჩეველებისთვის წარდგენა
- შიდა აუდიტის მიერ შედგენილი წლიური საოპერაციო გეგმის დამტკიცება და გეგმის კვარტლური გადახედვა
- შიდა აუდიტის თითოეული თანამშრომლის საქმიანობის შეფასება მათი პროფესიული უნარებისა და შესრულებული საქმის გათვალისწინებით და შესაბამისი დასკვნების გამოტანა
- ბანკის გარე აუდიტორების ფუნქციონირების გამართივება

2018 წელს აუდიტის კომიტეტი ოფიციალურად შეიკრიბა 3-ჯერ და განიხილა ბანკის შიდა აუდიტის რეპორტები, აგრეთვე შიდა აუდიტის განყოფილების გარკვეული დანიშვნები.

3.3.2 ნომინაციებისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი

2018 წლის დეკემბერში ბანკის სამეთვალყურეო საბჭომ დააარსა ნომინაციებისა და კორპორაციული მართვის კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობის, დანიშვნების და ეფექტურობის შესაფასებლად და ბანკის კორპორაციული მმართველობის საზედამხედველოდ.

კომიტეტი დამოუკიდებელი სტრუქტურული ერთეულია, იგი ექვემდებარება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს და უნდა შედგებოდეს სულ მცირე 3 (სამი) წევრისგან, რომლებიც უნდა იყვნენ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები. ამ დროისთვის, ნომინაციების და კორპორაციული მმართველობის კომიტეტი შედგება შემდეგი წევრებისგან:

- დავით შონია (თავმჯდომარე);
- ირაკლი ოთარ რუხაძე (საბჭოს წევრი);
- მამუკა წერეთელი (საბჭოს წევრი).

ნომინაციების და კორპორაციული მმართველობის კომიტეტის შეხვედრები უნდა ჩატარდეს წელიწადში სულ მცირე ორჯერ და, საჭიროების შემთხვევაში, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ნებისმიერ დროს.

ნომინაციებისა და კორპორაციული მმართველობის კომიტეტის მთავარი როლი და პასუხისმგებლობები შემდეგია:

- **ნომინაციები.** სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორთა საბჭოსა და მათი კომიტეტების სტრუქტურის, ზომისა და შემადგენლობის რეგულარული გადახედვა კომიტეტის თავმჯდომარესთან კონსულტაციით, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და დირექტორთა საბჭოს შესრულებული სამუშაოს შეფასების პროცესის გათვალისწინებით.
- კომიტეტმა უნდა განიხილოს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და სხვა მაღალი რანგის აღმასრულებელი დირექტორების ჩამნაცვლებლების დაგეგმვა მათი საქმიანობის თვალსაზრისით, ბანკისთვის არსებული გამოწვევების, შესაძლებლობების და სამომავლოდ საჭირო უნარებისა და გამოცდილების გათვალისწინებით.
- კომიტეტმა უნდა დააწესოს სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს თითოეული წევრის შეფასების ობიექტური მიმოხილვა; უნდა განაპირობოს საქმიანობის შეფასების ჩატარება და წარმოქმნილი რეკომენდაციების სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენა.

- კორპორაციული მმართველობა. კომიტეტი განიხილავს და ადასტურებს ბანკის კორპორაციული მმართველობის სახელმძღვანელოებში შეტანილ ცვლილებებს, ზედამხედველობას უწევს ამ სახელმძღვანელოებთან ბანკის შესაბამისობას და სამეთვალყურეო საბჭოს საჭიროებისამებრ აძლევს რჩევებს.
- ზედამხედველობას უწევს განვითარებად ტრენდებს, ინიციატივებს და შემოთავაზებებს იურიდიულ განვითარებებთან, მართვის საკითხებთან და კორპორაციული მართვის პრაქტიკებთან დაკავშირებით ბანკზე ამ ინიციატივების გავლენის განსასაზღვრად და შესაბამისი პერიოდული განახლებების უზრუნველსაყოფად.
- პერიოდულად განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭოსთან დაკავშირებულ პოლიტიკასა და ეთიკას და სამეთვალყურეო საბჭოს აძლევს შესაფერის რჩევებს.
- გადახედავს და განიხილავს შიდა ინსპექციასთან მიმართებაში არსებულ საჩივრებს ან/და კანონმდებლობასთან შესაბამისობის ან მსგავსი ვალდებულებებისა და ავტორიტეტების მქონე სხვა სტრუქტურული ერთეულის მიერ ჩატარებულ საგამომძიებლო საქმიანობებს ბანკის ქცევისა და ეთიკის კოდექსის დარღვევის შემთხვევების ამოცნობის ან/და თავიდან არიდების მიზნით, აგრეთვე, ამ დარღვევებზე გავრცელებულ დისციპლინურ ზომებს და სხვა საჩქცებს.
- სამეთვალყურეო საბჭოს პერიოდულად აცნობებს მისი კომპეტენციის ფარგლებში მიმდინარე აქტივობების შესახებ და აფასებს კომიტეტისთვის მინიჭებული უფლებებისა და მოვალეობების შესრულებას.

2018 წელს ნომინაციებისა და კორპორაციული მმართველობის კომიტეტი ოფიციალურად არ შეკრებილა.

3.4 დირექტორთა საბჭო

ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობებს ახორციელებს დირექტორთა საბჭო, რომლის წევრებსაც ნიშნავს სამეთვალყურეო საბჭო. ბანკი აცნობიერებს დირექტორთა საბჭოს მნიშვნელობას, რომელიც შექმნილია შესაბამისი კვალიფიკაციების, გამოცდილების და მრავალფეროვნების სწორ ბალანსის გათვალისწინებით, რაც შესაძლებლობას აძლევს მათ ეფექტურად შეასრულონ მათზე დაკისრებული მოვალეობები და პასუხისმგებლობები.

3.4.1 დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობა

საქართველოს კანონი კომერციული ბანკების საქმიანობების შესახებ და საქართველოს კანონი მეწარმეთა შესახებ განსაზღვრავს მთავარ პრინციპს, რომ კომპანიის საქმიანობის განხორციელებისთვის მკაფიოდ უნდა გაიმიჯნოს პასუხისმგებლობები კომპანიის მეთვალყურეობასა და ზედამხედველო და ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობებს შორის. დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობაში შედიან: გენერალური დირექტორი (Chief Executive Officer - "CEO") და დირექტორები. გენერალური დირექტორი და თითოეული დირექტორი დანიშნულია სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

დირექტორთა საბჭოს ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი, რომელიც პასუხისმგებელია მართვის ყველა საკითხზე, რომელიც ეხება ბანკს. ყველა დირექტორი ანგარიშსვალდებულია პირდაპირ გენერალურ დირექტორს აბარების წინაშე. გენერალური დირექტორი პასუხისმგებელია

წარმოადგინოს, შეიმუშაოს და ზედამხედველობა გაუწიოს ბანკის სტრატეგიას და საერთო კომერციულ მიზნებს, რომლებსაც ის განახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოსთან მჭიდრო კომუნიკაციით. გენერალური დირექტორი და დირექტორთა საბჭოს დანარჩენი წევრები პასუხისმგებელი არიან სამეთვალყურეო საბჭოს და შესაბამისი კომიტეტების გადაწყვეტილებების შესრულებაზე.

31-დეკემბერი-18	დირექტორთა საბჭოს წევრები
გენერალური დირექტორი	გიორგი კალანდარიშვილი
კორპორატიული საბანკო საქმიანობის დირექტორი	დავით ვერულაშვილი
რისკების დირექტორი	მამუკა კვარაცხელია
საოპერაციო დირექტორი	ლევან თხელიძე
ფინანსური დირექტორი	ლევან ლევიშვილი

* 2019 წლის მაისში დირექტორთა საბჭოში განხორციელდა ცვლილებები, კერძოდ, გიორგი კალანდარიშვილი, გათავისუფლდა გენერალური დირექტორის თანამდებობიდან და ბანკის ფინანსური დირექტორი, ლევან ლევიშვილი, ახალი გენერალური დირექტორის დანიშვნამდე დაინიშნა ბანკის გენერალური დირექტორის მოვალეობის შემსრულებლად.

2017 წლის ოქტომბერში ბანკის საკონტროლო პაკეტის წილის მფლობელის ცვლილების გამო, ბ-ნი გიორგი კალანდარიშვილი ბანკის გენერალური დირექტორის პოსტთან ერთად ასევე იყო სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი. თუმცა, ახალი საზედამხებელო მოთხოვნების შესაბამისად, რომელიც ძალაში შევიდა 2018 წლის 1 ივნისიდან, სამეთვალყურეო საბჭოს და მმართველი საბჭოს შემადგენლობის ოპტიმიზაციისთვის ბ-ნი გიორგი კალანდარიშვილი აგრძელებს საქმიანობას მხოლოდ ბანკის გენერალური დირექტორის პოსტზე.

3.4.2 დირექტორთა საბჭოს განათლება და გამოცდილება

დირექტორთა საბჭოს წევრები ფლობენ სხვადასხვა სფეროს ცოდნასა და გამოცდილებას, მათ შორის, ფინანსებისა და ბუღალტერიის, რისკების მართვის, სტრატეგიული დაგეგმვის, საგადასახადო და სამართლებრივი საკითხების, მენეჯმენტის და ხელმძღვანელობის, კორპორაციული მართვისა და მარკეტინგის კუთხით. ისინი გამოირჩევიან ადგილობრივი და რეგიონალური ეკონომიკური და საბაზრო პირობების გონივრული გააზრების უნარებით, სიღრმისეულად ესმით სამართლებრივი და მარეგულირებელი გარემო. მათი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების მრავალფეროვნება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ბანკში აქციონერისთვის გრძელვადიანი ღირებულების შექმნის კუთხით.

გიორგი კალანდარიშვილი

გიორგი 2017 წლის ოქტომბერში არჩეულ იქნა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრად და დაინიშნა სს "ლიბერთი ბანკის" გენერალური დირექტორის თანამდებობაზე. ბანკში მუშაობის დაწყებამდე, გიორგი გახლდათ Hunnewell Partners Georgia-ს პროექტების დირექტორი (2015 წლიდან). 2010-2015 წლებში გიორგი შპს Standard Group Ltd-ის პარტნიორი იყო; შპს "Standard Group" -ში გაწევრიანებამდე – 2008-2009 წლებში – იგი შპს "Forward Capital Ltd"-ის პროექტის მენეჯერი გახლდათ; 2005-2007 წლებში გიორგი სს "სტანდარტ ბანკის" გენერალური დირექტორის თანამდებობას იკავებდა. 2001 წელს გიორგიმ მუშაობა დაიწყო სს „აგრობიზნესბანკში“ საკრედიტო განყოფილების უფროსად, ხოლო 2003 წელს დაინიშნა აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობაზე. სს „აგრობიზნესბანკში“ მუშაობის დაწყებამდე გიორგი გახლდათ აუდიტორული კომპანია NACON-ის პარტნიორი. 1998-1999 წლებში იგი წარმოადგენდა სს "თბილკრედიტბანკის" საინვესტიციო სამმართველოს უფროსს. 1997 წელს გიორგი თიბისი ბანკის საინვესტიციო განყოფილების მენეჯერი იყო. გიორგიმ დაამთავრა იესემ თბილისის უმაღლესი სკოლა (ESM-Tbilisi) ბიზნესის ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხით.

ლევან ლეკიშვილი

ლევან ლეკიშვილი ლიბერთი ბანკს 2018 წლის ივნისში შეუერთდა გენერალური დირექტორის მოადგილის, ფინანსური დირექტორის პოზიციაზე. ლიბერთი ბანკამდე, ლევანს 2013- 2018 წლებში ბელორუსში, კომპანია 'Shine-Est'-ის მმართველი პარტნიორის პოზიცია ეკავა. მანამდე კი, 2009-2015 წლებში კომპანია Standard Group-ის გენერალური დირექტორი იყო, ვილნიუსში. 2008-2009 წლებში ლევან ლეკიშვილს კომპანია 'Forward Capital'-ის ფინანსური დირექტორის პოზიცია ეკავა, ბელორუსში. 2005 -2008 წლებში ლევანი 'სტანდარტ ბანკი'-ს ფინანსური დირექტორი იყო. 2003 წელს ლევანი შეუერთდა დინამოს საფეხბურთო კლუბს, როგორც გენერალური ფინანსური ოფიცერი და ეს პოზიცია ეკავა 2005 წლამდე. 2003 – 2005 წლებში ლევანს საფეხბურთო კლუბ 'დინამო'-ს ფინანსური დირექტორის პოზიცია ეკავა, მანამდე კი სხვადასხვა პოზიციები ეკავა 'საქკურორტბანკსა' და 'EA Bank'-ში. ლევანი ფლობს მაგისტრის ხარისხს ESM თბილისი-დან (European School of Management Tbilisi) და ბაკალავრის ხარისხს ეკონომიკაში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან.

მამუკა კვარაცხელია

„თბილუნისერსალბანკში“ სხვადასხვა პოზიციაზე მიკროდაკრედიტების განყოფილების უფროსის ჩათვლით. მამუკას აქვს ბაკალავრის ხარისხი ეკონომიკაში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან.

მამუკა კვარაცხელია ლიბერთი ბანკს შეუერთდა 2017 წლის დეკემბერში, ხოლო 2018 წლის აპრილში დაინიშნა გენერალური დირექტორის მოადგილის, რისკების დირექტორის პოზიციაზე. 2013 წლიდან 2017 წლის ჩათვლით მამუკა კვარაცხელიას ეკავა სხვადასხვა თანამდებობები „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოში“ - საგრანტო მენეჯერი, პროექტების განვითარებისა და მხარდაჭერის სამსახურის უფროსი, დირექტორის მოადგილე (პროექტების კურატორი), დირექტორი; 2010-2013 წლებში მამუკა კვარაცხელია მუშაობდა Standard Group Ltd -ს პროექტების მენეჯერად და 2004-2008 წლებში ეკავა საკრედიტო დეპარტამენტის უფროსის პოზიცია. სტანდარტ ბანკამდე, მამუკა მუშაობდა სს

ლევან თხელიძე

საერთაშორისო ოპერაციების უფროსის მოადგილე, ხაზინის უფროსის მოადგილე და ცენტრალური ფილიალის დირექტორის მოადგილე. ლევანს აქვს ბაკალავრის ხარისხი საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობებში თბილისის ეკონომიკური ინსტიტუტიდან და დაასრულა სამაგისტრო პროგრამა ESM თბილისში (European School of Management Tbilisi).

ლევან თხელიძე ლიბერთი ბანკს შეუერთდა 2017 წელს და 2018 წელს დაინიშნა გენერალური დირექტორის მოადგილის, საოპერაციო დირექტორის პოზიციაზე. ლიბერთი ბანკში მუშაობის დაწყებამდე ლევანი მუშაობდა ს.ს ალფა ექსპრესის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის პოზიციაზე 2014-2017 წლებში. ალფა ექსპრესამდე 2010-2014 წლებში იყო Belfashion-ის თანადამფუძნებელი და თანამმართველი მინსკში, ბელარუსი. მუშაობდა ასევე მრჩეველის პოზიციაზე საგარეო ეკონომიკურ საკითხებში Ch.I.U.P "Forward Capital"-ში 2009-2010 წლებში. 2005-2008 წლებში სს. სტანდარტ ბანკში გენერალური დირექტორის მოადგილედ მუშაობის დაწყებამდე ლევანს სხვადასხვა პოზიციები ეკავა სს. თიბისი ბანკში, მათ შორის

დავით ვერულაშვილი

დავით ვერულაშვილი სს. ლიბერთი ბანკში კორპორატიული საბანკო საქმიანობის დირექტორად დაინიშნა 2014 წელს, მას შემდეგ, რაც წლების განმავლობაში იმსახურა კორპორატიული და მერჩანტული საბანკო საქმიანობების დეპარტამენტის უფროსად. მისი მთავარი პასუხისმგებლობები მოიცავს კორპორატიული ბიზნესის განვითარებასა და განვრცობას, კორპორატიული კლიენტებისთვის სხვადასხვა მომსახურებისა და პროდუქტების შეთავაზებას და ეროვნული სექტორის სხვადასხვა დაწესებულებებთან პარტნიორობის დაფუძნებას. ბანკში მუშაობის დაწყებამდე, დავითი იყო სს. პროკრედიტ ბანკის კორპორატიული საბანკო მომსახურების დეპარტამენტის უფროსი. მას აგრეთვე ეკავა სს. საქართველოს ბანკის

კორპორატიული და საინვესტიციო საბანკო განყოფილების დირექტორის მოადგილის პოზიცია. დავითს გააჩნია სხვადასხვა საკრედიტო და კორპორატიულ ფინანსურ პოზიციებზე მუშაობის ფართო გამოცდილება. დავითმა დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და აქვს ბაკალავრის და მაგისტრის წოდება ინფორმაციისა და ორგანიზაციის მართვაში.

3.4.3 დირექტორთა საბჭოს ფუნქციები

ბანკის ყოველდღიური საქმიანობების განხორციელების გარდა, დირექტორთა საბჭოს მთავარი ფუნქციები წარმოდგენილია ქვემოთ:

- სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წლიური ბიზნეს გეგმის, მათ შორის ბიუჯეტის, მოგების და ზარალის პროგნოზის და ბანკის საინვესტიციო გეგმის წარდგენა;
- სესხების გაცემის, ანგარიშსწორებების, დაფინანსების, სალარო მომსახურებების, უზრუნველყოფის, ბანკის ფულადი სახსრების და ფასეულობების აღრიცხვის და ანგარიშგების, შიდა კონტროლის და აღრიცხვის ორგანიზება და ზედამხედველობა, რომელიც უზრუნველყოფს ბანკის სათანადო მომსახურებას კლიენტებისთვის;
- ბანკის ფილიალების და სერვის ცენტრების ფუნქციონირების ორგანიზება და ზედამხედველობა, რომელიც უზრუნველყოფს, რომ ასეთი ფილიალების და სერვის ცენტრების მენეჯერები შეასრულებენ თავიანთ დავალებებს და ფუნქციებს;
- შიდა აუდიტიდან ან გარე შემოწმებებიდან მიღებული ინფორმაციის გადახედვა, ასევე ფილიალის მენეჯერების და სერვის ცენტრების მენეჯერების მიერ წარდგენილი ანგარიშების გადახედვა და სათანადო გადაწყვეტილებების მიღება ზემოაღნიშნულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით;
- აქციონერთა საერთო კრების და/ან სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესრულების უზრუნველყოფა;
- პოლიტიკის, ოფისის წესების და ნებისმიერი სხვა რეგულაციის შემუშავება და მათი სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენა დასამტკიცებლად;
- გადაწყვეტილების მიღება პერსონალის შერჩევის, გათავისუფლების, ტრენინგის და ანაზღაურების შესახებ (იმ პირობით, რომ დირექტორთა საბჭო ვალდებულია გაითვალისწინოს სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციები კონკრეტულ ტოპ მენეჯერებთან დაკავშირებით);

- სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დადგენილი რისკის მართვის პრინციპების მონიტორინგი და ბანკის რისკის პროფილის რისკის დასაშვები დონის (Risk Appetite Statement – „RAS“) განსაზღვრული ლიმიტების ფარგლებში მოქცევის უზრუნველყოფა.

დირექტორთა საბჭო ასევე არის გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო ყველა იმ საქმიანობასთან დაკავშირებით, რომელიც სპეციალურად არ არის განსაზღვრული სამეთვალყურეო საბჭოსთვის და/ან აქციონერთა საერთო კრებისთვის.

3.4.4 დირექტორთა საბჭოს საქმიანობა და კრებები

დირექტორთა საბჭოს საქმიანობებს ხელმძღვანელობს გენერალური დირექტორი. გენერალური დირექტორი უფლებამოსილია ინდივიდუალურად წარმოადგინოს ბანკი ნებისმიერი პირის წინაშე, სამეთვალყურეო საბჭოსთვის განსაზღვრული კომპეტენციის მქონე საკითხების საფუძველზე. ნებისმიერი გარიგება ან ბანკის ნებისმიერი შიდა რეგულაცია, ბრძანება ან ინსტრუქცია შეიძლება დამოწმდეს გენერალური დირექტორის ხელმოწერით ან დირექტორთა საბჭოს ყველა დანარჩენი წევრების ხელმოწერებით. სამეთვალყურეო საბჭოს თანხმობის საფუძველზე, გენერალურ დირექტორს შეუძლია მიმდინაობა მიანიჭოს სხვა დირექტორებს დამოუკიდებლად წარმოადგინონ ბანკი სხვადასხვა გარიგებებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებით.

დირექტორთა საბჭო იღებს გადაწყვეტილებებს დირექტორთა საბჭოს კრებებზე, რომელიც ბანკში იმართება. მთლიანობაში, დირექტორთა საბჭო, 2018 წლის განმავლობაში შეიკრიბა 75-ჯერ და გადაწყვიტა სხვადასხვა საკითხები ახალი პროდუქტების შემუშავების, პერსონალის რეორგანიზაციის, კონკრეტული მომსახურების საფასურის და ბანკის სხვა საქმიანობების შესახებ.

3.4.5 დირექტორთა საბჭოს საქმიანობის შეფასება

სამეთვალყურეო საბჭო მუდმივად აფასებს დირექტორთა საბჭოს საქმიანობებს ბანკის საერთო მიზნების მიღწევის თვალსაზრისით და მიიჩნევს, რომ დირექტორთა საბჭოს გააჩნია გამოცდილების და ცოდნის სათანადო ბალანსი და კომბინაცია და ეფექტურად გააგრძელებს საქმიანობას.

3.5 სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება

2017 წლის ოქტომბერში, მას შემდეგ რაც ბანკში განხორციელდა კონტროლის ცვლილება და Georgian Financial Group B.V.-მა (ყოფილი European Financial Group B.V.) იყიდა ბანკის განთავსებული აქციების 74.64% და შესაბამისად გახდა ბანკის მაჟორიტარი აქციონერი, საქართველოს მეწარმეთა შესახებ კანონით გათვალისწინებული წესით, Georgian Financial Group B.V.-მ („GFG“) გამოაცხადა სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება ყველა დარჩენილი აქციის გამოსყიდვის თაობაზე. სავალდებულო სატენდერო შეთავაზება დასრულდა 2018 წლის თებერვალში, რომლის ფარგლებშიც გამოსყიდულ იქნა დაახლოებით 8.25 მილიონი ჩვეულებრივი აქცია და 2.25 მილიონი პრივილეგირებული აქცია. ზემოაღნიშნული აქციების გამოსყიდვის მიზნით GFG-ის მიერ გადახდილმა ჯამურმა თანხამ შეადგინა დაახლოებით 3.1 მილიონი ლარი.

კანონმდებლობის შესაბამისად, სატენდერო შეთავაზების დასრულებამდე GFG-ს შეზღუდული ჰქონდა მის კონტროლ ქვეშ არსებული, 50%-ზე მეტი ხმების საერთო კრებაზე გამოყენების უფლება.

2018 წელს ჯგუფმა გარდაქმნა 1,573,680 პრივილეგირებული აქცია 31,600,000 ჩვეულებრივ აქციად, რის შედეგადაც GFG-ის ბენეფიციარი მფლობელები, ფიზიკური პირები ირაკლი ოთარ რუხაძე, იგორ ალექსეევი და ბენჯამინ ალბერტ მარსონი, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არაპირდაპირ ჯამურად ფლობდნენ ბანკის განთავსებული აქციების 75.00%-ს (2017: 74.64%).

3.6 ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესთან დაკავშირებული შიდა კონტროლისა და რისკების მართვის სისტემების მიმოხილვა

ბანკში შემუშავებულია სააღრიცხვო პროცედურა და შიდა კონტროლის სისტემა. ბანკის ფინანსური აღრიცხვის პოლიტიკის და სტანდარტების სახელმძღვანელო მოიცავს მონაცემების შეყვანის, დამუშავების, ამოღების, კონტროლისა და გავრცელების პროცესებს. შიდა კონტროლის სისტემა შემუშავებულია და დანერგილია იმგვარად, რომ თავიდან აიცილოს და დროულად გამოავლინოს უზუსტობები ფინანსურ ანგარიშგებაში. პერიოდულად რისკების და შიდა აუდიტის დეპარტამენტების მიერ კონტროლდება პროცესების შესაბამისობა აღნიშნულ შიდა კონტროლის/პროცედურებსა და პოლიტიკასთან მიმართებაში.

ბანკი ფინანსური ანგარიშგების დახურვას და წარდგენას ყოველდღიურად ახდენს როგორც ფასს-ის, ისე სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით. ყოველდღიურად ინფორმაციის წარდგენა ხორციელდება როგორც ბანკის შიდა სტრუქტურულ ერთეულებსა და მენეჯმენტისადმი, ასევე სავალდებულო წესით იგზავნება სებ-ში შესაბამისი ახსნა განმარტებებით. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭოსა და სებ-ისთვის მზადდება ფასს-ის და სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებული თვიური კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. ყოველწლიურად ბანკი ვალდებულია მოიწვიოს გარე აუდიტი და ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი წესით ჩაატაროს გარეაუდიტორული შემოწმება ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.

4 არაფინანსური ანგარიშგება

ამჟამად, ბანკში გარემოს დაცვის, სოციალური, დასაქმების, ადამიანის უფლებების დაცვისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხები რეგულირდება სხვადასხვა შიდა დოკუმენტებით და პროცესებით, მათ შორის ბანკის კორპორატიული სახელმძღვანელოთი, ინტერესთა კონფლიქტის მართვის დებულებით და KYC და AML პოლიტიკებით. ბანკი აქტიურად მუშაობს გარემოს დაცვის, სოციალური, დასაქმების, ადამიანის უფლებების დაცვისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხებზე ახალი კომპლექსური პოლიტიკების შემუშავებაზე.

4.1 სოციალური და დასაქმების საკითხები

4.1.1 სოციალური პასუხისმგებლობა

სოლიდარობის ფონდი

2014 წლიდან ბანკი მონაწილეობს სოლიდარობის ფონდის მხარდაჭერის პროგრამაში, რომელიც ყურადღებას ამახვილებს 22 წელზე უმცროსი კიბოთი დაავადებული ახალგაზრდების დახმარებაზე. ეს დახმარება მოიცავს საზღვარგარეთ დიაგნოსტიკის და მკურნალობის თანადაფინანსებას, რაც საქართველოში არაა ხელმისაწვდომი (მაგალითად ღეროვანი უჯრედების გადანერგვა) და, აგრეთვე, საქართველოს ფარგლებში მკურნალობის დაფინანსება, რაც ცდება ჯანდაცვის და პირადი დაზღვევის კომპანიების პროგრამების ფარგლებს. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2019 წელსაც. პროგრამის ფარგლებში ფონდის ანგარიშზე 2018 წლის 31 დეკემბრის მონაცემებით 750,000 ლარზე მეტი გადარიცხა ლეიკემიით დაავადებულ ბავშვთა და მოზარდთა მკურნალობის ხარჯების დასაფარად (ტრანზაქციების რაოდენობა - 16,505,154).

უფასო განათლება

ლიბერთი ბანკმა მონაწილეობა მიიღო საქართველოში მოსწავლეების ონლაინ განათლების პროგრამის განხორციელებაში. ლიბერთი ბანკმა დააფინანსა Khan Academy-ს ონლაინ კურსების ქართულად გადათარგმნა და საქართველოს სოციალურად დაუცველი 700 ოჯახისთვის უზრუნველყო ინტერნეტის უფასო ხელმისაწვდომობა. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2019 წელს.

სოციალური მომსახურების სააგენტო - ხანშიშესულთა და ბავშვთა თავშესაფრები

ლიბერთი ბანკი იღებს სოციალური მომსახურების სააგენტოში დაფიქსირებული ბავშვთა და მოხუცთა ყველა პანსიონატის კომუნალური გადასახადების (გაზი, ელექტროენერგია, წყალი) გადახდის პასუხისმგებლობას. ბანკის პროგრამა მოიცავს 40-ზე მეტ დარეგისტრირებულ თავშესაფარს ქვეყნის მასშტაბით და 300-ზე მეტ მაცხოვრებელს, რისი წლიური ხარჯიც შეადგენს 300 ათას ლარს. მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხალისისა და ზეიმის შესატანად ბანკი რეგულარულად სტუმრობს თავშესაფრებს და მიაქვს საჩუქრები. 2018 წლის სექტემბერში ბანკმა ყველა მათგანი დაპატიჟა კახეთის რეგიონში რთველზე. ბანკი აგრეთვე სტუმრობს თავშესაფრებს ყოველწლიურად ახალი წლის ღამეს. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2019 წელსაც.

უფასო და ფასდაკლებული სამედიცინო მომსახურება პენსიონერებისთვის

New Hospitals Clinic-თან პარტნიორობით ბანკი უზრუნველყოფს მხედველობის უფასო გამოკვლევას, დიაგნოსტიკას და შემდგომი მკურნალობისა და სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომ ფასებში მიწოდებას ლიბერთი ბანკის სოციალური ბარათის მფლობელებისთვის. სამედიცინო მომსახურებაზე

ხელი მიუწვდებოდა როგორც თბილისის, აგრეთვე რეგიონების მოსახლეობას. 2018 წელს ლიბერთი ბანკის თბილისის ფილიალებში თვალების დაავადების გამოკვლევა ჩაიტარა ბანკის 5,000-მა კლიენტმა. 2019 წელს ეს პროგრამა გაცდება თბილისის ფარგლებს და რეგიონების მოსახლეობას მიეცემათ საშუალება ისარგებლონ ნიუ ჰოსპიტალისა და ლიბერთი ბანკის შეთავაზებით.

ფინანსური განათლება

საქართველოს ეროვნულ ბანკთან ერთად ბანკი მონაწილეობას იღებს ფინანსური განვითარების წლიურ პროექტში. ეს პროექტები მიზნად ისახავს ბავშვებს შეასწავლოს ფინანსების საფუძვლები, როგორებიცაა ფინანსური დაგეგმვა, საბანკო საქმიანობის საფუძვლები და ა.შ. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2019 წელს.

უფასო კომპიუტერული განათლება 60+ ასაკის მოსახლეობისთვის

2018 წელს ბანკმა ქვეყანაში წარმატებით განახორციელა ხანდაზმულთა უფასო კომპიუტერული განათლების პროგრამა. ხანდაზმული მოსახლეობისთვის შექმნილია სპეციალური ორკვირიანი პროგრამა, რაც შეასწავლის კომპიუტერის და ინტერნეტის ძირითად უნარებს. 200-ზე მეტმა ხანდაზმულმა მოსწავლემ უკვე გაიარა ეს კურსი თბილისში და 400-ზე მეტი მონაწილე განაგრძობს ლიბერთი ბანკის თბილისისა და ქუთაისის ცენტრებში განათლების მიღებას. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2019 წელს.

სუპერმარკეტის უდიდეს ქსელთან - ნიკორასთან - პარტნიორობით კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობის პროგრამა

ლიბერთი ბანკის სოციალური ბარათის 1.2 მილიონ მფლობელს, პენსიონერებისა და სოციალური დახარების მიმღებების ჩათვლით, შეუძლიათ 350 ყველაზე მოთხოვნი საკვები პროდუქტის შესყიდვა შეღავათიან ფასებში ნიკორას სუპერმარკეტის ქსელის ნებისმიერ ფილიალში ქვეყნის მასშტაბით.

აღნიშნული პროექტი ნიკორასთან ბანკმა დაიწყო 2018 წლის სექტემბერში, რასაც მოჰყვა დადებითი გამოხმაურება კლიენტებისგან. გადახდის ტერმინალები განთავსდა ნიკორას ყველა მაღაზიაში (დაახლოებით 250), რის შედეგადაც ბანკის სოციალური ბარათის მფლობელებს შეუძლიათ განსაკუთრებული ფასებით ისარგებლონ. ეს ინიციატივა გაგრძელდება 2019 წელს.

ბანკომატები შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის

სტრატეგიული პროექტების გუნდი მუშაობს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის განკუთვნილი განსაკუთრებული მონაცემების ბანკომატის დანერგვაზე უსინათლო კლიენტებისთვის. ასეთი ბანკომატების განთავსება ლიბერთი ბანკის სერვის ცენტრებში იგეგმება 2019 წელს.

2019 წელს ბანკის მარკეტინგის ბიუჯეტი შეადგენს დაახლოებით 5 მილიონ ლარს, რომლის მესამედზე მეტი გამოყოფილია კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობის აქტივობებისთვის. ბანკის კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობის პოლიტიკა განაგრძობს ხანდაზმული მოსახლეობისთვის პრიორიტეტის მინიჭებას. თუმცა, ახალი ინიციატივები ხელს შეუწყობს ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციას ისეთი აქტივობებით, რომლებიც სხვადასხვა თაობებს ერთ საზოგადოებად გააერთიანებს.

2019 წელს ბანკი განაგრძობს რებრენდინგს, რაც მიზნად ისახავს ლიბერთი ბანკის კაპიტალის გაზრდას სოციალურად დაუცველი საზოგადოებისთვის ბანკის სერვისების ხელმისაწვდომობის გაზრდით, მათ შორის შორეულ რეგიონებშიც.

4.1.2 დასაქმების საკითხები

ბანკში დასაქმებულთა საერთო რაოდენობა 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 4,491 თანამშრომელი იყო, აქედან 1,395 მამრობითი და 3,096 მდედრობითი სქესის წარმომადგენელი. ორგანიზაციაში გენდერული თანასწორობაა, თანაბარი მოპყრობა დასაქმებასა და პროფესიულ სფეროში. ბანკში დასაქმებულია 16 შეზღუდული შესაძლებლობის თანამშრომელი (არ ექვეითებათ საშემოსავლო გადასახადი), მოქმედებს კერძო დაზღვევა.

ბანკი ზრუნავს დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლებასა და განვითარებაზე, რაც თავისმხრივ ზრდის თანამშრომელთა მოტივაციას, ხელს უწყობს მიმდინარე პროცესების დახვეწას, ავტომატიზაციას და მომხმარებელთან ურთიერთობის გაუმჯობესებას.

ბანკში მოქმედებს კორპორატიული სახელმძღვანელო, რომელშიც დაწვრილებითაა გაწერილი დასაქმებულის უფლება-მოვალეობები, კორპორატიული ეთიკა, კონფიდენციალურობა, უსაფრთხოების და დასაშვები ქმედებების პოლიტიკა, დასაქმებულის სამუშაო და დასვენების დრო, დეკრეტული და სხვადასხვა სახის შვებულებით სარგებლობის წესები.

4.2 გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული საკითხები

ბანკის სათაო ოფისის ყველა სართულზე განთავსებულია სპეციალური მწვანე ყუთები, სადაც თანამშრომლებს შეუძლიათ ჩაყარონ უკვე გამოყენებული და გამოუსადეგარი ფურცლები. აღნიშნული აქტივობით ბანკი ახორციელებს ორმაგ დახმარებას:

- უფრთხილდება ბუნებას და ზრუნავს, რომ რაც შეიძლება ნაკლები ხე მოიჭრას ქალაქის დამზადების მიზნით;
- მაკულატურის ჩაბარებით მიღებული ფულით, ბანკი ეხმარება მიუსაფარ ბავშვთა სახლებს.

4.3 ადამიანის უფლებები

ადამიანის უფლებების დაცვა ბანკის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პრინციპია. ბანკი ზედმიწევნით იცავს დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებს. ბანკში არსებული შიდა პროცედურები და პოლიტიკები სრულ შესაბამისობაშია ანტიდისკრიმინაციულ კანონმდებლობასთან. სავარაუდო დისკრიმინაციის ნებისმიერ ფაქტზე ხდება სწრაფი და ეფექტიანი რეაგირება, ხოლო დისკრიმინაციის ფაქტის გამოვლენის შემთხვევაში ბანკი უზრუნველყოფს დამრღვევი პირის სანქცირებას და დისკრიმინაციის შედეგების აღმოფხვრას, მესამე პირის უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების შეულახავად.

4.4 კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა

ბანკისთვის მნიშვნელოვანია აწარმოოს საქმიანი ურთიერთობა სამართლიანი, ეთიკური და კანონშესაბამისი ფორმით. ბანკის ანტიკორუფციული პოლიტიკის ელემენტები მოცემულია „კორპორატიულ სახელმძღვანელოში“ და სტანდარტულ შრომით ხელშეკრულებებში. დოკუმენტები განსაზღვრავს ბანკის თანამშრომელთა/დირექტორთა ქცევის წესებს და არეგულირებს, საჩუქრის ან სარგებლის მიღების საკითხებს, რომელიც შესაძლებელია უკავშირდებოდეს მათ საქმიანობას.

ბანკი კორუფციულ რისკებს ასევე აკონტროლებს შესყიდვების პროცესშიც. ბანკის შესყიდვები ხორციელდება სატენდერო პროცედურის დაცვით, რომლის შედეგადაც გადაწყვეტილება მიიღება მიმწოდებლის შესწავლის, ინტერესთა კონფლიქტის ან/და კორუფციული რისკების გამოვლენის და აღმოფხვრის საფუძველზე.

4.5 ბიზნეს მოდელის მიმოხილვა

ბანკის მთავარ მიზანს წარმოადგენს კლიენტებისგან ანაზრების მიღება, სესხების გაცემა, ფულადი გადარიცხვები საქართველოში და საზღვარგარეთ, ვალუტის გაცვლითი ოპერაციები და სხვადასხვა საბანკო მომსახურების შეთავაზება საცალო და კორპორატიული კლიენტებისთვის.

2017 წლის ბოლოს ბანკში მოვიდა მმართველობის ახალი გუნდი, რომელმაც შემოიტანა ინოვაციები მმართველობასა და ბიზნეს მოდელებში.

შეიცვალა ბანკის ბიზნეს მოდელი. რეგიონულ დონეზე დაინერგა ერთიანი იერარქიული სტრუქტურა და გაუმჯობესდა ადმინისტრაციული გადაწყვეტილებების ადგილზე მიღების ტემპი. წინასწარ განსაზღვრული ლიმიტების ფარგლებში რისკის პოზიციებთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების დელეგირება ხდება მხოლოდ წინასწარ განსაზღვრული პარამეტრების დაკმაყოფილების შემთხვევაში. ბანკმა დაიწყო პირველი ხაზის გაყიდვებზე ორიენტირებისა და ოპერაციების დამტკიცების ბექ ოფისში გადანაცვლების პროცესი. პირველი ხაზი აგრეთვე გაუმჯობესდა ადამიანური რესურსების პროგრამასთან ინტეგრირებული სამოტივაციო სისტემით, რომელიც თანამშრომლებს საშუალებას აძლევს თავიანთი საქმიანობა ყოველდღიურად შეაფასონ. ერთიანი შეფასების განახლებული მოდელი განაპირობებს საბანკო ოპერაციების თანმიმდევრულობას.

დამატებითი ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია ბანკის 2018 წლის პილარ 3-ის ანგარიშში რომელიც ხელმისაწვდომია ბანკის ვებ-გვერდზე:

<https://www.libertybank.ge/ka/chven-shesakheb/investorebistvis/pinansuri-inpormatsia/regulatory-financial-reporting-to-the-national-bank-of-georgia> და სებ-ის ვებ-გვერდზე:

https://www.nbg.gov.ge/uploads/pilar/annual/2018/geo/liberty_geo_pdf.pdf

მმართველობის ანგარიშგების წარდგენა

ანგარიშგება მომზადებულია „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის საფუძველზე.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა

ბანკის ხელმძღვანელობა ადასტურებს მოცემულ მმართველობის ანგარიშგებაში ასახული ყველა მონაცემისა და ინფორმაციის უტყუარობასა და სიზუსტეს. ანგარიშგება მომზადებულია სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებული შიდა კონტროლის პროცესების სრული დაცვით. ანგარიშგება აკმაყოფილებს „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მოთხოვნებს.

ლევან ლეკიშვილი

ფინანსური დირექტორი

მაია კახეთელიძე

მთავარი ბუღალტერი

26 სექტემბერი, 2019 წ.

მმართველობის ანგარიშგების წარდგენა

ანგარიშგება მომზადებულია „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის საფუძველზე.

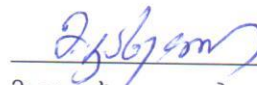
ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა

ბანკის ხელმძღვანელობა ადასტურებს მოცემულ მმართველობის ანგარიშგებაში ასახული ყველა მონაცემისა და ინფორმაციის უტყუარობასა და სიზუსტეს. ანგარიშგება მომზადებულია სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებული შიდა კონტროლის პროცესების სრული დაცვით. ანგარიშგება აკმაყოფილებს „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მოთხოვნებს.

ლევან ლეკიშვილი

ფინანსური დირექტორი

მაია კახელიძე

მთავარი ბუღალტერი

26 სექტემბერი, 2019 წ.